

॥ ಶ್ರೀರಸ್ತು ॥

ಶ್ರೀಮದಖಿಲಸಂಪದಧಿಷ್ಠಾನ ನಿಖಿಲ ಧರಾಮಣ್ಡಲ
ಲಲಾವಾಯವಾನ ಕರ್ಣಾಟಜನಪದಾಧಿರಾಜ
ಶ್ರೀಮತ್ಕೃಷ್ಣರಾಜವ್ರಭುವರಕುಲಕ್ರಮಪರಿಪಾಲ್ಯವಾನ
ಮಹೀಶೂರ ರಾಜಧಾನೀವಿರಾಜಮಾನ

ಶ್ರೀಮದಖಿಲ ವೈಷ್ಣವ
ಮಹಾಜನಸಂಚಯ

ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ
ಕಚ್ಚಭುಜಂ ಶ್ರೀ|| ಉ|| ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರು
ಮಂಡಯಂ ಶ್ರೀ|| ಉ|| ಆನಂದಾಚಾರ್ಯರು
ಇವರುಗಳಿಂದ

“ಚಿಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಚಿಂತಕರ”

ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವು

ಸೆ ೧೯೯೫ನೇ ಇಸವಿ ನವಂಬರ್ ೧೦ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ
ಉಪನ್ಯಸಿನಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಕಾಶನಾಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಮೈಸೂರು
ಪ್ರೀಡಿಂಗ್ ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ಸ್
೧೯೯೬

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಈ ವ್ರಸ್ತಕವು

ಮೈಸೂರು ಭಾಗವತ ಸುಬ್ಬರಾಯರವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಅಗ್ರಹಾರದಲ್ಲಿರುವ
ದೊಡ್ಡಬೆಲೆ ಶ್ರೀಃಃ ॥ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವದು.

ಇದರ ಕ್ರಯ ೪ ಆಣೆ.

ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆ.

ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿವನ್ನು ಬರಿಯವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ	೧
ಪಂಪೋಕ್ಷಣೆ ಕೂಡದೆಂಬವನಕ್ಕೆ ಕೇಳಿರುವ ಹೇತುಗಳು	೪
ಈ ಹೇತುಗಳನ್ನು ಸಂಗತಗಳೆಂದು ಒಪ್ಪಿದರೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಪಂಪೋಕ್ಷಣೆ			
ಕೂಡದೆಂಬ ವಿಷಯವು ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು	೫
ಈ ಹೇತುಗಳೆ ಅಸಂಗತಗಳು	೯—೧೧		
ಅಖಂಡವ್ಯವಸ್ಥಿತವಿಲ್ಲದವನು ಧೇಯವಿಚಾರ	೯
ಅಖಿಲವೈಷ್ಣವವಿಲ್ಲದವನು ಧೇಯ ವಿಚಾರ	೧೧
ಫಲವಿಲ್ಲದವನು ಧೇಯ ವಿಚಾರ	೧೪
ಅನಾಥವ್ಯವಸ್ಥಿತವಿಲ್ಲದವನು ಕೆಲವು ಕಲ್ಪಿತಗಳೆಂಬವನಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ	೧೫
ಪಂಚರಾತ್ರವು ನೈದಿಕರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವೆಂಬ	} ೧೭—೧೮	}	೧೭—೧೮
ವಿಷಯ			
ಪಂಚರಾತ್ರವಿಲ್ಲದವನು ಪಂಚರಾತ್ರತರವಾದ ಯಾವ ಕ್ರಮದಿಂದಲೂ			
ಪೂಜಿಸಬಹುದಾದ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ನಾರ			
ದೀಯ ಸಂಹಿತಾವಚನದ ವಿಚಾರ	೨೧—೨೫
ತಂತ್ರಚಾತುರ್ವಿಧವಿಚಾರ	೨೫—೩೬
ಪಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪಂಚರಾತ್ರಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ಗೌತಮರಿಂದ			
ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವರು	೩೬—೩೮
ಪಂಚರಾತ್ರವು ನೈದಿಕರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವೆಂಬುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾದ			
ಪುರಾಣ ಶ್ರೀಭಾಗವತಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣ ವ.			
ವಚನಗಳು			೪—೪೬
ಅದೇವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತೋತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳು			೩೬—೩೮
ಅದೇವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪಂಚರಾತ್ರ			

ತರುಣಾನ್ವಿನಿವಾರಣ	...	೧೦೫—೧೦೬
ಶ್ರೀಶತಾಂವಿಷಯ	..	೧೦೬—೧೦೭
ವಿದ್ವಾಂಸಲಾಂಛನವಿಷಯ	...	೧೦೭—೧೦೮
ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ವೈಷ್ಣವ ವಚನ		
ಶಂಖಚಕ್ರಧಾರಣಸಮಿತವಾದದ್ದೇ ಎಂಬುವ ವಿಷಯ		೧೦೮—೧೦೯
ಸತ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಅಲಯಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂಬವಿಷಯ		೧೦೯—೧೧೦
ದೇಶಾಂತರದಲ್ಲಿನ ಅಲಯದವಿಚಾರ	...	೧೧೦—೧೧೧
ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರವರು ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದ		
ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡ		
ತ್ರ ಅವರು ನಡೆಸುವ ಹೇತು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ		
ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂಬವಿಷಯ	...	೧೧೧—೧೧೨
ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡನಾರೋಹಣ ನಿಷೇಧವಿಷಯ		೧೧೨—೧೧೩
ಅಚೇತನ ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ದೇವತಾಸಾನ್ನಿಧ್ಯ		
ಉಂಟಾಗುವವಿಷಯ	...	೧೧೩—೧೧೪
ಉಪನಿಷತ್ಪ್ರಾಂಶು ಮೇಲಾರೋಪ ದೇವರುಗಳವಿಷಯ		೧೧೪—೧೧೫
ನಿರೂಪವಿಷಯ	...	೧೧೫—೧೧೬
ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದವರು		
ವರೆಂದು ಬರೆದಿರುವವಕ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ		೧೧೬—೧೧೭
ಇಂಥಾ ನಿಷಿದ್ಧಕರ್ಮ ನಡೆಸುವ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ		
ಇಲ್ಲವೆ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಶಿರಸ್ತಾಡಿದ್ವೀಕಾರ ಕೂಡದೆ		
ಬವಿಷಯ		೧೧೭—೧೧೮
ನಿಷಿದ್ಧಕಾರ್ಯದಿಂದ ದೇವತಾ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ತಪ್ಪಿಹೋಗುವವಿಷಯ		
ಉಪಸಂಹಾರ		೧೧೮

ಶ್ರೀಯೈನಮಃ
ಶ್ರೀಹಯವದನಾಯನಮಃ
ಅಸ್ತದ್ಗುರುಭೈಃನಮಃ

ಜಯತು ಜಯತು ಕೃಷ್ಣೋ ದೇವತಾಸಾರ್ವಭೌಮಃ |
 ಜಯತು ಜಯತು ತೇನಾವಿಸ್ಕೃತಸ್ತನ್ಮರಾಜಃ ||
 ಜಯತು ಜಯತು ನಿಷ್ಕಸ್ತದ್ವಯೇ ದೇಶಿಕೇಂದ್ರಃ |
 ಜಯತು ಜಯತು ಭಕ್ತ್ಯಾ ತತ್ತ್ರಯೇ ಕೃಷ್ಣರಾಜಃ ||
 ನಾರದಕೃಪಾಪ್ರಸಾದೈತಸುರೋಯಂ ಗೌತಮಸ್ಸಮಾನಶ್ಚ |
 ನಿರದ ಜನಾಭಿರಾವೋ ಧೀರಂಗೇ ಭಾತು ಮೇ ಸ ರಂಗೇಶಃ |

ಶ್ರೀಮದಖಿಲಸಮ್ಮದಧಿಸ್ತಾನನಿಖಿಲಸಸುಂದರಾನುಷ್ಠಲಲಲಮಾ
 ಯಮಾನ ಕರ್ಣಾಟಜನಪದಾಧೀಶ್ವರ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಾಧಿರಾಜರಾಜಪರಮೇಶ್ವ
 ರೇತ್ಯಾಭ್ಯನನ್ಯಸಾಧಾರಣ ಬಿರುದಾವಲೀವಿರಾಜಮಾನ ನಿರವಧ್ಯಾನಾದಿಪ್ರತಿ
 ಸ್ಮೃತೀತಿಹಾಸಾದಿ ಸಮಗತ ಸಮ್ಮದಾಯವಿಸ್ಕೃತದೀ ಕಲುಷೀಕರಣ
 ಸರಭನೋದ್ಯತಾಸಾಧುಕುವಿಚ್ಛಿಕುಂಭವಿದಾರಣಕಣ್ವೀರವ ಶ್ರೀಮಚ್ಚಾಮ
 ರಾಜೇಂದ್ರತನುಜ ಶ್ರೀಮತಕ್ಕೃಷ್ಣರಾಜಸಾರ್ವಭೌಮ ಪರಿವಾಲ್ಯಮಾನ
 ಮಹೀಶೂರಾಭಿಧಾನರಾಜಧಾನಿಯೊಳ್ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ
 ದೇವರ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತರಾದ ಶ್ರೀಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಗರ್ಭ
 ಗೃಹಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳಂಮಾಡಿ ಸಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕಾದಿ ಪ್ರಾಜಾವೈಗುಣ್ಯವನ್ನುಂಟು
 ಮಾಡಿದರೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುತಾಪವಟ್ಟು ಅಕಸ್ಮಾ
 ತ್ತಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಪ್ರಾಜಾವೈಗುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇ

ಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶ್ಯದಿಂದ ಅಖಿಲವೈಷ್ಣವಮಹಾಜನಸಭೆಯವರು ಪಂಚರಾತ್ರ ರೀತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿದ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತರ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳಂ ನಿಷೇಧಿಸುವ ಭಗವತ್ಪಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅನೇಕವಚನಗಳನ್ನುದಾಹರಿಸಿ ಅದರಿಂದಬಂದಿರುವ ಪ್ರಾಜಾದಿ ವೈಗುಣ್ಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತನಾದ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಿ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಆರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಿಯಂ ಇವರೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ನಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿ ಜನಗಳ ಪೂರತನ್ಮೃವನ್ನು ಹೊಂದಿರ್ಪ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನದೊಳಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿರುವಕಾರಣ ಮಹಾಮಾತೃಶ್ರೀ ವಾಣೀವಿಲಾಸಸನ್ನಿಧಾನದೊಳಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು ಈ ವಿಷಯವು ಕ್ರಮೇಣ ಸಕಲದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಚಾರಗೊಂಡು ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮಾಡಿದ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳು ಅಪಾಸ್ತ್ರೀಯಗಳೆಂತಲೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಿ ನಡಿಯುವದು ಯುಕ್ತವೆಂತಲೂ ಸರ್ವರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಅನಂತರ ಅಪಾಸ್ತ್ರೀಯನಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಾವು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾನವೆಂತಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯನಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇತರರು ಮಾಡಿದರೆ ತಮಗೆ ಅನಮಾನವೆಂತಲೂ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅಖಿಲವೈಷ್ಣವಸಭೆಯವರ ಉದ್ದೇಶ್ಯಭಂಗಮಾಡುವುದೇ ತಮಗೆ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪ್ರಸಕ್ತವಿಷಯವನ್ನು ದ್ವೈತಾದ್ವೈತಕಲಹದಲ್ಲಿ ಪರ್ಯವಸಾನಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲಾರದೆಂದೇಣಿಸಿ ಸ್ಮಾರ್ತರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನರು ಗುಂಪುನೇರಿ ಅಖಂಡಾದ್ವೈತಸಭೆಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮತದೂಷಣೆಗಳೇಮೊದಲಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾದ ಅನೇಕಾಂಶಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಅಖಿಲವೈಷ್ಣವ ಸಭೆಯವರು ಮಾಡಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರಮಾಣನಿಂದೆ, ಮತನಿಂದೆ, ಆಚಾರ್ಯನಿಂದೆ, ಇವೇಮೊದಲಾದ

ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅತಿಶಾಂತರಾಗಿ ಇದ್ದವರಿಗೂ,

“ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ನಿಗೃಹ್ಣೀಯಾದ್ಧೇವತಾಗುನಿಸ್ತು ಕಾ಼ ”

ಎಂಬ ವಚನಾರ್ಥವು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೋರದೆ ಯಿರಲಾರದು. ಇದನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸುವವರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಕೃತವಾದ ದೂಷಣೆಗಳೇ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವದೆಂತಲೂ ಪಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರ ನಡಿಯು ತ್ತಲಿರುವ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತರು ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ನಿಷಿದ್ಧವೆಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಅಖಿಲ ವೈಷ್ಣವಸಭೆಯವರು ಮಾಡಿದ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮಾಧಾನವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಲೌಕಿಕೋಕ್ತಿಗಳೇ ವೀಕ್ಷಿಸವಾಗಿರುವದೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯದೆ ಇರಲಾರದು. ಆದರೂ ಇವರು ಬರೆದಿರುವದರಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ವಿಸುರ್ಜಮಾಡಿ ಬರೆಯದೆ ಇದ್ದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವರೆಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಲು ವಕ್ರನಿಸರ್ಜಿಕಾಗಿಬಂತು ಇತರ ಮತ ದೂಷಣೆಯು ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಅನುಪಾದೇಯವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅಖಿಲವೈಷ್ಣವ ಸಭೆಯವರ ಪ್ರೋಸಿಡಿಂಗಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೋಕ್ತಿ ಲೇಖನೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಪ್ರಕೃತಾಂಶವು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಇವರು ಬರೆದಿರುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿಯೂ ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾಗಿಯೂ ಕೆಲವಂಶಗಳು ಅವಶ್ಯ ಲೇಖನೀಯಗಳಾದುದರಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವೆ ಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆವಿಧವಾದ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೂ ನಮಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಸರ್ವರಿಗೂ ವೇದ್ಯವಾಗದೆ ಇರಲಾರದು. ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಅಖಣ್ಡಾದ್ವೈತಸಭೆಯವರು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಇತರರ ನಿಂದೆಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಪಲಾಪಕ್ಕೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವದು ಅನುಚಿತವು. ಆದರೆ ಕಾಲಸ್ವಭಾವವು ಎಂಥಾವರಿಗೂ ಮತಿಭೇದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೂ ಎಂಬುವದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರು

ವದು. ಇದುಹ್ಯಾಗಾದರೂಇರಲಿ. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಅಖಣ್ಡಾದ್ವೈತ ಸಭೆಯವರು ಬರೆದಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಯೀಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸೋಣ.--

ವೈಷ್ಣವ ಸಭೆಯವರು ೩೦--೬--೯೫ ರಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಉಪಾಹರಿಸಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿರುದ್ದನಾಗಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದಾವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇವರು ಜೇಳಿರುವ ಕಾರಣಗಳು--೪

೧ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲವೆಂಬುದು--

೨ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಒಪ್ಪಿದಾಗ್ಯೂ ಶ್ರೀರಂಗವಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥದೇವರು ಗೌತಮರಿದ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಲ್ಲವೆಂಬುದು--

೩. ಪಂಚರಾತ್ರರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾದಾಗ್ಯೂ ಸೂತಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ವಚನಕ್ಕೂ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮದಲ್ಲಿರುವ ವಚನಗಳಿಗೂ ಉತ್ಸರ್ಗಾಪನಾದನ್ಯಾಯದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಅರ್ಧವಾದ ರೂಪತ್ವಸ್ವೀಕಾರದಿಂದಲೂ ಏಕಕಂಠ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವದು--

೪. ವೈಷ್ಣವರು ಉಪಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಅನನ್ವಿತಗಳಾಗಿರುವವಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ವಚನಗಳು ಇವರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಧಕಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು.

ಈ ಕಾರಣಗಳು ಗಗನಕುಸುಮಗಳಂತೆ ಇದ್ದರೂ ವಾಸ್ತವಗಳೆಂದು ಒಪ್ಪಿದರೂ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಇವರ ಇಷ್ಟವು ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ

ಪಂಚರಾತ್ರಾಗನುವು ಇನರಂತೆ ಇರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲವೆಂಬಂತವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸೋಣ, ಆದಾಗ್ಯೂ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಇವರು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲವೆ ? ಯಾವ ಜನರಿಗೆ ಪಂಚರಾತ್ರವು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳುವರೋ ಈಗ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗನಾನುಸಾರಿಗಳಾದ ವೈಷ್ಣವರು ಇನರ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಅಂಥಾವರೆ ಆಗಿರಲಿ, ಅದರಿಂದ ಏನೂ ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಕೊರತೆಇಲ್ಲ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅವರದ್ದುಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸೂರ್ಯನು ಅನ್ನಕಾರಾವೃತನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಂದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ಇನರಂಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲದ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮಾನುಸಾರವಾಗಿರುವವರು ಅದರಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ನಡಿಯಬೇಕಾದದ್ದಾದ ವಶ್ಯಕವಷ್ಟೆ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶವೇ ಮೊದಲಾದ ನಿಷಿದ್ಧಾಚರಣೆಗಳಂ ಮಾಡಿ ವೈಷ್ಣವರು ತನ್ಮಾಗನು ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ವೈಗುಣ್ಯವನ್ನಂಟುಮಾಡಬಹುದೋ ? ಅವರವರ ಅಧಿಕಾರಾನುಗುಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಲೋಪವಾಡುವುದು ಯುಕ್ತವೋ ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರವಾದದಿಂದ ಮಾಡಿದರೂ ವೈಷ್ಣವರು ತನ್ಮಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ವೈಗುಣ್ಯ ಬಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಎಂಬ ನಿಷ್ಕೃತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ಕಟದೊಡನೆ ನಿಷ್ಕಾಮರಾಗಿಯೂ ನಿರಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಅಖಂಡಾದ್ವೈತಸಭೆಯವರು ಅವರ ಪ್ರೇರಕರು ಸಹ ತೆಡೆಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಯುಕ್ತವೋ ? ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಬಾಧೆಯೇನಾದರೂ ಉಂಟೋ ? ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಗುರುಕುಲವಾಸಾಧ್ಯಯನ ಭಿಕ್ಷಾಚರಣ ಮಧ್ಯಶನಿನಿವೇಧವೆ ಮೊದಲಾದನಿಯಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲದನಾತ್ರಕ್ಕೆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಆಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವೈಗುಣ್ಯವನ್ನು

ಟುವಾಡುವದು ಯುಕ್ತವೋ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದಮಾಡಿದರೂ ಆಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ನಿಷ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆಗ್ಯಹಸ್ತನು ತಡೆಮಾಡುವದು ಸಾಧುವೋ? ಒಂದುವೇಳೆ ಹಾಗೆತಡೆ ಮಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದ ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನು ನಿರೂಪಕರಾದ ಜನರು ಯುಕ್ತವೆಂದು ಹೇಳುವರೋ? ಇಂಥಾ ಹೇತುವಿನಿಂದ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಮಾಡಲಾವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ ವೆಂಬದಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವರ ಬುದ್ಧಿಕೌಶಲವನ್ನು, ಎಷ್ಟುಕೊಂಡಾಡಿದರೂ ತೀರದು

೨. ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಒಪ್ಪಿದರೂ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥದೇವರು ಗೌತಮರು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಲ್ಲವೆಂಬುದು.

ಇದನ್ನು ಶಶವಿಮಾಣದಂತೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಇದರಿಂದ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂಬಂಶವು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು. ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮಾನುಸಾರಿ ವೈಷ್ಣವರು ಪ್ರಾಜ್ಞಿಯಂ ಮಾಡಲು ೫ ಅಥವಾ ೬ ಶತಮಾನಗಳ ಕೆಳಗೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದರು ಎಂಬ ಇವರತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಿ ನಡಿಯತಕ್ಕಸ್ಥೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತರು ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ್ಯೂ ವೈಷ್ಣವಸಭೆಯವರು ಎಲೆನೆ ಪ್ರಭದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ—

“ತತಸ್ತು ಬಿಮ್ಬಸ್ಯಾಸ್ಪೃಶ್ಯಸ್ಪೃಶ್ಯಾಽಮೃತಾ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ |

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣುಧ್ವಮವಧಾನತಃ ||”

ಇತ್ಯಾದಿ ವಚನಗಳಿಂದ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಅವಶ್ಯಕವೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಏನು ಬಾಧಕ? ಮೊದಲು ಶಿಲ್ಪಿಯಿಂದ ಒಂದು ಬಿಮ್ಬವು ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕೆಲವುಕಾಲ ಪ್ರಾಜ್ಞಿಯೇ ಇಲ್ಲದೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಕಾಲವು ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲೇ ಆಗಲಿ ಇದ್ದು ಅನಂತರ ಪಂಚರಾತ್ರಕ್ರಮವಾಗಿ

ಪ್ರತಿಸ್ಪೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ವಕ್ರಮಿಸಿದ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತ
ಸ್ಪರ್ಯಾದಿಗಳು ಬಾಧಕಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧರು ಒಪ್ಪುವರೆ ?

ಸ್ವಯಂವ್ಯಕ್ತಾದಿಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಚನ
ಗಳಿರುವವು. ಯಾವವೆಂದರೆ .—

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ—

ಸ್ವಯಮೇವ ಸಮುತ್ಪನ್ನೇ ಶೈಲಬಿಂಬಿತು ದೇವರಾಟ್ |

ಪಾರ್ಶ್ವಯೋಶ್ಚ ನದೀನಾಂಚ ತನ್ಮಧ್ಯೇದೃಶ್ಯತೇಯಮಿ |

ಇತ್ಯವಕ್ರಮ್ಯ—

ಯತ್ರಬಿಂಬಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ತತ್ರಗೃಹಂತುಕಾರಯಿತ್ |

ಪರಸ್ವತಸ್ವಚಶೃಂಗೇವ ಪಾರ್ಶ್ವಯೋರುಭಯೋರಪಿ ||

ತಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಸ್ನಾನಮೇತ್ತತ್ತ ಸಾತ್ವತೋಕ್ತ ವಿಧಾನತಃ ||

ಪ್ರಾಸಾದಾದೌ ವಿನಷ್ಟೇನಾ ಭಿನ್ನೇಚಾವ್ಯಪ್ಯಬುಧನೇ |

ಗಜೈರಾವಶತು ಭಿಶ್ಚೋರ್ಮಿಸ್ತಂಕ್ಷೋಭೋ ಯದಿದೇವರಾಟ್ |

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂಪೂರ್ವವತ್ಕುರಾದಿತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಃ || ಇತಿ

ನಾರದಸಂಹಿತಾಯಾಂ—

ಏವಂಜೇರ್ಣವಿನಾನಾದೌ ಸಂಸ್ಕುರಾಪ್ತಿಸ್ತದ್ಧನಿರಿತ್ |

ಏವಮೇವ ಸ್ವಯಂವ್ಯಕ್ತಬಿಂಬಿನಾಯತನದ್ವಿಜ || ಇತಿ

೩ ಪಂಚರಾತ್ರರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾದಾಗ್ನೌ ಸೂತಸಂಹಿತೆ
ಯಲ್ಲಿರುವ ತೆಂತ್ರೋಕ್ತೇನೇತ್ಯಾದಿ ವಚನಕ್ಕೂ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮದಲ್ಲಿರುವ
ವಚನಗಳಿಗೂ ಏಕಕಣ್ಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಉತ್ಸರಾಸವಾದ
ನ್ಯಾಯಸಂಚಾರವೂ ಮತ್ತು ಅರ್ದನಾದರೂಪತ್ವಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ
ದ್ದು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಪ್ರೊಪಿಡಾಗ್ನೌ ಸೂತಸಂಹಿತೆಯ ವಚನಕ್ಕೆ
ಪಂಚರಾತ್ರತಂತ್ರಾ ತಿರಿಕ್ತತಂತ್ರಪ್ರತಿಷ್ಠಿತದೇವತಾವರತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ

ದರೂ ನೂತನಂಬಿತಾ ವಚನಕ್ಕೆ ಅರ್ದವಾದರೂಪತ್ವವನ್ನು ವೈದಿಕ ಪ್ರಶಂಸಾವರತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ವಿರೋಧ ಪರಿಹಾರವಾಗುವದ್ದರಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತರು ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದಿದರೆ ಸಂವ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಕೂಡ ದೆಂಬ ಅಂಶವು ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು

೪ “ ವೈಷ್ಣವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಅನನ್ವಿತಗಳಾಗಿರುವವಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ವಚನಗಳು ಇವರ ಉದ್ದೇಶ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಕಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಅರ್ದವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ” ಎಂಬುವದು.

ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಇವರಿಗೆ ಅನ್ವಯ ತೋರದೆ ಇರುವದ್ದರಿಂದ ಅನನ್ವಿತಗಳಾಗಿರಲಿ “ ಬಹಳ ವಚನಗಳು ಇವರ ಉದ್ದೇಶ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಕಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಅರ್ದಗಳನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿವೆ” ಎಂಬುವವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸೋಣ. ಇವರರಿತಾ ಅನನ್ವಿತವೂ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಅರ್ದವನ್ನು ಕೊಡುವದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇರುವ

ಅದೀಕ್ಷಿತೈ ರನ್ಯತನ್ತ್ರದೀಕ್ಷಿತೈ ರಚಕೇ ತರೈಃ |

ಸ್ವಪ್ನೇಬಿಮ್ಬ ತಥಾಕುರ್ಯಾತ್ಸವನಂ ತ್ವಧಮಾಧಮಂ |

ಶಾಂತಿಹೋಮಂ ಜಪಚಾಪಿ ತದ್ವೋಮಸ್ಯ ಪ್ರಶಾಂತಯೇ |

ಏತೇಷಾಂಗಭರ್ಗೇಹಾಂತಃ ಪ್ರವೇಶೇನ ವಭಿರ್ಘಟೈಃ |

ಸಂಸ್ನಾಪ್ಯದೇವದೇವೇಶಂ ಶಾಂತಿಹೋಮಾವಾಹಂಚರೇತ್ |

ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ವಾನುಪನೀತೈರಾಸ್ತಥಾವೈಖಾನುಸ್ಮೃದ್ವಿಜೈಃ |

ಅವೈಷ್ಣವೈರ್ವಾಸಂ ಸ್ವಪ್ನೇಬಿಮ್ಬತ್ವಧಮಮಾಧಮಂ |

ಸ್ನಪನಂವಿಧಿಸತ್ಕೃತೌ ಶಾಂತಿಹೋಮಾವಾಹಂ ಚರೇತ್ |

ಏತೈಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟೈರ್ಗೇಹಾಂತ ರಥಮಾಧಮಮಾರ್ಗತಃ |

ಸಂಸ್ನಾಪ್ಯ ವಿಧಿಸದ್ವೇನಂ ಶಾಂತಿಹೋಮಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |

ಇತ್ಯಾದೀತ್ಯರ ಸಂಹಿತಾಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾಧ್ಯಾಯಸ್ಥವಚನಗಳಿಂದ

ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವದು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯೇನಿದೆ. ಈ ವಚನ
ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಪಿತವೆಂದು ಹೇಳುವದಾದರೆ ಮನ್ವಾದಿಸ್ತೃತಿವಚನಗಳಿಗೂ
ಕಲ್ಪಿತತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವದು ಇವರು ಹೇಳದನಾತ್ರದಿಂದ
ನಮಿಗೆ ಯಾವಬಾಧಕವೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವದೂತಾನೆ ಇವರು ಹೇಳಲಾರರು.
ಇಷ್ಟುತಾನೆ ಯಾಕೆ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಸವೋ ? ವೈಷ್ಣವ ಸಂಘದವರು
ಉಸ್ತಾದ್‌ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಲೇಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತನ್ನಾಡುವದು ಸುಲ
ಭವಾದ ಸಮಾಧಾನವಲ್ಲವೇ ?

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಇವರ ಹೇತುಗಳನ್ನು ಅಸಿದ್ಧವೆಂದೇಹಿಸದೆ ವಾಸ್ತವ
ವನೆಂದಂಗೀಕರಿಸಿದರೂ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಕೂಡದೆಂಬ ಅಂಶವು ಆ ಹೇತುಗ
ಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು

ಇವರು ಹೇಳಿದ ಹೇತುಗಳೇ ಅಸಿದ್ಧವಾದವುಗಳೆಂದು ಮುಂದೆ
ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುವದು

ಮೊದಲು ಇವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಅಖಂಡಾದ್ವೈತಸಂಭವಿಯು
ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ತಾವು ಮಾತನ್ನಾಡುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟವಾದ ದೋಷ
ಗಳೇ ಇವರಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗದೆ ಇರುತ್ತೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತೆ;
ಹಾಗಾದರೆ --

“ ಸಕುಗ್ರಸಕಲಖಂಡಪ್ರರ್ಣಾದೀನ್ಯಪ್ಯನೂನಕೆ ” ಎಂಬ ಕೋಶ
ವಚನದಿಂದ ಅಖಂಡಶಬ್ದವು ಸಕಲಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪರ್ವಾಯವಾಗಿರುವದು
ಸಕಲ ಶಬ್ದವು ಅನೇಕವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿ
ಸಲ್ಪಡುವದು. ಸಕಲಪಂಡಿತರು, ಸಕಲಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು
ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿರುವವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತವೆಂಬುದು ಏಕವಸ್ತು
ವಾದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಅಖಂಡಪದವನ್ನು ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸು
ವದು ಸಕಲಬ್ರಾಹ್ಮಣವೆಂಬುವಂತೆ ಅನುಗತವು. ಒಂದುವೇಳೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ

ಕೋಶಾನುಸಾರಿಯಾದ ಅಖಂಡ ಶಬ್ದದ ರೂಢ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ
ಯೌಗಿಕಾರ್ಥವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಿಸುವೆವು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಆಗ್ನೇಯ “ ಖಡಿ
ಭೇದನೆ ” ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾದ ಖಂಡ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಭೇದವು
ಅರ್ಥವಾಗಿರುವದು ಅಖಂಡವೆಂದರೆ ಭೇದವಿಲ್ಲದಿರುವದೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗು
ವದು. ಹಾಗಾದರೆ ಅಖಂಡವೆಂಬುವದೂ, ಅದ್ವೈತವೆಂಬುವದೂ ಒಂದೇ
ಅರ್ಥವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇವುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಣ ವಿಶೇಷ್ಯಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿ
ಸುವದು ತಲೆಶಿರೋಭಾರ, ನರಮನುಷ್ಯರು, ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳಂತೆ
ಇರುವದು ಮತ್ತು ಸಭಾಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಪದವಾಗಿ ಸಭ್ಯರನ್ನು ತಿಳಿಸುವ
ಪದವಾಗಲಿ ಸಭಾಪ್ರೇರಕರನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಪದವಾಗಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪ
ಡುವದು ಪಂಡಿತಸಭಾ, ರಾಜಸಭಾ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿರು
ವವು. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತಪದವು ಎರಡು ವಿಧವಾದದ್ದೂ ಅಲ್ಲವು ಆದುದರಿಂದ
ಅದ್ವೈತಸಭಾ ಎಂದು ಹೇಳುವದೇ ಅಸಂಗತವು. ಅದ್ವೈತಿಸಭೆ ಎಂದು
ಹೆಸರನ್ನು ತಿಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವದು ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದು ಬೇರೇ ವಿಧವಾಗಿ
ಕೊಷ್ಟಗತಿಯಿಂದ ನಾನುಧೇಯವನ್ನು ಇವರು ನಿರವಹಿಸುವವರನ್ನು ಯಾವ
ದುತ್ತಾನೆ ಯಾರುತ್ತಾನೆ ನಿರಾಹವನಾಡಲಾರರು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಇತರರನ್ನು
ತಾವು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಖಲವೈಷ್ಣವ ಸಭೆಯವರ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ
ಇವು ಪಡ್ವಾರಗೂಪವಾಗಿ ಯಿಥೆ ಯೆಂದು ಬರೆದು ಇರುತ್ತಾರೆ. ತಮಗೆ
ಇರುವ ಪಡ್ವಾರಗ ಪ್ರಾಭವವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ
ದಿಂದಲೇ ಯೀರೀತಿ ಬರೆದುದಿರುವಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತೆ, ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ--

ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಮಹಾಜನಗಳ ಪ್ರೊಸಿಡಿಂಗ್‌ನ ೪ನೆ ಪೇಜಿನಲ್ಲಿ
ಈ ಸಭೆಯವರ ಉದ್ದೇಶವು ೫ ಅಂಶ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಮೈಸೂರು
ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಲವೈಷ್ಣವ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದವರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ

೫ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ೩ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆಯವರು ಮಾಡುವ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲಿ ಶೇರಿಸುವದು ಅವ್ಯಕ್ತವೆಂದು ಪಠ್ಯಪೋಷಿಸಿ ನಾಲ್ಕೈದನೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಹಾಗೆ ೧೫-೧೬ನೆ ಪೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ೬ ಉದ್ದೇಶ್ಯಗಳೆಂದು ಇವರು ಹೇಳುವದು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಅಸಂಗತಗಳಾಗಿವೆ.

“ ಮೊದಲು ಶ್ರೀಮೈಸ್ಮವರಗುಂಪಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಅಖಿಲಮೈಸ್ಮವಸಭಾಯಂಬ ನಾಮಧೇಯವೇ ಅಪಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಹೆಸರನ್ನು ಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದೇ ತಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಅದು ಯಾತಕ್ಕಂದರೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಬಾರದೆ ಇರುವ ಅನೇಕ ಕೋಲ್ಯಧಿಕರಾದ ಮೈಸ್ಮವ ಮಹನೀಯರು ಇರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಇದು ಅಖಿಲಮೈಸ್ಮವಮಹಾಜನಸಭಾ ಹ್ಯಾಗಾಯಿತೋ, ಅದನಾ ಎತ್ತದ್ದಾನುವಾಸಿ ಅಖಿಲಮೈಸ್ಮವ ಮಹಾಜನಗಳೆಂದು ಅಖಿಲವಡಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಡುವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಹಾಗೂ ಈ ಸಭೆಗೆ ಶೇರದೇಯಿರುವ ಅನೇಕಮೈಸ್ಮವಮಹನೀಯರು ಯಿಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೆ ಇರುವದರಿಂದ ಇದು ಸರ್ವಧಾ ಅಖಿಲಮೈಸ್ಮವ ಮಹಾಜನಸಭೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಭಾನಾಮಧೇಯವು ಹ್ಯಾಗೆಬಾಧಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಇದೆಮೋ ಅದರಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಅಂಶವೂ ಬಾಧಿತವಾಗಿಮೆ ಇರುವದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದು ” ಎಂದು ಪ್ರೋಸಿಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇವರು ಜಗದ್ಗುರು ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಬರಿಯು ತ್ತಾ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿಯಿರುತ್ತಾರೆಯಷ್ಟೆ. ಕೆಲವು ಜನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಬ್ಬರು ಗುರುಗಳೇ ವಿನಾ ಪ್ರಾಣ್ಯಪ್ರಾಣಿಸಮುದಾಯರೂಪವಾದ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಗುರುಗಳಲ್ಲವಷ್ಟೆ, ಹೀಗಿದ್ದರೂ ತಾವು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಗದ್ಗುರುನಾಮಧೇಯದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಧಿತಾರ್ಥವನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ ಅಖಿಲಮೈಸ್ಮವಸಭಾನಾಮಧೇಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ದೋಷವನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸು

ಪಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವದು. ಜಗದ್ಗುರು ನಾಮಧೇಯದಲ್ಲಿರುವ ಜಗತ್ಪದಕ್ಕೆ ಅವರು ಯಾರಿಗೆ ಗುರುಗಳಾಗಿರುವರೋ ಆಜ್ಞೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಅರೂ ಎಂದು ಹೇಳುವವರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅಖಿಲವೈಷ್ಣವ ಸಭಾನಾಮಧೇಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಖಿಲ ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಶೇರಿರುವ ಜನಗಳು ಮಾತ್ರ ಅರೂ ಎಂದು ಯಾವರಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೇಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ ವಸ್ತುತಃ ಜಗದ್ಗುರು ಶಬ್ದವು ಸರ್ವಥಾಗೌಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಖಿಲವೈಷ್ಣವ ಸಭಾನಾಮಧೇಯವು ಈ ನಮ್ಮ ಸಭೆಗೆ ಯಂದಿಗೂ ಗೌಣವಾಗಲಾರದು.

ಯಾತಕ್ಕಂದರೆ- ಯಾಸಭೆಯವರು ಪ್ರೊಂದು ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಂದು ದಿನಸ ನಡೆದ ವಿಚಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲಾಂತರವರು ಕೆಲವರು, ಯಾವರೊಂದಿಗಿರುವ ಕೆಲವರೂ ಸಹಾ ಕಾರ್ಯಾಂತರಗಳಿಂದ ಆ ಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬರುವವಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗದೆ ಹೋದರೂ, ಆಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಭೆಯ ವಾಡಿದ ನಿಸ್ಕಷೇ-ಯನ್ನು ಅಂದರೆ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ವೈಷ್ಣವಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಸಕಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವರೆ ವಿನಾ ವಿಶೋಧಾಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳವರು ಪ್ರೊಬ್ಬರೂ ಯಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಖಿಲವೈಷ್ಣವರೂ ಯಾಸಭೆಗೆ ಶೇರಿದವರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆ ಆದಕಾರಣ ಅಖಿಲವೈಷ್ಣವ ಸಭಾನಾಮಧೇಯದಲ್ಲಿ ಯಾವದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ. [ಮತ್ತು ಯಾ ನಾಮಧೇಯದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಪದದ ಅವಯವಾರ್ಥದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷಾರ್ಥವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ಏನಂದರೆ— ಜಗದ್ಜನ್ಮಸ್ಥಿತಿ ಲಯನಿದಾನನಾದ ಭಗವಂತನಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಂತರ ವೇದಗಳನ್ನು ತತ್ಸಮಾನವಾದ ಆಗಮಗಳನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಸ್ಮೃತಿರೀತಿಸಪುರಾಣಾದಿಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ವೈಷ್ಣವಾಗ್ರೇನರರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಿ ವೈಷ್ಣವ ಸಿದ್ಧಂತವು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅನುರವ್ಯಮೋಹನಾರ್ಥನಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತನಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮಾಣಾಭಾಸಗಳಿಂದ ಮೋಹಗೊಂಡು ಪ್ರಾರೋಪ

ತ್ತರ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರೈತೋಚಿಸದೆ ಪ್ರಬಲತರಪಾಪನಶದಿಂ
ಶ್ರುತಿನಿರುದ್ಧವಾದ ಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಪಾಧಿಕಾಲಪ್ರಾಪ್ತವಾದ
ವೈಷ್ಣವತ್ವಕ್ಕೂ ಕೊನೆಗೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೂ ಖಲತ್ವ
ವನ್ನು ಅಂದರೆ ಶೈಥಿಲ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ
ಯಿರುವವರು ಖಲವೈಷ್ಣವರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವರು.

“ ವಿಪಕ್ಷಮಖಿಲೀಕೃತ್ಯ ”

ನಾರಾಯಣಾತ್ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ಜ್ಞಾನಂ ಕೃತಯುಗೇ ಸ್ಥಿತಂ |

ಕಿಂಚಿತ್ತದಸ್ಯಥಾಭೂತಂ ಶ್ರೇತಾಯಾಂ ದ್ವಾಪರೆ ಖಲಂ |

ಇತ್ಯಾದಿಸ್ತಲಗಳಲ್ಲಿ ಖಲವವನು ಉತ್ಪನ್ನವರವಾಗಿಯೂ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾ
ನದೂಹಿತವರವಾಗಿಯೂ ಇರುವದಷ್ಟೆ. ಹೀಗೆ ಮೋಹವನ್ನು ಹೊಂದದೆ
ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಯಾವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಅನಾದಿಸಿದ್ಧವಾದ
ವೈಷ್ಣವತ್ವಕ್ಕೆ ರೇಶವಾದರೂ ಶೈಥಿಲ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ
ಅನಿಚ್ಛಿನ್ನಾನಾದಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಗತರಾದ ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಅಖಲವೈಷ್ಣ
ವರೆಂದುನಾಮಧೇಯವು ಅನ್ವಯವಾಗಿರುವದು ಇಂಥಾ ಅಖಲವೈಷ್ಣ
ವರ ಸಭೆಯೆಂದು ಈ ನಾಮಧೇಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವು.

[“ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಈ ವಚನಗಳು ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವ ಭಗವ
ಚ್ಚಾಸ್ತ್ರವೆಂದು ಇವರೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದ
ಪಂಚರಾತ್ರಾಧ್ಯಾತಮಗಳೇ ವೇದಾಧಿಕಾರವುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ
ವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲವು ಮತ್ತು ಇವರು ಉಪಹರಿಸಿರುವ ವಚ
ನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಆಧುನಿಕ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಈ
ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಮಾ
ಣಗಳೆಂದೆಣಿಸುವದಕ್ಕಾಗುವನಿಲ್ಲ ಪ್ರಧನತರಿ ಶ್ರುತಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ
ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ

ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಪ್ರಮಾಣಗಳು. ಈ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾದ
ಅನ್ಯಾಥಪ್ರಮಾಣಗಳು ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಈ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ
ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡದೆಯಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳು
ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು
ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ವೇದಾಧಿಕಾರವು ಕಳಕೊಂಡವನ ವರಗಳೆಂದು
ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣ
ವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. *] ಎಂದು ಬರದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನಾದ ವಾಸುದೇವನೇ

“ ಪಂಚರಾತ್ರಸ್ಯ ಕೃತಸ್ತಸ್ಯ ವಕ್ತೃ ನಾರಾಯಣಸ್ವಯಂ ”

ಇತ್ಯಾದಿ ಮಹಾಭಾರತಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾಗಿಯೂ,
ಪ್ರವಕ್ತೃವಾಗಿಯೂ ಆಗಿರುವದರಿಂದಲೂ ಭಗವತ್ಕೃತ್ವಕ್ಕೆ ವಾಸುದೇ
ವನೇ ಅರ್ಥವೆಂದು ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೇ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಲೂ ಭಗ
ವಂತನಾದ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯದ ಬೋಧಿಸುವ ಶ್ರೀಪಂಚ
ರಾತ್ರಾಗಮಕ್ಕೆ ನಾವು ಬರೆದ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಸ್ತವೆಂಬ ಹೆಸರು ಇವರು
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಯೇ ಯಿರುವದು. ಒಂದುವೇಳೆ ಈ ಪ್ರೋಪೀಡಿಸಿನಲ್ಲಿ
ನಾವು ಹೊಸದಾಗಿ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದೇವೆಂದು ಇವರಿಗೆ ಭ್ರಾಂತಿ ಇರಬ
ಹುದು ; ಹಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ--

“ ಆಚಾರ್ಯವರಯೇತ್ವೋರ್ವಂ ಭಗವತ್ಪ್ರಾಸ್ತಕೋವಿದಂ ”

ಇತ್ಯಾದಿ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮಸಂಹಿತಾನುಚನಗಳನ್ನು ಭಾಷ್ಯಕಾರರುಗಳಿಗಿಂತ
ಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ವರುಮಾಡಿದ ಕಾಶ್ಮೀರಾಗಮಪ್ರಮಾಣ್ಯ ಆಗಮಪ್ರಮಾ
ಣ್ಯಾದಿ ನಿಬಂಧನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ
ವರು ಮಾಡಿದ ಶ್ರುತಪ್ರಕಾಶಿಕಾ, ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರರಕ್ಷಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ
ಇವರು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿದರೆ ಈ ಭ್ರಾಂತಿಯು ಇವರಿಗೆ ನಿವರ್ತಿಸುವದು

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರವರು ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯ
ದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತ್ಯಂಭವಾಧಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಇರುವ

‘ ತತ್ರ ಭಾಗವತಾಮನ್ಯಂತೆಭಗವಾನೇ ಕೋವಾಸುದೇವಃ ’

ಇತ್ಯಾದಿ ಪಂಚರಾತ್ರ ಮತಾನುವಾದ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೂ
ಅಥವಾ ಕೇಳಿದ್ದರೂ ಇಂಥಾ ಮಾತನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಇವರು ಆಡಲಾರರು.
ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ ಅಖಿಲನೈಷ್ಠ್ಯವ ಸಭೆಯವರ ಪ್ರೊಸಿಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ
ಉದಾಹರಿಸಿರುವ

“ ಆದೌಮಯಾಭಗವತಾಶಾಸ್ತ್ರಮೇತದ್ವದೀರಿತಂ |

ತಸ್ಮಾದ್ಭಾಗವತಂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಿತಿಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ || ”

ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಮನಸಂಹಿತಾವಚನವನ್ನು ಇವರ ಪ್ರೊಸಿಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ೩೦
ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುವಾಗ ಅದರ ಅರ್ಥಪರಾರೋಚನೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿರುವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಆಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಲಾರರು ಇದು ಹೀಗಿರಲಿ.

[ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವು ವೇದಾಧಿಕಾರವುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ
ವಾದ ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲವು.] ಮತ್ತು [ಇವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ-ಕೆಲ
ವು ವಚನಗಳು ಆಧುನಿಕ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಈ ಆಗಮದಲ್ಲಿ
ಶೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತೆ.] ಎಂದು ಇವರು ಬರಿಯುವಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಇವರಿಗೆ
ಈ ಅರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು. ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಆ ಅರ್ಥವು ಸಿದ್ಧಿಸು
ವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವೇದವು, ಸ್ಮೃತಿಪುರಾಣಾದಿಗಳು, ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಮತ್ತು
ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕಭಾಗಗಳು ಕಲ್ಪಿತಗಳಾಗಿ ಆಧುನಿಕರಿಂದ ಶೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ದ್ದೆಂತಲೂ ಹೇಳುವ ನಾಸ್ತಿಕರಮತವನ್ನೇ ಇವರು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾಗಿಬರು
ವದು. ಕಿಷ್ಕವರಿಗೈಹೀತಗಳಾಗಿ ಬಹುಕಾಲಗಳಿಂದ ಕೋಶಗಳನ್ನು
ರಚಿಸುತ್ತಾ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾ ಇರುವ ವೇದಸ್ಮೃತಾದ್ಯಾದಿಗಳ
ಲ್ಲಿ ನಾಸ್ತಿಕರು ಮಾಡುವ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಲ್ಲವೆಂದು ಇವರು ಹೇಳು

ವಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಂತ್ರಾತ್ರಾಸ್ಯದ್ವಯೂ ಪ್ರಕೃತ ಇವರು ಮಾಡಿದ
 ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಅವೇ ಸನಾಸಾನಮಮು ತಿಳಿಯಬಹುದು ವೇದಸ್ಮೃತಿ ಪುರಾ
 ಣಾದಿಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿರುವಹಾಗಿ ಶ್ರೀಮಂತ್ರಾತ್ರಾಸ್ಯವು (೧೦೪) ನಂಬಿ
 ತೆಗಳೆಂದು ವಿಭಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ವೇದಸ್ಮೃತಿಯಾದ ಕೋಶಗಳಂತೆಮೇ
 ತತ್ತತ್ಸಂಹಿತಾಕೋಶಗಳು ನಾನಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಾನುಪ್ರಾನ್ವೀಯವ
 ವಾಗಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಚ
 ನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿತಗಳೆಂದು ಇವರು ಹೇಳುವುದು ಅತ್ಯಂತಾನಗತವು
 ನಾವು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಧು
 ನಿಕ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಂದ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಶೇರಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದ್ದ
 ರಿಂದ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಇತರಗಳಾದ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಅಕಲ್ಪಿತವಾದ
 ದ್ದೆಂದುನ್ನೂ ಇವರು ಅಂಗೀಕಾರಪಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಇವರ
 ಪ್ರಾನ್ವೀಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಬೇಕಾಗಿಯಿರುವುದು.
 ನಾವು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಚನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿತಗಳೆಂದೇ
 ಇವರು ಹೇಳಿದರೆ ಇವರನ್ನು ಯಾರುತಾನೆ ಏನು ಮಾಡ್ವಾರು ? [ಪ್ರಥ
 ಮತಃ ಶ್ರುತಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರಪ್ರಮಾಣಗಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ವಿರುದ್ಧ
 ವಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಪ್ರಮಾಣಗಳು. ಈ
 ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಪ್ಪಾದಿತ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಪ್ರಮಾ
 ಣಗಳು.] ಎಂದು ಇವರು ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಿ
 ಯಿಲ್ಲವು ಆದರೆ ಅದರಮೇಲೆ [ಈ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ
 ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡದೇಮಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳು
 ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.] ಎಂದು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಧರ್ಮಶಾ
 ಸ್ತ್ರವೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಮೃತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದದ್ದೆಂದು
 ಬರದವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯಮಹಿಮೆಯು ವರ್ಣಿಸಲಸಾಧ್ಯವು.

“ ಶ್ರುತಿಸ್ತು ವೇದೋನಿಷ್ಕರ್ಷಯೋ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಂ ತು ವೈಸ್ಮೃತೀ ”
 ಎಂಬುವ ಮನುಸ್ಮೃತಿ ವಚನದಿಂದ ಸ್ಮೃತಿಯೂ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವೂ
 ಒಂದೇ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ಇದು
 ಹೀಗಿರಲಿ

“ [ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರಾದ್ಯಾಗಮಗಳು ಅನೇಕ ಪುರಾಣಗ
 ಳಿಂದ ವೇದಾಧಿಕಾರಂ ಕಳಕೊಂಡನನ ಪರಗಳೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ
 ದ್ದರಿಂದ ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾ
 ರದು] ಎಂದು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಇದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಪುರಾಣ
 ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುರಾಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವೇದೋಪಬೃಂಹಣವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಶ್ರೇ
 ಷ್ಠವಾದ ಮಹಾಭಾರತಾದೀತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು
 ವೇದಸಮಾನವೆಂತಲೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣತಮ
 ವೆಂತಲೂ, ಮಹರ್ಷಿಪರಿಗೃಹೀತವೆಂತಲೂ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದಲ್ಲದೆ
 ಇವರು ಬರೆಯುವಂತೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲ ವೈದ್ಯ
 ನಾಥೀಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ವೈದಿಕಸಾರ್ವಭೌಮರಿಂದ ರಚಿತವಾದ
 ದರ್ಶನೀಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿ ಇರುವ ಪುಣ್ಯಕುಮಾರವೇದವೆಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸ
 ಲ್ಪಟ್ಟ ಇತಿಹಾಸಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ವಚನಗಳನ್ನು
 ನೋಡಿರಿ.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾಭಾರತ

ಸಾತ್ಯತಂವಿಧಿನಾಸ್ಥಾಯಗೀತಸ್ಸಂಕರ್ಷಣೇನ ಯತಿ |
 ಇದಮಹೋಪನಿಷದಂಚತುರ್ವೇದಸಮನ್ವಿತಂ |
 ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗಕೃತಾಂತೇನಪಂಚರಾತ್ರಾನುಶಬ್ದಿತಂ |
 ನಾರಾಯಣಮುಖೋದ್ಗೀತಂನಾರದೋಕ್ತಾವಯನ್ಮುನೀ೯ ||
 ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಸದನೆತಾತಯಥಾದೃಷ್ಟ್ಯಂಯಥಾಶ್ರುತಂ |

ಇದಂಶ್ರೇಯಃಇದಂಬ್ರಾಹ್ಮಮಿದಂಹಿತಮನುತ್ಮಮಂ |
 ಮುಗ್ಯಮಸ್ಸಾಮಭಿರ್ಮುಷ್ಯಮಥರ್ವಾಂಗಿರಸೈಸ್ತಥಾ |
 ಭವಿಸ್ಯತಿಪ್ರನಾಣಂವೈಽತದೇವಾನುಶಾಸನಂ |
 ಽತದ್ವಿಸರ್ವಜಾಸಾಕ್ಷಾಂಶಾಸ್ತ್ರಮುತ್ಮಮಸಂಜ್ಞಿತಂ |
 ವಂಚರಾತ್ರಮಿತಿಖ್ಯತಂನಾರಾಣಮುಖೋದ್ಗತಂ |
 ಅಸ್ಮಾತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯತೇಧರ್ಮಮನುಸ್ಸಾಯಂಭುವನಸ್ವಯಂ |
 ಅನೈಷಾಂಧರ್ಮಜಾಸಾಕ್ಷಾಂತದೋನಿರ್ಭವಿಸ್ಯತಿ ||

ಹೀಗೆ ಪುರಾಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸ್ಮೃತಿಗಳೆಂಬುವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ
 ಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ಮೂಲಭೂತವೆಂದು ಹೇಳಿ ಇರುವದ್ದು
 ರಿಂದ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವಿರೋಧವಾಗಿ ತೋರು
 ವ ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಶ್ರುತಿವಿರುದ್ಧವಾದ ಸ್ಮೃತಿಗಳಂತೆಯೇ ವಿರೋಧಾಧಿಕರಣ
 ನ್ಯಾಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಗತಿ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೇಹೊರ್ತು ಆ ಪುರಾಣವಚನಗ
 ಳಿಂದ ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ಎಂದಿಗೂ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡಲಾರದು ಮತ್ತು
 ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ವೇದಸಮಾನವೆಂತಲೂ ತ್ರೈವರ್ಣಿಕಾಧಿಕಾರಿಕ
 ವೆಂತಲೂ ಶ್ರೀವರಾಹಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾಭಾರತದಂತೆಯೇ ಹೇಳಲ್ಪ
 ಟ್ಟಿರುವುದು ಆ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುವೆವು
 ಶ್ರೀವರಾಹಪುರಾಣೇ

ಭದ್ರಾಶ್ವಲುನಾಚ—ಆಶ್ವರ್ಯಂ ಯದಿತೇ ಕಿಂಚಿದ್ವಿದಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಮೇವಚ
 ತನ್ಮೇ ಕಥಯ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂನುಹತ್ ||
 ಅಗಸ್ತ್ಯಲುನಾಚ—ಆಶ್ವರ್ಯರೂಪೋ ಭಗವಾ ನೇಷ ಏವ ಜನಾರ್ದನಃ |
 ತಸ್ಯಾಶ್ವರ್ಯಾಣಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ಬಹೂನಿ ವಿವಿಧಾನಿವೈ ||
 ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಗತಃ ಪೂರ್ವಂ ನಾರದಃ ಕಿಲ ಪಾರ್ಥಿವ |
 ಸೋಪಶ್ಯಚ್ಛುಚ್ಚಕ್ರಾಂಕಾಃ ಪುರುಷಾಂಸ್ತಿಸ್ಮತೇಜಸಃ ||

ಅಯಂ ವಿಷ್ಣು ರಯಂ ವಿಷ್ಣು ರೇಷವಿಷ್ಣು ಸ್ಸನಾತನಃ |
 ಚಿಂತಾಭೂತಸ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕೋ ಸ್ಮಿತ್ ವಿಷ್ಣುರಿತಿಪ್ರಭುಃ ||
 ಏನಂ ಚಿಂತಯತಸ್ತಸ್ಯ ಚಿಂತಾಕೃಷ್ಣಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಭೋ |
 ಆರಾಧಯಾಮಿ ಚ ಕಥಂಚಿತ್ ಚಕ್ರಗದಾಧರಂ ||
 ಯೇನ ವೇದ್ವಿ ಪರಂ ದೇವಂ ಕೃಷ್ಣಂ ನಾರಾಯಣಂ ಪ್ರಭುಂ |
 ಏನಂ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ದಧಾತ್ಯ ಸ ತಂದೇವಂ ಪರಮೇಶ್ವರಂ ||
 ದಿವ್ಯಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಂ ತು ಸಾಗ್ರಂ ಬಹ್ಮಸುತಸ್ತದಾ |
 ಧ್ಯಾಯತಸ್ತಸ್ಯ ದೇವೋ ಸೌ ಪರಿತೋಷಂಜಗಾಮಹ ||
 ಉನಾಚ ಸ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತವ್ಯಂ ಗತಃ ಪ್ರಭುಃ |
 ವರಂ ಬ್ರಹ್ಮಸುತ ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂತೇ ದದ್ಮಿಮಹಾಮುನೇ ||

ನಾರದ ಉನಾಚ—ಸಹಸ್ರಮೇಕಂ ವರ್ಷಾಣಾಂ ಧ್ಯಾಯತಸ್ತವ್ಯಂ ಭುವನೇಶ್ವರ |
 ತ್ವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ ರೈವನತದ್ಭೂಮಿ ಯದಿತುಷ್ಠೋ ಸಿ ಮೇ ಚ್ಯುತ ||
 ದೇವದೇವ ಉನಾಚ—ಪೌರುಷಂ ಸೂಕ್ತ ಮಾಸ್ಥಾಯ ಯೇಯಚಸ್ತಿ ದ್ವಿಜಾ
 ಶುಮಾಂತೇ ಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಂತಿ ಸತತಂ ಸಂಹಿತಾಧ್ಯಯನೇನಚ |
 ಅಲಾಭಿ ವೇದಮನ್ತ್ರಾಣಾಂ ಪಂಚರಾತ್ರೋದಿತೇನವಾ |
 ಮಾರ್ಗೇಣಮಾಂ ಯಜತ್ರೇ ಯೇತೇಮಾಂಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಂತಿಮಾನವಾಃ |
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯವಿಶಂಪಂಚರಾತ್ರಂ ವಿಧೀಯತೇ |
 ಶೂದ್ರಾದೀನಾಂ ಸತಚ್ಛೋತ್ರ ಪದವೀ ಮಧಿರೋಹತಿ ||
 ಮನ್ನಾಮು ವಿಹಿತಂ ತೇಷಾಂ ನಾನ್ಯತ್ಪ್ರಜಾದಿಕಂ ಚರೇತ್ |
 ಏನಂ ಮಯೋಕ್ತಂ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ಪುರಾಕಲ್ಪೇ ಪುರಾತನಂ ||
 ಪಂಚರಾತ್ರಂ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಯದಿ ಕಷ್ಟಿ ದ್ಗುಹೀವ್ಯತಿ |
 ಕರ್ಮಕ್ಷಯೇಚಮಾಂ ಕಷ್ಟಿ ಧೃದಿಭಕ್ತೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||
 ತಸ್ಯಚೇದಂಪಂಚರಾತ್ರಂ ನಿತ್ಯಂ ಹೃದಿವಸಿಷ್ಯತಿ |

ಇತರೇ ರಾಜಸ್ಯ ಭಾವಸ್ಯ ಸ್ತಾಮಸ್ಯ ಶ್ಚ ಸಮಾವೃತಾಃ ||
 ಭವಿಸ್ಯಂತಿ ದ್ವಿಜಶ್ಚೈವೈವಮಯ್ಯಾಸನ ಪರಾಜ್ಯಹಿಃ |
 ಕೃತಂ ತ್ರೇತಾಡ್ವಾಪರಶ್ಚ ಯುಗಾನಿಶ್ರೀಣಿನಾರದ ||
 ಸತ್ಯಸ್ಥಾ ಮಾಂ ಸಮೇವ್ಯಂತಿ ಕಲ್ಮಶ ರಜಸ್ತಮೋಧಿಕಾಃ |
 ಅನ್ಯಚ್ಚ ತೇ ಪರಂದಮ್ನಿ ಶೃಣುನಾರದ ಸಾಂಪ್ರತಂ ||
 ಯದಿದಂಪಜ್ಜಾರಾತ್ರಂ ಮೇ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪರಮದುರ್ಲಭಂ |
 ತದ್ಭವಾ ವೇತ್ಸ್ಯತೇ ಸರ್ವಂ ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾ ನ್ನಸಂಶಯಃ ||
 ವೇದೇನ ಪಂಚರಾತ್ರೇಣ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಯಜ್ಞೇನ ಚ ದ್ವಿಜ |
 ಪ್ರಾಪ್ನೋಹಂ ನಾನ್ಯಥಾ ವತ್ಸ ವರ್ಷಕೋಟ್ಯಯುತೈರಪಿ ||
 ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಭಗವಾ ನ್ನರದಂ ಪರಮೇಶ್ವರಃ |
 ಜಗಾಮಾದರ್ಶನಂ ಸದ್ಯೋ ನಾರದೋಪಿ ದಿನಂಯಯೌ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀವರಾಹಪುರಾಣೇ ಅಗ್ನಿ ಗೀತಾಸು ಪಟ್ ಪಚ್ಚತಮೋಧ್ಯಾಯಃ.
 ಈ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ—ಅಲಾಭವೇದಮನ್ತ್ರಾಣಾಂ ಪಂಚರಾತ್ರೋದಿತೇನಃ |

ಮಾರ್ಗೇಣಮುಂಯಜಂತೆಯೆ ತೇಮಾಂಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಂತಿಮಾನವಾಃ |
 ಎಂಬುವ ವಚನದಿಂದ ಆರಾಧನಾಂಗವಾದ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ
 ದಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದ ಅನುಲೂನಾದಿಗಳು ಪಂಚರಾತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗ
 ದಿಂದ ಅಂದರೆ ಭಗವದಾರಾಧನಾಂಗಪಂಚರಾತ್ರ ಮನ್ತ್ರಕ್ರಮದಿಂದ ಭಗವದಾ
 ರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೊಂದುವರೆಂದು ಹೇಳ
 ಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಚನದಿಂದ ವೇದಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಪಂಚರಾ
 ತ್ರಾಧಿಕಾರವೆಂದು ಭ್ರಾಂತಿಪಡಕೂಡದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕ್ಷತ್ರಿಯವಿ
 ಶಾಂ ಪಂಚರಾತ್ರಂವಿಧೀಯತೆ” ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣತ್ರಯಕ್ಕೂ ಪಂ
 ಚರಾತ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೇಳಿ “ಶೂದ್ರಾದೀನಾಂನತಚ್ಛೂರ್ಭ್ರಾತ್ರ ಪದವೀ
 ಮುಧಿರೋಽತಿ” ಎಂದು ಪಂಚರಾತ್ರ್ಶ್ರವಣದಲ್ಲಿಯೇ ಶೂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿ

ಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದು ಅವಿರುದ್ಧವಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಯದಿದ
ಮಿತ್ಯಾದಿವಚನದಲ್ಲಿ ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದಬಲದಿಂದಲೇ ನಾರದರಿಗೆ ಪರಮದುರ್ಲ
ಭವಾದ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವಗತಿಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗು
ವದು ಮತ್ತು “ವೇದೇನಪಂಚರಾತ್ರೇಣ—ತೈರಸಿ” ಎಂಬುವ ವಚನದಲ್ಲಿ
ಚಕಾರದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವೇದಕ್ಕೂ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ವೇದಪ್ರ
ತಿಪಾದ್ಯವಾದ ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ
ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾದ ಭಕ್ತಿಗೂ ಸಹ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ವೇದಸಮಾನಾ
ಧಿಕಾರಿಕತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದು ಸಂಗತವಾಗಿರುವದು

ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲು ಬಹಳ
ವಿಸ್ತರವಾಗುವಕಾರಣ ಸಂಕ್ಷೇಪವಿರೂಪವಾಗಿರುತ್ತೆ.

ಹಾಗಿರುವಲ್ಲಿ “ ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಆಗಮವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಒಪ್ಪಿ
ದಾಗ್ಯೂ ” ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ಪ್ರಮಾಣತಮ
ವೆಂದು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಇವರು ಹೇಳಬೇಕು

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವ್ರಮಾ
ಣವಲ್ಲವೆಂಬುವ ಇವರ ಪ್ರಥಮೋದ್ದೇಶವು ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸ
ಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನುಮೇಲೆ “ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು
ಒಪ್ಪಿದಾಗ್ಯೂ ಇವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳು ಇವರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ
ಸಾಧಕವಲ್ಲವು. ” ಎಂಬ ಇವರ ಎರಡನೇ ಉದ್ದೇಶವು ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು
ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುವದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—

[ಯದ್ಬಿಂಬಯೇನತಂತ್ರೇಣ ಸಮಾರಬ್ಧವ್ರರಾದಿತಃ |

ಪ್ರಸಾದಂವಾತತಸ್ತೇನ ತಂತ್ರೇಷೈವತದರ್ಶಯೇತ್ ||

ಯತ್ಪಂಚರಾತ್ರವಿಧಿನಾ ಸ್ಥಾಪ್ಯಸಂಪ್ರಾಚಿತಂಪ್ರರಾ |

ತೇನೈವಪ್ರಜನೀಯಂತಚ್ಛ ಕ್ವತ್ಪ್ರಶಾನ್ತಿರಾಪ್ನೋತಿ ||

ಎಂದು ಮೊದಲುಮಾಡಿ,

ತಂತ್ರಸಂಕರದೋಷಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷಾದ್ರಾಪ್ಯದ್ರಾಪ್ಯಗೋಷಿ |

ದೋಷಾಯೈವಭವೇದ್ವಿಪ್ರ ಸರ್ವದಾಕುತ್ರಚಿತ್ಕೃತಃ ||

ತಸ್ಮಾನ್ನಸಂಕರಕಾರ್ಯ ಸಂತ್ರಾಣಾಂಹಿತಮಿಚ್ಛತಾ |

ಅತ್ಯಾದಿ ವಚನಗಳಿಂದ ಯಾವದೇವತಾ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಯಾವತಂತ್ರದಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿರೋಣವಾಗಿಧೆಯೋ ಆ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಅದೇ ತಂತ್ರನಾ ಗಳಿಂದಲೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕೇಹೊತು ಇತರ ತಂತ್ರನಾಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಾ ಡಿದರೆ ತಂತ್ರಸಂಕರವಾಗುವದೆಂದುನ್ನೂ ಅಂಥಾ ತಂತ್ರಸಂಕರವಿಂದ ದೋಷವುಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಂತ್ರಸಂಕರವನಾಡಬಾರದೆಂದು ನಿಗಮನ ಮಾಡಿರಬೇಕಲ್ಲದೆ ಅದರಮುಂದೆ ವೈಖಾನನ, ಶೈವ, ಪಾಶುವತ, ಪಾಂಚರಾತ್ರ ಇವೇ ತಂತ್ರಗಳು ಎಂಬವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ ದೇವರು ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗಮದಿಂದ ಪ್ರತಿಮೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೂ ಅಷ್ಟಿ. ಜಗ ದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳು ಯಾವದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರೂ ಅಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿರುವ ಪೂಜೆ ಯಾವತಂತ್ರೋಕ್ತವ್ರಕಾರವಾದ್ದೂ ಅಲ್ಲ ವಾದ್ದರಿಂದ ತಂತ್ರಸಂಕರವಿಲ್ಲದೆ ಇರೋಣವರಿಂದ ಈ ವಚನಗಳಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಕೃತೋಪಯೋಗವಿಲ್ಲವು]

ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ

ಆದರೆ ನಾವು ಪ್ರೊಸಿಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳನ್ನು ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೊಸಿಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುವಾಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅವು ಗಳ ಅರ್ಥವರಾಳಿರೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಕಷ್ಟತಾಂತ್ರಾಕ್ಷೇಪದಂತೆ ಒಂದೆರಡು ಪದಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿರಬೇಕೆಂದೇ ನಿನಾ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲವು. ಹಾಗಾದರೆ—

ಉದಾಹೃತನಾರದೀಯ ಸಂಹಿತಾವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ

“ ಯದ್ಬಿಂಬಂಯೇನತಂತ್ರೇಣ ಸಮಾರಬ್ಧಂಪುರಾಣಿತಃ |
ಪ್ರಾಸಾದಂನಾತತಸ್ತೇನ ತಂತ್ರೇಣೈವತದರ್ಚಯೇತ್ ||
ಯೋಯಜೇದನ್ಯಮಾರ್ಗೇಣ ಸನಾಶಂಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ || ”

ಎಂಬುವದರಿಂದ ಯಾವಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ
ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತಲಿರುವದೋ ಆಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅದೇ ತಂತ್ರವಿಂದಲೇ
ಪೂಜೆ ನಡಿಸಬೇಕು. ಮಾರ್ಗಾಂತರಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳ
ಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಅಲ್ಲಿ “ ಯೋಯಜೇದನ್ಯತಂತ್ರೇಣ ” ಎಂದು ಹೇಳದೇ
ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ “ ಅನ್ಯಮಾರ್ಗೇಣ ” ಎಂದು ಇರುವದರಿಂದ ಏಕತಂತ್ರ,
ನುಸಾರಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ತದನ್ಯವಾದ ಯಾವಮಾರ್ಗವಿಂದಲೇಆಗಲಿ ಪೂಜೆ
ನಡಿಸಕೂಡದು ಎಂದರ್ಥವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವದು ಅನಂತರ ತಂತ್ರಸಂಕರ
ದೋಷವು ಕೂಡದು ಎಂದುಹೇಳಿ ಪ್ರಶ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವೈಖಾನಸ, ಶೈವ,
ಪಾಶುಪತ, ಪಂಚರಾತ್ರ ಮೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡಿ

“ ಪ್ರಾಜಾಯಾಂವರ್ತಮಾನಾಯೂಂ ಪಂಚರಾತ್ರೋದಿತಾಧ್ವನಾ |
ವೈಖಾನಸಾಧ್ವನಾಪ್ಚಾ ತ್ವೌಜಿತೈಸ್ತಿಸ್ಪ್ರಮಾದತಃ ||
ಪ್ರತಿಸ್ತೋಕ್ತೇನವಿಧಿನಾ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯಮುನಿಪುಂಗವ |

ಅಧಿವಾನ್ಯಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ತಸ್ಮಾದೋಷಾತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯತೆ || ”

ಎಂಬುವದರಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರಾನುಸಾರಿಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರವನ್ನಿಹಿತವಾದ
ವೈಖಾನಸರೀತ್ಯಾ ಪೂಜೆ ನಡೆದರೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅನಂತರ

“ ಶೈವೇನಪೂಜಿತೇಪಶ್ಚಾತ್ತಥಾವಾಪಶುಪತೇನವಾ |

ವಿಧ್ಯಂತರೇಣನಾವಿಪ್ರ ಪಂಚರಾತ್ರೇತರೇಣನಾ ||

ಪುನಃಪ್ರತಿಸ್ತೌಂಕೈತ್ಯಾತು ಕುರ್ವಾತನ್ನಿಪನಮುತ್ಸಮಂ |

ಏವಂಕೃತೇತುಂತಿಸ್ಸಿದನ್ಯಥಾದೋಷಭಾಗ್ಭವೇತ್ ||

ಎಂದು ಪಂಚರಾತ್ರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಶೈವತಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಪಾಶುಪತತಂ

ತ್ರದಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ, ಶೈವಪಾಶುಪತಾತಿರಿಕ್ತನಾದ ಪಂಚರಾತ್ರಾತಿರಿಕ್ತನಾದ ಇತರ ಯಾವವಿಧಿಯಿಂದಲೇಆಗಲಿ, ಪ್ರಾಜ್ಞನಾಡಿದರೆ ಗುರುತರನಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು

ಅನಂತರ — “ ಯತ್ಪಂಚರಾತ್ರವಿಧಿನಾ ಸ್ಥಾಪ್ಯಸಂಪೂಜಿತಂಪುರಾ |

ತೇನೈವಪೂಜನೀಯಂತಚ್ಚಶ್ವತ್ಪನ್ನಾದ್ವಿತೀಯಾಫಿಭಿಃ ||

ಪೂಜೋಪಾಸನಾತ್ಮರೇವ ಪ್ರಾಸಾದೇಸ್ಥಾಪಿತೋಹರಿಃ |

ಪಂಚರಾತ್ರೋಕ್ತಮಾರ್ಗೇಣ ರಾಜರಾಷ್ಟ್ರವಿನ್ಯಯಃ || ”

ಎಂದು ಪಂಚರಾತ್ರಾನುಸಾರಿಸ್ಥೂಲದಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರತಂತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಯನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಗದನಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ಈಗೀತಿಯಾಗಿ ‘ ಈ ನಾರದೀಯಸಂಹಿತಾ ’ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಉಪಸಂಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಪಂಚರಾತ್ರಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಜ್ಞ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಸ್ಥೂಲದಲ್ಲಿ ಇತರ ತಂತ್ರವಾರ್ಗದಿಂದ ಪ್ರಾಜ್ಞ ನಡಿಸಕೂಡದೆಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳದೆ ಪಂಚರಾತ್ರೇತರನಾದ ಯಾವವಿಧಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಜ್ಞನಡಿಸಕೂಡದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವದು

ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ನಡೆಸಿರುವ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಯಾವದೋ ಒಂದು ವಿಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವದೇ ವಿನಾ ಅಜ್ಞರಕಾರ್ಯದಂತೆ ಅವಿಧಿನಾ ಕೃತವಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅನುಲಂಬಿಸಿರುವ ವಿಧಿಯು ಪಂಚರಾತ್ರವಿಧ್ಯಾತಿರಿಕ್ತವೆಂದು ಇವರೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು “ಯೋಯಜೇದನ್ಯಮಾರ್ಗೇಣ ”

ವಿಧ್ಯಂತರೇಣವಾವಿಪ್ರ ಪಂಚರಾತ್ರೇತರೇಣವಾ |

ಎಂಬುವ ನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂಬುವದು ಸಾಧಾರಣವ್ಯುತ್ಪನ್ನರಾದವರಿಗೂ ವಿದಿತವಾಗುವದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ [ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ಯಾವ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರೂ ಅಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಕೃ

ತದ್ವಲ್ಲಿ ನಡದಿರುವ ಪ್ರಜೆ ಯಾವ ತಂತ್ರೋಕ್ತನಾದ ಪ್ರಜೆಯೂ ಅಲ್ಲವಾ
 ದ್ವರಿಂದ ತಂತ್ರಸಂಕರ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಇರೋಣದರಿಂದ ಈ ವಚನಗಳಿಂದ
 ಏನೂ ಪ್ರಕೃತೋಪಮೋಗವಿಲ್ಲವು ” ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದು ಇವರ ಅಪ್ರೂ
 ವಪಾಂಡಿತ್ಯಮಹಿಮೆಯೇ ಸರಿ. ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳು ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧ
 ರೇದುವು ಹೇಳಿದವರಾರು ? ಅವರುಮಾಡಿದ ಪ್ರಜೆ ತಂತ್ರೋಕ್ತನಾದ್ದೆಂದು
 ಯಾರುಹೇಳುವರು ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪಂಚರಾತ್ರದೀಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದ
 ವರೆಂತಲೂ, ಅವರುಮಾಡಿದ ಪ್ರಜೆ ಪಾಂಚರಾತ್ರಾತಿರಿಕ್ತನಾದ ವೊಂದುಮಾ
 ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವದೆಂತಲೂ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾರದೀಯಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ
 ರುವ “ ಯೋಯಜಿದನ್ಯಮಾಗ್ಣಿ ” ಎಂಬ ನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾದ
 ದ್ದೆಂತಲೂ ಅಲ್ಲವೆ ನಾವುಹೇಳುವುದು ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಚನಗಳನ್ನು
 ನಾವು ಮೊದಲಿನ ಪ್ರೊಸಿಡಿಂಗಿನಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವುದು ಪ್ರಕೃತವಿಷಯಕ್ಕೆ
 ಅತ್ಯಂತೋಪಯುಕ್ತವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವೆ
 ವು. ಏನೆಂದರೆ—“ ತಂತ್ರಾಣಿಕಾನಿದೇವರ್ಷಿ ” ಎಂಬುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
 ವೈಖಾನನಂಚಶೈವಂಚ ತಂತ್ರಂಪಾಶುಪತಂತಥಾ |

ಪಂಚರಾತ್ರಂಮಹಾತಂತ್ರಂ ತಂತ್ರಾಣ್ಯೇತಾನಿಸುವ್ರತ ||

ಎಂಬ ಉತ್ತರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಗಳು ವೈಖಾನನಾದಿ ನಾಲ್ಕುನಿಧಗಳೆಂದು
 ಯಥಾಶ್ರುತವಾಗಿತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಾಕ್ತತಂತ್ರ ಬುದ್ಧತಂತ್ರಾದಿ
 ಗಳಾದ ಇತರಾನೇಕ ತಂತ್ರಗಳು ಇರುವಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುನಿಧಗಳೇ ತಂತ್ರ
 ಗಳೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಸಂಗತವಾಗುವುದು ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ
 ತಂತ್ರಪದಕ್ಕೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತಂತ್ರವೆಂದು ಅರ್ಥವು ಹೇಳಬೇಕು
 ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ [“ ಸಾಖ್ಯಂಯೋಗಿಪಂಚರಾತ್ರಂ ವೇದಾಪಾಶುಪತಂ
 ತಥಾ |] ೪೩೫ನಾಣ್ಯೇತಾನಿ ನಹಂತನ್ಯಾನಿಹೇತುಭಿಃ ” ಎಂದು

ಪಂಚರಾತ್ರ ಪಾಶುವತಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಪ್ರಮಾಣತ್ವ ಜೇತ್ವದಂತವ್ಯತ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಸೌಖ್ಯವಿ ಸಹಪಾರವಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಇತರ ಶಾಕ್ತಾದಿ ತಂತ್ರಾಪೇಕ್ಷಯಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತ್ವವು ಸ್ಫುಟವಾಗಿರುವದು. ಪಂಚರಾತ್ರಕ್ಕೆ ವೈಯಾನವವು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ಸಮಾನತಂತ್ರವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಪಾಶುವತಕ್ಕೆ ಶೈವಾಗಮವು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿ ಸಮಾನತಂತ್ರವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟತಂತ್ರಗಳು ವೈಯಾನಸಾದಿಭೇದವಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟತಂತ್ರ ಸಾಂಕರ್ಯವೇ ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇತರತಂತ್ರಸಾಂಕರ್ಯವು ನಿಷಿದ್ಧವೆಂಬುದು ಕೈಯು ತ್ಯನ್ಯಾಯಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು ಮತ್ತು “ಅನ್ಯಮಾರ್ಗಣ” “ವಿಧ್ಯಂತರೇಣ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇತರತಂತ್ರಮಾರ್ಗವೂ ತಂತ್ರಮಾರ್ಗಾತಿಕ್ರಮಾರ್ಗಸಾಮಾನ್ಯವ್ರಾಸಹ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಆದ್ದರಿಂದ ತಂತ್ರಗಳು ವೈಯಾನಸಾದಿಭೇದವಿಂದ ನಾಲ್ಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಬೇರೇತಂತ್ರಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಕೂಡದು

ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಈ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪಂಚರಾತ್ರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಲ್ಲವೆಂಬುವನಿವರವು ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಡುವದು ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಇವರು ಬರೆದಿರುವದು ಏನೆಂದರೆ—“[ಆದರೆ ಈ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವರೆಂದು ಹೇಳೋಣವೆಂದರೆ — ಇದಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಅವಕಾಶವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ, ಈಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ೬—೭ ಶತಮಾನವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿ ರಾಮಾನುಜಮತವೆಂಬುವುದನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿದರು. ಆಗಮೋಕ್ತವೀಕ್ಷೆ ಯಿಲ್ಲದ ಶುದ್ಧ ವೈಷ್ಣವಾದಿನುತಗಳು ಅನುದಿಯಾಗಿದ್ದು ಅದು ಬೌದ್ಧಾಕ್ರಾಂತವಾಗಿದ್ದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಚ್ಛಂಕರಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರು ಈಗ್ಗೆ ಎರಡು

ಸಾವಿರವರ್ಷಗಳಮುಂಚೆ ಅವತರಿಸಿ ಬೌದ್ಧಾಚಾರಗಳಂತೆಬ್ಬಿಸಿ ವೇದೋಕ್ತ ಮಾರ್ಗವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಆಗಮಗಳನ್ನನುಸರಿಸದೇ ಇರುವ ಶುದ್ಧವೈಷ್ಣವ ಮತವನ್ನೇ ನ್ಯಾಪನೆಸಾಡಿದ್ದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರಲಾಗಿ ಈಚೆಗೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿದನಂತರ ಆಗಮೋಕ್ತತಾನ್ತ್ರಿಕವೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರಾದ ವೈಷ್ಣವಮತವೆಂಬುದು ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿನಾತ್ರ ಕೆಲವುಕಡೆ ಸೆಲೆಗೊಂಡಿತು ಈ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪುರಾಣವ್ರಸಿದ್ಧರಾದ್ದರಿಂದ ಪುರಾಣಗಳು ಹುಟ್ಟುವ ಧ್ವಾವರಾಂತ್ಯಭಾಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಸಂವರ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆಗಮೋಕ್ತನೀಕ್ಷಾರಹಿತರಾದ ಸ್ಮಾರ್ತರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಜೆಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು.]” ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ ಇದುಸಂಗತವಲ್ಲ

ಯಾಕೆಂದರೆ — ಶ್ರೀಭಗವದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ವರ್ಷಗಳಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವದು ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಮುಂಚೆ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಕಾಲವು ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ತ್ರೊಬ್ಬರು ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲಮುಂಚೆ ಇರುವದುನಾತ್ರವೇ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಪಾದಕವಲ್ಲವು ಅನ್ಯಥಾ ಬೌದ್ಧನಿಗೆ ಎಲ್ಲಭಾಷ್ಯಕಾರರುಗಳಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ವನಾತ್ಮ್ಯರನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗಿರುವದು ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾಕರಭಟ್ಟ ಕುಮಾರಿಲಭಟ್ಟ ಪ್ರಭೃತಿಗಳಿಂದಲೂ ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥಮುನಿ ಪ್ರಭೃತಿಗಳಿಂದಲೂ ಬೌದ್ಧಾದಿನುತಗಳು ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಶ್ರೀನಾಥಮುನಿಪ್ರಭೃತಿಗಳಿಂದಲೇ ಶ್ರೀ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮಪ್ರಾ ಮಾಣ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರಕಾಶಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಅನೇಕರು ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮಾನುಸಾರಿಗಳಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿತರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ನವೀ

ನನಾದ ಮತವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೈವಾಗಮವೂ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವುಸಹ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರ ಭಾಷ್ಯವೇ ಸಾಕಾದ ದೃಷ್ಟಾಂತನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಶಂಕರಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ೧ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ೧ನೇ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಶೈವಾಗಮಕ್ಕೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯಾತ್ರಯಾದಿ ದೋಷಗಳಿಂದ ಸರ್ವಥಾ ಅಪ್ರಾಕಾಣ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅನಂತರಾಧಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಂಚರಾತ್ರಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಅನತಾರವಿಶೇಷವಿರುವದನ್ನು ಅಭಿಗಮನಾದಿ ಪಂಚಕಾಲವಿಭಾಗದಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದನ್ನು ಅಂಥಾ ಪೂಜೆಗೆ ಮೋಕ್ಷಹೇತತ್ವವನ್ನು ಸಹ ಅಂಗೀಕರಿಸುವೆವೆಂದು ಅಭ್ಯುಪಗಮೋಕ್ತಿಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ತತ್ತ್ವವಿಷಯದಲ್ಲಿನಾತ್ರ ಆಸಾತತಃ ತೋರುತ್ತಲಿರುವ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿಯು ವೇದವಿರುದ್ಧವೆಂಬ ದೋಷದಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿಯು ಆನಾಕೃತ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷಯವಲ್ಲ, ಆಗ ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನಿತ್ಯತ್ವವು ಅನೇಕಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು; ಎಂಬುವದೇಮೊದಲಾದ ಹೆತುಗಳಿಂದಲೂ ಮಹಾಭಾರತಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದಲೂ ಪಂಚರಾತ್ರವು ವೇದಾವಿರುದ್ಧವೆಂತಲೂ ಪ್ರಮಾಣತಮವೆಂತಲೂ ವೃತ್ತಿಕಾರಬೋಧಾಯನಾದ್ಯನುಸಾರಿನಂತೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ [ಆಗಮೋಕ್ತದೀಕ್ಷಾರಹಿತ ಗುಪ್ತ ವೈಷ್ಣವಮತವೇ ಅನಾದಿಯಾದದ್ದು.] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವದು ಅಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

ಸ್ಮಾರ್ತವೈಷ್ಣವಮತವೇ ಅನಾದಿಯಾದದ್ದೆಂದು ಇವರಿಗೆ ದುರಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಿರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬರಿಯುವೆವು

ವೈಷ್ಣವಮತವು ಅನಾದಿಯಾದದ್ದೆಂಬುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು ಸ್ಮಾರ್ತರೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರ್ತಮತವು ಆಧುನಿಕವಾದದ್ದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ

ವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬರುವದು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಉಪಾಸ್ಯವಸ್ತುವಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಹೆಸರಾಗಲಿ ತಮಗೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವಾದ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಹೆಸರಾಗಲಿ ಬರುವದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತೆ ಉದಾಹರಣೆ ಶೈವರು, ವೈಷ್ಣವರು, ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಂತ್ರಿಕರು ವೈದಿಕರು ಇತ್ಯಾದಿ. ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ತಾವು ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವೇನ ಉಪಾಸಿಸುವ ದೇವತೆಯೊಡಗೂಡಿದ ನಾಮಧೇಯವು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವಹಾಗೆ ಸ್ಮಾರ್ತರು ಉಪಾಸ್ಯದೇವತಾವದಘಟಿತವಾದ ನಾಮಧೇಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವಾಚಕವದಘಟಿತವಾದ ನಾಮಧೇಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ಯಿವರಿಗೆ ವೇದವು ಸರ್ವೋತ್ತಮಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಿದ್ದು ವೇದವಿರುದ್ಧಾನುಷ್ಠಾನ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವೈದಿಕರೆಂದೆ ಹೆಸರು ಬರಬಹುದಾಗಿ ಇತ್ತು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಸ್ಮಾರ್ತರೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರುವವರಿಂದ ಇವರು ಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಎಣಿಸಿ ಇರುವರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಆಗಮೋಕ್ತವೀಕ್ಷಾರಹಿತವಾದ ವೈಷ್ಣವಮತವೇ ಅನಾದಿಯಾದದ್ದೆಂದು ಇವರು ಹೇಳುವದು ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನೇ ಪರ್ಯಾಯೋಚಿಸದೆ ಆಡುವ ಮಾತು. ಇದು ಹೀಗಿರಲಿ,

ಅನಾದಿಯಾಗಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿರುವ ವೇದಾನುಸಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಪಂಚ ರಾತ್ರಸಿದ್ಧಾಂತಮಾರ್ಗವು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲೇ ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಕೋಟ್ಯಂತಾಧಿಕರಾದ ಜ್ಞಾನಮೈರಾಗ್ಯಾದಿನಿಧಿಗಳಾದ ಯೋಗಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾಥಮುನಿಪ್ರಭೃತಿಗಳಿಂದ ಬೌದ್ಧಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಸಿದ್ಧೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಅಂಥಾ ಅಗಮಸಿದ್ಧಾಂತವು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಂದಲೂ ಅನೇಕಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಮಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಂಥಾ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಮಾರ್ಕಪರಿಗೃಹೀತಗಳಾಗಿ ಸಕಲದೇಶವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವರೂ ಕಲಿಕಾಲಸ್ವಭಾವದಿಂದ—

ಕಲಾ ಖಲು ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ನಾರಾಯಣಪವನಯಣಾಃ |
 ಕಸ್ಯಚಿತ್ಕಸ್ಯಚಿನ್ಮಹಾಭಾಗ ದ್ರಮಿಡೇಷುಚ ಭೂರಿಶಃ ||
 ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿನದೀಯತ್ರ ಕೃತಮಾಲಾವಯಸ್ವಿನೀ |
 ಕಾನೇರೀ ಚ ಮಹಾಪ್ರಣಾೞ ಪ್ರತೀಚೀಚಮಹಾನದೀ |
 ಯಿಪಿಬಂತಿಜಲಂತಾಸಾಂ ಮನುಜಾಮನುಜೇಶ್ವರ ||
 ಪ್ರಾಣೋಭಕ್ತಾಭಗವತಿ ಮಾನುಜೇವೇನುಲಾಶಯಾಃ |

ಎಂದು ಶ್ರೀಭಾಗವತದ ಏಕಾದಶಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಕೇಷ
 ನಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವವು ವಾಸ್ತವವೇ. ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರು
 ಪುರಾಣಪ್ರಸಿದ್ಧರೆಂತಲೂ, ಪುರಾಣಗಳು ಹುಟ್ಟಿದ ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯಭಾಗ
 ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವರೆಂತಲೂ, ಏನು ಹೇಳುವ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ
 ಅನುಮಾನವಹಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಇವರ ಶಂಕರವಿಜಯನನ್ನೇ ಇವರು
 ನೋಡದೆ ಶ್ರೀರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಆಗ
 ಪೋಕ್ತದೀಕ್ಷಾರಹಿತರಾದ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುದರಿಂದ
 ನಿರ್ಮೂಲನಾಗಿ ಹೇಳುವ ಅಂಶವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ನಂಬುವದಕ್ಕೆ ಆದಿತು ?
 ಈಗಲಾದರೂ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಅವತರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ
 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದವರು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಧನಾರ್ಥ ಒಳಿ ನೇ ಶ್ಲೋ
 ಕಾದಿಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಾತ್ರಾಗಮಾನುಸಾರಿಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾ
 ರ್ಯರು ಜಮಿಸಿದರೆಂದು ಬರವಿರುವ ಒಳಿ ನೇ ಸರ್ಗ ಒಳಿ ನೇ ಶ್ಲೋಕಾದಿಗಳ
 ನ್ನೂನಕ ಇವರು ನೋಡಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತ
 ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವರ್ಣನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಜಯವಿ ವಿಸಯವು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ
 ಇರಲಿ ಶ್ರೀಶಂಕರಾತ್ರಾಗಮಾನುಸಾರಿಗಳು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ
 ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆಂಬ ಅಂಶವು ಉಭಯಸಂಪ್ರತಿಪನ್ನವಾಗಿರುವದು
 ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಆಗನೋಕ್ತದೀಕ್ಷಾರಹಿತ ವೈಷ್ಣವಮತವೇ ಅನಾದಿಯೆಂ

ತಲೂ, ಅಂಥಾವರಿಂದಲೇ ದೇವರು ರಾಸಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅನತಾರಕ್ಕೆ
ಮುಂದೆ ಪ್ರಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿದ್ದರೆಂದು ಇವರು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳಬಹುದು ?

[ಗೌತಮನುಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವೆಂತಲೂ, ಅವರಿಂದ ಪ್ರಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ವರೆತಲೂ ಈ ಸ್ಥಳವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ] ಎಂದು ಇವರು ಹೇಳುವದು
ಸತ್ಯವೇ ಅನಂತರ [ವೃದ್ಧಿಶೀಲರೂಪಿಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಮಗಳಾದ ಗೌ
ತಮರು ಎಸಿಗೂ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮದೀತಿಯಿಂದ ಈ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ
ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿ
ಯಬಹುದು ಅದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ-- ಈ ಪೃಥ್ವೀನಸಭೆಯವರು ಉದಾಹರಿ
ಸಿರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ

ಗೌತಮಃ-^೬ ತಂತ್ರಾಣಿಕಾನಿದೇವರ್ಷೇ ತಾನಾಪಚಕ್ಷ್ವಾದ್ವಪೃಚ್ಛತಃ |

ತಂತ್ರಾಂತರೈಸ್ತು ದೇವೇಶ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂಚ ಪೂಜತಃ || ”

ಎಂದು ನಾರದರನ್ನು ಕುರಿತು ಗೌತಮರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಗೌತ
ಮರಿಗೆ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ಗೋಚರವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬರುತ್ತೆ] ಎಂದಿ
ರುತ್ತೆ ಇದನ್ನೇ ವಿಚಾರಿಸೋಣ ? ಗೌತಮರು ‘ ತಂತ್ರಾಣಿಕಾನಿ ದೇ
ವರ್ಷೇ ’ ಎಂದು ನಾರದರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಗೌತಮರಿಗೆ ಪಂಚ
ರಾತ್ರಾಗಮವು ಗೋಚರವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇವರಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಗೋಚರವಾ
ಯಿತು. ಸಾಸಾನ್ಯತೆಗೆ ಇದು ಎಂದು ತಂತ್ರನನ್ನೂ ಅರಿಯದವರು ಮಾ
ಡುವಂಥಾ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ‘ ತಂತ್ರಾಂಕಿಂ ’ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರಬೇ
ಕಾಗಿ ಇರುವದು ‘ ತಂತ್ರಾಣಿಕಾನಿ ’ ಎಂದು ಇರುವದರಿಂದ ತಂತ್ರಗಳು
ಎಷ್ಟುವಿಧಗಳೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯು ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಈ ತಾತ್ಪರ್ಯಾನುಸಾರಿಯಾ
ಗಿಮೇ ನಾರದರು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವೈಖಾನಸ, ಶೈವ, ಪಾಶುಪತ, ಪಂಚರಾತ್ರ
ಗಳೆಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿರುವರು. ನಾರದೀ
ಯಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ವಾಕ್ಯವಿರುವದು. ಇದಕ್ಕೆ

ಪೂರ್ವಾಧ್ಯಾಯಪರಮ್ಪರತ ಪಂಚರಾತ್ರವೆಂಬ ಮಹಾತಂತ್ರರೀತ್ಯಾ ಪೂಜಾ ದಿವಿಧಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಇರುವರು. ಅನಂತರ ಈ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾ ಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಸಾಂಕರ್ಯವು ದೋಷಾವಹವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದಮೇಲೆ ಹಿಂದೆ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಕೆಲವು ತಂತ್ರಗಳು ಇರುವವೆಂದು ಊಹಿಸಿ ತಂತ್ರಭೇದವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರಿ ಯಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವ ' ತಂತ್ರಾಣಿಕಾದೀನರ್ಪೆ ' ಎಂದು ಗಾತ ಮರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಗೌತಮರಿಗೆ ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ಗೋಚರವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದು ಅಸಂಗತವು

ವಸ್ತುತಃ ಯಾವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪ್ರಸಿ ಛ್ಛರಾಗಿರುವರೋ ಆ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಗೌತಮರು ನಾರದರಿಂದ ಪಂಚರಾ ತ್ರಾಗಮವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿಕೊಂಡು ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮರೀತ್ಯಾ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡಿವರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವದು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—

ಪಶ್ಚಿಮರಂಗಮಹಾತ್ಮ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಗೌತಮಗೋಹ ತ್ಯಾಕಥಾನಂದರ್ಭಾನಂತರದಲ್ಲಿ—

ತತೋಭ್ರಾಂತಮನಾನೂರ್ಣಂ ಸ್ನಾತೃಗೋದಾವರೀಜಲೆ |

ಗೌತಮಶ್ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಕಥಮೇತದಭೂಮಿತಿ ||

ದದರ್ಶದಿವ್ಯಯಾದೃಷ್ಟ್ಯ ಮುನೀನಾಂಕರ್ಮತಾಪ್ಯಶಂ |

ಜಾತಕ್ರೋಧೋಶಪತ್ತಾಂಸ್ತು ಮಿಥ್ಯಾಪಾತಕಶಂಸಿನಃ ||

ಭವಿಸ್ಯಧತ್ರಯಾಬಾಹ್ಯಾಃ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಪರಾಬ್ಜುಖಾಃ |

ಪಾಪಂಢಿನೋವಿಕರ್ಮಸ್ಥಾ ಸ್ವರಸವರ್ಣೀಷುಗರ್ಹಿತಾಃ ||

ಸೈಕಂಸಾಃಕ್ರೂರಕರ್ಮಾಣಾಃ ಶಿವವಿಷ್ಣುಕೃತತ್ಪರಾಃ || ”

ಎಂದು ಶಿವವಿಷ್ಣುಗಳಿಗೆ ಅಭೇದವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸ್ತೋತ್ರವೇ ಗೌತಮಶಾಪಗ್ರಸ್ತ ರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು.

೩ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ

ಇತಿ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತಸ್ತೇನ ರಂಗನಾಥಃ ಕೃಪಾನ್ವಿತಃ |
 ಸಾತ್ವತಂ ಪಂಚರಾತ್ರಾಖ್ಯಂ ಮೋಕ್ಷೈಕಫಲದಂ ನೃಣಾಂ ||
 ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಸ್ವಾರಾಧನಾರ್ಥಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ಪ್ರದದೌಸ್ವಯಂ |
 ಸತ್ಯಲೋಕಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ವಿರಜಾದ್ವೀಪಮಾಸ್ಥಿತಃ |
 ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಭಗವತೋಲಬ್ಧ್ವಾ ತದುಕ್ತವಿಧಿನಾ ನಿಶಮ್ |
 ಸದೇವರ್ಷಿಗಣೈಸ್ಸಾರ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಲೋಕಹಿತಾಮಹಃ ||
 ಆರಾಧ ಜಗನ್ನಾಥಂ ರಂಗನಾಥಮನಾಮಯಂ |
 ಏತಜ್ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕಪಿಲೋನಾಮನಾಮತಃ ||
 ಸ್ವಾರಾಧನಾರ್ಥಂ ಶ್ರೀರಂಗಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯನ್ನಕರೋತ್ತತಃ |
 ಸತೇತಪಸಾತುಷ್ಕೋ ರಂಗನಾಥಃ ಕೃಪಾನ್ವಿತಃ ||
 ಕಪಿಲಾಯ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಪ್ರತ್ಯುನಾಚಹ |
 ಸಾರ್ಧಕೋಟಿಪ್ರಮಾಣೇನ ಮನ್ಮತಾಢ್ಢ್ಯವತಾಶ್ರುತಂ ||
 ಪಂಚರಾತ್ರಂತುಯಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂ ವೇದಮೆಕಾಯನಾಭಿದಂ |
 ತಸ್ಮಿನ್ನೇದಮಂಚರಾತ್ರೈ ಗ್ರಂಥಲಕ್ಷಂತುಪದ್ಧಜ |
 ಕಪಿಲಾಯ ವಿಸ್ತೀತಾಯ ಪ್ರದದಸ್ವಾರ್ಚನಾಯಮೇ ||

ಎಂದಿರುವರು.

೪ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ

ಪೂರ್ವಂಗೋದಾವರೀತೀರಾ ತ್ವೈ ಸಿದ್ಧತೋಮುನಿಸತ್ತಮಃ |
 ಸಂಪ್ರಸಿದ್ಧತಸ್ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಂ ಕುರ್ವಾಣಿ ಚೈತಯೇಹರಿಂ ||

ಎಂದುಕಕ್ರಮಿಸಿ, ಗೌತಮತಪಶ್ಚರ್ಯಾದಿಕಥಾನಂದಭಾನಂತರ ಗೌತಮರನ್ನ ಕುರಿತು ಭಗವದ್ವಾಕ್ಯವು.

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಾಂಶೇಷಮರ್ಯಂಕೇ ಶ್ರೀಯಃ ಪರಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ |

ಸಾತ್ವತಂಪಂಚರಾತ್ರಾಖ್ಯಂ ಮೋಕ್ಷೈಕಫಲದಂನೃಣಾಂ ||

ಶಾಸ್ತ್ರಂತ್ವಂನಾರದಾಲ್ಪಬಾಧ್ಯಾ ನಿತ್ಯಮಾರಾಧಯಸ್ವಮಾಂ ||

ಎಂದು ಇರುವದು.

ಅನಂತರ ೫ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ

ತಥಾಭಗವತಾಜ್ಞಾಪ್ರೋತಗೌತಮೋಹರ್ಮಸಂಯುತೇ |

ಪ್ರಾಪ್ಯತನ್ನಾರದಾಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂ ಪಂಚರಾತ್ರಮನುತ್ತಮಂ |

ದಿವ್ಯಮಂತ್ರಕ್ರಿಯಾಯುಕ್ತಂ ಪ್ರರಾನಾರಾಯಣೇರಿತಂ ||

ಎಂದುವಕ್ರಮಿಸಿ

ಇತ್ಯುವಚ್ಛಂವಿತಸ್ಮತ್ರ ಗೌತಮಗಿವರಯಾಮುಧಾ |

ಶ್ರೀರಂಗನಾಥಯಜ್ಞೇಶಂ ದೇವಂನಾರಾಯಣಂಪ್ರಭುಂ ||

ಶತಾನಂದಾದಿಭಿಸ್ಸಾರ್ಧಂ ಭಕ್ತ್ಯುಚಾರಾಧಯಾಮುನಿಃ |

ನಿತ್ಯೋತ್ಪನ್ನಾದಿಕಾರ್ತಸಾರ್ವಾ ಕೃತ್ವಾಸಂವತ್ಸರೋತ್ಸವಂ ||

ತತ್ಪ್ರವನ್ಯಸತತ್ಸರ್ವೈಶ್ಚ ಶ್ವರಿತಾರ್ಥೋಬಭೂವಹ ||

ಎಂದಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಪಂಚರಾತ್ರವ್ರವೇದತುಲ್ಯವೆಂತಲೂ, ಅದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಗವಂತನಿಂದ ಚತುರ್ಮುಖನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ನಾರದರಿಂದ ಗೌತಮರಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟನಂತರ ಪಂಚರಾತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ಗೌತಮರು ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥದೇವರನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಸರಸ್ವರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ [ಒಂದು ವೇಳೆ ಗೌತಮರೆ ನಾರದಾದಿಗಳಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗ್ರಾಮವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅನಂತರ ದೇವರನ್ನು ಪಂಚರಾತ್ರಾಗ್ರಾಮಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದಾರೆಂದು ಹೇಳೋಣವೆಂದರೆ ಗೌತಮರಿಗೆ ಸುಳ್ಳಾದ ಗೋಹತ್ಯಾರೂಪವಾದ ಅವನಾದವನ್ನು ಕೆಲಸಿದ ಕೆಲವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಗೌತಮರು ಶಾಪಕೊಟ್ಟನೆಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವೆಚ್ಚವನ್ನು ದಹರಿಸುವದ

ರನ್ನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಗೌತಮರು ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗಮದಿಂದ ಈ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಸ್ಥಾಪಿಸಿದಾರಂತೆಲೂ ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ತದುಕ್ತ ದೀಕ್ಷೆಯು ವೇದೋಕ್ತನಾರ್ಗಸಿದ್ಧರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವೆಂತಲೂ ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಯುಂದಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿರುವದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಇವರು ಬರದಿರುವದು ಅಸಂಗತವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿತವಾಯಿತು. ಪ್ರಕೃತ ವಿನಾದವಿಷಯವಾದ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಸುಧಾರಣವಾದ ಮೇಲೆ ಉದಹ ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರರಾಣವಚನಗಳೆ ಪ್ರಕೃತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಸೂತಸಂಹಿತಾನುಚನವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರ ಮಾಣವೆಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗಮವು ವೇದತುಲ್ಯವೆಂತಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರಿಗೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವೆಂತಲೂ ಅನೇಕಪ್ರರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುವದು. ವರಾಹ ಪ್ರರಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿರುವ ೬೬ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಉದಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಇರುತ್ತೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಅದೇ ವರಾಹಪ್ರರಾಣದಲ್ಲಿಯೆ ೫೦ನೆ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ—

ವೇದಾಗ್ರೈತುಸಮಂದತ್ತಂ ದ್ವಿಗುಣಂತ್ವರ್ಧವಿತ್ತಮ್ |

ಆಚಾರೈ ಪಂಚರಾತ್ರಾಣಾಂಸಹಸ್ರಗುಣಿತಂಭವತ್ ||

ಯಂದಿರುವದು. ಮತ್ತು ೭೧ನೆ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ

ಸತ್ವೆನಪ್ರಾಜ್ಯತೆವಿಷ್ಟೈ ಸ್ವತ್ವೆನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕಮ್ |

ನಾರಾಯಣಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಯಜ್ಞರೂಪೀವಿಭಾವ್ಯತೆ ||

ಕೃತೆನಾರಾಯಣಶ್ಚಿದ್ಧ ಸ್ವಿಕ್ಷ್ಮಮೂರ್ತಿರೂಪಾಸ್ಯತೆ |

ತ್ರೈತಾಯಾಂಯಜ್ಞರೂಪೇಣ ಪಂಚರಾತ್ರೇಣದ್ವಾವರೇ ||

ಕಲಾಮುತ್ಕೃತಮಾರ್ಗೇಣ ಮತ್ಸೇವರೂಪೇಣತಾಮಸೈಃ |

ಇಜ್ಯತೇದ್ವಿಪಬುದ್ಧೈವಸರಮಾತ್ಮಜನಾರ್ಧನಃ ||

ಎಂದಿರುವುದು. ವಿಸ್ತೃತಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೀನೇ ಅಂಶದಲ್ಲಿ—

ಯಜ್ಞಭಿರೈಷ್ಣುಪುರುಷೋನಾಸುರೈಶ್ಚ ಸಾತ್ವತೈಃ |

ವೇದಾಂತವೇದಿಭಿರೈಷ್ಣುಃ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇಯೋನತೋಽಸ್ಮಿತಂ || ಇತಿ ||

ಶ್ರೀಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಸ್ಕಂಧ ಖನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ—

ತೃತೀಯಾನ್ಯುಪಿಸರ್ಗಂವೈದೇವರೈತಸ್ವಮುಪೇತ್ಯಸಃ |

ತಂತ್ರಂಸಾತ್ವತನಾಚಪ್ಪನ್ಯೈಷ್ಕುರ್ಮ್ಯಂಕರ್ಮಣಾಂಯತಃ ||

ಎಂದಿರುತ್ತೆ:

ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಧರೀಯವಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ “ನಾರದಾನತುರಮಾಹ | ತೃತೀಯಮಿತಿ || ಋಷಿಸರ್ಗಮುಪೇತ್ಯ ತತ್ರಚದೇವರೈತಸ್ವಮುಪೇತ್ಯರ್ಥಃ. ಸಾತ್ವತಂ ವೈಷ್ಣವಂ ತಂತ್ರಂ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮಂ ಆಚಕ್ಷ್ಯುಃಕುರ್ವಾನ್ಅತಸ್ತಂತ್ರಾತ್ ನಿರಗತಂ ಕರ್ಮಕರ್ಮತ್ವಂ ಬಂಧಹಿತುತ್ವಂ ಎಭ್ಯಸ್ತಾನಿ ನಿಷ್ಕುರ್ಮಾಣಿಶೇಷಾಂಭಾ ವೊಶೈಷ್ಕುರ್ಮ್ಯಂ ಕರ್ಮಣಾಂ ಮೋಚತತ್ತ್ವಂ ಯತೋಭವತಿತದಾಜಪ್ಪೈತ್ಯರ್ಥಃ” ಎಂದಿರುತ್ತೆ.

ಶ್ರೀಭಾಗವತ ೧೧ ಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ ಖನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ—

ಯಆಶುಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಂನಿರ್ಜಿಹೀರ್ಮುಪರಾತ್ಮನಃ |

ವಿಧಿನೋಪಚರೇದ್ಧೇವಂ ತಂತ್ರೋಕ್ತೇನಚಕೇಶವಂ ||

ಲಬ್ಧಾನುಗ್ರಹಆಚಾರ್ಯಾತ್ತೇನಸಂದರ್ಮಿತಾಗಮಃ |

ಮಹಾಪುರುಷಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ನ್ಮೂರ್ತ್ಯಾಭಿಮತಯಾತ್ಮನಃ || ಇತಿ

ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಧರೀಯವಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ “ವೈದಿಕಂಕರ್ಮಯೋಗಸುಕ್ತಾಂತಾಂತ್ರಿಕಮಾಹ—ಪರಾತ್ಮನಃ ಪರಸ್ಯೈವ ಸತ ಆತ್ಮನಃ ಜೀವಸ್ಯ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಂ ಅಹಂಕಾರಬಂಧಂ ನಿರ್ದುರ್ಮಮಿಚ್ಛುಃ ಸಃ ತಂತ್ರೋಕ್ತೇನ ವಿಧಿನಾಪ್ರಕಾರೇಣ ಭಜೇತ್. ತಂತ್ರಂ ಆಗಮಃ. ಚಕಾರಾದೈವ್ಯದಿತೇನ ಸಹಸಮುಚ್ಛಯಮಾಹ || ತಮೇವ ವಿಧಿ ಮಾಹ ಲಬ್ಧಾನುಗ್ರಹಃ. ತೇನ ಆಚಾರ್ಯೇಣಸಂದರ್ಮಿತಃ ಆಗ

ಮರಿ ಆಗವೊಕ್ಕನಪ್ರಕಾರಣ ಅರ್ಜುನಾಪ್ರಕಾರೋಯಸ್ಯಸಃ” ಎಂದಿರುತ್ತೆ.
ಭಾಗವತೇ ೧೧ನೇ ಸ್ಕಂಧ ೫ನೇ ಅಧ್ಯಾಯಲ್ಲಿ—

ದ್ವ್ಯಾವರೇ ಭಗವಾಃಶ್ಯಾಮಃ ಪೀತವಾಸಾನಿಜಾಯುಧಃ |

ಶ್ರೀವತ್ಸಾದಿಭಿರಂಕೈಶ್ಚ ಲಕ್ಷಣೈರುಪಲಕ್ಷಿತಃ ||

ತಂ ತದಾ ಪುರುಷಂ ಮರ್ತ್ಯಾ ಮಹಾರಾಜೋಪಲಕ್ಷಣಂ |

ಯಜಂತೀವೇದತನ್ಮಾಭ್ಯಾಂ ಪರಂ ಜಿಜ್ಞಾಸುರೋ ನೃಪ || ಇತಿ

ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಧರೀಯವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ “ಶ್ಯಾಮಃ ಅತಸ್ತೀಪ್ತವಸ್ತ್ರಸಂಕಾಶಃ ನಿಜಾನಿ ಚಕ್ರಾದೀ ನ್ಯಾಯಧಾನಿ ಯಸ್ಯಸಃ—ಶ್ರೀವತ್ಸೋ ನಾಮ ವಕ್ಷಸೋ ದಕ್ಷಿಣೇಭಾಗೇ ರೋಮಾಂಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಃ, ಸ ಆದಿರೈಷಾಂ ಕರಚರಣಾದಿಗತ ವದ್ಮಾದೀನಾಂ, ತೈರಂಕೈಶ್ಚಿಹೈರಗ್ರಲಕ್ಷಣೈಃ ಬಾಹೈಃ ಕೌಸ್ತುಭಾದಿಭಿಃ ತಮಿತಿ ಮಹಾರಾಜೋ ಪಲಕ್ಷಣಂ ಛತ್ರ ಚಾಮರಾದಿಯು ಕ್ತಂ ವೇದತಂತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ವೈದಿಕೇನಾಗಮೇನಚ ಮಾರ್ಗೇಣಯಜಂತಿ ಪ್ರಜಯಂತಿ ಪರಮಾತ್ಮರಂ ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಂತಃ” ಎಂದಿರುತ್ತೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣೇ—

ಋಗಾದ್ಯಾ ಭಾರತಂಚೈವ ವಂಚರಾತ್ರ ಮಥಾಖಿಲಂ |

ಮೂಲರಾಮಾಯಣಂಚೈವ ಪುರಾಣಂ ಚೈತದಾತ್ಮಕಂ |

ಯೇಚಾ ನುಯಾಯಿನ ಸ್ತೇಷಾಂ ಸರ್ವೇ ತೇಚ ಸದಾಗಮಾಃ |

ದುರಾಗಮಾ ಸ್ತದರ್ಯೇ ಯೇ ನತ್ಯ ಜ್ಞೇಯೋ ಜನಾರ್ದನಃ ||

ಎಂದು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿರುವರು.

ಕೌರ್ಮೇ ೧೧ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ (ವೇದಾಂತನಿಜಮೇ)

ವೇದೇನ ವಂಚರಾತ್ರೇಣ ಭಕ್ತ್ಯಾಹಂಜ್ಞೇನಚ ದ್ವಿಜ |

ಪ್ರಾಪ್ತೋಹಂ ನಾನ್ಯಥಾ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವರ್ಷಲಕ್ಷಶತೈರಪಿ ||
 ಪಂಚರಾತ್ರಂ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಯದಿಕಚ್ಚಿದ್ಗ್ರಹೀತ್ಯತಿ |
 ಕರ್ಮಕ್ಷಯೇಚಮದ್ಭಕ್ತೋ ಯದಿ ಕಚ್ಚಿದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ||
 ತಸ್ಯವೇದಾಃ ಪಂಚರಾತ್ರಂ ನಿತ್ಯಂ ಹೃದಿ ವಸಿಷ್ಯತಿ | ಇತಿ
 ಸ್ಕಾಂದೇ ವೈಶಾಖನಾಹಾತ್ಮೇ ೧೯ನೇ ಅಧ್ಯಾಯೇ ವ್ಯಾಧಂಪ್ರತಿಶಂಖಃ.
 ಶಾಸ್ತ್ರಂಚ ವೇದಾಸ್ಸ್ಮೃತಯಃ ಪುರಾಣಂಚ ತದಾತ್ಮಕಂ |
 ಇತಿಹಾಸಃ ಪಂಚರಾತ್ರಂ ಭಾರತಂ ಚ ಮಹಾನುತೇ ||
 ಏತೈ ರೇನ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಜ್ಞೇಯೋ ನಾನ್ಯೈಃ ಕಥುಚನ |
 ಎಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಶಾಂತಿಪದ್ಯದಲ್ಲಿ—

ಅನಶ್ಯಂ ವೈಷ್ಣವೋ ದೀಕ್ಷಾಂ ಪ್ರವಿಶೇ ತ್ಸರ್ವಯತ್ನತಃ |
 ದೀಕ್ಷಿತಾಯ ವಿಶೇಷೇಣ ಪ್ರಸೀದೇ ನನ್ನನ್ಯಥಾ ಹರಿಃ ||
 ವಸಂತೇ ದೀಕ್ಷಯೇ ದ್ವಿಪ್ರಂ ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ರಾಜನ್ಯಮೇವಚ |
 ಶಾರದೇ ಸಮಯೇ ವೈಶ್ಯಂ ಹೇಮಂತೇ ಶೂದ್ರಮೇವಚ ||
 ಸ್ತ್ರೀಯಂಜ್ಞ ವರ್ಷಾಕಾಲೇತು ಪಂಚರಾತ್ರ ವಿಧಾನತಃ ||
 ಎಂದು ಇರುತ್ತೆ. ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ—
 ಪುರಾಣೈಶ್ಚೈವ ವೇದೈಶ್ಚ ಪಂಚರಾತ್ರೈಸ್ತಥಾಖ್ಯೌಃ |
 ಧ್ಯಾಯಂತಿ ಯೋಗಿನೋ ನಿತ್ಯಂ ಕ್ರತುಭಿಶ್ಚ ಯಜಂತಿ ||

ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪಂಚಮವೇದವೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವೇದೋಪಬೃಂಹಣ
 ಪ್ರಧಾನನಾದ ಇತಿಹಾಸೋತ್ತಮನಾದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮವರ್ಮದಲ್ಲಿ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಹೃತ್ರಿಯೈರ್ವೈಶ್ಯೈಃ ಶೂದ್ರೈಶ್ಚ ಕೃತಲಕ್ಷಣೈಃ |
 ಸೇವ್ಯತೇಭ್ಯರ್ಚ್ಯತೇ ಚೈವ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತೈಃ ಸ್ವಸಕರ್ಮಭಿಃ ||
 ಸಾತ್ಯತಂ ವಿಧಿ ಮಾಸ್ಥಾಯ ಗೀತಸ್ಸಂಕರ್ಷಣೇನಯಃ |

ದ್ವಾಪರಸ್ಯ ಯುಗನ್ಯಾನ್ತೇ ಆದೌ ಕಲಿಯುಗಸ್ಯ ಚ ||

ಎಂದು ಸಾತ್ತ್ವಿಕವೆನ್ನುವ ಶ್ರೀ ಪಾಂಚರಾತ್ರಪಾಸ್ತ್ರವು ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭಗವ
ತ್ಪ್ರೋಕ್ತವೆಂತಲೂ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತ್ಯಾದ್ಯಕ್ರಮದ
ಕರ್ಮನಿರತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಿಂದಲೂ ಭಗವಂತನು ಸೇವಿ
ಸಲ್ಪಡುವನೆಂದು ದುರೈಯ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿರುವರು
ಆನುಶಾಸನಿಕದಲ್ಲಿ ೧೩೩ ಅಧ್ಯಾಯ-ಶ್ರಾದ್ಧಪಾತ್ರನಿರ್ಣಯ—

ಇಮೇವರೇ ಮಹಾರಾಜ ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಪಂಕ್ತಿಪಾವನಾಃ |

ಯತಯೋ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಯೋಗಿನ ಶ್ವರಿತವ್ರತಾಃ |

ಪಂಚರಾತ್ರವಿದೋ ಮುಖ್ಯಾಸ್ತು ಛಾಂದೋಗವತಾಃ ಪರೇ |

ವೈಖಾನಸಾಃ ಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠಾ ವೈದಿಕಾಚಾರಿಣಿಷ್ಠಾಃ || ಇತಿ

ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮನಾರಾಯಣೀಯದಲ್ಲಿ (೩೪೯)ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ

ಯದಾಸೀನ್ಮಾನಸಂ ಜನ್ಮ ನಾರಾಯಣಮುಖೋದ್ಗತಂ |

ಬ್ರಹ್ಮಣಿ ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ತದಾನಾರಾಯಣಸ್ವಯಂ ||

ತೇನ ಧರ್ಮೇಣ ಕೃತವಾನ್ ದೈವಂ ಪಿತೃಃ ಚ ಭಾರತ |

ಘೇನಯಾ ಋಷಯಶ್ಚೈವ ತಂ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರತಿವೇದಿರೇ ||

ವೈಖಾನಸಾಃ ಘೇನಯೇಭ್ಯೋ ಧರ್ಮ ಮೇತಂ ಪ್ರವೇದಿರೆ |

ವೈಖಾನಸೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತು ತತ ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಪಣಪುನಃ |

ಯದಾಸೀ ಚ್ಯಾಕ್ಷುಷಂ ಜನ್ಮ ದ್ವಿತೀಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋನೃಪ ||

ತದಾಪಿತಾಮಹೇನೈವ ಸೋಯಂಧರ್ಮಃ ಪರಿಶ್ರುತಃ |

ನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕೋರಾಜಃ ರುದ್ರಾಯ ಪ್ರದದೌಚತಂ |

ತತೋ ಯೋಗೈಶ್ಚತೋರುದ್ರಃ ಪುರಾಕೃತಯುಗೇನೃಪ ||

ವಾಲಖ್ಯಾನೈಃ ಸರ್ವಾಃ ಧರ್ಮ ಮೇತದಪಾಠಯತ್ ||

ಅನ್ತರ್ದರ್ಥೇತತೋಭೂಯ ಸ್ತುತ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಮಾಯಯಾ |

ತೃತೀಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಜನ್ತ ಯದಾಸೀದ್ವಾ ಚಿಕಂವತಿಹತ್ ||
 ತತ್ರೈಷ ಧರ್ಮಸ್ಸನ್ಮೂತಃ ಸ್ವಯಂ ನಾರಾಯಣಾನ್ಮೃಪ ||
 ಸುವರ್ಣೋನಾಮತಮೃಷಿಃ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾತ್ |
 ತಪಸಾವೈ ಸುತಪ್ತೇನ ದಮೇನ ವಿನಯೇನಚ |
 ಸುವರ್ಣಾಚ್ಚಾ ವ್ಯಥಿಗತಃ ಧರ್ಮಪಪ ನನಾತನಃ ||
 ವಾಯುನಾ ದ್ವಿಪದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಕಥಿತೋ ಜಗದಾಯುಷಾ |
 ವಾಯೋ ಸ್ಸಕಾಶಾ ತ್ವಾಪ್ತಶ್ಚ ಮುಷಿಭಿ ರ್ವಿಘ್ನಸಾದಿಭಿಃ |
 ತತೋನುಹೋದಧಿಶ್ಚೈವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ ಧರ್ಮಮುತ್ತಮಂ ||
 ಅನ್ತರ್ದರ್ಥೇ ತತೋ ಭೂಯಃ ನಾರಾಯಣಸಮಾಹಿತಃ |
 ಯದಾ ಭೂಯ ಶ್ಚೈವಣಜಾ ಮುಷಿ ರಾಸೀ ನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ ||
 ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪುರುಷ ವ್ಯಾಘ್ರ ತತ್ರ ಕೀರ್ತಯತ ಶೃಣು |
 ಜಗತ್ಸ್ರಷ್ಟ್ಯಮನು ದೇವೋ ಹರಿ ರ್ನಾರಾಯಣಸ್ವಯಂ ||

ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಿ,

ಧರ್ಮಂ ಚ ಮತ್ತೋ ಗೃಹ್ಣೀವ್ಯ ಸಾತ್ತ್ವತಂ ನಾಮನಾಮತಃ—

ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೆ ಭಗವದ್ವಚನನನ್ನು ಹೇಳಿ

ಧರ್ಮಂ ಚಾಗ್ಯಂ ಸಜಗ್ರಹ ಸರಹಸ್ಯಂ ಸನಂಗ್ರಹಂ |
 ಆರಣ್ಯಕೇನ ಸಹಿತಂ ನಾರಾಯಣ ಮುಖೋದ್ಗತಂ ||
 ತತೋಹಿಸಾತ್ತ್ವತೋ ಧರ್ಮೋ ವ್ಯಾಪ್ಯ ಲೋಕಾನವಸ್ಥಿತಃ |
 ತೇನೈವಾದ್ಯೇನ ಧರ್ಮೇಣ ಬ್ರಹ್ಮಾಲೋಕವಿಸರ್ಗಕೃತ್ ||
 ಪ್ರಜಯಾಮಾಸ ದೇವೇಶಂ ಹರಿನಾರಾಯಣಂಪ್ರಭುಂ |
 ಧರ್ಮಪ್ರತಿಸ್ಥಾಪೀತೋಕ್ತ ಮನುಂ ಸ್ವಾರೋಚಿಸಂ ತತಃ ||
 ಅಧ್ಯಾಪಯಾಮಾಸ ತದಾ ಲೋಕಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ |
 ತತಸ್ಸಾರೋಚಿಸಃ ಪುತ್ರಂ ಸ್ವಯಂ ಶಂಖವದಂ ತತಃ ||

ಅಧ್ಯಾಪಯತ್ಪರಾ ವ್ಯಗ್ರಃ ಸರ್ವಲೋಕಪತಿಃ ಪ್ರಭುಃ |
 ತತಶ್ಯಂಖಪದಶ್ಚಾಪಿ ಪುತ್ರ ಮಾತ್ಮಜ ಮೌರಸಂ |
 ದಿಶಂ ಪಾಲಂ ಸುವರ್ಣಾಭಂ ಅಧ್ಯಾಪಯತ ಭಾರತ |
 ಸೋನ್ಮದ್ಧಧೇ ತತೋಭೂಯಃ ಪ್ರಾಮ್ನೇ ತ್ರೇತಾಯುಗೇಪುನಃ |
 ನಾಸಿಕ್ಯಜನ್ಮನಿ ಪುರಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪಾರ್ಥಿವೋತ್ತಮ |
 ಧರ್ಮಮೇತಂ ಸ್ವಯಂ ದೇವೋ ಹರಿ ರ್ನಾರಾಯಣಃಪ್ರಭುಃ |
 ತಜ್ಜಗಾದಾರವಿನ್ನಾಕ್ಷೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪಶ್ಯತಸ್ತದಾ |
 ಸನತ್ಕುಮಾರೋ ಭಗವಾಃ ತತಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತವಾನ್ಮೃಪ |
 ಸನತ್ಕುಮಾರಾ ದಪಿಚ ವೀರಣೋ ವೈ ಪ್ರಜಾವತಿಃ |
 ಕೃತಾದೌ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಧರ್ಮಮೇತ ದಧೀತವಾಃ |
 ವೀರಣಶ್ಚಾಪ್ಯ ಧೀಶೈವನಂ ರೈಭ್ಯಾಯ ಮುನಯದದೌ |
 ರೈಭ್ಯಃಪ್ರತ್ರಾಯ ಶುದ್ಧಾಯ ಸುಪ್ರತಾಯ ಸುಮೇಧಸೇ |
 ಕುಕ್ಷಿ ನಾಮ್ನಿಸ ಪ್ರದದೌ ದಿಶಂ ಪಾಲಾಯ ಧರ್ಮಿಣೇ |
 ತತೋವ್ಯನ್ಮದ್ಧಧೇ ಭೂಯೋ ನಾರಾಯಣಮುಖೋದ್ಭವಃ |
 ಅಣ್ಡಜೇ ಜನ್ಮನಿ ಪುನಃ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಹರಿಯೋನಮೇ |
 ಏಷಧರ್ಮ ಸ್ಸಮದ್ಭುತೋ ನಾರಾಯಣಮುಖಾತ್ಪುನಃ |
 ಗೃಹೀತೋಬ್ರಹ್ಮಣಾ ರಾಜಃ ಪ್ರಯುಕ್ತಶ್ಚ ಯಥಾವಿಧಿ |
 ಅಧ್ಯಾಪಿತಾಶ್ಚ ಮುನಯೋ ನಾಮ್ನಾಬರ್ಹಿಷದೋನ್ಮೃಪ |
 ಬರ್ಹಿಷದ್ಭ್ಯಶ್ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಾಮವೇದಾನ್ತಗಂಧ್ವಜಂ |
 ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ನಾಮಾಭಿವಿಶ್ವತಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾಮಪ್ರತೋಹರಿಃ |
 ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಚ್ಚಾಪ್ಯನು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ರಾಜಾನ ಮವಿ ಕಂಪನಂ |
 ಅಂತರ್ಧಧಿ ತತೋರಾಜಃ ಏಷಧರ್ಮ ಪ್ರಭೋರ್ಹರೇಃ |

ಎಂದು ಶ್ರೀಪಾಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆರು ಆವೃತ್ತಿ ಆವಿರ್ಭಾವ

ತಿರೋಭಾವಗಳನ್ನು ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡಿ,

ಯದಿದಂಸಪ್ತಮಂ ಜನ್ಮ ಪದ್ಮಜಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋನೃಪ |

ತತ್ರೈವ ಧರ್ಮ ಕಥಿತಃ ಸ್ವಯಂ ನಾರಾಯಣೇನ ಹ |

ಪಿತಾಮಹಾಯ ಶುಭಾದ್ಯ ಯುಗಾದೌಲೋಕಕಾರಿಣೇ |

ಪಿತಾನುಹತ್ಯ ದಕ್ಷಾಯ ಧರ್ಮವೇತಂ ಪ್ರರಾದದೌ |

ತತೋಜ್ಯೇಷ್ಠೇತು ದಾಹತ್ರೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ದ್ವಿಜೋನೃಪೋತ್ತಮ |

ಆದಿತ್ಯೇನವಿತು ಜ್ಯೋವ್ನೋ ವಿನಸ್ವಾ ಜಗೃಹೇ ತತಃ |

ತ್ರೇತಾಯುಗಾದೌ ಚ ತತೋ ವಿನಸ್ವಾ ಮನವೇ ದದೌ |

ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಣಾ ಚ ಕಥಿತೋ ವ್ಯಾವೃತ್ಯ ಲೋಕಾನವಸ್ಥಿತಃ |

ಎಂದು ವರ್ಮನಾನ ಪದ್ಮಕಲ್ಪಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪರಂಪರೋಪದೇಶದಿಂದ

ಇನುಂ ವಿನಸ್ವತೇ ಯೋಗಂ ಪ್ರೋಕ್ತವಾ ನಹನುಷ್ಯಯಂ |

ವಿನಸ್ವಾಮನವೇ ಪ್ರಾಹ ಮನುರಿಕ್ಷ್ವಾಕವೇ ಬ್ರವೀತ್ |

ಎಂದು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆಯೆ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ

ಯತೀನಾಂ ಚಾಪಿ ಯೋಧರ್ಮ ಸತೇವಾರ್ಷನ್ಯಪೋತ್ತಮ |

ಕಥಿತೋಹರಿಗೀತಾನು ಸಮಾಸನಿಧಿಕಲ್ಪಿತಃ |

ಎಂದು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

೩೩೬ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ “ರಾಜೋಪರಿಚರೋನಾಮ” ಎಂದಾರಂಭಿಸಿ—

ಸಾತ್ತ್ವಿಕಂ ವಿಧಿಮಾನ್ಘಾಯ ಕ್ರಾಕ್ನೂರ್ಯ ಮುಖನಿಸ್ಸೃತಂ |

ಪ್ರಜಯಾಮಾಸ ದೇವೇಶಂ ಎಂದು ಹೇಳಿ

ಕಾನ್ಯುಸ್ಮಿಮಿತ್ತಿಕಾರಾಜನ್ಯಜ್ಞೆಯಾಃ ಪರಮಕ್ರಿಯಾಃ |

ಸರ್ವಸಾತ್ತ್ವತಮಾಸ್ಥಾಯ ವಿಧಿಂಚಕ್ರಿಸಮಾಹಿತಃ |

ಪುಂಚರಾತ್ರನಿದೊಮುಖ್ಯಾಸ್ತಸ್ಯಗೇಹಮಹಾತ್ಮನಃ |

ಪ್ರಾವಣಂಭಗವದ್ಭಕ್ತಂ ಭುಂಜತೇಚಾಗ್ರಭೋಜನಂ | ಎಂದಿರುತ್ತೆ.

ಮತ್ತು ನಾರದಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸೃತ್ತಿಯೂ, ನಾರದರಿಗೆ
ಈ ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಭಗವಂತನಿಂದಲೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ
ಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆಮೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ (೩೪೯)ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ

ನಾರದೇನತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತ ಸ್ವರಹಸ್ಯ ಸ್ವಸಂಗ್ರಹಃ |

ಎಸಧರ್ಮೋ ಜಗನ್ನಾಥಾತ್ ಸಾಕ್ಷಾನ್ನಾರಾಯಣಾನ್ಮೃಪ |

ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ೩೩೯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ

ಪ್ರಾಪ್ಯಶ್ವೇತಮಹಾದ್ವೀಪಂ ನಾರದೋ ಭಗವಾನೃಷಿಃ |

ಇತ್ಯಾನಿ ನಾ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ನಾರದರು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ
ನನ್ನು ನೋಡದೆ ನಂತರ ನೋತ್ರ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಭಗ
ವಂತನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ

ಇಮೇ ಹ್ಯಸಿಂಧ್ರಿಯಾಹಾರಾ ಮದ್ಭಕ್ತಾಶ್ಚಂದ್ರನರ್ಚನಃ |

ಏಕಾಗ್ರಾಶ್ಚಿತ್ತಯೇ ಯು ರಾತ್ರಾಂ ನೈವಾಂವಿಘ್ನ ಭವೇದಿತಿ ||

ಇತ್ಯಾನಿ ನಾ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಾರದರಿಗೆ ಪಂಚರಾತ್ರಪ್ರಕ್ರಿಯೋಪದೇಶವನ್ನು
ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಅನಂತರ ನಾರದಮುಖವಿಂದ ಪ್ರಚಾ
ರವೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ.

ಇದಮಹೋಪನಿಷದಂ ಚತುರ್ವೇದಸಮಸ್ವಿತಂ |

ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗಕೃತಾಂತೈನ ಪಂಚರಾತ್ರಾನುಶಬ್ದಿತಂ ||

ನಾರಾಯಣಮುಖೋದ್ಗೀತಂ ನಾರದೋ ಶ್ರಾವಯತ್ಪುನಃ |

ಬ್ರಹ್ಮಣ ಸ್ವದನೇ ತಾತ ಯಥಾದ್ಯಪ್ಯಂ ಯಥಾಶ್ರುತಂ |

ಯೇಚಾನ್ಯೇಬ್ರಹ್ಮಸದನೇ ಸಿದ್ಧಸಂಘಾ ಸ್ವಮಾಗತಾಃ |

ತೇಷಾಂಸಕಾಶಾ ತೋರ್ಯಸ್ತು ಶ್ರುತ್ವಾ ವೈ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ |

ಆತ್ಮಾನುಗಾಮಿನಾಂ ರಾಜಾ ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸಮೈತತಃ |

ಸರ್ವಪ್ರಜ್ಞೈಃ ಸರ್ವಸ್ರಾಣಿ ಋಷೀಣಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ |

ಸೂರ್ಯಸ್ತತಪತೋ ಲೋಕಾ ನಿರ್ಮಿತಾಯಿ ಪುರಸ್ಸರಾಃ |
 ತೇನಾ ಮಕಥಯ ತ್ಸೂರ್ಯ ಸ್ಸರ್ವೇನಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಂ |
 ಸೂರ್ಯಾನುಗಾಮಿಭಿ ಸ್ತೂತ ಮುಷಿಭಿ ಸ್ತೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ |
 ಮೇರೋ ಸ್ಸನಾಗತಾ ದೇವಾ ಶ್ಶ್ರವಿತಾಶ್ಚೇದಮುತ್ತಮಂ |
 ದೇವಾನುತು ಸಕಾಶಾದ್ವೈ ತತಶ್ಶ್ಶ್ರತ್ವಾ ಸಿತೋದ್ವಿಜಃ |
 ಶ್ರಾವಯಾನಾಸ ರಾಜೇನ್ದ್ರ ಪಿತ್ರಣಾಮ್ನಿನಿಸತ್ತಮ |
 ಮನುಚಾಪಿ ಪಿತಾ ತಾತ ಕಥಯಾನಾಸಶ್ಶತನುಃ |
 ತತೋಮಯಾಪಿಶ್ಶ್ರತ್ವಾಚ ಕೀರ್ತಿತಂ ತವಭಾರತ |
 ಸುರೈರ್ವಾಮುನಿಭಿರ್ವಾಪಿ ಪುರಾಣಂ ಯೈರಿದಂಶ್ಶ್ರತಂ |
 ಸರ್ವೇ ತೇ ಪರನಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರಾಜಯಂತಿಸಮಂತತಃ |

ವೈಶಂಪಾಯನಃ—

ಶ್ಶ್ರತ್ವೇದಮಾಖ್ಯಾನವರಂ ಧರ್ಮರಾಷ್ಟ್ರನಮೇಜಯ |
 ಭ್ರಾತರಶ್ಶ್ವಾಸ್ಯತೇಸರ್ವೇ ನಾರಾಯಣವರಾಭವ |

ಸೂತಃ—

ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವ ಮಾಖ್ಯತಂ ವೈಶಂಪಾಯನಕೀರ್ತಿತಂ |
 ಜನಮೇಜಯೇನ ಯಚ್ಚ್ಶ್ರತ್ವಾ ಕೃತಂ ಸನ್ಯಗ್ಯಥಾವಿಧಿ |
 ಯೂಯಂ ತಪ್ತತನನಃ ಸರ್ವೇಚ್ಚರಿತವ್ರತಾಃ |
 ಶಾನಕಸ್ಯ ಮಹಾಸತ್ರಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಸರ್ವೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ |
 ಯಜಧ್ವಂ ಸುಹುತೈ ರ್ಯಜ್ಞೇಶ್ಚಾಶ್ವತಂ ಪರಮೇಶ್ವರಂ |
 ಪಾರಂಪರ್ಯಗತಂ ಹ್ಯೇತತ್ ಪಿತೃಮೇ ಕಥಿತಂ ಪುರಾ | ಎಂದಿರುತ್ತೆ

೨೪೯ನೆ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಹೇಳಿ,

ಏನಂ ಸ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸಃ ಗುರುರ್ಮಮ ವಿಶಂವತೇ |

ಕಥಯಾನಾಸ ಸರ್ವಜ್ಞೋ ಧರ್ಮರಾಜೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ||

ಮುಖೇಣಾಂ ಸನ್ನಿಧೌ ರಾಜಃ ಶೃಣ್ವತೋಽಽ ಕೃಷ್ಣಭೀಷ್ಮಯೋಃ |

ತಸ್ಯಾಪ್ಯಕಥಯತ್ಪೂರ್ವಂ ನಾರದ ಸ್ಸನುಹಾತಪಾಃ |

ದೇವಂ ಪರಮಕಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಶ್ವೇತಂ ಚಂದ್ರಾಭ ಮಚ್ಯುತಂ |

ಯತ್ರಾಕೃತಾಂತೋ ಯಾಂತಿ ನಾರಾಯಣ ಪರಾಯಣಾಃ | ಎಂದಿರುತ್ತೆ

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಪಸಂಹಾರವಿಲ್ಲ,

ಏಷತೇಕಥಿತೋ ಧರ್ಮಃ ಸಾತ್ವತಃ ಕುರುನಂದನ |

ಕುರುಷ್ವೈತನಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಯದಿ ಶಕ್ನೋಽಭಾರತ |

ಏವಂ ಸನುಹಾಭಾಗೋ ನಾರದೋ ಗುರವೇ ಮಮ |

ಶ್ವೇತಾನಾಂ ಯತಿನಾಂಚಾಹ ಏಕಾಂತಿಗತಿ ಮನ್ಯಯಾಮ್ |

ವ್ಯಾಸಶ್ಚೈಕಥಯತ್ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಧರ್ಮಪುತ್ರಾಯ ಧೀಮತೇ |

ಸನುನಾಯಂ ಮಯೂತುಭ್ಯಂ ಆಪ್ಯಾತಃ ಪ್ರಸೃತೋಗುರೋಽಽ |

ಎಂದು ಜನಮೇಜಯವ್ಯನ್ತನಾಗಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಉಪದೇಶಪರಂಪರೆ
ಯೂ ಬಂದಿರುವಂತೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಹಾಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾಭಾರತಾ
ದೀತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೈದಿಕರಿಗೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ
ಭಗವತ್ಪ್ರೀತವಾದ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವಂತೆ ತೋರುವ
ಕೂರ್ಮಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುವದೆಂದು ಇವರು ಉಪಹರಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಚನಗಳಿಗೆ
ವಿರೋಧಾಧಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಮೀನಾಂಸಕರು ಶ್ರುತಿವಿರುದ್ಧವಾದ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ
ಲಿಖಿತವಾದಿಮೂಲಕತ್ವೇನ ಅಪ್ರಮಾಣ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಂತೆಯೇ ಗತಿಯನ್ನು
ಹೇಳಬೇಕು ಪ್ರಾರೋಪಿಸಿದಾಹ್ಯತಗಾರುಡಪುರಾಣವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ
ಭಾರತಾದಿ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು ಯಾವದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಲಾರದೆಂದು
ಸಪ್ಪನಾಗಿರುತ್ತದೆ

ಮನ್ವರ್ಧವಿಪರೀತಾತುಯಾಸ್ಮೃತಿಸ್ಸಾನತಸ್ಯತೇ |

ಎಂದು ಮನುಸ್ಮೃತಿವಿರುದ್ಧವಾದವುಗಳಿಗೇನೇ ಅಪ್ರಮಾಣ್ಯವೊಡಂಬಡಬೇಕಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಮನ್ವಾದಿವ್ಯಾಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೂ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಶ್ರೀವಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ವಚನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ್ಯವು ಹ್ಯಾಗೆ ಬರುವದು ? ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ಇವರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯಕೊಟ್ಟವನಿಷ್ಟರಾಗಿರಿಯೂ ಇರುವ ಅಮಲಾನಂದ ಯತಿಗಳು ಮಾಡಿರುವ ಕಲ್ಪತರುವೆಂಬುವ ಗ್ರಂಥವಾಕ್ಯದಿಂದಲೇ ಪಂಚರಾತ್ರ ನಿಂದಾ ವಚನಗಳು ಆಧುನಿಕರಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಹಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತೆ ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—ಶಾಕರಬ್ರಹ್ಮನೂತ್ರಭಾಷ್ಯವ್ಯಾಖ್ಯಾಯಿಕಾ ಭಾಮತ್ಯಾಷ್ಟಿಕಾಯಾಂ ಕಲ್ಪತರೌ

“ (೧) ಅಧಿಸ್ತಾತ್ಮವೇಷ್ಟರಇತಿಮತೇನಿಸ್ತೆ ಪ್ರಕೃತಿರಪಿಸಂತಿ ಮತಸ್ಯ ವೇದಸಂಗತಾರ್ಥತ್ವಾತ್ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಾವಪಿ ಪ್ರಮಾಣತ್ವಂ. ಅತೋಜ್ಞಾನಾಭಿನ್ನಾದ್ಭ್ರೂತೋಜಗತ್ಸರ್ಗಂ ಬ್ರೂತಸ್ಯನುನ್ಯಯಸ್ಯಬಾಧಂತಿ ಶಂಕಾನಿರಾಸಾತ್ಸಂಗತಿಮಭಿಪ್ರೇತ್ಯಹ-ಅನ್ಯತ್ರೇತಿ

(೨) ಪಂಚರಾತ್ರಕರ್ತೃವಾಸುದೇವಸ್ಯ ವೇದಾದೇವಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಾವಗಮಾತ್ ಕಪಿ ವತಂಪಶ್ಯನೀನಾಂ ಚ ಜೀವತ್ವಾತ್ ಪಂಚರಾತ್ರಸ್ಯ ಚ ಪುರಾಣೇಷು ಬುದ್ಧಾದಿ ದೇಶನಾವತ್ ವ್ಯಾಮೋಹಾರ್ಥಮೀಶ್ವರಪ್ರಣೀತತ್ವಾನನಗಮಾತ್ ನ ಯೋಗಾದ್ಯಧಿಕರಣಗತಾರ್ಥತೌ.

(೩) ಅನಾಂತರಸಂಗತಿನಶಾದಿಹ ಪಾದೇಶ್ಯಲೆಖಿ.

(೪) ಸಿದ್ಧಾಂತಸ್ತು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕೃತಿ ಪಂಚರಾತ್ರಂ ನಿಶ್ಚಯಿತಂಶ್ರುತಿಃ |

ತೇನಜನಜನೇಸ್ತತ್ರಾಸಿದ್ಧಗೌಣೀನಿಯವ್ಯತೇ ||

ಯಾವದ್ವೈ ಕದೇವೇವಿರೋಧೀಶ್ವರಬುದ್ಧಿ ವೇದಮೂಲತ್ವಂ ವೇದಾಭ್ಯಾಸರವಿಸ್ವಯತ್ವಂ ಪ್ರತೀಯತೇತಾವದೇವ ಸ್ವತಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ವೇದಾಃ ಜೇನಾ ನುತ್ಪತ್ತಿಪ್ರಮಿತೌ || ತಾದೃಗ್ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಿಕೇಶ್ವರವಚನಾನ್ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿರನಗ

ಸ್ತಂಭಕೃತೆ | ಅತಃಪ್ರಸಾಣಾಪಹೃತವಿಸಮೌ ಗೌಣಂ ತದ್ವಚನಂ ನತು ಭ್ರಾಂತಂ ” ಇತಿ

ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತವು ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ್ದರಿಂದ ಇತರಿ ಪೂರ್ವ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದೆಂದುನ್ನು ಪಂಚರಾತ್ರಸಿದ್ಧಾಂತವು ವೇದಾವಿರುದ್ಧವೆಂದುನ್ನು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ೨ನೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವು ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂದು ವೇದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೆಂದುನ್ನು, ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗ ಪಾಶುವತಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಅಲ್ಪಜ್ಞರಾದ ಜನರೆಂದುನ್ನು, ಬುದ್ಧಾಧ್ಯಾತಮಗಳೂ ಅಸುರವ್ಯಸೂಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೆಂದು ಪ್ರರಾಣಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವು ವ್ಯಸೂಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೆಂದು ಯಾವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವೆಂದುನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ.

೩ನೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಪಕ್ಷನಿರಾಕರಣಾರ್ಥವಾದ ೨ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ೨ನೇ ಪಾದದಲ್ಲಿ ನಿರಸನೀಯವಲ್ಲದ ಶ್ರೀಪಾಂಚರಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತಾವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸಂಗತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಪಾತತಃ ತೋರುತ್ತಿರುವಾಶ್ಚರಿಕವಿರುವದಾದ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗಪಾಶುವತಾದಿ ಮತನಿರಾಸಾನಂತರ ಪಾದಾನ್ವಾಧಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಂಗ ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಪಾಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಸ್ತಾವವು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ ಯೆಂದು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ.

೪ನೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ—ಭಗವಂತನಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವೋತ್ಪತ್ತಿ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಇತರಾಗಮವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗದೆಂದುನ್ನು ‘ಆಯಾಘೃತಂ ಆದಿತೋಯೂಪಕಿ’ ಇತ್ಯಾದಿ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಗೌಣತ್ವವನ್ನು

ಒಪ್ಪಿ ಸಮನ್ವಯಮಾಡಬೇಕೆಂದುನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ.

ಈ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನುವಾತ್ರ ಒಂದುಕಡೆ ಬರದು ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಆಧುನಿಕರಾದ ಪಂಚರಾತ್ರದ್ವೈಪಿಗಳಾದ ಕೆಲವು ಸ್ಮಾರ್ತರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ದ್ವೈತಿಗಳೊ ಅಥವಾ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಿಗಳೊಬರ ವಿರುವ ವಾಕ್ಯವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಸಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು

ಹೀಗೆ ಸ್ಮಾರ್ತರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯಕೊಟಪ್ರವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಈಗೈ ಒನೆತೆ ಮಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥವಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಪತರುಕಾರರೇ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರನಿಂದಾವಚ ನೆವು ಯಾವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವಲ್ಲಿ ಇತರಾಗಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮಕ್ಕೆ ಇರುವ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಮಹಾಪಾಪನಶದಿಂ ಸಹಿಸದೇ ಕೂಪಕೂರ್ಮಪ್ರಾಯರಾದ ಗುರುದ್ರೋಹಿಗಳಾದ ಕೆಲವರು ಪಂಚರಾತ್ರನಿಂದಾವಚನಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಅವಿಸಿದ್ಧವಾದ ಪುರಾಣಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಮಾಡಿರುವರೆಂದು ವಿವೇಕಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಿರಾಟಂಕವಾಗಿರುವದು.

ಮತ್ತು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳು ತೋರುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಶ್ರೇಯೋರ್ಥಿಯರಾದ ಸಾತ್ವಿಕರಾದವರಿಗೆ ಉಪಾಜೇ ಯವು ಯಾವದು ? ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯವ್ಯಾವದು ? ಎಂದು ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗುವದು. ಇದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾತ್ವಿಕಾದಿ ವಿಭಾಗವಂ ಮಾಡಿ ಸಾತ್ವಿಕಪುರಾಣಗಳೇ ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ,

ಸಂಕೀರ್ಣಾಸ್ತುನುಸೌ ಶೈಶ್ವವ ರಾಜಸೌ ಸ್ನಾತ್ತಿವಿಕಾಸ್ತಥೌ |

ಕಲ್ಪಾ ಶ್ವತುರ್ವಿಧಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ದಿವಸಾತ್ಯಯೇ |

ಯಸ್ಮಿನ್ ಕಪ್ಪೀತು ಯತ್ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪುರಾಣಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾವುರಾ |

ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ತು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ತತ್ಸರ್ವರೂಪೇಣ ನರ್ಣ್ಯತೇ |

ಅಗ್ನೇಶ್ಯವಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ತಾಮನೇಷು ಪ್ರಕೀರ್ತಯತೆ |
 ರಾಜನೇಷು ಚ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಮಧಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವಿದುಃ |
 ಸಂಕೀರ್ಣೇಷು ಸರಸ್ವತ್ಯಾಃ ಪಿತ್ರೈಃ ಸಾಂ ಚ ನಿಗದ್ಯತೇ |
 ಸಾತ್ವಿಕೇಷ್ವಫ ಕಲ್ಪೇಷು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಮಧಿಕಂ ಹರೇಃ |
 ತೇವೈವ ಯೋಗಸಂಸಿದ್ಧಾ ಗಮಿಸ್ಯಂತಿ ಪರಾಂಗತಿಂ |

ಎಂದು ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕರಣಾಂತರದಲ್ಲಿ—

ಸಂಕೀರ್ಣಾಸ್ತಾಮಸಾಶ್ಚೈವ ರಾಜಸಾ ಸ್ನಾತ್ವಿಕಾಸ್ತಥಾ |
 ಕಲ್ಪಾಶ್ಚ ಶ್ವೇತುರ್ದಿಧಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಬ್ರಹ್ಮಣೋದಿಸಾತ್ಮಯೇ |
 ರಜಸ್ತಮೋಮಯಾಸ್ತದ್ವತ್ತ್ರಯಸ್ತ್ರಯಃ ಪದಾಹ್ಯತಾಃ |
 ಸಂಕೀರ್ಣೈಷು ಸರಸ್ವತ್ಯಾಃ ಪಿತ್ರೈಃ ಸಾಂ ವ್ಯುಚ್ಛಿರುಚ್ಯತೇ |
 ಅಗ್ನೇಶ್ಯವಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ತಾಮನೇಷು ದಿನಾಕೃತೇಃ |
 ರಾಜನೇಷು ಚ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಮಧಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತೃತಂ |
 ಸಾತ್ವಿಕೇಷ್ವಫಿಕಂತದ್ವದ್ವಿಷ್ಟೋ ರ್ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮುಚ್ಯತೇ |
 ತೇವೈವ ಯೋಗಸಂಸಿದ್ಧಾ ಗಮಿಸ್ಯಂತಿ ಪರಾಂಗತಿಂ | ಎಂದಿರುವುದು.

ಕೂರ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ—

ಅಸಂಖ್ಯಾತಾಸ್ತಥಾ ಕಲ್ಪಾಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾತ್ಮಕಾಃ |
 ಕಥಿತಾಃ ಪುರಾಣೇಷು ಮುನಿಭಿಃ ಕಾಲಚಿಂತಕೈಃ |
 ಸಾತ್ವಿಕೇಷು ಚ ಕಲ್ಪೇಷು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಮಧಿಕಂ ಹರೇಃ |
 ತಾಮನೇಷು ಶಿವನೈಯೋಕ್ತಂ ರಾಜನೇಷು ಪ್ರಜಾಪತೇಃ | ಎಂದಿರುವುದು

ಪಾದ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ—

ವೈಷ್ಣವಂ ನಾರದೀಯಂ ಚ ತಥಾ ಭಾಗವತಂ ಪರಂ |
 ಗಾರುಡಂ ಚ ತಥಾ ಪಾದ್ಮಂ ವಾರಾಹಂ ಚೋಭನಂ ಸ್ಮೃತಂ |

ಸಾತ್ವಿಕಾನಿಪ್ರಕೃತಾಣಾಸಿಶೋಭನಾನಿವರಾನನೇ |

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಬ್ರಹ್ಮಕೈವರ್ದಂನಾರ್ಕಂಡೇಯಂತಥೈವಚ |

ಭವಿಷ್ಯದ್ವಾನುನಂಬ್ರಾಹ್ಮಂರಾಜಸಾನಿಬೋಧಮೇ |

ಶೈವಮಾಗ್ನಿಯಕಂಚೈವಲೈಂಗಂಸ್ಕಾಂದಂತಥೈವಚ |

ಕೌರ್ಮಂಚೈವತಥಾವಾತ್ಸ್ಯಂತಾನುಸಾನಿಪ್ರಚಕ್ಷತೇ | ಎಂದಿರುವುದು.

ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರಕರಣಾಂತರದಲ್ಲಿ—

ಸಾತ್ವಿಕಾವೋಕ್ಷದಾಃಪ್ರೋಕ್ತಾಃರಾಜಸಾಸ್ವರ್ಗದಾಶ್ಚಭಾಃ |

ತಥೈವತಾನುಸಾದೇವಿನಿರಯಪ್ರಾಪ್ತಿಹೇತವಃ |

ಸಾತ್ವಿಕಾನೆವಗೃಹ್ಣೀಯಾನೈಕ್ಷಾಹ್ನೀವರಾಜಸಾಃ |

ಸ್ವರ್ಗದಾಃತಾನುಸಾಃದೇವಿತದೈವನಿರಯಪ್ರದಾಃ || ಎಂದಿರುವುದು.

ಗಾರುಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ—

ಶುಕ್ರಾಃಪ್ರಾಣೈಃಪಿಚಸರ್ವಾಣಿತ್ರಿವಿಧಾನಿಮಹಾನುತೇ |

ಯಾನಿಸತ್ತ್ವವದಂವಿಷ್ಣುಂನಡಂತಿವರಮೇಶ್ವರಂ |

ತುನಿಶಾಸಾಃಪ್ರಾಣಿಸರ್ವಾಣಿಸಾತ್ವಿಕಾನಿಮತಾನಿವೈ |

ಪ್ರಜಾಪತಿಂಕೃತಾನುಂಚತಥಾದೇವಿಸರಸ್ವತೀಂ |

ಪರತ್ವೇನನದಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂರಾಜಸಂಪರಿಚಕ್ಷತೇ |

ಯಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂಲಿಂಗಪಾರಮ್ಯಂನಾನಾದೇವಮುನಾಪತಿಂ |

ತನುಃಪ್ರವರ್ತಕಂವಕ್ತಿತತ್ತಾನುಸಮುದಾಹೃತಂ |

ಎಂದಿರುವುದು

ಭರದ್ವಾಜಸ್ಮೃತೌ—

ಸಾತ್ತ್ವಿಕೈರೇವನರ್ತೇತ ಸಾತ್ತ್ವಿಕೋಕ್ತಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |

ಗಾಜಸಂತಾನುಸಂಚೈವ ದೂರತಃ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್ |

ವಿಮ್ಲಾಧನೋತ್ಸರೇ—

ಮಧ್ಯಮೋರಾಜನೋಧರ್ಮ ಸ್ವಾಮಸ ಸ್ವಧರ್ಮಸನ್ನಿಹಿತಃ |

ಸಾತ್ತ್ವಿಕಸೂತ್ರನೋಜ್ಞೋಯತಿತಸ್ಮಾತ್ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ವಾಚರೇತ್ |

ಎಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳೆ ಉತ್ತಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿರುವ ಕೂರ್ಮಪುರಾಣ ಸೂತ್ರ ಸಂಹಿತಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುವವೆಂದು ಇವರುಬರದ ಪಾಂಚರಾತ್ರನಿಂದಾ ವಚನಗಳು ಆರ್ಷವೆಂದು ಬುದುವೇಳೆ ಒಪ್ಪಿದರೂ ಆ ವಚನಗಳು ಉತ್ತಮಾಧಿಕಾರಿಗ್ರಾಹ್ಯಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅಧನಾ—

ಶ್ರೀಭಾಗವತೈಕಾ ದಶಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ

ಯತಶುಕ್ಲದಯಗ್ರಂಥಿನಿರ್ದಿಹೀರ್ಷ್ಯಾಪರಾತ್ಮನಃ |

ವಿಧಿನೋಪಚರೇದ್ವೆಂತಂತೋಕ್ತಿನಚಕೇಶನಂ |

ಎಂದು ವೇದಕ್ಕೂ, ತಂತ್ರಕ್ಕೂ, ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ಹೇಳಿಬರುವದ್ದರಿಂದಲೂ ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ನಿಷ್ಪುಕ್ತ ಪಾತಿಗಳಾದ ಸ್ಮಾರ್ತ ಶ್ರೀಧರಸ್ವಾಮಿಗಳೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿರುವದ್ದರಿಂದಲೂ ಪಂಚರಾತ್ರನಿಮಾವಚನಗಳು ಸ್ವತಃ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಶ್ರುತ್ಯುಕ್ತವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಕೇವಲತಂತ್ರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವವರ ಪರವೆಂದು ಉತ್ತರಾಪನಾದ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಗೌತಮಾಪ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ಚ ಜಪಚೈವತಥಾಪ್ರವಚನೇಪಿ ಚ |

ಭನತಾನುನ್ಮುಖಾ ಯೂಯಂ ಸರ್ವಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮಾಃ |

ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಪುರಾಣೋಕ್ತೈಸ್ವರೈಷು ಸಕಲೇಷು ಚ |

ಭನತಾನುನ್ಮುಖಾ ಯೂಯಂ ಸರ್ವಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮಾಃ |

ಎಂದಿರುವದು

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಆಧುನಿಕರು ಉದಾಹರಿಸುವ ಪಂಚರಾತ್ರನಿಂದಾವಚನ ಗಳಿಗೆ ಸಾಷಾನ್ಯವಾಗಿ ಗತಿ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆವು. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಇವರು ವೈದ್ಯನಾಥೀಯದಲ್ಲಿರುವದೆಂದು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಒಂದೊಂದು ವಚನವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವೇದಬಾಹ್ಯ ಪರ ತ್ವವೆಂಬ ಇನರಿಷ್ಟವು ಸರ್ವಥಾ ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ ಆದರೆ ಆಕರಗಳನ್ನು ನೋಡದೆ ಅಚ್ಚುಹಾಕಿರುವ ವೈದ್ಯನಾಥೀಯ ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ನಂಬಿ ಇವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಶುದ್ಧಗಳು ಇದ್ದರೂ ಪೂರೈಕೆಯಾದುದರಿಂದ ಪೂರೈಕೆಯಾಗಿ ಬರಿಯದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅನನ್ಯತೆಗಳಾಗಿ ಇದ್ದರೂ ಭಿನ್ನಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿನ ವಚನಗಳಿಗೆ ಭೇದವನ್ನು ತೋರಿಸದೇ ಬರದಿದ್ದರೂ ಆ ದೋಷಗಳನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಕೃತವಿಚಾರವಂ ನಡಿಸುವೆವು.

[“ ಪಾದ್ಮಹರಿ—

ಎಸನೊಹಂಸ್ಯ ಜಾಮ್ಯಾಶು ಯೊ ಜನಂ ಮೊಹಯಿಷ್ಯತಿ |

ತ್ವಂ ಚ ರುದ್ರ ಮಹಾಬಾಹೋ ಮೋಹಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿಕಾರಯ |

ಅತಥ್ಯಾನಿ ಚ ತಥ್ಯಾನಿ ದರ್ಮಯಿತ್ವಾ ಫಲಾನಿಚ | ”]

ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಾದ್ಮವಚನದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನಿಗೆ ಮೋಹಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಸಾರಕತ್ವವು ಹೇಳಿರುವುದೆ ಹೊರತು ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಇಲ್ಲದಕಾರಣ ಈ ವಚನವನ್ನು ಇವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವದು ಪ್ರಕೃತಾನುವಯುಕ್ತವು ಅನಂತರ ಕೂರ್ಮಪುರಾಣ

“ ತಸ್ಮಾತ್ತು ವೇದಬಾಹ್ಯಾನಾಂ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಾಯ ಪಾಪಿನಾಂ |

ವಿಮೋಹನಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಕರಿಷ್ಯಾಮೋ ವೃಷದ್ವಜ |

ಎವಂ ಸಂಜೊದಿತೋ ರುದ್ರೋ ಮಾಧವೇನ ಮುರಾರಿಣಾ |

ಚಕಾರ ಮೋಹಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಕೇಶವಶ್ಚ ಶಿವೇರಿತಃ |

ಕಾಪಾಲಂ ಕಾಪಿಲಂ ನಾನುಂ ಭೈರವಂ ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮಂ |

ಪಾಂಚರಾತ್ರಂ ಚ ಕಾಲಂ ಚ ತಥಾನ್ಯಾನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ | ”

ಎಂಬುವವಚನವನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಈ ವಚನವು ಆಧುನಿಕ ಪುನ ಕದಲ್ಲಿ ಗೌತಮನಾಥ ಪ್ರಕರಣರೂಪವಾದ ೧೬ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವದು. ಇದರ ಅರ್ಥವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪೂರ್ವವಚನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾ ರಿಸುವೆವು.

ಸತೇಸಾಂ ನಾಯಯಾ ಜಾತಾಂ ಗೌವಧ್ಯಾಂ ಗೌತಮೋನುನಿ |

ಕೇನಾಪಿ ಹೇತುನಾ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಶಶಾಪಾತೀನ ಕೌಪತಃ |

ಭವಿಸ್ವಧ ತ್ರಯಿಬಾಹ್ಯಾಃ ಮಹಾಪಾತಕಿಭಿಸ್ಸಮಾಃ |

ಬಹುಶಸ್ತೌ ತಥಾಶಾಪಾತ್ ಜಾಯಮಾನಾಃ ಪುನಃ ಪುನಃ |

ಸರ್ವೈ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ದೇವಶಂ ಶಂಕರಂ ವಿಷ್ಣುಮವ್ಯಯಂ |

ಅಸ್ತುವತ್ ಲಾಕಿಕೈಸ್ತೋಸತ್ರೈ ರುಚ್ಛಿವ್ಯಾ ಇವಸರ್ವತಃ |

ದೇವದೇವಾ ಮಹಾದೇವಾ ಭಕ್ತಾನಾಮಾರ್ತಿನಾಶಿನಾಃ |

ಕಾಮವೃತ್ತ್ಯಾ ಮಹಾಯೋಗೌ ಪಾಪಾನ್ನ ಸ್ತ್ರಾತುಮರ್ಹಥಃ |

ತದಾಪಾರ್ಥ್ಯವಿಸ್ಥಿತಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ವೃಷಭಧ್ವಜಃ |

ಕಿಮಿತನುಂ ಭವೆತ್ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಣೈವಿಣಾಮಿತಿ |

ತತಸ್ಸ ಭಗವಾನ್ವಿಷ್ಣು ಶೃರಣೋ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ |

ಗೌಪತಿಂ ಪ್ರಾಹ ವಿವ್ರೆಂದ್ರನಾಲೋಕ್ಯ ಪ್ರಣತಾಹರಿಃ |

ನವೇದಬಾಹ್ಯೈ ಪುರುಷೈ ಪ್ರಣ್ಯತೇಶೋಪಿ ಶಂಕರ |

ಸಂಗಚ್ಛತೇ ಮಹಾದೇವ ಧರ್ಮೋ ವೇದಾದ್ವಿನಿರ್ದಭೌ |

ತಥಾಪಿ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯಾದ್ರಕ್ಷಿತವ್ಯಾ ಮಹೇಶ್ವರ |

ಅಸ್ಮಾಭಿಸ್ಸರ್ವವೈತೇ ಗನ್ತಾರೋ ನರಕಾನಪಿ |

ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತರ “ ತಸ್ಮಾತ್ತು ವೇದಬಾಹ್ಯಾನಾಂ ” ಇತ್ಯಾದಿ ವಚನ

ಗಳಿರುವವು, ಈದೀತಿಯಾಗಿ :: ಭವಿಷ್ಯದ ತ್ರಯಿಬಾಹ್ಯ ಮಹಾಪಾತಕಿ ಭಿಕ್ಷುನಾಗಿ ,, ಎಂದು ಗಾತಮರು ಕೆಲವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವೇದಬಾಹ್ಯರಾಗಿ ಮಹಾಪಾತಕಿಸಮಾನರಾಗಿ ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತರುವಾಯ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳು ಅದೇದೀತಿಯಾಗಿ ಕಳೆದನಂತರ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ರುದ್ರನನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕುರಿತು ಈಶಾಪವನ್ನು ನಿವರಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದತರುವಾಯ ರುದ್ರನು ಇವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಿ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಶರಣ್ಯನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ವೇದಬಾಹ್ಯರಾದವರಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಲೇಖವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಇವರು ನರಕ ಗಾಮಿಗಳಾದಾಗ್ಯೂ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ನಾವು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ್ದಾದ್ದ ವಶ್ಯಕ ವಾದ್ದರಿಂದ ವೇದಬಾಹ್ಯರಾಗಿ ಮಹಾಪಾತಕಿ ಸಮಾನರಾದ ಇವರಿಗೆ ಮೋ ಹನಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಾವು ಮಾಡೋಣವೆಂದು ರುದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನಂತರ ಅದೇದೀತಿಯಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಪ್ರೀತನಾದ ರುದ್ರನು ಮೋಹಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂ ದನ್ನು ರುದ್ರಪ್ರೀತನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಸಹ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಿ

ಕಾಪಾಲಂ ನಾಕಾಲಂ ನಾನುಂ ಭೈರವಂ ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮಂ |

ಪಂಚರಾತ್ರಂ ಪಾಶುವತಂ ತಥಾಶ್ವಿನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ |

ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾನೂಚತುರ್ದೇವಾ ಕುರ್ವಾಣಶ್ಚಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೋದಿತಂ |

ಪತಂತು ನರಕೇ ಘೋರೇ ಬಹೂಃ ಕಲ್ಪಾನ್ಪುನಃ ಪುನಃ |

ಜಾಯಂತೋ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಕ್ಷೀಣಪಾಪ ಚ ಯಾಸ್ತುತಃ |

ಈಶ್ವರಾರಾಧನಬಲಾದ್ಭಕ್ತಧ್ವಂ ಸುಕೃತಾಂಗತಿಂ |

ಎಂದು ಕಾಪಾಲನಾಕಾಲಾಭ್ಯನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನಂತರ ನೀವು ವೇದಬಾಹ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಮೋಹಶಾಸ್ತ್ರದಿಹಿತ ಮೂರ್ಖನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಘೋರನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಶಾಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ

ವಾದ ಮಹಾಪಾಪವು ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಅನುಭವದಿಂದ ಕ್ಷಯಿಸಿದನಂತರ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವದರಿಂದ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಿ ಎಂದು ಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾದವರನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯವಿರುವದು. ಇಲ್ಲಿ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ;--

“ ಭವಿಷ್ಯದತ್ತಯೀಬಾಹ್ಯಾ ಮಹಾಪಾತಕಿಭಿಸ್ಸವಾಃ | ”

ಎಂದಿರುವದರಿಂದ “ ತಸ್ಮಾದ್ಧಿವೇದಬಾಹ್ಯಾನಾಂ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಾಯ ಪಾಪಿನಾಂ ’ ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ ವೇದಬಾಹ್ಯಾನಾಂ ಪಾಪಿನಾಂ ಮೋಹನಾರ್ಥಾಯ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಾಯಚ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಕರಿಸ್ಯಾವತಿ ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಹೀಗಾದರೆ ಇಂಥಾ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾದವರಿಗೆ ಮೋಹನಾರ್ಥ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಇವರು ಮಾಡಿದರು ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಇವರು ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಉದಾಹೃತ ಪದ್ಮಪುರಾಣ ವಚನದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನಿಗೆ ಮೋಹಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವರ್ತಕತ್ವವು ಸ್ಫುಟವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವು ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಭಗವಂತನಿಂದ ಪ್ರಚಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಮಹಾಭಾರತ ವರೋಹಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮೋಹನಾರ್ಥತ್ವವು ಯಾವಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಲ್ಪತರು ಕಾರರು ಘಂಟಾಘೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಈ ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲತ್ವ ಶರಣ್ಯತ್ವ ಭಗವತ್ತ್ವಾದಿ ವಿಶೇಷಣಗಳಿರುವದರಿಂದಲೂ ಮೋಹನಾರ್ಥವಾದ ಕಾಪಾಲಾದಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ರುದ್ರನು ಮಾಡಿದನೆಂದನ್ನೂ, ಗೌತಮಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಂಥಾ ಮೋಹಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಗೊಂಡು ತದರ್ಥಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಪುನಃಪುನಃ ನೆರಕಾನುಭವಮಾಡಿದನಂತರ ಶಾಪಹೇತುಕವಾದ ಪಾಪವು ಕ್ಷಯಿಸಲಾಗಿ ಪಾಪವನಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟಜ

ನೃ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ
ದಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವದಾರಾಧನಪ್ರತಿಪಾದಕವಾದ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತೃ
ವು ರಚಿಸಿದನೆಂದುನ್ನೂ, ಪೂರೋತ್ತರಾದ್ಯನೇಕಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ವಾ
ಕ್ಯಾರ್ಥ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವದು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೂರ್ಮಪುರಾಣವಚನದಿಂದು ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ
ಕ್ಕೆ ವೇದಬಾಹ್ಯಪರತ್ವವು ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದಕಾರಣ ಈ ವಚನವನ್ನು ಇನರಾ
ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಸಾಧನಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವದು ಈವಚನದ ಅರ್ಥವನ್ನು
ಅರಿಯದೇ ಇರುವದರಿಂದಲೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು.

ಅನಂತರ [“ ಶ್ರೀಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ;—

ತ್ರಿಚಕ್ರೇಯಃ ಉಪಶ್ಲೋಕಪುತ್ರಃ ಕೃಷ್ಣಮನುಪುತ್ರಃ |

ತೇನೋಕ್ತಂ ಸಾತ್ವತಂತಂತ್ರಂ ಯದ್ವಾಙ್ಮತ್ಪ್ರಾಚೀನಾಃ ಭವೇತ್]

ಯತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರದಾಸಾನಾಂ ಸಂಸ್ಕಾರೋವೈಷ್ಣವಸನ್ನಿಹಿತಃ | ”

ಎಂದುಬರೆದಿರುವರು

ಈವಚನವು ಶ್ರೀ ಭಾಗವತದ ಪ್ರಾಚೀನಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.
ನವೀನವಾದ ಕೆಲವು ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ವಿಜಯಧ್ವಜೇಯದಲ್ಲಿಯೂ,
ಶ್ರೀಧರೇಯದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಕರ್ತರಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಲ್ಪಡದೆ ಇರುವ
ದರಿಂದ ನಂಬತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಎಲ್ಲಭವತಕ್ಕೆ ಭಾವ್ಯಕಾರರಾದ ಎಲ್ಲಭಾಚಾ
ರ್ಯರು ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೂ ತಡ
ನುಸಾರಿಗಳಾದ ಮೂಲಕೋಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ
ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದೆಯಿರುವದರಿಂದ ಸರ್ವಥಾ ಇದು ಪ್ರಾಪ್ತವು.

ಒಂದುವೇಳೆ ಶ್ರೀಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಇರುವದೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ.

“ ಜಾಯಮಾನೇ ಲೋಹವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಮುಣಿವಾಜಾಯತೇಬ್ರಹ್ಮಚ
ರ್ಯೋಣಿಋಷಿಭೋವಯಜ್ಞೋನ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಜಯಾಪಿತ್ಯಭ್ಯಃ ” ಇತ್ಯಾ

ದಿ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಪದವು ತ್ರೈವರ್ಣಿಕೋಪಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವಂತೆ ಚಾತುರ್ವರ್ಣಿಕಾಧಿಕಾರಿಕವೀಕ್ಷಾಬೋಧಕ ಪೂರೈಷ್ಟೀಕೃತನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ "ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರದಾಸಾನಾಮಃ" ಎಂದು ಉಪಲಕ್ಷಣವರವಾಗಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಚನೋದಾಹರಣವು ಅನಂಗತವು.

ಅನಂತರ [“ ವಾಸಿಷ್ಠೀಶ್ವಿಂಗಳೇಪಿ—

ತತೋವಿಷ್ಣೋಃಪ್ರಸಾದೇನ ವೇದಮಾರ್ಗಾತಿವರ್ತಿನಾಂ |

ಶಂಡಿಲ್ಯಸಂಹಿತಾಂಚಕ್ರೈಶ್ಚೈವೈವಿಂ ಮಹತೀಂ ಮುನೇ ||

ತಸ್ಯಾಂಚಕ್ರುರ್ಮುನೇದೀಕ್ಷಾಂಪಾಪಂಠಾಃಪಾಪಯೋನಯಃ || ”]

ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಚನವನ್ನು ಆರಂಭದವನು, ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದುನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕೂರ್ಮ ಪುರಾಣದಂತೆಯೇ ಇದಕ್ಕೂ ಅರ್ಥ ಹೇಳಬೇಕು.

ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—

“ ಭವಿಸ್ಯಥತ್ರಯಿಂಬಾಹ್ಯಾ ಮಹಾಪಾತಕಿಭಿಸ್ಸಮಾಃ | ”

ಎಂದು ಗೌತಮಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾಗಿ ವೇದಬಾಹ್ಯರಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅನೇಕಕಾಲ ನರಕಾನುಭವವನ್ನುಮಾಡಿ ಶಾಪಾವಸಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೈದಿಕೋತ್ತಮರಾದ ವೈಷ್ಣವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ಅವರು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಮಹಾವಿಷ್ಣುಪ್ರಸಾದ ಬಲದಿಂದ ಶಂಡಿಲ್ಯರು ಮಾಡಿದ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಂತಿಮಶರೀರದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದರು ಎಂದರ್ಥವು. ಈ ಅರ್ಥವು ಉದಾಹೃತ ಕೂರ್ಮಪುರಾಣಾನುಸಾರಿಯಾಗಿಯು ಮಹಾಭಾರತಾದ್ಯನೇಕಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರಿಯಾಗಿಯು ಇರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ವೇದಮಾರ್ಗಾತಿ ವರ್ಮಿತ್ವಪಾಪಂಠತ್ವ ಪಾಪಯೋನಿತ್ವ ವಿಶೇಷಣಗಳು ಕೂರ್ಮಪುರಾಣವಚನಾರ್ಥಸ್ಮಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭೂತಪೂರ್ವಗತಿಯಿಂದ ಉಪಾತ್ತವಾಗಿರುವವು.

ಅನಂತರ ಕೂರೈ—

[“ ಅನ್ಯಾಢಿ ಚೈವಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಲೋಕೈಸ್ತಿಸ್ತೋಹನಾಯವೈ |
ವೇದನಾದ ವಿರುದ್ಧಾಢಿ ಮುಯೈವ ಕಥಿತಾಢಿ ತು |
ವಾಢುಂ ಕಾಶುಪತಂಕಾಲಂ ಲಾಂಗಲಂ ಚೈವ ಭೈರವಂ |
ನನೈವ್ಯಮಿತತ್ಕಥಿತಂ ವೇದಬಾಹ್ಯಂ ತಥೇತರತ್ | ”]

ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈವಚನದಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲದೇ ಇರು
ವುದ್ದರಿಂದಲೂ ಪಂಚರಾತ್ರಕ್ಕೆ ವೇದವಿರೋಧ ಲೇಖವು ಇಲ್ಲದೆ ಚತುರ್ದೇವ ಸಂ
ಮಿತತ್ವವು ಮಹಾಭಾರತಾದ್ಯದಾಹ್ಯತ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯ ಬರುವ
ದ್ದರಿಂದಲೂ ಈ ವಚನವನ್ನು ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಇವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವದು
ಅಸಂಗತವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಅನಂತರ—

[“ ಅಥಾಂಶೊಸ್ಸೌತ್ವತೋನಾಮು ವಿಸ್ವಾ ಭಕ್ತೃ ಪ್ರತಾವನಾ |
ಮಹಾತ್ಮಾದಾನನಿರತಃ ಧನುರೈವ ವಿಡಾಂವರಃ |
ಸನಾರದಸ್ಯ ವಚನಾ ದ್ವಾಸುದೇವಾರ್ಚನೇರತಃ |
ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರವರ್ತಯಾಮಾಸ ಕುಂಡಗೋಳಾದಿ ಭಿಕ್ಷ್ಮಿತಂ |
ತಸ್ಯನಾಮ್ನಾತು ವಿಖ್ಯಾತಂ ಸಾತ್ವತಂನಾಮ ಶೋಭನಂ |
ಪ್ರವರ್ತತೆ ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ಕುಂಡಾದೀನಾಂ ಹಿತಾವಹಂ | ”]

ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈವಚನವು ಯದುಸಂಶರಾಜ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೇ
ಳುವ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೂರ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ೨೦ನೆ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನವೀನಕೋಶಗ
ಳಲ್ಲಿರುವದು. ಅಂಶು ಎಂಬ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಸತ್ತ್ವತನನ್ನುವ ಕುಮಾರನೆಂಬ
ವಿಷಯವು ವಿಸ್ವಾಪುರಾಣ ಭಾಗವತಾದ್ಯನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿರುವದು.
ಆಸತ್ತ್ವತನಿಗೆ ಸಾತ್ತ್ವತ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಣೇತತ್ವ ಮತ್ತೆಯಾವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ
ಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಾ ಇದು ಸಂದೇಹಾಸ್ಪದವೆ. ಒಂದುವೇಳೆ
ಆರ್ವವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಂದು ಇವರು ಉದಾಹರಿಸಿದ ವಚ

ನಕ್ಕೆ ಉಪಲಕ್ಷಣ ಪರತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಈ ವಚನಕ್ಕೂ 'ಕುಂಡಗೊ
 ಳಕಾಧಿಭಿರಪಿಶ್ರಿತಂ ಕುಣ್ಡಾದಿನುಮಪಿ ಹಿತಾವಹಂ' ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು
 ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಾವಿರೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೇನೆ ಸಾತ್ಯತನಿಗೆ
 ಹೇಳಿರುವ ವಿಸ್ತೃತಭಕ್ತತ್ವ ಮಹಾತ್ಮತ್ವ ದಾನನಿರತತ್ವ ವಾಸುದೇವಾರ್ಚಾರತ
 ತ್ವವಿಶೇಷಣಗಳ ಸಾತ್ಯತಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರುವ ಶೋಭನತ್ವ ಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರತ್ವ ವಿಶೇ
 ಷಣಗಳ ಸಹ ಸಂಗತಗಳಾಗುವವು. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ
 ರುವದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈವಚನಾರ್ಥವನ್ನರಿ
 ಯದೇ ಈ ವಚನವನ್ನು ಪ್ರಕೃತ ಉಪಹರಿಸಿರುವದು ಭಗವತ್ಪ್ರೋಕ್ತವಾದ
 ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಕ್ಕೆ ವೇದವಿರೋಧ ಲೇಖವೂ ಇಲ್ಲದಕಾರಣ ["ಸೂತಸಂಹಿ
 ತಾಯಾಂ—ಶ್ರೀಯಾಸ್ವದೊದಿತೋಧರ್ಮಃ ಪರಧರ್ಮೋ ಭಯಾನಹಃ |
 ವೇದಂ ವೇದೇತರಂನಾರ್ಗಂ ಸಮಂವತ್ಯನ್ಭ್ರೂಪಧೌ | ನಿಮಗ್ನಸ್ಸರ್ವ
 ದಾಮರ್ತ್ಯೋ ಭವೇನ್ನಾತ್ರ ವಿಚಾರಣಾ || ಮಾನವೇಚ—ಅತಶ್ಚ ವೇದಾ ವೇ
 ದಾನ್ತಾ ಸ್ತನ್ಮೂಲಾನ್ಯ ಖಲಾನಿಚ | ಧಾರಣೀಯಾನಿ ಸಂಶುದ್ಧೈಶ್ಚಾನ್ಯ
 ಜ್ಯಾನ್ಯೈವಪರಾಣಿಚ || ಇತೋನ್ಯಾನಿಶು ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಲೋಕೇಸ್ಥಿನ್ಯಾನಿ
 ಕಾನಿಚಿತ್ | ನತೇಷುರಮತೇಧೀರಃ ಪಾಪಂಢೋ ರಮತೇಯಮಿ "] ಎಂದು
 ವಚನವನ್ನು ಬರೆದು ಇರುವದು ಪ್ರಕೃತಾನುಪಯುಕ್ತವು -

ಅನಂತರ- ["ಸ್ಮಾಸ್ತದ್ವಿ ಸೂತಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಯಜ್ಞವೈಭವಖಣ್ಡೆ
 ೩೦ ಅಧ್ಯಾಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ ಪುನಸ್ಸರ್ವೈರ್ಗೌತಮೇನನುರಕ್ತೈಶ್ಚಿ |

... ..

ಬೌದ್ಧಬಾರ್ಹಸ್ಪತೈಶ್ಚ ತಥಾಪಾಶುಪತೈಶ್ಚ |

ಶಾಂಭವೀಕ್ಷಿತಾಯೂಯಂ ಭವತಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮಾರಿ |

ಪಾಪಣ್ಡೀಪುತಥಾನ್ಯೈಷು ಮಾರ್ಗವ್ಯಶೌತ್ರಕೇಷುಚ |

ಶ್ರದ್ಧಯಾದೀಕ್ಷಿತಾಯೂಯಂ ಭವತಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮಾರಿ |

ಪಾಂಚರಾತ್ರಚಿಕಾಪಾಲಿತಥಾಕಾಲಾನುಪಪಿಚ |

ಶಾಕ್ತೈಚ ದೀಕ್ಷಿತಾಯಾಽಯಂ ಭವತಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧನಾರಿ | ”]

ಎಂದು ಉದಾಹರಿಸಿರುವರು. ಈ ಕೊನೇ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾದವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಕಾಪಾಲಾದ್ಯೈಕೈಕತಂತ್ರನಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾದವರಿಗೂ ನಿರ್ದೇಯ ಜೇಳಬ್ಬಡುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಪೂರೋಕ್ತಮಹಾಭಾರತಾದ್ಯನೇಕ ಪ್ರವಾಣನಿರೋಧ ಪ್ರಸಕ್ತವಾಗುವದು ಮತ್ತು “ಪಾಶುಪತ ಶಾಂಭವೆ” ಎಂದು ಪೂರೋಕ್ತವಚನದೊಡನೆ ಪುನರುಕ್ತಪ್ರಸಕ್ತವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಪಾಂಚರಾತ್ರತಂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಧನತಃ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಅನಂತರ ಕಾಪಾಲಾದಿ ನಿಕೃಷ್ಟ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರಿಸಿಯೆಂದು ಈ ಶ್ಲೋಕ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಹಾಗಾದರೆ ಪಾಂಚರಾತ್ರಚಿತ್ಯಾದಿ ಚಕಾರವೂ ಸಮುಚ್ಚಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಗತವಾಗುವದು. ಕಾಪಾಲಾದ್ಯೈಕೈಕತಂತ್ರದೀಕ್ಷಿತರನಿಂದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ತಂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಧನತಃ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಅನಂತರ ಅದನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ನಿಕೃಷ್ಟ ತಂತ್ರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದು ಅತ್ಯಂತ ಪಾತಕದೋಷಹೇತುವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅನೇಕ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟರಾಗಲೀ ಯಂದು ವೃಥಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಪವಿರುವದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಂಚರಾತ್ರ ನಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾದ ವೈದಿಕರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂದೆ ಇಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ ಈ ವಚನಾರ್ಥವನ್ನು ವರ್ಯಾಚೀಚಿಸದೆ ಇಲ್ಲಿ ಈ ವಚನವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುವರೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವರ್ಯಾಚೀಚಿಸಿದರೂ ಪಾಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವೇದಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರತ್ವವು ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು. ಮತ್ತು ಸೂತಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿನ ಗಾತಮಶಾಪ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನಪ್ರಕರಣವಾದ ವರಾಹಪುರಾಣದ ಗೌತಮಶಾಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಶೈವಾಗಮಪ್ರವಿಷ್ಟರಾಗಲೀ ಯಂದು ಮಾತ್ರವೇ ಶಾಪವಿರುತ್ತೆ.

ಪಶ್ಚಿಮರಂಗನುಹಾತ್ಯದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಅದೇ ಗಾತನುರೇ ನಾರದರಿಂದ ಪಂಚ ರಾತ್ರನನ್ನು ಉಪದೇಶವಾಡಿಕೊಂಡರೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇರುವುದು ಎಂದು ಪೂರ್ದದಲ್ಲಿಯೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಶೈವಾಗಮಕ್ಕೂ ಇತರಾಗಮಕ್ಕೂ ಮೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸದ ಪಾಂಚರಾತ್ರ ದ್ವೇಷಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರ ಪದವನ್ನು ಶೇರಿಸಿರಬಹುದು ಆರ್ಷವಾಗಿಯಿದ್ದರೂ ಅದರ ತತ್ತ್ವ ರ್ಥವು ಪೂರ್ದದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿರುತ್ತೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ವೈದ್ಯನಾಥೀಯದಲ್ಲಿರುವದೆಂದು ಇವರು ಬರದುಯಿರುವ ವಚನಗಳು ಶ್ರೀಪಾಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಾದವನ್ನು ಆಗಲಿ ವೇದಬಾಹ್ಯಪರತ್ವವನ್ನೇ ಆಗಲೀ ಯಂದಿಗೂ ಬೋಧಿಸಲಾರದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ “ಇತ್ಯಾದಿವಚನಗಳಿಂದ ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಧ್ಯಾ ಗಮಗಳು ವೇದಬಾಹ್ಯರಿಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ವೋಹಕಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂದು ನೂನು ಸಾತ್ಯತ ತಂತ್ರವು ಕುಂಡಗೋಳಕಾದಿಗಳಗೋಸ್ಕರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವೆಂತಲೂ ಶಾಂಡಿಲ್ಯಾದಿ ಸಂಹಿತೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಾದಿ ವಿಷಯಗಳೆಂದು ನೂನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವದಲ್ಲದೆ ಗಾತನುರು ತಮಿಗೆ ಅಪರಾಧವಾಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀವು ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಧ್ಯಾಗಮೋಕ್ತ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರಾಗಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಶಾಪವಂ ಎಂದು ಕೊಟ್ಟಿರುವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಗಾತನುರೇ ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಧ್ಯಾಗಮೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ಈ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದರೆಂದೇ ಆಗಲಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಧ್ಯಾಗಮೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರೆಂದೇ ಆಗಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಎಂದಿಗೂ ಹೇಳಲಾರರು ” ಎಂದು ಬರವಿರುವುದು ಅಚ್ಚಾನ ಪ್ರಲಾಪವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರಾದವರು ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥೂಲಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿ ಗಾತನುರು ನಾರದರಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀರಂಗ ನಾಥದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ತದಾಪ್ರಭೃತಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಪಂಚರಾತ್ರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದು. ಈಗಬಂದಿರುವ ಅನದ್ಯಕ್ಷಿಂತಲೂ

ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ದುಷ್ಟರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕವಿಧವಾದ ಅನರ್ಥವನ್ನು ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಭಕ್ತಪರಾಯಣನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಲಹಿದ ಹಾಗೆ ಈಗಲೂ ಸಲಹುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಪಂಚರಾತ್ರವು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದನ್ನೂ ವೈದಿಕೋತ್ತಮರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವೆಂದುನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಬಲಾನೇಕಪ್ರಮಾಣಗಳಿರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಂದ ಭಾಧಿತವಾದ ಸೂತಸಂಹಿತೆಯ ಯಜ್ಞವೈಭವ ಖಂಡದ ವೃತ್ತಾರ್ಥದ ೧ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ವಚನಗಳನ್ನುದಾಹರಿಸಿ ಪಂಚರಾತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಾಧನೋಪಕ್ರಮವು ಯಿವರಿಗೆ ಆಶಾಸೋದಕದಂತೆ ಆಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೂರ್ಮ ಪುರಾಣಾದಿವಚನಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಗತಿಯೇ ಈವಚನಗಳಿಗೂ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಈ ಸೂತಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ೨ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ

ಉಕ್ತಂವೇದಾಂತವಿಜ್ಞಾನಂಯುಷ್ಮಾಕಂಮುನಿಪುಂಗವಾಃ |

ವ್ರತಂಪಾಶುವತಂಚೇರ್ಣಂಯೈರ್ವಿಜೃಞ್ಣಿರಾದರೇಣತು |

ತೇನಾಮೆವೋಪದೇಶ್ಯಸ್ಯಮಿತಿವೇದಾನುಶಾರನಂ ||

ಎಂದು ಪಾಶುವತವ್ರತಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೂತ ಸಂಹಿತೋಕ್ತಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವದು. ಕೊನೇಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇವರು ಉಪಹರಿಸಿ ಇರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಪಾಶುವತ ನಿಂದೆಯು ಇರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಪಕ್ರಮವಿರುದ್ಧವಾದ ಉಪಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ತಂತ್ರನಿಂದೆಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದುನ್ನು ವೇದಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವೆಂದುನ್ನು ಉಪಕ್ರಮಾಧಿ ಕರಣ ನ್ಯಾಯದಿಂದಲೂ ನಮಿಸಿದಾ ನ್ಯಾಯದಿಂದಲೂ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವವರು ಹೇಳಬೇಕು.

ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತತ್ರಯ ಭಾಷ್ಯ

ಕಾರರು ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇನ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉದಹರಿಸಿರುವರು. ಈ ಸೂತಸಂಹಿತೆಯ ಒಂದು ವಚನವನ್ನಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಭಾಷ್ಯಕಾರರೂ ಉದಹರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಸೂತ ಸಂಹಿತೆಯಿಂದ ದ್ವೈತವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಾದಿ ಭಾಷ್ಯಕಾರರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಮಾಣತ್ವೇನ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅದ್ವೈತಭಾಷ್ಯಕರರಿಂದಲೂ ಪಂಚಕಾಲಾರಾಧನಾ ದ್ರವ್ಯೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣತ್ವೇನ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಐಕ್ಯಮಿಸಿದವರ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವೇ ದೊರೆಯಲಾರದು.

ಮತ್ತು ಈ ಸೂತಸಂಹಿತೆಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳಲನವ್ಯಕ್ತವಿಲ್ಲ. ಸ್ಮಾರ್ತರಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕರು ಚೋಳದೇಶಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುವವರು ಇದು ಕೃತ್ರಿಮವೆಂದುನ್ನು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪ್ರಮಾಣತ್ವೇನ ವರಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದುನ್ನು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿರುವರಲ್ಲದೆ ಈವಾಗಲೂ ತಿರುವಿಶನಲ್ಲೂರು ಶ್ರೀ|| ರಾಮಸುಬ್ಬಾಶಾಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಭೃತಿಗಳಾದ ಮಹಾವಂಡಿತರುಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅನೇಕಯುಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸಕಲದೇಶಕ್ಕೂ ಕಳುಹಿಸಿ ಇರುವರು. ಈ ಸ್ಮಾರ್ತರಲ್ಲಿಯೇ ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಉದಹರಿಸಿದ ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಉದಾಹೃತಕಲ್ಪತರು ಗ್ರಂಥವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸೂತಸಂಹಿತಾವಚನವನ್ನು ವೈಷ್ಣವರು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಒಪ್ಪುವದಕ್ಕೆ ಆದೀತೆ! ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇಂಥಾ ಸೂತಸಂಹಿತಾವಚನವೆಂಬ ನದಿಂದ ಮುಂದೆ ಇವರು ಬರೆದಿರುವ ವಿಷಯವೂ ದೃಢವಾದ ಅಸ್ತಿಭಾರವಿಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟುವ ಕೋಟೆಯಂತೆ ಇರುವದು. ಆ ವಿಷಯವು ಯಾವದಂದರೆ—

“ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕರಾದಲ್ಲಿ ಸೂತಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವೈಭವ ಎಂಡದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ V ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ೨೫ ನೇ ಶ್ಲೋಕ ಮೊದಲನಾಡಿಕೊಂಡು ;

ಶ್ರುತಿಪದಗಳತಾನಾಂ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಹಿ ತಂತ್ರಂ ಪರಗುರುರಖಿಲೇ
 ಶಸ್ಸರ್ವವಿತ್ತಾಹ ಶಂಭುಃ | ಶ್ರುತಿಪದನಿರತಾನಾಂ ತತ್ರೈವಾಸ್ತಿ
 ಕಿಂಚಿದ್ವಿತಕರಮಿಹ ಸರ್ವಂ ಪುಷ್ಕಲಂ ಸತ್ಯಮುಕ್ತಂ | ಶ್ರುತಿರಪಿ
 ಮಾನುಷಾನಾಂ ವರ್ಣಧರ್ಮಂ ಬಭಾಷೆ ಪರಗುರುರಖಿಲೇಶಃ ಪ್ರಾಹ ತಂ
 ಶ್ರೇಷ್ಠ ತದ್ವತ್ | ಶ್ರುತಿಪದಗಳತಾನಾಂ ವರ್ಣಧರ್ಮಂ ಘೃಣಾಬ್ಧಿಃ
 ಶ್ರುತಿಪದನಿರತಾನಾಂ ನೈವ ತತ್ಸೇವನೀಯಂ | ಶ್ರುತಿಪದನಿರತಾನಾಂ
 ಆಶ್ರಮಾ ಯದ್ವಿದುಷ್ಕಾರಿ ಪರಗುರುರಖಿಲೇಶಸ್ತದ್ವಿದಾಹಾಶ್ರಮಾಂ
 ಶ್ವೇ | ಶ್ರುತಿಪದಗಳತಾನಾಂ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಹಿ ತಂತ್ರೈಃ ಹರಿರಪಿ
 ಮುನಿಮುಖ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಹತಂತ್ರೈಃ ಸ್ವಕೀಯೈಃ | ವಿಧಿರಪಿ ಮಾನುಷಾನಾಮಾ
 ಹ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಂಶ್ಚ ಶ್ರುತಿಪದಗಳತಾನಾಮೇವ ತಂತ್ರೈಃ ಸ್ವಕೀಯೈಃ |
 ಶ್ರುತಿಪದನಿರತಾನಾಂ ತೇನ ಸಂಸೇವನೀಯಾಃ ಶ್ರುತಿಪದಸಮಮಾ
 ರ್ಗೋ ನೈವ ಸತ್ಯಂ ಮಯೋಕ್ತಂ | ಹರಹರಿವಿಧಿಪೂಜಾಃ ಕೀರ್ತಿತಾ
 ಸ್ಸರ್ವತಂತ್ರೈಃ ಶ್ರುತಿಪದನಿರತಾನಾಂ ಯದ್ವಿದುಷ್ಕಾ ತು ಪ್ರಜಾ |
 ಶ್ರುತಿಪದಗಳತಾನಾಮೇವ ತಂತ್ರೋಕ್ತಪೂಜಾ ಶ್ರುತಿಪದನಿರತಾನಾಂ
 ಸರ್ವವೇದೋವಿತ್ಯೈವ | ಶ್ರುತಿಪದಗಳತಾನಾ ಮೇವ ತಂತ್ರೇಷುಲಿಂಗಂ
 ಕಥಿತಮಖಿಲ ದುಃಖಧ್ವಂಸಕಂ ತತ್ರ ತತ್ರ || ಶ್ರುತಿಪದನಿರತಾನಾಂ
 ತತ್ಸದಾ ನೈವಧಾರ್ಯಂ ಶ್ರುತಿರಪಿ ಮಾನುಷಾನಾ ಮಾಹಲಿಂಗಂ ವಿಶು
 ದ್ಧಂ | ಶಿವಾಗಮೋಕ್ತಾಶ್ರಮನಿಷ್ಠಮಾನನಸ್ಮಿಪ್ರಂಛಲಿಂಗಂತು
 ಸದೈವ ಧಾರಯೇತ್ | ತದುಕ್ತಮನ್ಮೇಣ ಲಲಾಟಮಧ್ಯಮೇ ಮ
 ಹಾದರೇಣೈವ ಸಿತೇನ ಭಸ್ಮನಾ | ವಿಷ್ಣ್ವಾಗಮೋಕ್ತಾಶ್ರಮನಿಷ್ಠಂ
 ಮಾನನಸ್ತದೈವಪುಣ್ಡ್ರಾನ್ತರಸೂರ್ಧ್ವರೂಪಕಂ | ತ್ರಿಶೂಲರೂ
 ಪಂ ಚತುರಶ್ರಮೇವ ನಾ ಮೃದಾ ಲಲಾಟೇತುಸದೈವಧಾರಯೇತ್ ||
 ಅಜಾಗಮೋಕ್ತಾಶ್ರಮನಿಷ್ಠಮಾನನೋ ಲಲಾಟಮಧ್ಯಮೇ ಚ ವರ್ತು

ಲಾಕೃತಿಂ | ತದುಕ್ತಮಸ್ತ್ರೇಣ ಸಿತೇನ ಭಸ್ಮನಾಮೃದಾಧವಾ ಚಂದ
 ನತಸ್ತು ಧಾರಯೇತ್ | ಅಶ್ವತ್ಥಪತ್ರ ಸದೃಶಂ ಹರಿಚಂದನೇನ ಮ
 ಧೈ ಲಲಾಚಮತಿಶೋಭನಮಾದರೇಣ | ಬುದ್ಧಾಗಮೆ ಮುನಿವರಾ
 ಯನಿ ಸಂಸಕ್ತಶ್ಚೈನ್ಮದ್ವಾರಿಣಾ ಸತತಮೇನ ತು ಧಾರಯೇ
 ಚ್ಛ | ಉರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರತ್ರಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಧಾರಯೇತ್ ಭಸ್ಮನಾಮೃ
 ದಾ | ಲಲಾಟಿ ಹ್ಯಾಗಮೇನಿಷ್ಠಂ ಶ್ವಂದನನಾಧವಾನರಃ | ಸಿತೇನ
 ಭಸ್ಮನಾ ತಿರ್ಯಕ್ಪುಂಡ್ರಸ್ಯ ಚ ಧಾರಣಂ | ಸರ್ವಾಗಮೇಷು ನಿ
 ಸ್ಥಾನಾಂ ತತ್ತನ್ಮಂತ್ರೇಣ ಶೋಭನಂ | ಶಿವಾಗಮೇಷು ನಿಷ್ಠಾನಾಂ
 ಧಾರ್ಯಂ ತಿರ್ಯಕ್ಪುಂಡ್ರಕಂ | ಏಕಮೇನ ಸದಾಭೂತ್ಯಾ ನೈವ
 ಪುಂಡ್ರಾಂತರಂ ಬುಧಾಃ | ವೇದಮಾಗ್ಗೈಕನಿಷ್ಠಾನಾಂ ವೇದೋಕ್ತೇ
 ನೈವ ವರ್ತಮಾ | ಲಲಾಟಿ ಭಸ್ಮನಾ ತಿರ್ಯಕ್ಪುಂಡ್ರಂ ಧಾರ್ಯ
 ಮೇವೈ | ಲಲಾಟಿ ಭಸ್ಮನಾ ತಿರ್ಯಕ್ಪುಂಡ್ರಸ್ಯ ಚ ಧಾರಣಂ |
 ವಿನಾಪ್ರಣ್ಡಾಂತರಂ ಮೋಹಾದ್ಧಾರಯನ್ಪತತಿ ದ್ವಿಜಃ |
 ವಿಸ್ಥಾಪ್ಯಗಮಾದಿ ತಂತ್ರೇಷು ವೀಕ್ಷಿತಾನಾಂ ವಿಧೀಯತೇ |
 ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಪೂರೈಶ್ಚ ರಂಕನಂ ನಾನ್ಯದೇಹಿನಾಂ |
 ದೀಕ್ಷಿತುನಾಂ ತು ತಂತ್ರೇಷು ನರಾಣಾಮಂಕನಂ ದ್ವಿಜಾಃ |
 ಉಪಕಾಶಕಮೇವೋಕ್ತಂ ಕ್ರಮೇಣ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ |
 ಪುಂಡ್ರಾಂತರಸ್ಯ ತಂತ್ರೇಷು ಧಾರಣಂ ದೀಕ್ಷಿತಸ್ಯ ತು |
 ಉಪಕಾರಕಮೇವೋಕ್ತಂ ಕ್ರಮೇಣ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ |
 ವೇದಮಾಗ್ಗೈಕನಿಷ್ಠಸ್ತು ಮೋಹನಾಪ್ಯಂಕಿತೋಯದಿ |
 ಪತತ್ಯೇನ ನ ಸಂದೇಹಃ ತಥಾ ಪುಂಪ್ರಾಂತರಾದಪಿ |
 ನಾಂಕನಂ ವಿಗ್ರಹೇ ಕುರ್ಯಾ ದ್ವೇದಪಂಥಾನಮಾಶ್ರಿತಃ |
 ಪುಂಡ್ರಾಂತರಂ ಭ್ರಮಾದಾಪ್ಯಪಿ ಲಲಾಟಿ ನೈವಧಾರಯೇತ್ |

ತಂತ್ರೋಕ್ತೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ದೇವತಾ ಯಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ |
 ಸುಪಿಂದ್ಯಾ ಚ ವೇನ್ಯಾ ಚ ಪೂಜನೀಯಾ ಚ ವೈದಿಕೈಃ |
 ಶುದ್ಧಮೇವಹಿ ಸರ್ವತ್ರ ದೇವತಾರೂಪವಾಸ್ತಿಕಾಃ |
 ತತ್ತತ್ತಂತ್ರೋಕ್ತಪೂಜಾತು ತಂತ್ರನಿಷ್ಕಸ್ಯಕೇವಲಂ |
 ತಂತ್ರೇಷು ದೀಕ್ಷಿತೋಮರ್ತ್ಯಾ ವೈದಿಕಂ ನಸ್ಪೃಶೇತ್ಸದಾ |
 ವೈದಿಕಶ್ಚಾಪಿ ತಂತ್ರೇಷು ದೀಕ್ಷಿತಂ ನಸ್ಪೃಶೇತ್ಸದಾ |
 ರಾಜಾತು ವೈವಿಕಾನ್ಸರ್ವಾನ್ ತಾಂತ್ರಿಕಾನಖಿಲಾನಪಿ |
 ಅಸಂಕೀರ್ಣತಯಾನಿತ್ಯಂ ಸ್ಥಾಪಯೇನ್ಮತಿನುತ್ತಮಾಃ |
 ಅನ್ನಪಾನಾದಿಭಿರ್ವಸ್ತ್ರೈಃ ಸರ್ವಾನ್ ರಾಜಾಭಿರಕ್ಷಯೇತ್ |
 ವೈದಿಕಾಂಸ್ತು ವಿಶೇಷೇಣ ಜ್ಞಾನಿನಸ್ತು ವಿಶೇಷತಃ |
 ಮಹಾದೇವಸಮೋದೇವೋ ಯಥಾನಾಸ್ತಿ ಶ್ರುತಾಸ್ಮೃತೌ |
 ತಥಾವೈದಿಕತುಲ್ಯಸ್ತು ನಾಸ್ತಿತಂತ್ರಾವಲಂಬಿಷು |
 ಯಥಾನಾರಾಣಸೀತುಲ್ಯಾ ಪುರೀನಾಸ್ತಿ ಶ್ರುತಾಸ್ಮೃತೌ |
 ತಥಾವೈದಿಕತುಲ್ಯಂತು ನಾಸ್ತಿತಂತ್ರಾವಲಂಬಿಷು |
 ವಡಕ್ಷರಸಮೋಮಂತ್ರೋ ಯಥಾನಾಸ್ತಿ ಶ್ರುತಾಸ್ಮೃತೌ |
 ತಥಾವೈದಿಕತುಲ್ಯಸ್ತು ನಾಸ್ತಿತಂತ್ರಾವಲಂಬಿಷು |
 ಯಥಾಭಾಗೀರಥೀತುಲ್ಯಾ ನದೀನಾಸ್ತಿ ಶ್ರುತಾಸ್ಮೃತೌ |
 ತಥಾವೈದಿಕತುಲ್ಯಸ್ತು ನಾಸ್ತಿತಂತ್ರಾವಲಂಬಿಷು |
 ಓದನೇನಸಮಂಭೋಜ್ಯಂ ಯಥಾಲೋಕೇನವಿದ್ಯತೆ |
 ತಥಾವೈದಿಕತುಲ್ಯಸ್ತು ನಾಸ್ತಿತಂತ್ರಾವಲಂಬಿಷು |
 ದೇವದೇವೋ ಮಹಾದೇವೋ ಯಥಾಸರ್ವೈಃ ಪ್ರಪೂಜ್ಯತೆ |
 ತಥೈವವೈದಿಕೋಮರ್ತ್ಯಾಃ ಪೂಜ್ಯಸ್ಸರ್ವಜನ್ಯೈರಪಿ |
 ಆದಿತ್ಯೇನವಿಹೀನಂತು ಜಗದಂಧಂ ಯಥಾಭವೇತ್ |

ತಥಾವೈದಿಕಹೀನಂತು ಜಗದಂಧಂ ನಸಂಶಯಃ |
 ಪ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಾದಿಹೀನಂತು ಶರೀರಂ ಕುಣಮಯಥಾ |
 ತಥಾವೈದಿಕಹೀನಂತು ಜಗದ್ವ್ಯರ್ಥಂ ನ ಸಂಶಯಃ |
 ಅಹೋವೈದಿಕಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಮಯಾವಕ್ತುಂನಶಕ್ಯತೆ |
 ವೇದವಿವತುಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವೈದಿಕಸ್ಯಾಬ್ರವೀನ್ಮದಾ |
 ಸ್ಮೃತಯಶ್ಚ ಪ್ರರಾಣಾನಿ ಭಾರತಾದೀನಿಸುವ್ರತಾಃ |
 ವೈದಿಕಸ್ಯತು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರವದಂತಿ ಸದಾಮುಢಾ |
 ವೇದೋಕ್ತಂ ತಾಂತ್ರಿಕಾಸ್ಸರ್ವೆ ಸ್ವಿಕುರ್ವಂತಿ ದ್ವಿಜರ್ವಭಾಃ |
 ಸೋವಜೇವಂತಿ ತಂತ್ರೋಕ್ತಂ ವೇದಸ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸನಾತನಃ |

ಈ ವಚನಗಳಿಂದ ವೈಖಾನಸ, ಪುಂಚರಾತ್ರ, ಶೈವ, ಪುಣ್ಯವತಾದ್ಯಾಃ
 ಮಗಳು ವೇದಮಾರ್ಗದಿಂದ ತಪ್ಪಿಹೋದವನೇ ವರಗಳೆಂದುನ್ನು ಈ ತಂತ್ರ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮಗಳು ಪುಂತ್ರಧಾರಣವು ಲಾಂಛನ
 ಧಾರಣವು ತಂತ್ರೋಕ್ತಪ್ರಕಾರ ಪೂಜೆಮಾಡೋಣವೆ ವೇದವಾದವು ವೇ
 ದೋಕ್ತಮಾರ್ಗದಿಂದ ತಪ್ಪಿಹೋದವನವರಗಳೆಂದುನ್ನು ವೇದೋಕ್ತಮಾ
 ರ್ಗಾನುವರ್ತಿಗಳಾದ ವೈದಿಕರು ತಂತ್ರೋಕ್ತಮಾರ್ಗವನ್ನುನುಸರಿಸಕೂಡ
 ದೆಂದುನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕರು ಮಾತ್ರ ವೇದೋಕ್ತಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇ
 ಕು. ತಾಂತ್ರಿಕರು ವೈದಿಕರು ಇವರುಗಳಲ್ಲಿ ವೈದಿಕರೇ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂತಲೂ,
 ವೇದವೇ ಮುಖ್ಯವ್ರಮಾಣವೆಂದು ದೃಢೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಪಂಚ
 ರಾತ್ರಾದಿ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಚನಗಳು ವೇದಮಾರ್ಗದಿಂದ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿರು
 ವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಬರಿಯಲ್ಪಡಬಹುದೇಹೊರತು ವೇದಮಾ
 ರ್ಗಾನುಸಾರಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರಿಯಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವು ಇಲ್ಲ
 ಈ ತಂತ್ರವಚನಗಳೂ ವೈದಿಕರ ಆಚಾರವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಾಧಿಸಲಾರವು ”]
 ಎಂದು ಬರವಿರುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಮಾಹಾಭಾರತ ಭಾಗವತ ಗುರುಡ ಪುರಾ

ಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಾ ಗಮನೈ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಭಗವಂತನಿಂದ ವೈದಿಕೇಂದ್ರಮುರಿಗೆ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದೆಂತಲೂ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಪರಿಗೃಹೀತಗಳೆಂತಲೂ ಚತುರ್ದೇವಾರ್ಧಸಮನ್ವಿತವೆಂತಲೂ ವೇದವಿರೋಧಶೇಷವೆಂತಲೂ ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದೆಲ್ಲ ಅಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂತಲೂ ಅಸುತ್ತೀಕಗಳೆಂತಲೂ ವೇದತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಮುಚ್ಚಯದಿಂದ ಪೂಜಾದಿವಿಧಾನವು ನಡಿಸಬೇಕೆಂದುನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಭಾಗಗಳು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ಸೂತಸಂಹಿತಾಭಾಗವು ವೈದಿಕೇಂದ್ರಮುರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಲಾರದು ಸೂತಸಂಹಿತೆಯು ತಾನುಸಪ್ತರಾತ್ರಾಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವದೆಂದಲೂ ತಾನುಸಪ್ತರಾತ್ರಾಗಳು ತಾಮಸರಾದ ವೇದಬಾಹ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಸೂತಸಂಹಿತಾನಚನನ್ನು ವೈದಿಕರಾದ ಪಂಚರಾತ್ರಾನುಸಾರಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಬರದಿರುವದು ಅತ್ಯಂತಾಸಂಗತವು.

ಮತ್ತು “ತಾಂತ್ರಿಕರು ವೈದಿಕರು ಇವರುಗಳಲ್ಲಿ ವೈದಿಕರೇ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂತಲೂ ವೇದವೇ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವೆಂತಲೂ” ಇವರು ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು ಏನಂದರೆ—

ವೈದಿಕರೆಂಬವರು ಯಾರು ? ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮವನ್ನುಮಾತ್ರ ಅನುಷ್ಠಿಸುವರು ಎಂದು ಹೇಳುವಿರೊ ಅದು ಅಸಂಗತವು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆಚಮನಾದಿ ಕರ್ಮಗಳು ಯಾವ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳು ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮವನ್ನುಮಾತ್ರ ಅನುಷ್ಠಿಸುವದಲ್ಲವಾದಕಾರಣ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ವೈದಿಕರೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಬರುವದು. ವೇದ ಮತ್ತು ವೇದಾವಿರುದ್ಧಪ್ರಮಾಣ ಅಥವಾ ವೇದಮೂಲಕಪ್ರಮಾಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತಕರ್ಮವನ್ನುಮಾತ್ರ ಅನುಷ್ಠಿಸುವರು ವೈದಿಕರೆಂದು ಹೇಳುವಿರೋ ? ಹಾಗಾದರೆ ಶ್ರೀ ಪಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವೇದವಿರೋಧವೇನೋ ಇಲ್ಲವೆಂಬವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದಲೂ ಪಂಚರಾತ್ರಕ್ಕೆ “ ಶ್ರುತಮೂಲ ಮಿದಂತಂತ್ರಂ ” ಇತ್ಯಾದಿ ವಚನಗಳಿಂದ ವೇದಮೂಲಕತ್ವವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದಲೂ ಭಗವದಾರಾಧನೋಪ ದೇಶಾರ್ಥವಾದ ಪಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತದುಕ್ತ ಭಗವದಾರಾಧನವನ್ನು ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನುಸಹಾ ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿರುವ ವೈಷ್ಣವರು ವೈದಿಕರೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರೆಹೊರತು ಇತರರು ವೈದಿಕರೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು ಯಾಕೆಂದರೆ—ಭಗವದಾರಾಧನವು ವೈದಿಕರಿಗೆ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುವರು. ಅದು ಅಭಿಗಮನೋಪಾದನೇಷ್ಯಾಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಯೋಗ ರೂಪವಾದ ಪಾಂಚಕಾಲಿಕಕ್ರಮವಾದರೆ ಮೊಕ್ಷಹೇತುವಾಗುವದೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರುಸಹ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಇಂಥಾ ಪಾಂಚಕಾಲಿಕ ಭಗವದಾರಾಧನವಿಧಾನವು ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದೇಹೊರತು ಇತರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡದಿಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲವುಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದು ಅನುವಾದರೂಪವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪಂಚರಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶೇಷರೂಪವಾಗಿರುವದು. ಹಾತ್ರವೆಂಬ ಋತ್ವಿಕರ್ಮವು ಅಧ್ವರ್ಯಸೂತ್ರವೆಂಬ ಆಪಸ್ತಂ ಬಾದಿ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲದಕಾರಣ ಹಾತ್ರಕರ್ಮವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೋತ್ಯಶಾಖೆಯೆ ಅಂದರೆ ಋಗ್ವೇದವೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದುನ್ನು ಆಧ್ವರ್ಯವೆಂಬ ಋತ್ವಿಕರ್ಮವು ಹೋತ್ಯಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ

ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಆಧ್ವರ್ಯವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಜುರ್ವೇದವೇ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವೆಂದುನ್ನು ಕಲ್ಪಸೂತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾಕಾರರು ಸಿದ್ಧಾಂತಿಸಿರುವರು. ಅದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಭಗವದಾರಾಧನವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಂಚರಾತ್ರವೇ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುವದರಿಂದ ತದನುಸಾರಿಯಾಗಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವಾದ ಪಾಂಚಕಾಲಿಕಭಗವದಾರಾಧನವನ್ನು ಮಾಡುವ ವೈಷ್ಣವರೆ ವೈದಿಕಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿರುವರು

ಆದ್ದರಿಂದ ವೈದಿಕರು ತಾಂತ್ರಿಕರು ಎಂದು ವಿಭಾಗದಿಂದ ಹೇಳುವ ನ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ವೇದವಿರುದ್ಧತಂತ್ರಾವಲಂಬಿಗಳೇ ತಾಂತ್ರಿಕವದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಹಾಗಾದರೆ, ವೇದವಿರುದ್ಧ ತಂತ್ರಾವಲಂಬಿಗಳೆಂಬುವ ತಾಂತ್ರಿಕರಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವೈದಿಕರು ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂಬುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ವಿವ್ರತಿವತ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ

ವೈದಿಕಂ ತಾಂತ್ರಿಕಂ ಚೈವ ತಥಾ ವೈದಿಕತಾಂತ್ರಿಕಂ |
ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿ ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವು ವೈದಿಕಕರ್ಮವೆಂದುನ್ನು ವೇದಮಂತ್ರತಂತ್ರ ಮಂತ್ರ ಇವೆರಡೂಶೇರಿಸಿ ನಡಿಸುವ ಕರ್ಮವು ವೈದಿಕತಾಂತ್ರಿಕವೆಂದುನ್ನು ಕೇವಲ ತಂತ್ರಮಂತ್ರದಿಂದಲೆ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವು ತಾಂತ್ರಿಕವೆಂದುನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು. ಮೂರನೆಯದಾದ ತಾಂತ್ರಿಕಪೂಜಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಾನುಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವೆಂದುನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಆದ್ದರಿಂದ ತಾಂತ್ರಿಕನೆಂದಾ ಪರವಚನಗಳು ಸ್ವಯಂವೇದಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಶುದ್ಧತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವರ ವಿಷಯಗಳೆಂದೇ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವರು.

ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದಾವಿರುದ್ಧವಾದ ಪ್ರಮಾಣತಮವಾದ ಪಂಚರಾತ್ರ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಚನಗಳು ವೈದಿಕರೆಂದು ಇವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವರು ದುರಾಗ್ರಹದಿಂದ ಮಾಡುವ ಪಂಚರಾತ್ರಾನುಸಾರಿವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶಾದಿ ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸದೆ ಇರಲಾರದು.

ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ಇವರು ಸೂತಸಂಹಿತಾವಚನವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಬರಹಿರುವದು ದೊಡ್ಡ ಅಗಾಧವಾದ ಕೆರೆಯನ್ನು ಅಸ್ತಿಭಾರವೆಂದು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕೋಟೆಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದಂತೆ ಇರುವದು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ

[“ಮತ್ತು ಈ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ—

ತಂತ್ರೋಕ್ತೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ದೇವತಾಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ |

ಸಾಪಿ ವಂದ್ಯಾ ಚ ಸೆವ್ಯಾ ಚ ಪ್ರಾಜನೀಯಾ ಚ ವೈದಿಕೈಃ |

ಶುದ್ಧಮೆವ ಹಿ ಸರ್ವತ್ರ ದೇವತಾರೂಪಮಾಸ್ತಿ ಕಾಃ |

ತತ್ತತ್ತಂತ್ರೋಕ್ತಪೂಜಾತು ತಂತ್ರನಿಷ್ಠಸ್ಯ ಕೇವಲಂ |

ಎಂಬವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥದೇವರು ಆಗಮೋಕ್ತರಿತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರೆಂದು ಒಂದು ವೇಳೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ್ಯೂ ಪಂಚರಾತ್ರಾದ್ಯಾಗಮ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ್ಯೂ ವೇದಮಾರ್ಗನಿಷ್ಠರಾದವರು ಇಂಥಾ ದೇವರನ್ನೂ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ವಚನಗಳು ಹೇಳುವದರಿಂದ ವೈದಿಕಶಿರೋಮುಖಿಗಳಾದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ಈ ದೇವರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಮಹಾಜನರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಚನಗಳು ಶಕ್ತಿಉಳ್ಳದ್ದಲ್ಲವು ”] ಎಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣವಿರುದ್ಧವಾದ ಸೂತಸಂಹಿತಾ ವಚನಗಳಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರಾನುಸಾರಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗೌರಿಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪೂಜೆಮಾಡುವದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ಸಾಧಿಸು

ವದು ಸೈತಕಸೇತುವಿನಿಂದ ಇಚ್ಛೆಯಿಸಿದ ಗಂಗಾವ ಪ್ರಾಣನಿರೋಧಸಾಧನ
ದಂತೆ ಇರುವದು.

‘ತಂತ್ರೋಕ್ತನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ದೇವತಾಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ’ ಎನ್ನುವ
ಮೇಲೆ ಬರವಿರುವ ವಚನವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ
ಇದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ಇಷ್ಟಸೂ ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು ಹಾಗಾದರೆ,

“ ಅದರಹಸ್ಯಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸೀತ ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತೆ “ ಸಾಪಿ
ವಂದ್ಯಾಚ್ ಸೇವ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಜನೀಯಾ ಚ ವೈದಿಕೈಃ ” ಎನ್ನುವ ವಚ್
ನವು ವೈದಿಕರು ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಎಂದು
ಅರ್ಥಹೇಳಿ ನಿತ್ಯಚೋದನಾರೂಪತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಿತ್ಯ
ತಾಗ್ರಾರಕವಾದ ಮೀನಾಂಸಕೋಕ್ತವಾದ ವೀಪಸ್ವಿಗಳು ಇಲ್ಲದ
ಕಾರಣ ಆಗಲಾರದು. “ ಉವರಾಗೆ ಸ್ನಾಯಾತ್ ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತೆ
ನಿಮಿತ್ತತ್ವಬೋಧಕವದವಿಲ್ಲದಕಾರಣ ನೈಮಿತ್ತಿಕವಿಧಿ ಎಂದು ಹೇಳು
ವದಕ್ಕೆ ಆಗಲಾರದು. ಕಾಮ್ಯಬೋಧಕವದವಿಲ್ಲದಕಾರಣ ಕಾಮ್ಯವಿಧಿ
ಎಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಆಗಲಾರದು. ಕಾಮ್ಯವಿಧಿ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದರೂ
ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದಕಾರಣ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿ
ಗಳು ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಜ್ಞೆ ಇದು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ
ಪ್ರಾಜ್ಞೀಯಾ ಎಂಬುವ ವದದಲ್ಲಿರುವ ಅನೀಯರ್ ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ನಿಧ್ಯ
ರೂಕತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡದೆ ಅರ್ಹಾರ್ಥಕತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸ
ಬೇಕು ಹಾಗಾದರೆ ತಂತ್ರಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ದೇವರನ್ನು ವೈದಿಕರು ಪ್ರಾಜ್ಞೆ
ದರೆ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಸಬಹುದು ಎಂದರ್ಥವಾಗುವದು. ಹಾಗಾಗುವವಷ್ಟದಲ್ಲಿ
ಯಾವತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತರು ಪ್ರಾಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಷೇಧವು ಹೇಳಲ್ಪ
ಡಲಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾ ತಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ದೇವರನ್ನು ವೈದಿಕರು
ಪ್ರಾಜ್ಞೆಸಬಹುದು ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದೇವಿನಾ ಪಂಚರಾತ್ರ ನಿಷೇಧ

ವಚನಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಪಂಚರಾತ್ರಾನುಸಾರಿಸ್ತೊಲದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗೇರಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಆದೀಕ್ಷಿತರು ಪ್ರಾಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗಲಾರದು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳು ಕೆಲವು ವೇದಮಾರ್ಗವಿರುದ್ಧಗಳೆಂದು ಈ ವಚನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ವೇದವಿರುದ್ಧತೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ದೇವರಿಗೆ ವೇದಮಾರ್ಗಾನುಸಾರಿಗಳು ವಂದನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ವೇದವಿರೋಧಿ ಮಾರ್ಗಾನುಸಾರವ್ರಯುಕ್ತವಾದ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವು ಬರಬಹುದು ಎಂಬ ಶಂಕೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ವೇದವಿರುದ್ಧತಂತ್ರಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾದಾಗ್ಯೂ ಅಂಥಾ ದೇವರಿಗೆ ವೇದಮಾರ್ಗಾನುಸಾರಿಗಳಾದವರು ವಂದನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು ವೇದವಿರೋಧವ್ರಯುಕ್ತ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಕರಾಗಲಾರದು; ವೈದಿಕರಿಗೆ ವಂದನಾದ್ಯರ್ಥವಾದ ದೇವತಾಸ್ವರೂಪವು ವೇದವಿರುದ್ಧತಂತ್ರಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಸ್ತೊಲದಲ್ಲಿಯೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದವಿರುದ್ಧವಾದ ಪಂಚರಾತ್ರ ತಂತ್ರವಿಂದಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಸ್ತೊಲದಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆನೇಕ ನಿಷೇಧ ವಚನಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಅದೀಕ್ಷಿತರಾದವರು ಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಎಂದಿಗೂ ಇದರಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು

ಮತ್ತು ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ 'ಸುಪಿ ವಂದ್ಯಾಚನೇವ್ಯಾಚ' ಎಂದು ಅಪಿ ಶಬ್ದವಿರುವದರಿಂದ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಯಥಾಶ್ರುತವಾದ ತಂತ್ರಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ದೇವತಾವಂದನಾದಿಗಳನ್ನು ವೈದಿಕರು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಧಿರೂಪವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವದು ಅಪಿ ಶಬ್ದವು ನಿಧಿಶಕ್ತಿಹುಂರಕವೆಂದು ಅನೇಕ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು.

ಆತತಾಯಿನಮಾಯಾಂತನುಪಿ ವೇದಾಂತಪಾರಗಂ |

ಜಿಘಾಂಸಂತಃ ಜಿಘಾಂಸೀಯಾನ್ ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮಹಾಭವೀತ್ |
 -ಎನ್ನುವ ವಚನವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ "ಅಜ್ಞಿ-ಪೇದಾಕ್ಷ-ಸಾರ್ಥಗಮ್ಯತ್ಯಪಿ ಶಬ್ದ
 'ಶ್ರವಣಾಷ್ಟವಧ್ಯತ್ವವೃತ್ತೀತಿ' ಎಂದು ಯಾವಜ್ಞವಾಚಕಗ್ರಂಥತ್ರ ತಿಷ್ಠಾಪ್ಯಾಸ್ಯನ
 ದಲ್ಲಿ ನಿಜಾನ್ವೇಷ್ಯರರು ಸ್ವಪ್ನನಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರಾಗ ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ
 'ಸಾಕ್ಷಿ' ಎಂಥು-ಅಸಿಶಬ್ದವಿರುವದ್ದರಿಂದಲೂ ಪಂಚರಾತ್ರಾತಿ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ
 ಅಧೀಕ್ಷಿತಪೂಜಾಧಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸೇಕ-ನಿವೇದನಗಳಿರುವದ್ದರಿಂದಲೂ-ತಂತ್ರ
 ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ದೇವತೆಗೆ ಅಧೀಕ್ಷಿತಪೂಜ್ಯತ್ವ ಪ್ರತೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದ
 ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು.

ಈ ದೀಪಿಯಾಗಿ ತಂತ್ರೋಕ್ತೇತತ್ಯಾಸಿ ವಚನವು ನಿಧಿರೂಪವಾಗಲಾರ
 ದೆಂದು-ಆದ್ದರಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ನಿವೇದನವನ್ನು ಬಾಧಿ
 ಸುವ ಶಕ್ತಿ ಆ ವಚನಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂದುನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನು
 ಮೂದೆ ಈ ವಚನವನ್ನು ನಿಧಿರೂಪವೆಂದು ಧರ್ಮ-ಒಪ್ಪಿದರೆ ಇವರಿಗೆ
 ಅಸೇಕ್ಷ ವಿಧವಾದ ವಿವರೀತಫಲವೆ ಉಂಟಾಗುವದು ಎಂದೂ ಸಾಕ್ಷಿನಲ್ಲಡುತ್ತೆ
 ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ

ಈವಚನದಲ್ಲಿರುವ ವೈದಿಕೈಯನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳು
 ಮಾತ್ರ ಅರೂಪೋಲ್ಲಾಪೈದಿಕರೂ ಅರ್ಥವೋ? ಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳುಮಾತ್ರ
 ಅರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳುವವತ್ತದಲ್ಲಿ ಸೂತಸಂಹಿತೆಗೆ ಶ್ರೀಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಇ
 ಪ್ಪೂಷ್ಣಪಾತನಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾಗಿಬರುವದು
 ವೈದಿಕರೆಲ್ಲರು ಅರೂಪಾಗುವವತ್ತಕ್ಕೆ ಈಸೂರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂ
 ವೈದಿಕರು ಸ್ಮಾರ್ತರಲ್ಲಿ ಇರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಇರುವವತ್ತಕ್ಕೆ ಅವರು ಯಾವ
 ಯಾವ ಪಂಚರಾತ್ರಾಲ್ಯಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಿಯನ್ನು
 ನಡೆಸುವರೋ ಅದನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ಥರಾದವರು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವ
 ರು ಪ್ರಾಜ್ಞಿನಾಡಲ್ಲಿವೆಂದು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಬರುವದು. ಅವ

ರು ಪ್ರಾಜ್ಞಾನಾಪಲ್ಲವೆಂಬುವ ವಕ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಂತ್ರೋಕ್ತನಿತ್ಯಾದಿ ಸೂತ್ರ ಸಂಯಿತಾ ವಚನೊಲ್ಲಂಘನ ಮಾಡಿವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪಾಪಭಾಗಿಗಳಾಗಬೇಕಾಗಿ ಬರುವದು. ಅಥವಾ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಬ್ಬರುನಿಂತಾ ಸ್ಮಾರ್ತರಲ್ಲಿ ವೈದಿ ಕರೆ. ಇಲ್ಲಾ ಯಂದು, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಬರುವದು.

ಈದೀತಿಯಾಗಿ ಸ್ಮಾರ್ತರೆ ಅನುಸ್ಮಾನ, ಪಠ್ಯಸಸಾಯಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟದೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೆ ಅನನುಸ್ಮಾನ ಲಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾಣ್ಯ ಪೂರಾಹತವಾಗುವ ವಚನಬಲದಿಂದ ಇತರರಂ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ಥರು ಪರಾಕ್ಷೋಚಿಸಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದುವಿಸಯ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದು—

ಏನಂದರೆ—

“ತಂತ್ರೋಕ್ತೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ದೇವತಾ ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ” ಯನ್ನು ವ್ಯವಹರಿಸದಲ್ಲಿ ಏಕೆನು ಪೂಜೆಯನಾಡು ತಂತ್ರವದನು ಆಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಚಕ ವಾಗಿರುವದ್ದರಿಂದಲೂ “ಬುದ್ಧಾಗಮೇ, ಮುನಿವರಾ ತು ದಿ ಸ್ತಂತ್ರೋಕ್ತೇ ತಾ” ಯಂದು ಇದೆ. ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕೈದು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿದೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಾಗಿರುವದ್ದರಿಂದಲೂ ತಂತ್ರವದಿಂದ ಬುದ್ಧಾಗಮವೂ ವಿನಿಶ್ಚಿತವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕವ್ವೇ. ಹಾಗಾದರೆ ಸ್ಮಾರ್ತರಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಆತ್ಮರೂಪವಾ ಬೌದ್ಧಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಂದನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಜ್ಞಾನನ್ನ ಸಹ್ಯಮಾಡದೆ ಯಿರುವದು ಇವರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯನಾಯಕರಲ್ಲವೇ? ಯಿಲ್ಲದದ್ದಕ್ಕೆ ಇವರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ವೈದಿಕತ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಬೇಕಾಗಿಬರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇವರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಪ್ರಾಜ್ಞಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರಿನಿಗೂ ಇವರಿಗೆ ವೈದಿಕತ್ವವೂ ಈವಚನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತಾಣ್ಯವೂ ಸಹ ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು.

ಅದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವಥಾ ಈವಚನವು ತೃತೀಯ ವಿಷಯಮಾಲಂಕಾರ

ನ್ಯಾಯೇನ ಇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದಿಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ಅನಿಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದು ಒಂದುವೇಳೆ ಈವಚನದಲ್ಲಿರುವ ತಂತ್ರಪದಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಗನು ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ತಂತ್ರವೇ ಅರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಯಥಾಪ್ರತವಾದ ಸ್ವಾರಸಿಕಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕ ಇವರು ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವ್ಯತಿರಿಕ್ತವೆಂದನ್ನೂ ಅಡಕ್ಕೆ ಯಾತೆಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಹೇಳಬಾರದು ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಚಾರಾಕ್ಷಮನಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಥಾ ಇವರಿಗೆ ಅನೇಕವಿಧವಾದ ಬಾಧೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಈ ವಚನದ ಯಥಾಪ್ರತಾರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೈದಿಕಪ್ರಶಂಸಾ ಪಠತ್ವರೂಪ ಅರ್ಥವಾದತ್ವವನ್ನೇ ಇವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಈ ವಚನದ ಉತ್ತರವಚನಗಳಲ್ಲಿರುವ “ಅಹೋವೈದಿಕಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಮಯಾವಕ್ತುಂನಶಕ್ಯತೆ” ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಇದು ಅರ್ಥವಾದ ರೂಪವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾದತ್ವವನ್ನು ಸೀಕರಿಸತಕ್ಕ ಭಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇವರೇ ಹೊರತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಕೂಟಸ್ಥರಾದ ಶ್ರೀ ಮಾಧವಾ ಚಾರ್ಯರೆಂಬವರೇ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಉತ್ತರಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಅಧ್ಯಾಯಸಮಾಪ್ತಿಯವರಿಗೂ ಇರುವ ವಚನಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವಾದತ್ವವನ್ನು “ತಂತ್ರೇಷು ದೀಕ್ಷಿತೋ ಮರ್ತ್ಯಃ ಇತ್ಯಾದಿ ವೈದಿಕ ಪ್ರಶಂಸಾಪಠಂ” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಮುಕ್ತಾಲು ಮೂರುವೀಸಣಾಲು ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿರುವರು. ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳ ರಾಶಿಗೆ ಶೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಮಾತ್ರ ಇವರ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವದು

ಅನಂತರ- [“ಮತ್ತು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಹಾಜನರ ಪ್ರಸಿಧಿಂಗ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಮೋಕ್ತವೀಕ್ಷಾರಹಿತರಾದವರು ಆಗಮೋಕ್ತರೀತ್ಯಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ದೇವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು ಅರ್ಚಿಸಬಾರದು. ಆಗಮೋಕ್ತ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿ

ದಾಗೂ 'ಮಾಹಿಂಸಾತ್ವತ್ವಾಭೂತಾನ್' ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಪ್ರಾಣಿಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನು ಹಿಂಸೆಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ವಾದ್ಯೂ ಅಗ್ನೀಪೋಮಿಯಂ ಪಶುಮಾಲಭಿತ | ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಶೇಷ ಶ್ರುತಿಗಳಿಂದ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಿಧಿಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಅಗ್ನೀಪೋಮಿಯ, ವಾಯುವೀಯ, ವಶ್ವಾಲಂಭನಾದಿಭಿನ್ನಭೂತಹಿಂಸಾನಿಷೇಧ ಪರತ್ವವನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಮಾಡಿಹಾರೋ ಅದೇಪ್ರಕಾರ ಪಂಚರಾತ್ರಾಧ್ಯಾಗಮೋಕ್ತದೀಕ್ಷಾರಹಿತನಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರಾಧ್ಯಾಗಮೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾದ ದೇವರು ಪ್ರಾಜ್ಞಿಸಲ್ಪಡಬಾರದೆಂಬುವ ಸಾಮಾನ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು

ತತ್ತೋಕ್ತೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ದೇವತಾಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ |

ಸಾಪಿ ವಂದ್ಯಾ ಚ ಸೇವ್ಯಾ ಚ ಪೂಜನೀಯಾ ಚ ವೈದಿಕೈಃ |

ಎಂಬ ವಿಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ವೈದಿಕಭಿನ್ನರಾದ ಪಂಚರಾತ್ರಾಧ್ಯಾಗಮೋಕ್ತದೀಕ್ಷಾರಹಿತರಾದ ವೈಖಾನಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಜ್ಞಿಸಲ್ಪಡಬಾರದೆಂಬುವ ಅರ್ಥವನ್ನೆಕೊಡುವದೆಹೊತ್ತು ವೈದಿಕರು ಪೂಜಮಾಡುವದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾರದು.

ಮತ್ತು ಇಂಥಾ ವಿಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಾಮಾನ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವು ಅರ್ಥವಾದರೂಪವಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕರಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕಪೂಜಿಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಸ್ತೋತ್ರಪರವಾಗುವದೆಂದುನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ಪ್ರಾಜ್ಞಿಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಒನೆ ಉದ್ದೇಶವು ಸರ್ವಥಾ ಸಿದ್ಧಿಸಲಿಲ್ಲವು ”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವರು.

ಆದರೆ ಇವರು ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಟ್ಟು ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ಸೂತಸಂಹಿತೆಯ ವಚನವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿಟ್ಟು ಉತ್ಸರ್ಗಪವಾದನ್ವಾಯದಿಂದ ಬಾಧ್ಯಬಾಧಕಭಾವವಂ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾದರೂಪತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಯಥೇಚ್ಛಾಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ

[illegible][illegible]

ಮು ಭಗವದಾಲಯೇಷು ತದನ್ಯಸಿದ್ಧಾನ್ತೈಸ್ಥಿತುನಾಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯೇಣ
ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಲಾಕರಣದೀಪಾರೋಪಣ ಸಂಮಾರ್ಜನ ಸೇಚನೋ
ಪಲೇಪನಾಲಂಕರಣ ರಕ್ಷಣ ಸಂವರ್ಧನ ಸ್ತೋತ್ರಾದೀನಾಂ ಸಾಧಾ
ರಣಧರ್ಮಾಣಾಮಪಿ ಪ್ರತಿವೇಧಮಾಶಂಕ್ಯಪರಿಹಾರ—ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಪ್ರ
ಣಾಮಾದಿ ರಾಡ್ಧಾನ್ತೇನ್ಯತ್ರ ಕೇವಲಂ | ವಿಹಿತಂ ನಾರ್ಚನಂ ಈ
ರ್ಘ್ಯತ್ ರಾಜರಾಷ್ಟ್ರಭಯಾವಹಂಜತಿ ” ಇತ್ಯಾದಿನಾ ||

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಧಾತ್ವರ್ಥದಲ್ಲಿ ಣಿಜರ್ಥವೇರಣಾಂಶವನ್ನು ಅಂತರ್ಭಾ
ವಿಸಿ ವಿರೋಧಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವು ಮೀಮಾಂಸಕಸಂಪ್ರದಾಯ
ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುವದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಾನಾಗಿಯೇ ಒಪ್ಪುವದು
ಹ್ಯಾಗೆಂದು ಯೋಚಿಸಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದರೆ—

“ ಪ್ರಜಾವತಿರ್ದ್ವರುಣಾಯಾಶ್ವಮನಯತ್ಸ ಸ್ವಾಂ ದೇವತಾನಾ
ರ್ಥತ್ಸ ವರ್ಯದೀರ್ಯತ ಸ ಏತಂ ವಾರುಣಂ ಚತುಷ್ಕಪಾಲನುಪಾಶ್ವ
ತ್ತನ್ನಿರನವತ್ತತೋ ವೈ ಸ ವರುಣಪಾಶಾದಮುಚ್ಯತ ವರುಣೋ ನಾ
ಏತಂ ಗೃಹ್ಯಾತಿ ಯೋಶ್ವಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾತಿ ಯಾವತೋಶ್ವಾ ಪ್ರತಿಗೃ
ಹ್ಣೀಯಾತ್ಮಾವತೋ ವಾರುಣಾಶ್ಚ ತುಷ್ಕಪಾಲಾನ್ನಿರ್ದವೇತ್ || ”

ಎಂಬ ಪ್ರತಿನಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ “ ಅಶ್ವಮನಯತ್ , ” ಎಂಬ ಪ್ರಬಲವಾದ
ಉಪಕ್ರಮದೊಡನೆ ಬಂದ ವಿರೋಧವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಸಂ
ಹಾರದಲ್ಲಿರುವ “ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾತಿ , ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ “ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀ
ಯಾತ್ , ” ಎನ್ನುವದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಯತಿ , ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಮೇತ್ ,
ಎಂದು ಣಿಜರ್ಥಘಟನೆಯಿಂದ ಅರ್ಥ ಕಲ್ಪಿಸಿ ವಿರೋಧಪರಿಹಾರವನ್ನು
“ ಸಾಲಿಂಗಾಡಾರ್ತ್ವಿಜಿ ಸ್ವಾತ್ ” ಎನ್ನುವ ಅಶ್ವಪ್ರತಿಗ್ರಹೈಷ್ಟ್ಯಧಿಕರಣ
ದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸಕರು ಮಾಡಿರುವರು.

ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಣಿಜರ್ಥವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಧಾತ್ವರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಭಾ

ವನಾಡವೇ ಇದ್ದರೂ “ವೈದಿಕೈಃ” ಎನ್ನುವ ಕರ್ತರಿತ್ಯತೀಯೆಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರಕರ್ತೃ ಪ್ರಯೋಜಕಕರ್ತೃ ಸಾಧಾರಣ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಅರ್ಥವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ ಪ್ರಾರ್ಥೋಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅರ್ಥವರ್ಯನಾನವಾಗಿ ವಿರೋಧವರಿಹಾರವಾಗುವದು ಈರೀತಿಯನ್ನು “ಋತಂಪಿಬನ್ತಾಸುಕೃತಸ್ಯ ಲೋಕೇ” ಎನ್ನುವ ಉಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ “ಗುಹಾಂ ಪ್ರವಿಸ್ವಾಮಾತ್ರಾನ್ ಪಿ ತಪ್ತಶನಾತ್” ಎಂಬ ಉತ್ತರವಿಶವಾಂಸೆಯ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾಷ್ಯಕಾರರು ಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಥಾ—ಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯ—

“ ಯದ್ವಾ-ಜೇನಸ್ಮಾನ್ವತ್ಪಿಬುತಿ-ಈಶ್ವರಸ್ಮಾ ಪಾಯಯತಿ-ಪಾಯ
ಯನ್ನಪಿ ಪಿಬುತೀತ್ಯುಚ್ಯತೆ, ಪಾಚಮಿತರಸಿ ಪಕ್ತೃತ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧಿ
ದರ್ಶನಾತ್ ” ಇತ್ಯಾದಿ-

ವಸ್ತುತಃ- ಪ್ರಕೃತ ವಿರೋಧವರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪೂರ್ವವಿಾನಾಂನೆಯಲ್ಲಿ
ರುನಂತೆ ಅಣಿಜನ್ಮಧಾತ್ವರ್ಥದಲ್ಲಿ ಣಿಜರ್ಥಪ್ರೇರಣಾನ್ತರ್ಭಾವವಾಡುವ
ಆವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಉತ್ತರವಿಾನಾಂನೆಯಲ್ಲಿರುನಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರ
ಕರ್ತೃಜೇತು ಕರ್ತೃಸಾಧಾರಣ ಕರ್ತೃತ್ವವಿವಕ್ಷೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೂ
ಇಲ್ಲ ಚುರಾದ್ಯನ್ತರ್ಗತನಾದ ಧಾತುವಿನಮೇಲೆ ಸ್ವಾರ್ಥಃಣಿಚ್ಛತ್ವ
ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನೀಯಪ್ರತ್ಯಯವಾಡಿದರೆ ಪ್ರಜನೀಯಾ ಎಂದು
ಆಗುವಂತೆ ಸ್ವಾರ್ಥಃಣಿಜನ್ಮನಾದ , ಪ್ರಜಯತಿ ' ಎಂಬುವದರಮೇಲೆ
ಜೇತುಮುಚ್ಛಿಚ್ಛತ್ವಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನೀಯರಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡಿ
ದರೂ " ಣಿಜನ್ಮಾಣ್ಣಿಚಿಚ್ಛಿಚ್ಛರತ್ " ಎಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತಕಾಮಾದ್ಯು
ಕ್ತರೀತಿಯಿಂದ ಣಿಜ್ಞೋಪಬಂಧು , ಪ್ರಜನೀಯಾ ' ಎಂದೇ ಆಗುವದು.
ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾರಸಿಕವಾಗಿಯೇ , ಪ್ರಜನೀಯಾ ' ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಜ
ವಾಡಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು ಎಂಬ ಅರ್ಥವಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿರೋಧವರಿಹಾ
ರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಉತ್ಸರ್ಗವವಾದ ನ್ಯಾಯಪ್ರನ್ಯತ್ತಿಗೆ ಸರ್ವಧಾ ಅವಕಾ

ಶವಿಲ್ಲವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು ದುರ್ಗತಮನೋರಥದಂತೆ ಆಯಿತು

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿ ಇರುವ ಪ್ರಕಾರ ವಿರೋಧಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದರಿಂದಲೇ-

ತಂತ್ರೋಕ್ತೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ದೇವತಾ ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ |

ಸಾಪಿ ವಂದ್ಯಾ ಚ ನೇವ್ಯಾ ಚ ಪ್ರಾಜನೀಯಾ ಚ ವೈದಿಕೈಃ ||

ಎಂಬ ಒಂದು ವಚನುಬದಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅನೇಕ ವಚನಗಳಿಗೆ ಅರ್ಧವಾದತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇವರ ಮನೋರಥವೂ ಭಂಗಪಟ್ಟಿತು. ಅರ್ಧವಾದತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾದರೂ ಪೂರ್ವವಿಾ ಮಾಂಸಾಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಭೂಯೋನುಗ್ರಹನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸೂತಸಂಹಿತೆಯ ಒಂದು ವಚನಕ್ಕೆ ಅರ್ಧವಾದತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವದೇ ಯುಕ್ತವು. ಈ ವಚನಾನಂತರವಿರುವ ವಚನಗಳಿಗಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕರ್ತರೇ ವೈದಿಕಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಪರತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅರ್ಧವಾದತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವದರಿಂದಲೂ ತತ್ಸಾನಾನ್ಯದಿಂದ ಇದಕ್ಕೂ ಅರ್ಧವಾದತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವನು ಅತ್ಯುತ್ತಮನಾದ ಮಾರ್ಗವೆನ್ನುವದೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ವಿವರಿಸಿರುವೆವು

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇವರ ಮೂರನೇ ಉದ್ದೇಶ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಗವು ತೋರಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಇವರ ನಾಲ್ಕನೇ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುವದು. ಹಾಗಾದರೆ—

[“ಇಷ್ಟುವಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲವು. ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರ ಪ್ರೌಢಿಂಗನಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಅನನ್ವಿತವಾಗಿರುವವಲ್ಲದೆ ಬಹಳ ವಚನಗಳು ಇವರ ಉದ್ದೇಶ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಕಗಳಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾರೇ ಅರ್ಧವನ್ನು ಕೂಡ ತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.”] ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ

ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿ ಇರುವುದು. ಏನಂದರೆ :—ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾಶಕ್ತನಾಗಿ ಅನ್ವಯತೋರದೆ ಇದ್ದರೂ ವಿಸ್ವಾಸರಾದವರು ಪ್ರಕರಣಾನುಸಾರ ಅಧ್ಯಾಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯಾದರೂ ನ್ಯಾಯಾನುಮಾನದ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿರುವವು. ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಬಾಹ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆಲ್ಲ ಲೇಶವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವರು ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರಮಾಣತಮವಾದ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣಾದ್ಯನುಸಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದವರು ಅನ್ವಯವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಇವರು ಅರಿಯದೇ ಹೋಗುವುದು ಇವರ ದೋಷವಾಗುವುದೇ ಹೊರತು ಆ ವಚನಗಳ ದೋಷವಲ್ಲವು. ಅಂಥನು ಎದುರಿಗಿರುವ ಸ್ತಂಭವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಎಡವಿಬಿದ್ದರೆ ಅಂಥನ ದೋಷವೇ ನಿನಾ ಸ್ತಂಭದ ದೋಷವಲ್ಲವು

ಆದಿಮಧ್ಯಂತ ಲಾಪ್ತಾನಿ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಪಿತೃತಾನಿಚ |

ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪರಿಗುಪ್ತೃಥಂ ವೇದೇ ವ್ಯವಹಿತಾನಿಚ |

ಎಂದು ನಿರುಕ್ತದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ರುಡಿತಿಬೋಧನಾಗದಿರುವದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಸಿದೃಶವಾದ ನಿರ್ದೋಷವಾದ ಭಗವತ್ಪೋಕ್ಷ ಪಂಚರಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಕರಿನವಾಗಿರುವದು ಯುಕ್ತವೇ ಸರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಅನನ್ವಿತವಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲವು. ವಸ್ತುತಃ ಇವರಿಗೆ ಅನ್ವಯತೋರದೆ ಅನನ್ವಿತಗಳೆಂದು ಇವರು ಬರದು ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಅಪ್ಪು ಕ್ಲೇಶದಿಂದ ಅರ್ಥಹೇಳಬೇಕಾದವುಗಳೇ ಅಲ್ಲ ಆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಕಾವ್ಯಪ್ರತಿಷ್ಠಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಕೂಡ ಅನನ್ವಯಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಬಾರದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಅನ್ವಯತೋರದೇ ಇರುವದು ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಂಡಿತ್ಯತಿಶಯಫೂಲಕವು.

ಇದು ಕರ್ಯಗಾಢರೂ ಇರಲಿ, ಇವರು ಅನನ್ವಿತವೆಂದು ಹೇಳಿರುವದನ್ನು
ವಿಚಾರಿಸೋಣ

[“ (೧) ಅದೀಕ್ಷಿತೈರ್ನರ್ವೈವೋಹಾ ರೋಭಾದ್ವಾಪಿ ತಥೈವಚ |

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಸ್ಪರ್ಶನೇ ಚೈವ ಜಲಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಂಚರೇತ್ ||

ಎಂಬದಾಗಿ ಪದ್ಮೋದ್ಭವ ಸಂಹಿತಾವಚನವೆಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಂದ
ಭವಿಲ್ಲದೇ ಬರೆದಿರುವ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತೈರಿತಾನ್ವಿತೈರೀಯಾನ್ಮ
ಪದಕ್ಕೆ ಏನು ಅರ್ಥವೋ! ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದುಕಡೆಯೂ ಅನ್ವಯ ಹೇಳುವ
ದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ ಯಾವದಕ್ಕೆ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣವೋ ಅದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವು. ”]
ಎಂದಿರುತ್ತೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ನೋಡ
ದೇವೇ ಇವರು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೇವಲಾಸಂಬದ್ಧ ಮಾತಿನಿಂದ ಪೂರಿ
ಮಾಡಿರುವರು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತೆ ನಾವು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಸಂಗ್ರ
ಹವೆಂದು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ ಬರೆದಿರುವೆವು. ಇದರಿಂದ ನಾವು ಬರೆದ ವಚನಗಳೆ
ಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಸಂಗ್ರಹವೆಂಬ ನಿಬಂಧಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇರುವದೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ
ವಾಗಿರುವದು. ಆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಇವರುಗಳು ನೋಡಿ ಅನ್ವಯಮಾಡಿಕೊ
ಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಈ ವಚನವು ಪದ್ಮೋದ್ಭವಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿರುವ
ದೆಂದುನ್ನೂ ನಾವು ನುಚಿಸಿರುವೆವು ಆ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನಾದರೂ ಇವರು
ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅನ್ವಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಅಥವಾ ಈ ಪುಸ್ತ
ಕಗಳನ್ನು ತಾವು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಇವರು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ನಾವು ಇವರಿಗೆ ಕಳ್ಳ
ಹಿಸಿ ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇಂಥಾ ಯಾವದೊಂದಕ್ಕೂ ಸಹನವಿಲ್ಲದೆ
ಅಸೂಯೆ ಮತ್ತು ಆಲಸ್ಯವುಳ್ಳ ಇವರಿಗೆ ನಾವು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಸಂದರ್ಭ
ವನ್ನು ಎಷ್ಟುಬರೆದರೆ ಅನ್ವಯವಾದೀತು ಆದರೂ ಮಧ್ಯಸ್ಥರಿಗಾಗಿ
ಪೂರ್ವಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಪದ್ಮೋದ್ಭವಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿರುವದನ್ನು ಬರೆಯು
ವೆವು.

ಪದ್ಮೋದ್ಭವಸಂಹಿತಾಯಾಂ— ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಾತ್ಮಧ್ಯಾಯೇ—

ಶೃಣುತಾವತ್ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸದ್ಯಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಂಪರಂ॥

ಇತ್ಯುಪಕ್ರಮ್ಯ ॥ ಕುಂಡಗೋಳಾದಿಭಿಸ್ಸಪ್ತದ್ವೇ ಬಿಂಬೇಧೂರ್ತಾದಿ
ಭಿಸ್ತಥಾ | ಕೃತಘ್ನೈಃ ಪತಿತೈಶ್ಚೈವ ಗುರುದಾರಪ
ರೈರಪಿ ॥ ಪಾಪರೋಗ ಪರಿಹ್ನಿವೈಶ್ಚೈವಾಸ್ಮಿಕೈಶ್ಚೈ
ತಿದೂಷಕೈಃ | ವೇದವಿಕ್ರಯಕೈಶ್ಚಾಪಿ ಪಾಪಾಣ್ಡನಮ
ಯಸ್ಥಿತೈಃ ॥ ಇತ್ಯನಂತರಂ—

‘ ಅದೀಕ್ಷಿತೈರ್ನರೈರ್ಮೋಹಾತ್ ’ ಇತ್ಯನಿ ವಚನವಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ‘ ಅದೀಕ್ಷಿತೈಃ ’ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ‘ ಸ್ಪೃಷ್ಟೇ ಬಿಂಬೇ ’ ಎಂಬದೊಡನೆ ಅನ್ವಯವು ಪ್ರಕೃತಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಭಾಗದವಚನವನ್ನು ಬರೆದರೆ ಕುಂಡಗೋಳಾದಿಗಳನ್ನೂ ಅದೀಕ್ಷಿತರನ್ನೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಾತ್ಮವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪವಾಗಿ ಪರಿಗಣನೆ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀತಿಯನ್ನರಿಯದ ಕೆವಲರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯುಂಟಾಗಬಹುದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅದೀಕ್ಷಿತವಿಷಯವಾದ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವೆವೋ ವಿನಾ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವು. ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಲಾಪಕ್ಕೆ ನಾವು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇನಿದೆ. [“ ಯಾವದಕ್ಕೆ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಶ್ರೀ ಅದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವು.] ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಜ್ವರ ಬಂದರೆ ಕಸಾಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವೈದ್ಯರು ಹೇಳಿದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಕಸಾಯ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೋಪಾಲರನ್ನೇ ಕೇಳಬೇಕು. ಇವರಿಗೆ ಆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂದೇಹಬಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓಬ್ಬರಿಗೆ ಜ್ವರಬಂದರೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಸಾಯವನ್ನು ಕೊಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಬಹುದು. ಆಹಾ ! ಏನು ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಇವರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿರುವದು. ದೀಕ್ಷಿತೇತರರಸ್ಪೃಶಿಸಕೂ

ಡವಬಿಂಬಾದಿಗಳನ್ನು ದೀಕ್ಷಿತೇತರರು ಸ್ಪೃಶಿಸಿದರೆ ಜಲಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ತದ್ವಿಂಬಾದಿಗಳಿಗೆ ಜಲಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆಮೋ ಇಲ್ಲವೋ ಮಧ್ಯಸ್ಥರು ಯೋಚಿಸಬೇಕು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂಥಾ ಪ್ರಬಲವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯುಳ್ಳವರು ಬರದ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ನಾವು ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವಡಬೇಕಾಗಿ ಇರುವುದು. ಅನಂತರ—

[“ (೨) ಮತ್ತು ನಾರದೀಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ—

ಪ್ರತಿಲೋಮೈಸ್ತು ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಠೇ ಬಿಂಬೇ ವೈಖಾನಸೇತರೈಃ |

ಅಧಮಸ್ತು ಪನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಹೋಮದಾನಸಮನ್ವಿತಂ |

ವೈಖಾನಸೈಸ್ತು ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಠೇ ಪಯಸ್ನಿನೇನಶುದ್ಧಯತಿ |

ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಈ ವಚನಕ್ಕೆ ವೈಖಾನಸೇತರರಾದ ಪ್ರತಿಲೋಮಜಾತೀಯರಿಂದ ಬಿಂಬವು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅಧಮಸ್ತು ಪನಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ ವೈಖಾನಸರಿಂದ ಸ್ಪೃಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಪಯಸ್ನಿನಿಂದ ಶುದ್ಧಿಯೆಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಈ ವಚನದಿಂದ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವೋ ವಿದ್ವಾಂಸರೇ ಊಹಿಸಬಹುದು ಅಧಮಾ ಪ್ರತಿಲೋಮೈಃ ವೈಖಾನಸೇತರೈಃ ಅನ್ನುವ ಪದಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಣ ವಿಶೇಷ್ಯಭಾವನಂ ತಪ್ಪಿಸಿ ಪ್ರತಿಲೋಮಜಾತೀಯರಿಂದ ಸ್ಪೃಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಮತ್ತು ವೈಖಾನಸೇತರರಿಂದ ಸ್ಪೃಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ, ಅಧಮಸ್ತು ಪನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥವಾಡಿ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ವೈಖಾನಸರಲ್ಲನಾದ್ದರಿಂದ ವೈಖಾನಸೇತರರಿಂದ ಸ್ಪೃಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಸ್ತು ಪನಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಪೂಜೇಮಾಡುವ ಅರ್ಚಕನೂ ವೈಖಾನಸೇತರನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವನು ಮುಟ್ಟಿದರೂ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದ್ದರಿಂದ ಇಷ್ಟೊಂದಿ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿ ದೊಡ್ಡ ಅನಿವೃತ್ತಿಸಿದೆಯಾಗುವುದು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ

ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಬಿಂಬಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಶ್ರೀ
ವೈಷ್ಣವರೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವಚನಗಳನ್ನು ಇವರು ಬರೆದಿರು-
ವದು ನಿರರ್ಧಕವೆಂದು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪದಿರಲಾರರು ”] ಎಂದಿರುತ್ತದೆ
ಇದು ಅಸಂಗತವು. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ— ಈ ನಾರದ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಚ-
ರಾತ್ರೀರೀತ್ಯಾ ಪ್ರಾಜಾಪಿಥಾನವನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರಾನುಸಾರಿಗಳಲ್ಲದ
ವರು ಬಿಂಬಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅದ
ಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುಲೋಮಾದಿ ಸ್ಪರ್ಶದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿದ ನಂತರ, ಪ್ರತಿಲೋಮ ಸ್ಪರ್ಶದಲ್ಲಿಯೂ ವೈ-
ಖಾನಸೇತರಸ್ಪರ್ಶದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರು-
ವುದು. ಪ್ರಕರಣಾನುಸಾರ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ವೈಖಾನಸೇತರ ಪದಕ್ಕೆ ಪಂಚರಾ-
ತ್ರಾನುಸಾರಿಗಳಾದ ವೈಖಾನಸೇತರರೆಂದೇ ಅರ್ಥವು. ಪಂಚರಾತ್ರ ಸಿದ್ಧಾ-
ಂತವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸದೇ ಇರುವವರು ವೈಖಾನಸೇತರರು ಅಂದರೆ ಅದೀಕ್ಷಿತ
ಶೈವಾದಿತಂತ್ರದೀಕ್ಷಿತಾನ್ಯತರರೆಂದುನ್ನೂ ವೈಖಾನಸತಂತ್ರದೀಕ್ಷಿತರೆಂದುನ್ನೂ
ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುವರು ಪ್ರಥಮಕೋಟಿಪ್ರವಿಷ್ಟರುನ್ನೂ, ಪ್ರತಿಲೋ-
ಮರುನ್ನೂ ಸ್ಪೃಶಿಸಿದರೆ ದಾನಹೋಮಪೂರ್ವಕವಾದ ಸ್ನಪನ ವಿಶೇಷವು
ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆಂದುನ್ನೂ ಶ್ರೀ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮಕ್ಕೆ ಸನ್ನಿಹಿತರಾದ ವೈ-
ಖಾನಸರೆಂಬ ದ್ವಿತೀಯಕೋಟಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟರಾದವರು ಸ್ಪೃಶಿಸಿದರೆ ಮೊದಲು
ಹೇಳಿದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ನ್ಯೂನವಾದ ಪಯಸ್ನಾನರೂಪವಾದ
ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೆಂತಲೂ, ಈ ವಚನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವು ಪೂರ್ವೋತ್ತರ
ಸಂಧರ್ಭಾನುಸಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರೋಧವಾಗಿಯೂ, ಅಬಾಧಿತವಾ-
ಗಿಯೂ ಇರುವದು ಇದರಿಂದ ವೈಷ್ಣವದೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದ ಯಾರೂ ಬಿಂಬ
ವನ್ನು ಸ್ಪೃಶಿಸಕೂಡದೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವದರಿಂದಲೂ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರೀ
ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬಿಂಬಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡದೇಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶವು

ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಸ್ಪರ್ಶತುಲ್ಯವೆಂದು ಪ್ರನಾಣವನ್ನು ಉದಹರಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಈ ವಚನವು ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಹೇಳಿರುವ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಯಾವ ದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿರುವದಿಲ್ಲ

ಮತ್ತು ನಾವು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ನಾರದೀಯವಚನದ ಕೊನೆಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ “ ಪ್ರಭಾಪೀರಾಸ್ತ್ರಗೇಹಂತು ಸಮಮೇತಚ್ಚತುಷ್ಟಯಂ ” ಎನ್ನುವ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವನ್ನು ಇವರು ಓನೇ ಪೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ವಿಚಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಕಂಡೇಗಪ್ಪನಾದ ಅವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬರಿಯದೇ ಇಲ್ಲ ದಂತೆ ಭಾವಿಸಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬರಿಯುವವರ ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ದಾಸನರು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯದೇ ಇರಲಾರರು

ಯದ್ವಿಂಬುಮಿತ್ಯಾದಿ ವಚನದಲ್ಲಿ ‘ ಅನ್ಯವಾರ್ಗೇಣ ’ ‘ ವಿಧ್ಯಂತರೇಣ ’ ಎಂದಿರುವುದರಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರಾತಿರಿಕ್ತವಾದ ಯಾವದೊಂದು ವಿಧಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿಕೂಡದೆಂದು ಆ ವಚನಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೂಪಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪಂಚರಾತ್ರಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ಪ್ರಥಮತಃ ಗೌತಮರಿಂದ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಸಲ್ಪಟ್ಟರೆಂಬ ವಿಷಯವು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೂ,

[“ ಯದ್ವಿಂಬುಂ ಯೇನ ತಂತ್ರೇಣ ಸಮಾರಬ್ಧಂ ಪುರಾದಿತಃ ।

ಪ್ರಾಸಾದಂ ವಾ ತತಸ್ತೇನ ತಂತ್ರೇಣೈವ ತದರ್ಚಯೇತ್ ||

ಎಂದು ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು-

ತದ್ವೋಪಹಂತಮೇನಿಷ್ಟೋಽಽ ಕಾರ್ಯಂಸ್ಥಪನಮುತ್ಸುಮಂ ।

ಎಂಬುವ ಮರ್ಯಂತವೂ ಇರತಕ್ಕ ವಚನಗಳಿಗೆ ಪಂಚರಾತ್ರ ವೈಖಾನಸ ಷಾಶುವತಾಡ್ಯಾಗಮಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಾಂಕರ್ಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಹಾಗೆ

ಸಾಂಕರ್ಯ ಮಾಡುವುದು ದೋಷವಾದುದುನ್ನೂ ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಆಗ
ಮೋಕ್ಷರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಸ್ತೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಜೀವನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಆಗಮೋ
ಕ್ಷರೀತ್ಯಾ ಪ್ರಾಪಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಅರ್ಥವಪ್ಪ. ಪ್ರಕೃ
ತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗವಾಸಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪಂಚರಾತ್ರಾದ್ಯಾಗಮೋಕ್ಷರೀತಿ
ಯಿಂದ ಪ್ರತಿಸ್ತೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವರಲ್ಲವೆಂದು ಮೂರೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲ
ದೆ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಯಾವವನೇ ಮೋಕ್ಷರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗ
ಳವರು ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕವರಲ್ಲದೆ ವೈದಿಕಮಾಗೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಂ ನಡಿಸ
ತಕ್ಕವರಾದ್ದರಿಂದ ಇವರು ತಾಂತ್ರಿಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿ ತಂತ್ರ
ಸಾಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟು ವಚನಗಳನ್ನು
ಬರೆದಿರುವುದು ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರೇ ಒಪ್ಪುವಿರಲಾ
ರರು ”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದು ಅಸಂಗತವೆಂದು ಇವರೇ ಒಪ್ಪದೇ ಇರಲಾ
ರರು ಆದ್ದರಿಂದ ಯದ್ವಿಂಬುತಿತ್ಯಾದಿ ವಚನಗಳನ್ನು ನಾವು ಉಪಾಹರಿ
ಸಿರುವುದು ಸಾರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು

(೩) ಪರಮಪುರುಷಸಂಹಿತಾವಚನವು ಅದೀಕ್ಷಿತರು ಗರ್ಭಗೃಹ
ಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಯೇ ನಿರ್ದೇಶವನ್ನು
ಬೋಧಿಸುವುದಾಗಿರುತ್ತೆ ಹಾಗೆಂದರೆ—

ಸ್ಪೃಷ್ಟೈತ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸಿದ್ಧಿಃ ದೀಕ್ಷಿತೈಸ್ತದ್ವಿಧಾನತಃ |

ಅದೀಕ್ಷಿತೈರಾವಿದ್ಯದ್ವಿಮೂಲಬಿಂಬವಿಕೇತಃ |

ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವಿಷ್ಟನಾವಚಕ್ರಾದ್ಯಯಂಧ್ರಮ |

ಪುಣ್ಯಹಂನಾಚಯಿತ್ವಾನೈ ಶಾಸ್ತ್ರಹೊಸಂತುಕಾರಯಿತ್ |

ಪಂಚಶುದ್ಧಿಂಕ್ರಮಾತ್ಕೃತ್ಪಬಲಮನ್ಮೇನೇಕಯಿತ್ |

ಸ್ನಾನಕಾರಯಿದನ್ತೆ ಪ್ರಾಪ್ತಯಿಷ್ಠಿಧಿಪೂರ್ವಕಂ | ಇತಿ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ವರಮಪುರುಷಸಂಹಿತಾವಚನದಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಗರ್ಭಗೃಹ ಪ್ರವೇಶ ನಿಷೇಧವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಆ ವಚನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರಿಯದೇ ಆ ವಚನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಂತ್ರಸಾಂಕರ್ಯವರವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡು,

[ವರಮಪುರುಷಸಂಹಿತಾಯಾಂ—

ಸ್ವಪ್ನಪ್ಪತ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಸಂಸಿದ್ಧಿಃ ದೀಕ್ಷಿತೈಸ್ತದ್ವಿಧಾನತಃ |

ಅದೀಕ್ಷಿತೈರ್ವಾವಿದ್ವದ್ಭಿಃಪೂರ್ವಬಂಭಾದಿಕೇತಧಾ |

ಗರ್ಭಗೃಹೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟವಾ ವರಚಕ್ರಾದ್ಭಯಂಧುರಂ |

ಅನ್ಯೈಸ್ತಂತ್ರೈರ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನಿತ್ಯಂಸೈಮಿತ್ತಿಕಂತುನಾ |

ಯೋವೋಹಾದ್ಯನಿಕುರ್ದತತತ್ಪೂಜಾಸಂಕರೋಭವತ್ |

ಎಂದು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ ತಸ್ಮಾತ್ಪೂರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನಸಾಂಕರ್ಯನತುಕಾರಯೇತ್ | ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ನೋಜಯೇತ್ಪಶ್ಚಾತ್ತೇನಶಾನ್ತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ | ಎಂಬುವ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಇರತಕ್ಕ ವಚನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ತಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ದೇವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ತಂತ್ರ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾಡಿದರೆ ತಂತ್ರಸಾಂಕರ್ಯವಾಗುವದೆಂದುನ್ನು ತಂತ್ರ ಸಾಂಕರ್ಯ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಅರ್ಥವು ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಂತ್ರಸಾಂಕರ್ಯವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದುನ್ನೂ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥದೇವರು ತಂತ್ರರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಲ್ಲವೆಂದುನ್ನೂ ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ '] ಎಂದು ಬರ ದು ತಮ್ಮ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸಿರುವದು ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾಗಿ ರುತ್ತೆ ಉತ್ತರ ವಚನದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಸಾಂಕರ್ಯನಿಷೇಧವಿದ್ದವಾತ್ರಕ್ಕೆ ಗರ್ಭಗೃಹ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸುವ ಪೂರ್ವವಚನವು ಕೂಡಾ ತಂತ್ರಸಾಂಕರ್ಯನಿಷೇಧವರವಾದೀತೆ ? ವಿದ್ವಾಂಸರು ಯೋಚಿಸ ಬೇಕು ಇವರಿಗೆ ಇರುವ ಅನನ್ಯ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು

ವದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವಚನದ ಅನ್ವಯವನ್ನು ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಹ ಬರಿಯುವೆವು.

“ಅಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸಿದ್ಧಿ ದೀಕ್ಷಿತೈಃ-ತದ್ವಿಧಾನತಃ ಅದೀಕ್ಷಿತೈಃ
ರಾಜ ಬಿಂಬಾದಿಕೇ ಸ್ಪೃಷ್ಟೇ ಗರ್ಭಗೇಹೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ವಾ ವರ
ಚಕ್ರಾದ್ಯ ಯಂಧ್ರಮಂ , ಎಂದು ಅನ್ವಯವು

ದೀಕ್ಷಿತರೆಲ್ಲರೂ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ಪಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿಯೇ ಇರುವದರಿಂದ ಅಶಾ
ಸ್ತ್ರ ಸಂಸಿದ್ಧಿಃ ಎನ್ನುವದರಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಶಬ್ದಕ್ಕೆ
ಪ್ರಕರಣಾನುಸಾರ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರೂಪ ವಿಶೇಷ ವತ್ತ್ವವನ್ನು
ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಒಡಂಬಟ್ಟು ಪಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಸಿ
ದ್ಧಿರಹಿತರಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಾನ್ತರ ದೀಕ್ಷಿತರಿಂದಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಪಂಚ
ರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಾನಿಹಿತ ದೀಕ್ಷಾರಹಿತರಾದವರಿಂದಲೂ ಬಿಂಬಾದಿಗಳು ಸ್ಪೃ
ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಗರ್ಭಗೇಹ ಪ್ರವೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ದೋಷವೆಂದು ಅರ್ಥ
ವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಇಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ವದ್ಭಿಃ ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಏತಾದೃಶನಿಷೇ
ಧಶಾಸ್ತ್ರ ಮಹಾನದ್ಭಿಃ ಎಂದರ್ಥವು ಅಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಸಿದ್ಧ ದೀಕ್ಷಿತರು ತ
ದ್ವಿಧಾನಾದೀಕ್ಷಿತರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಭೂತರಾದರೂ ಗೋಬಲೀವರ್ಷನ್ಯಾಯದಿಂದ

“ ವಿಷ್ಣುನಾಮಾ ಸ ವೇದೇಷು ವೇದಾನ್ತೇಷು ಚ ಗೀಯತೇ ,
ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತೆ ಅದೀಕ್ಷಿತ ವದವು ಅಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸಿದ್ಧದೀಕ್ಷಿತ ವೈತಿರಿಕ್ತವರ
ವಾಗುವಕಾರಣ ವೈಫಲ್ಯದೋಶವು ಬಾಧಕವಲ್ಲ ಈ ವಚನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನರಾ
ದ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ತೋರಿಸಿ
ರುವರು. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ-ಅಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸಿದ್ಧಿಃ ಶಾಸ್ತ್ರಾನನುಮತೈಃ ದೀ
ಕ್ಷಿತತ್ವಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಾದಿ ಗುಣವತ್ತಾಮುಪಿ ಅನಧಿಕಾರಿತ್ವೇನ , ನೈವಾ
ಧಿಕಾರೀಸುನ್ಯಾಸೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋವ್ಯಕ್ತಲಕ್ಷಣಾಃ , ಇತ್ಯಾದಾವುಕ್ತೈಃ
ತದ್ವಿಧಾನತಃ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಘನೇನ ದೀಕ್ಷಿತೈಃ ಸಂನ್ಯಾಸ್ಯಾದಿಭಿಃ ಸ್ವಲ್ಪ
ಅದೀಕ್ಷಿತೈರ್ವಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟೈಃ ಬಿಂಬೆ ಏವ ಗರ್ಭಗೇಹೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿ

ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಪರಾರ್ಥಬಿಂಬ ಪ್ರಾಜ್ಞಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವರು ಮತ್ತು ಅದೀಕ್ಷಿತರು ಬಿಂಬಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ ಗರ್ಭಗೇಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೂ ದೋಷವೆಂದುನ್ನೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ನಡಿಸಬೇಕೆಂದುನ್ನೂ ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಗೊಬಲೀವರ್ಧನ್ಯಾಯಾನುಸರಣಮಾಡತಕ್ಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಈ ವಚನಾರ್ಥವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈವಚನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇವರು ಬರೆದಿರುವ [೬೬ ಮತ್ತು ಈ ವಚನಗಳು ಕೆಲವು ಅನನ್ವಿತಾರ್ಥಕಗಳಾಗಿವೆ ಅದು ಯಾವನಂದರೆ— (ಸ್ವಪ್ರಜ್ಞಾತ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸಿದ್ಧೌ) ಎಂಬುವ ವಚನಕ್ಕೆ ಏನು ಅರ್ಥವು ಅಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ದೀಕ್ಷಿತರಿಂದಲೂ (ತದ್ವಿಧಾನತಃ) ಅಂದರೆ-ಅಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸಿದ್ಧರಾದ ದೀಕ್ಷಿತರ ವಿಧಿಯಿಂದ (ಅದೀಕ್ಷಿತೈಃ) ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರಲ್ಲದೆ ಇರುವಂಥಾ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಮೂಲಬಿಂಬಾದಿಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೂ ವರಚಕ್ರಬಯವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವದು ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾಡತಕ್ಕ ಅರ್ಚಕನಿಗೂ ಈ ಅರ್ಥದಿಂದಲೇ ದೇವರ ಸವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುವದೇ ದುರ್ಲಭವಾಗುವದು. ಹಾಗಾದರೆ-ಈಗ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾಡುವ ಅರ್ಚಕನು ಅಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸಿದ್ಧ ದೀಕ್ಷಿತನೆ, ಅಥವಾ ಆ ವಿಧಿಯಿಂದ ಅದೀಕ್ಷಿತನೆ ? ಉಭಯಥಾಪಿ ಇವನಿಗೆ ದೇವರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡುವದಕ್ಕೇನೇ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮನುಷ್ಯರು ಅಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸಿದ್ಧದೀಕ್ಷಿತ, ಅಥವಾ ಅಂಥಾವಿಧಿಯಿಂದ ಅದೀಕ್ಷಿತ ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿಯೇ ಹೊರ್ತು ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ದೇವರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದವರಾದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದು

ಹಾಗಲ್ಲವು (ತದ್ವಿಧಾನತಃ) ಅಂದರೆ ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗಮ ವಿಧಿಯಿಂದ (ಅವೀಕ್ಷಿತೈಃ) ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡೋಣವೆಂದರೆ ; ತಚ್ಚಬ್ದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತುವೇ ಅರ್ಥವೆಂದು ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ತಚ್ಚಬ್ದಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸಿದ್ಧೀಕ್ಷಿತ ಪರತ್ವವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೇ ಹೊರ್ತು ಇತರಾರ್ಥಕತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರ ತಂತ್ರವಾಚಕ ಪದವಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ (ತದ್ವಿಧಾನತಃ) ಅಂದರೆ ಪಾಂಚರಾತ್ರಾಗಮ ತಂತ್ರವಿಧಿಯಿಂದ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗಲಾರದು.] ” ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಅನುಗತಗಳು ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಯದೇ ಇರಲಾರರು. ಅಶಾಸ್ತ್ರಸಂಸಿದ್ಧವೆಂದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವದಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರವು ವಿವಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವದೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿರುವೆವು. ಹಾಗಾದರೆ ಪೂರ್ವಪ್ರಕೃತವಾದ ಪಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರವು ತತ್ವದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಬಾಧೆ ಇರುವದೋ ಅನನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಯೋಚಿಸಬೇಕು

“ ಅವಿವ್ಯಾಸ್ತಮಯೋಮೋಕ್ಷ ಸ್ವಾಚ್ಛಬಂಧ ಉದಾಹೃತಃ ”
ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿಧಾನವರಾಮಾರ್ಥಕತ್ವವನ್ನು ಇವರೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ತತ್ವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವರಾಮಾರ್ಥಿಕತ್ವನಿಯಮವನ್ನು ಸುತರಾಂ ಇವರು ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ

ಅನಂತರ [“ ಮತ್ತು ಅನ್ಯೈಸ್ತಂತ್ರೈರ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಮಿತ್ತಿ ಕಂತುವಾ | ಅರ್ಚನಾಧನಲೋಭಾದ್ವಾ ವೋಹಾದ್ವಾಸತು ಕಾರಯೇತ್ || ಯೋವೋಹಾದ್ಯದಿ ಕುರ್ವೀತ ತತ್ಪೂಜಾ ಸಂಕರೋಭವೇತ್ | ಕ್ರಿಯಾಸಂಕರಜೂಷಣ ರಾಜರಾ ವ್ಯಗ್ರಂ ವಿನಶ್ಯತಿ ”

ಎಂದು ಇದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ‘ಯೋವೋಹಾದ್ಯದಿ’ ಅನ್ನುವ ವಚನಕ್ಕೆ ಏನು

ಅರ್ಥವು ? ಯ8- ಯಾವವುರೂಪವನ್ನು, ಮೋಹಾತ್- ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಅನ್ಯ ತಂತ್ರೈರರ್ಚನಾ ಎಂದು ಅಮಾನ್ಯಕಾರನಾದ ಆ ಪದಕ್ಕೆ ಇತರತಂತ್ರದಿಂದ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು, ಕುರ್ವೀತಯದಿ- ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ತತ್- ಅದು, ಪೂಜಾಸಂಕರಭವೇತ್- ಪೂಜಾಸಂಕರವಾಗುವದು ಎಂದು ಆರ್ಡ್ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನಿ. ಯೆಚ್ಚುಬ್ಬ ಪುಲ್ಲಿಂಗಪ್ರಭವಾಂತರಾಗಿರುವದರಿಂದ ನಪ್ರಾಸಕಲಿಂಗವಾದ ತತ್ತ್ವಬ್ಬಕ್ಕೆ ಏನು ಅರ್ಥ ಹೇಳಬೇಕೋ ಪೂಜಾಸಂಕರವೆಂಬ ಗುಣನಾಚಕಪದಕ್ಕೂ ಕ್ರಿಯಾನ್ವಯಿಯಾದ ಗುಣನಾಚಕವಾದ ಯಚ್ಚುಬ್ಬದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಹ್ಯಾಗೆಪೂಜಾಸಂಕರವೂದುವದೋ ತಿಳಿಯದು. ಇಂಥಾ ಅನನ್ವಿತವಾದ ವಚನವನ್ನು ಪ್ರವಾಣವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹ್ಯಾಗೆ ಒಪ್ಪಿದರೋ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಇನ್ನು ಶ್ರವಣಪಟ್ಟಿರೂ ಏನೂ ಪ್ರಕೃತೋಪಮೋಗವಿಲ್ಲವು 11] ಎಂದು ಬರವಿರುತ್ತಾರೆ ಇದು ಪದಚ್ಛೇದವಾದಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಕೂಡಾ ಇಲ್ಲದವರು ಮಾತೆತ್ತಕ್ಕವು ಲಾವವು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ- 6 ಯ8 ಮೋಹಾತ್ ಕುರ್ವೀತ ಯದಿ ತತ್ಪೂಜಾತಸ್ಯಪೂಜಾ ಕರ್ತರಿ ಪ್ಪೇ ತತ್ತ್ವತ್ಯಕ್ತಪೂಜಾ ಸಂಕರ8 ಸಂಕೀರ್ಣತೆ ಇತಿ ಸಂಕರ8 ಸಂಕೀರ್ಣರೂಪಾಭವೇತ್ ಎಂದು ಅರ್ಥವು ಪೂಜೆಯು ಶುದ್ಧವೆಂದುನ್ನೂ ಸಂಕರವೆಂದುನ್ನೂ ಎರಡುನಿಧನಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆಯೆನ್ನಿ ಅನ್ಯತಂತ್ರದಿಂದ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆಯು ಸಂಕರವಾಗುವದೆಂದು ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವದು. ಸಂಕರವದವು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಣ ಧ್ವನಿಪರನಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯವ್ಯಕ್ತಾಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ ಆದ್ದರಿಂದವಿದ್ವಾಂಸರು ಇದನ್ನು ಪ್ರವಾಣವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವಕ್ಕೆ ಯಾವದೋಪವೂ ಇಲ್ಲ ಪ್ರವಾಣಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಇರುವ ವಚನಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವು ಅನ್ಯತ್ವವನ್ನರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರುವದು ಆ ವಚನಗಳ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ಭಂಜಕವಲ್ಲವು ಈ ವರನುಪ್ರಸುತಸಂಯಿತವಚನಗಳ ಪ್ರಯೋಜ

ನವ್ರತದೀಕ್ಷಿತರಾದವರು ಮಾಡುವ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವದೇ
ಎಂಬು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದರೆ—

[“ ಪರಮಪುರುಷಸಂಹಿತಾಯಾಂ

ವೀಕ್ಷಾಂನೃಸ್ತಥಾಶೂದ್ರೈಃ ಪ್ರತಿನಾಸ್ಪರ್ಶನಸತಿ |

ತೈರೇವ ಯಾಗಶಾಲಾಯಾಂ ವಿಕ್ಷೇಪ್ಯರಸೈಶ್ಚ ಸ್ತುತಾತಥಾ | ಇತ್ಯಾಂಭ್ಯಾ
ವೀಕ್ಷತೈರನ್ಯಥಾಸಿಂಹೈಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟವ್ಯನ್ನಪನಮಾಚರೇತ್ || ಎಂಬುವವರಿಗೆ
ಇರುವ ವಚನಗಳಿಂದಲೂ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತೋಪಮೋಗವಿಲ್ಲವು ಯಾತ
ಕ್ಕಿಂತ—ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ (ತಂತ್ರೋಕ್ತೇನಪ್ರಕಾರೇಣ ದೇವ
ತಾಯಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ | ಸಾಪಿವಂದ್ಯಾಚಸೇವ್ಯಾಚ ಪ್ರಾಜನೀಯಾಚವೈದಿಕೈಃ)
ಎಂಬ ಸ್ತೋತ್ರದೊಳಗಿಂದಲೂ ವಚನದಿಂದ ವೈದಿಕರು ತಂತ್ರೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಾಜ್ಞಾನಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರು
ವದ್ದರಿಂದ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶಮಾಡದೇಲೂ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಪೃಶಿಸದೇಲೂ
“ಪೂಜಾ” ಎಂಬುದು ಉಪವನ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ವೀರಾಂಸು
ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ತೋತ್ರಾಧಿಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ (ನಸಿಂಶೂದ್ರಾ
ವೇದಮಧೀಯಾತಾಂ) ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣಾಸ್ತವಿ
ದ್ವಾಗೂ (ನಿವಾಹಸ್ಥವತಿಯಾದುದೇ) ಎಂಬ ವಿಧಿಯಿಂದ ನಿವಾಹಸ್ಥ
ವತಿಗೆ ಯಾಗಾಧಿಕಾರ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಈ ಯಾಗಾಧಿಕಾರವು ವೇದಾಧ್ಯಯನ
ವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಉಪವನ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ (ನಸಿಂಶೂದ್ರಾ) ಎಂಬ
ವಿಧಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಶೂದ್ರವದಕ್ಕೆ ನಿವಾಹಸ್ಥವತಿಭಿನ್ನ ಶೂದ್ರವರತ್ವವನ್ನು
ಕಲ್ಪಿಸಿ ನಿವಾಹಸ್ಥವತಿಗೂ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಹಾಗೆಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಿಸಿದಾರೋ
೩ ರೀತಿಯಾಗಿ (ವೀಕ್ಷಾಂನೃಸ್ತಥಾಶೂದ್ರೈಃ ಪ್ರತಿನಾಸ್ಪರ್ಶನಸತಿ)
ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ವಾಗೂ (ತಂತ್ರೋಕ್ತೇನಪ್ರಕಾರೇಣ ದೇವ
ತಾಯಾಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ | ಸಾಪಿವಂದ್ಯಾಚಸೇವ್ಯಾಚ ಪ್ರಾಜನೀಯಾಚವೈದಿಕೈಃ)

ಎಂಬ ವಿಶೇಷ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ವೈದಿಕನಿಗೂ ಆಗಮೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರತೀಮಾಪೂಜಾ ವಿಹಿತನಾಡಮೇಲೆ ಅಂಥಾ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯ ಪ್ರತೀಮಾಸ್ಪರ್ಶನ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಉಪವನ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ (ದೀಕ್ಷಾ ಹೀನೈಃ) ಎಂಬುವದಕ್ಕೂ ವೈದಿಕಭಿನ್ನರಾದ ದೀಕ್ಷಾಹೀನರಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಶೂದ್ರಾದಿ ಪರತ್ವವನ್ನು ಅಗತ್ಯಾ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ವೈವಿಕಶಿರೋಮಣಿಗಳಿಗೆ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶವೂ ಪ್ರತೀಮಾಸ್ಪರ್ಶನವೂ ಈ ವಚನಗಳಿಂದ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಚನಗಳೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕೃತೋಪಮೋಗಿಗಳಲ್ಲವು. '೧' ಎಂದು ಬರದಿರುವದು ಅಸಂಗತವೆಂದು ಸರ್ವರೂ ಅರಿಯದೇ ಇರಲಾರರು

“ತಂತ್ರೋಕ್ತೇನೈತ್ಯಾದಿ” ವಚನವು ಸರ್ವಥಾ ಇವರಿಗೆ ಬಾಧಕ ವಾಗಿರುತ್ತೆ ಎಂಬದೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಸಯವು ಪ್ರಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೆ ನಾವು ನಿರೂಪಿಸಿರುವದರಿಂದ ಆವಚಲಬಲದಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರ ವಚನಗಳಿಗೆ ದೀಕ್ಷಾಹೀನ ಸ್ತ್ರೀ ಶೂದ್ರಾದಿ ಪರತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವದು

ಮತ್ತು-ತಂತ್ರೋಕ್ತಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಗೃಹಾರ್ಚಾಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೆಂದನ್ನೂ ಆಲಯಾರ್ಚಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೆಂದನ್ನು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುವದು ಗರ್ಭಗೃಹ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಆಲಯಸ್ಥ ಬಿಂಬಸ್ಪರ್ಶವಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ತಂತ್ರೋಕ್ತಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದ ಗೃಹಾರ್ಚಾಬಿಂಬರೂಪದೇವತೆಯು ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯು ಸಂಭವಿಸುವದಾದ್ದರಿಂದ ಉಪಾಹೃತ ಸೂತಸಂಹಿತಾವಚನವು ಗೃಹಾರ್ಚಾಪರವಾಗಿ ಉಪವನ್ನವಾಗಿ ಅನ್ಯಥಾಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥವತ್ಯಧಿಕರಣದಂತೆ ಅನ್ಯಥಾನುವವತ್ತಿ ಇಲ್ಲದಕಾರಣ ಅದೀಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಆಲಯಸ್ಥ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಪ್ರತೀಮಾಸ್ಪರ್ಶಾದಿಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸುವ ಅನ್ಯಥಾಸಿದ್ಧನಾದ ಅನೇಕ ವಚನಗಳಿರುವಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಥಾಸಿದ್ಧನಾದ ಸೂತಸಂಹಿತಾವಚನದಿಂದ ಅದೀಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಗರ್ಭಗೃಹ ಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳು ಅನಿ

ಸುನದಿಲ್ಲವಂಬುವದನ್ನು ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಕಾರ
ಮೇಷ್ಟರ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಾರಕ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ
ಎಕಾಯನಾದೀಕ್ಷಿತಾನಾ ಚತ್ವಾರೋ ವಾತ್ರಯೋ ಪಿವಾ | ಎನಂ ಭಾರಾನುಸಾ
ರೇಣಕ್ರಮೇಣ ಪರಿವರ್ಧಯತ್ |ಏಕಸ್ತು ಕಲ್ಪನೀಯಸ್ತುತಾಂಬೂ
ಲಾಪ್ರಾಪಸಾಧನೇ | ಏಕಸ್ತು ಕಲ್ಪನೀಯೋಂತರಿ ಪರಿಚಾರಕ ಕನ್ಯಾಣಿ |
ಚತ್ವಾರಸ್ತು ತದಾತ್ಯಂತರಿ ಪರಿಚಾರಕ ಕನ್ಯಾಣಿ | ಇತ್ಯಾದಿ ಮತನಗಳಲ್ಲಿ
ಅಂತರಿಪರಿಚಾರಕ ಬಹಿರಿಪರಿಚಾರಕ ಭೇದ ವಿಧಾನವಿರುವದರಿಂದಲೂ,

ಪಾಕನ್ಯಾನಾಚ್ಚ ಭಾಂಡಾನ್ವಾವಾರಿಭಿರಿಕ್ಷಾತಾನ್ಯಹಿರಿ |

ಭಸ್ಮನಾ ಚ ಚತುರ್ವಿಕ್ಷು ಕೃತೋರ್ಧ್ವಕಾರ ಪುಂಡ್ರಿಕಾಃ |

ಪರಿಚರಣ್ಯಪರಾವಿಪ್ರಾನುಂಟವಿ ಮಂದಿರೇಪಿವಾ |

ದೇವಸ್ಯದಕ್ಷಿಣೈವಾರ್ಷ್ವನೀತ್ವಾ ಫಲಕಭೂಮಿಸು |

ಇತ್ಯಾದೀಶ್ವರಸಂಹಿತಾದಿ ಮತನಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಚಾರಕರು ಗರ್ಭಗೃಹವನ
ನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವದು ನಿಹಿತನಾಗಿರುವದರಿಂದ ಪರಿಚಾರಕರು ಅರ್ಚಕೇತ
ರರಾದಾಗ್ಯೂ ಅವರ ಗರ್ಭಗೃಹ ಪ್ರವೇಶವು ನಿವೇದನವಿಷಯವಾಗಲಾ
ರದು. ಪರಿಚಾರಕರು ಬಿಂಬವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಸ್ಪೃಶಿಸುವದಿಲ್ಲ. [ಅರ್ಚ
ಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೆ ದೇವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ
ವರುಸಹಾ ಗರ್ಭಗೃಹ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುತ್ತಾರೆ] ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.
ಇದು ದುಡ್ಡು ಬರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಯಾವಕೆಲಸವನ್ನಾದರೂ ನಿರ್ಗಜ್ಜಿ
ಯಾಗಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿರುವ ತನ್ಮುಂಥಾ ಜನಗಳ ಗುಣವನ್ನು
ಅರ್ಚಕರಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸಿ ಬರೆದಿರುವದೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. [ಇನ್ನೇ
ಅಲ್ಲವು ಈ ದೇವರ ಉತ್ಸವವು ನಡೆಯುವಾಗ್ಯೂ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟದಲ್ಲೂ
ಮೇಲುಕೋಟಿ ಮೊಡಲಾದ ಯಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂತಾನಿಯವರು ಸಹ
ದೇವರನ್ನು ಹೊರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಮತನಗಳಲ್ಲಿ “ಪ್ರಭಾಪೀರಾಸ್ತ್ರಗೆ

ಹಂತು ಸಮಮೆ ತಚ್ಚತುಸ್ವಯಂ ” ಎಂಬಹಾಗಿರುವದ್ದರಿಂದ ಅಂಥಾಪೀಠಾ
ದಿಗಳಿಗೆ ಶೂದ್ರಾದಿ ಸ್ಪರ್ಶನವಾಗುವದರನ್ನು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಮಹಾಜನರು
ಹ್ಯಾಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೋ ತಿಳಿಯದು] ಎಂದು ಬರದಿರುತ್ತಾರೆ.
ಇದು ಅಜ್ಞಾಪ್ರಲಾಪವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪೀಠಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಶಿರಃ
ಪ್ರಭೃತಿ ಪುಡಾಂತವಾದ ಪ್ರತಿನಾವದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಆಧಾರವಾದ ಪೀಠ
ವೇ ಅರ್ಥವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ “ ಪ್ರತಿನಾಚ್ಯೈವ ತತ್ಪೀಠಂ ” ಎಂದು
ಪುರನೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಪೀಠಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೇ ತತ್ಪೀಠಶಬ್ದದಿಂದ
ಪ್ರತಿನಾವಿನಾಭೂತ ಪೀಠವೇವರಿ ಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಪ್ರತಿನಾವಿಷಯ
ದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಥಾಪೀಠವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ
ನಿಯಮಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಅಂಥಾ ಪೀಠಾದಿಗಳನ್ನು ಶೂದ್ರಾದಿಗಳು
ಎಂದಿಗೂ ಸ್ಪೃಶಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರಸಂಯತಾಯಾಂ ಮಹೋತ್ಸವಾಧ್ಯಾಯೇ ಏಕಾದಶೆ—

ವಹೇಯುರ್ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಯಾನಂ ಧ್ಯಾಯಂತೋ ವಿಹಗೇಶ್ವರಂ |

ಅಥವಾ ವೈಷ್ಣವಾ ಶ್ಯೂದ್ರಾ ವಹೇಯುರ್ಭಕ್ತಿಸಂಯುತಾಃ |

ಇತ್ಯಾದಿವಚನಗಳಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಾದ ವೈಷ್ಣವರು ಉತ್ಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರ ವಾಹ
ನವನ್ನು ಮುಸುವದು ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತೆ

ಈರಿತಿಯಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ವದಾರ್ಥವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಸ್ವೇಚ್ಛೆ
ಯಾಗಿ ಬರೆಯುವರಿಗೆ ದೈವವೇ ವಿವೇಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು
ಶಾಸ್ತ್ರಾದವರು ಪಂಚರಾತ್ರೋಕ್ತವಾದ ವೈಷ್ಣವದೀಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ
ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾದವರು ಅದೀಕ್ಷಿತರಾಗಲಾರರು
ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ
[“ ಇವರು ಉದಹರಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಬೇ
ಕೆಂಬ ವ್ರದ್ಧೀಶಕೊಸ್ಕರವೇಹೊತು ಸ್ವತಃ ಅನುಸಾಂನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲವೆಂದು

ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತೆ ”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದು ಅಸಂಗತವಾಗಿರುವದೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಅಧಿಕವಾಗಿ ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ವೈದಿಕರು ಒಬ್ಬರಾದರೂ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಇರುವ “ ತಂತ್ರೋಕ್ತೇ ” ತ್ಯಾದಿವಚನವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶವೆಂದು ಇತರರಿಗೆ ಹೇಳುವಂಚನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವರೇ ಯಲ್ಲ. ಮತಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ತಾವು ಪ್ರಾಣಸ್ಥ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂಬ ದುರಾಶೆಯಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶಿಸುವರು. ಮತ್ತು ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಗರ್ಭಗೃಹ ಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ತಾವು ಮಾಡುವರೆ ಮಾನವೆಂದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ತಪ್ಪೆಯಿತ್ತಿತ್ತವನ್ನು ಇತರರು ಮಾಡಿದರೆ ಅಪಮಾನವೆಂದು ಬರಿಯುವವರ ವಿಪರೀತಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ವ್ಯಾಸನಾದೀತು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸಂಕ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರವಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ಏನು ಅಪಮಾನವಾಗುವದೋ ನಾವರಿಯುವು.

[“ ಮತ್ತು ಪಾರಮೇಶ್ವರ—

ಪ್ರತಿವಾಚ್ಯನ ತತ್ಪೀಠಂ ಪ್ರಾಸಾದೋಗರ್ಭಮಂದಿರಂ |

ವಿಗ್ರಹೋ ದೇವದೇವಸ್ಯ ನಮಮತಚ್ಚತುಷ್ಟಯಂ |

ಎಂಬುದಾಗಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂಲಪ್ರತಿಮೆ ೧ ಪೀಠ ೧ ಪ್ರಾಸಾದವೆಂದರೆ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ೧ ಗರ್ಭಮಂದಿರ ಎಂದರೆ ಗರ್ಭಗೃಹ ೧ ದೇವದೇವಸ್ಯ ವಿಗ್ರಹ ೧ ಅಂದರೆ ದೇವರವಿಗ್ರಹ ೧ ಎಂದು ೫ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇವೆ ಚತುಷ್ಟಯವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ಇದುವೆಂದು ಅಸಂಗತವು ”] ಎಂದು ಬಲವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಇವರಂತೆ ಇರುವ ವಿವಾಂಸರು ಯಾರೂ ಹೇಳಲಾರರು. ಸಾಮಾನ್ಯಜನರು ಹೇಳುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇವರು ಪರ್ಯಾಯೋಚಿಸಲಿ, ಪ್ರತಿವಾಚ್ಯ ತತ್ಪೀಠಂ ಪ್ರಾಸಾದಃ ಗರ್ಭಮಂದಿರಂಚ ದೇವ ದೇವಸ್ಯ

ವಿಗ್ರಹಶಿ ಶೇರೂಪಂ. ಅತಃಪವ ಎತತ್ಪ್ರತಿರೂಪಿತುಂ ಸಮಂ
ಅನ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿ ತತ್ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥೈಶ್ಚ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವ
ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಏನು ದೋಷವೂ ಇವರೇ ಮೋಚಿಸಬೇಕು ಪ್ರತಿಮೆ ನೆ
ದನ್ನಾಗಿಯೂ ಬಿ ನೆದು ದೇವವಿಗ್ರಹ ವೆಂಬನ್ನು ಬರದಿರುವರು. ಪ್ರತಿಮೆ
ಗಿಂತಲೂ ಜೀವಿವೆಂದು ದೇವವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಬಿರಿಯುವ ಇವರಬುದ್ಧಿ ಸಾ
ಮರ್ಥ್ಯವು ಅಪಾರವಾದದ್ದು ಉದ್ವಿಗ್ನ ವಿಧೇಯ ಭಾವವನ್ನರಿತು ಶೋ
ಕಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಂತು ಅಸದೃಶವು.

ಮತ್ತು-ಸಂಧ್ಯಾಸ್ನಾನಂ ಜ ಶೋಕೋನೋ ದೇವತಾನಾಂಚ ಪ್ರಜನಂ |
ಆದಿಧ್ಯಂ ವೈದೇವಂಚ ಪ ಸ್ತುತಾರಾಣಿ ದಿನೇವಿನಿ || ಎಂಬ ಪರಾಶರ ಸ್ಮೃತಿ
ಯಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾವಿ ಸಪ್ತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ “ಪ್ತುತಾರಾಣಿ”
ಎಂದುಹೇಳಿ ಇರುವದನ್ನು ವಿಶೇಷಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಸಂಗಮನ ಮಾಡಿರುವ
ಮಾಧವಾಚಾರ್ಯರು ಇವರನ್ನು ಧೈರ್ಯವಿಡದೆ ಅದನ್ನು ಅಪ್ರಮಾಣವೆಂದು
ಹೇಳದೆ ಹಿಂಬದಿಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇವರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡಬಹುದು

ಅನಂತರ [“ಮತ್ತು ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಸಮಾನವಾದ ವಜ್ರದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಸಾದಾದಿಗಳಮೇಲೆ ಕಾಕೆ, ಹದ್ದು, ಗೂಬಿ ಮೊದಲಾದ ಅನ್ಯೋತ್ಪ
ವಾದ ಜಂತುಗಳು ಕೂತಾಗಲಿಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ
ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು ಹಾಗೆ ಯಾಕೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು ಆದ್ದ
ರಿಂದ ಈ ಸಮನವು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳುವದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ”]
ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಿಸುವೆವು. ಉಚ್ಛಿ
ಷ್ಟಾದ್ಯ ಶುಚಿವಂಶಕವುಳ್ಳ ಅನ್ನದಿಗಳನ್ನು ಭುಜಿಸಕೂಡದೆಂದು ಇರು
ವ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಇವರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರವೆ. ಉಚ್ಛಿಷ್ಟವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ
ಮುಕ್ತಿಕೆಗಳು ಅನ್ನದಮೇಲೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಬಂದು ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವದಲ್ಲವೆ ಪ್ರತಿ
ವಿನಸದಲ್ಲಿಯೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಿಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು

ದಿಲ್ಲ-ಒಂದುನೇಳೆ ಅಶುಚಿಸಂಸ್ಕೃಷ್ಟಮುಕ್ತಿಕಾದಿಪುರ್ವಾಭಿನವಾರ್ಯವಾದಕಾರಣ
ಅದು ನಿರ್ವೇಧಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯವಾಗಲಾರದು ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅಶಕ್ಯಾನುಷ್ಠಾನ
ವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬೋಧಿಸಲಾರದು ಎಂದು ಇವರು ಹೇಳುವರಾದರೆ ಪ್ರಕೃ
ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಾದೋಪರಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷ್ಯಾದಿ ಸ್ಪರ್ಶಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ
ಕಾರಣ ಅದು ನಿರ್ವೇಧಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯವಾಗಲಾರದು ಎಂದು ಇವರು ಯಾತಕ್ಕೆ
ಯೋಚಿಸಲಾರರು ಮತ್ತು—

ಬಿಂಬನತ್ಯಸ್ತು ಸಂಸ್ಕೃಷ್ಟೈ ಮಧ್ಯಮಸ್ನಪನಂಚರೇತ್ |

ಸ್ಕೃಷ್ಟೈ ನಪಕ್ಷಿಭಿರಿಕ್ಮಶ್ಚಿದ್ಧೋಷ ಆಯತೇ ನ ತತ್ |

ಗೃಧ್ರಕುಕ್ಕುಟಕಾಕಾದ್ಯೈರ್ಬಿಂಬಿ ಸ್ಕೃಷ್ಟೈತು ಪೂರ್ವವತ್ |

ಇತ್ಯಾದಿ ನಾರದೀಯಸಂಹಿತಾ ವಚನದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಸಾದಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಿಸ್ಪರ್ಶದಲ್ಲಿ
ದೋಷವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ ಅದೀಕ್ಷಿತರು ಗರ್ಭಗೃಹವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಬಾರದೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತೈರಿತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾಶಸ್ತಿಕವಚನವೇ
ಇರುವದೆಂದು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿರುತ್ತೆ.

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ನಾವು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣ
ವೆಂದುಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವಕಷ್ಟವೂ ಇಲ್ಲದೇಯಿ
ರುವದ್ದರಿಂದಲೂ—

ತಂತ್ರೋಕ್ತೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ದೇವತಾಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ |

ಸಾಪಿವಂದ್ಯಾ ಚ ಸೇವ್ಯಾ ಚ ಪೂಜನೀಯಾ ಚ ವೈದಿಕೈಃ ||

ಎನ್ನುವ ವಚನವು ಪ್ರಕೃತಾನುಪಯುಕ್ತವೆಂದುನ್ನೂ ಇವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಕ್ಕೆ
ಸರ್ವಥಾ ಬಾಧಕವೆಂದುನ್ನೂ ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿ ನಾವು ನಿರೂಪಿಸಿರುವದ
ರಿಂದಲೂ—

[“ ಈ ಅರ್ಥದಿಂದಲೇ—

ಅದೀಕ್ಷಿತೈರ್ನರೈರೇವಂ ಸ್ಪೃಶ್ಯತೇ ಯದಿ ದೇವರಾಟ್ |

ಸರಾಸ್ವತಿಂ ನಾಶಯೇತ್ಪೂರ್ವಂ ತದ್ಗುಣಂ ಚ ತಥೈವಚ ||

ತದ್ಗುಣಂ ಚ ತಥೈವೋಕ್ತಂ ತತ್ಕರ್ತಾರಂ ತಥೈವ ಚ |

ತನ್ಮಂಡಲ ಧಿ ಶ್ರೋ ರಾಜಾ ವಾಹನಾನಿ ತಥೈವಚ ||

ಕ್ಷಾಮಂತು ವರ್ಧತೆರಾಷ್ಟ್ರೈಃ ಧನಧಾನ್ಯ ಗವಾಂತಥಾ |

ಎಂದು ಮೊದಲುಮಾಡಿ

ತಸ್ಮಾತ್ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಂ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಾಸಾದಪ್ರತೀಮಾದಿಸು ||

ಎಂಬ ಪರ್ಮಾಂತ ವಚನಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರಕೃತೋಪಯೋಗವಿಲ್ಲವು ವೈದಿಕರಿಗೆ ತಂತ್ರೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಹಿತ ದೇವತಾಪೂಜೆಯು ವಿಧಿ ಪ್ರಾಸ್ತವಾದನೇಲಿ ತನ್ನಿರ್ವಾಹಾರ್ಥವಾಗಿ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶ ದೇವತಾಸ್ಪರ್ಶ ನಾದಿಗಳು ವೈದಿಕನಿಗೆ ವಿಧಿಪ್ರಾಪ್ತವೆಂದೆಣಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ನಿರ್ದೇಶಗಳೆಲ್ಲವು ವೈದಿಕಭಿನ್ನರಾಗಿಯೂ, ಉಕ್ತಾದೀಕ್ಷಾಂಶೋ ನರಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಾದಿಗಳಪರವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸುವದು. ”] ಎಂದು ಬರವಿರುವದು ಅಸಂಗತವೆಂದು ಬರದವರೇ ಒಪ್ಪದೇ ಇರಲಾರರು. ಅದೀಕ್ಷಿತಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸ್ಪೃಶಿಸಿದರೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ನಲಕೂಬರ ಸಂಹಿತಾವಚನವು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಸ್ಪರ್ಶಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ವಚನವು ಸಹ ಇರುವದರಿಂದ ವೈದಿಕಭಿನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಶೂದ್ರಾದಿ ಪರತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವದು ಅಸಂಗತವೆಂಬುವ ಅಂಶವನ್ನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ತಿಳಿಸಿರುವೆವು.

[“ ಮತ್ತು ಅದೀಕ್ಷಿತೈರ್ನರೈರೇವಂ ಸ್ಪೃಶ್ಯತೇ ಯದಿದೇವರಾಟ್ |

ಎಂಬುವದನ್ನು ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರವಿರುವ ವಚನಗಳು ಫಲಾನೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವದೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇಲೂ ಆಭಾಸವಾಗಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದಲೂ ಕಲ್ಪಿತವೆಂದುನ್ನೂ ಹೇಳಬಹುದು ”] ಎಂದು ಬರವಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇವರಿಗೆ ಫಲಾನೇ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇರುವದೆಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆಹೋದನಾ

ತ್ರೇಕೈ ಆ ವಚನಗಳು ಕಲ್ಪಿತಗಳಾಗುವವೆ ! ಹಾಗಾದರೆ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತ್ಯಾ ದಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡದೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಇರುವಕಾರಣ ಕಲ್ಪಿತಗಳಾಗಿ ಅವ್ಯವಾಹರಿಗಳಾಗಿರುವವು. ವಸ್ತುತಃ ನಾವು ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ “ಭಗವಾಃ ಸ್ವೀಕೃತಂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಸಂಗ್ರಹಂ” ಎಂದು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಇರುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಚನಗಳೆಲ್ಲವು ಆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದೆಂದು ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ ನಹಾ ಉಚ್ಛವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಬರಿಯಲ್ಲಿನಿಂದ ಅಪಲಾಪ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಯೇನು ಉತ್ತರ ಬರೆದರೆತಾನೆ ಪಲವೇನು. ಆದರೂ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ಮಧ್ಯಸ್ಥರು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡದೆ ಇರಲಾರರು. ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆಭಾಸ ವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಇವರಿಗೆ ಆಭಾಸವೆಂದು ತೋರಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅದು ಆಭಾಸವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿತವಾಗುವುದೆ ?

ನಿಜದೋಷಾ ವೃತಮನ ಸಾಮಾಂತಿಸ್ತದ್ಧರಮೆವಭಾತಿ ವಿವರೀತಂ |

ವಶ್ಯತಿವಿತ್ತೋವ ಸತಃ ಶಶಿಶುಭ್ರಾ ಶಂಖಮಪಿ ಗೌರಂ |

ಎಂಬಂತೆ ಆಭಾಸವಾಗಿ ತೋರುವದು ಇವರದೋಷವೇ

ಆದಾಮಮಿತ್ಯಾದಿ ವಾಮನ ಸಂಹಿತಾವಚನಗಳಲ್ಲಿ, ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಕಾಲವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಆಗವೋಪದೇಶ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕ ದೀಕ್ಷಾವಿಧಿ ಭಗವಂತನಿಂದಲೇ ನಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂ ಭಗವದ್ವಂಶದಾದ ಅವರು ಆಲಯ ಪ್ರಾಣಿನಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೇ-ಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಾಸಂಸ್ಕಾರ ರಹಿತವಾದವರು ಮಾಡುವದ್ರೂ ಕೆಯು ನಿಷ್ಕರವಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ—[“ವಾಮನ ಸಂಹಿತಾಯಾಂ

ಅದೌಮಯಾಭಗವತಾ ಶಾಸ್ತ್ರಮೇತದುದೀರಿತಂ |

ತಸ್ಮಾದ್ಭಾಗವತಂಶಾಸ್ತ್ರ ಮಿತಿಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೆ ||

ವೀಕ್ಷ್ಯತೈಸಸಿತ್ವತೃರೇವ ಭಗವದ್ವಂಶಜೈಸ್ತಥಾ |

ಜ್ಞಾನಸೋಗುನಿಸ್ತೋತ್ತಮೇದನಿವ್ವಿರ್ವಿಷೋತ್ತಮೌ ||

ಶುದ್ಧಂಭಾಗವತಂಶಾಸ್ತ್ರ ಮನುಷ್ಯೇಯಮದಾಜ್ಞಯಾ ||

ಅರ್ಚನಂಭಗವದ್ವಂಶೈಃ ಕಾರ್ಯಾನಾನ್ಯೈರ್ನಸಂಶಯಃ |

ಎಂದುವಕ್ರನಿಸಿ-ತೇವಾಂಮಧ್ಯೇವಂಚಗೋತ್ರಾಃ ಪಂಚರಾತ್ರಾಧಿಕಾರಿಣಿ |

ಪ್ರವಗಾಯನಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಭರದ್ವಾಜಾಶ್ಚಕಾಶಿಕಃ |

ಮಾಂಜಾಯನಶ್ಚಪಂಚೈತೆ ಭಗವದ್ವಂಶಜಾಃಸ್ಮೃತಾಃ ||]

ಎಂದನ್ನ (ಪರಾರ್ಥಿಸ್ವಲಾಜ್ಞೇಯಾ ಸದ್ವದೋಷಯುತಾಭವೇತ್)

ಎಂಬ ಪೂರ್ವತನಾಗಿ ಕೆಲವು ವಚನಗಳು ಬರಿಯಲ್ಪಟ್ಟವೆ ”]

ಎಂದು ಬರದು ಆಮತನ ವಿಸಯನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳು ಅಸಂಬ-
ದ್ಧಗಳಾಗಿಯೂ ನಾಸ್ತಿಕಾಕ್ಷೇಪ ತುಲ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಇರುವವು. ಆ ಆಕ್ಷೇ-
ಪಗಳು ಯಾವಂದರೆ—

[“ (೧) ಈವಚನಗಳು ಜೀವನಾವೇಶಿಗಳಾದ ಅರ್ಚಕ ಜನಗಳಿಂ-
ದಲೇ ಕಲ್ಪಿತಗಳಾಗಿ ಶೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.
ಅದುಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ— (೨) ಪ್ರಾಯಶಃ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರೆಲ್ಲರು ಪಂಚರಾತ್ರಾ-
ದ್ಯುಗಮೋಕ್ತವಾದ ಕೆಲವು ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದಾಗಿದ್ದ(೩)ಇವರು
ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳೆಂದಲೇ ಪ್ರವಗಾಯನೇತ್ಯಾದಿ ೫ ಗೋತ್ರದವರೇ
ಪಂಚರಾತ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದಮೇಲೆ ತದ್ವಿನ್ನ ಗೋತ್ರರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಗೆ
ಪಂಚರಾತ್ರಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆ ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇವರುಹ್ಯಾಗೆ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮೋಕ್ತ
ಕೆಲವು ದೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನವಲಂಬಿಸಿದರೂ ಇದೇವಿಚಾರಣೀಯವಾಗಿದೆ (೪)
ಮತ್ತು ಮೇಲೆಹೇಳಿರುವ ಅಮಿದು ಗೋತ್ರಗಳುಳ್ಳ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ

ರುವ ಅರ್ಚಕರೇ ಭಗವದ್ವಂಶಜರೆಂದುನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವದನ್ನು ಈ ವೈಷ್ಣವ
 ವಸುಹಾಜನರೇಬಿಟ್ಟಿರುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಅರ್ಚಕರು ದೇವರನ್ನಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡ
 ತಕ್ಕ ತೀರ್ಥನನ್ನುನಾತ್ರ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವದೇಹೊತು ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದಾ
 ಹೊರಕ್ಕೆಬಂದರೆ ಈ ಅರ್ಚಕರಕ್ಕೆಲಿ ನೀರನ್ನುಸಹಾ ಈ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು
 ಕುಡಿಯುವದಿಲ್ಲವು ತಮ್ಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಈ ಅರ್ಚಕರನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕರೆ
 ಯುವದುಯಿಲ್ಲ. ಈ ಅರ್ಚಕರಮನೆಗೆ ಒಬ್ಬರೂ ಭೋಜನಾದಿಗಳಿಗೆ
 ಹೋಗುವದೂಇಲ್ಲ ಅದು ಯಾತಕ್ಕೆ ? ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭಗವದ್ವಂಶ ಜನ್ಯರಾದ
 ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರವೈ ಮತ್ತು ತಮಗಿಂತಲೂ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗ
 ಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವರವೈ ! ಇಂಥಾನರಿಂದಾ
 ಯಾತಕ್ಕೆ ಅನ್ನೋದಕಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ? ಇವರನ್ನು ಯಾ
 ತಕ್ಕೆ ಪಂಗ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ?
 ಇದರಿಂದಲೇ ಇವರಿಗೆ ನಿಕೃಷ್ಟತ್ವ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುತ್ತೆ (೫) ಉತ್ಪತ್ತಿನಾಶರಹಿ
 ತನಾದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಂಶವದರೆವನು ? ಈಭಗವಂತನಿಗೆ ತಂದೆಯಾರು,
 ತಾಯಿಯಾರು, ಆದ್ದರಿಂದ ಭಗವದ್ವಂಶಜರೆಂಬ ಮಾತೇ ಸುಳ್ಳಾದಬುದ್ದಿ (೬)
 ಒಂದುವ್ಯತಿ ಈಭಗವಂತ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಶೂನ್ಯನಾದರೂ ಇವನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು
 ಭಗವದ್ವಂಶಜರೆಂದು ಹೇಳೋಣವಂದರೆ ಅಂಥಾ ಭಗವದ್ವಂಶಜರು ಯಾರುತಾ
 ನೇಇಲ್ಲ. ಆಚಲತಾಲರೂ ಭಗವಂತನಿಂದಲೇ ನೃಪಿನ್ಯಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದ್ದ
 ರಿಂದ ಭಗವದ್ವಂಶಜರೆ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತೆ (೭) ಮತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಬೇವಗಾಯ
 ನಶಂಡಿಲ್ಯ ಕಾಶಿಕಾವಿ ಗೋತ್ರಗಳು ಹ್ಯಾಗೆಬಂತು ? (೮) ಈ ೫ ಗೋ
 ತ್ರದವರೂ ಒಂದೇ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಾದಮೇಲೆ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಪರ
 ಸ್ಪರ ವಿವಾಹಾದಿಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ನಡೆಯಬಹುದು ? (೯) ಮತ್ತು ಕಾಶಿಕರು
 ಮೊದಲು ಹುತ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದು ಅನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವ
 ರೆಂದು ಅನೇಕಪ್ರಮಾಣಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಇರಮ ಭಗವನ್ನುಬಿಡ

ಸ್ಯರುಹ್ಯಾಗೆ ? (೧೦) ಮತ್ತು ಈ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು
 ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ “ಓಂಕಾರಶ್ವ ವಸ
 ಟ್ಕುರೋ ವೇದಾಶ್ವ ವರಯಂತುನಾಂ” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು
 ಹೊರತು ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವು. (೧೧) ಇಂಥಾ
 ಅನುವಸ್ತಿಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದ ಈವಚನ
 ಗಳು ದೇವಲಕತ್ವದಿಂದ ಸ್ವತಃ ದೂಷ್ಯರಾದ ಕೆಲವರು ಅರ್ಚಕರು ತಮಗೆ
 ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಮಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಪೂಜಕತ್ವವು ತಮಗೇನ
 ಶಾಸ್ತ್ರತಮಾಗಿ ಜೀವನೋಪಾಯವಾಗಿ ಇರಲಿವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಈವಚನಗಳ
 ನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಆಗಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇರಿಸಿಧಾರೆಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬ
 ಹುದು. (೧೨) ಅತವನ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಈದೇವಲಕರಿಗೆ ವಿಶೇಷ
 ನಿಷಿದ್ಧತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕುಂಡದಲ್ಲಿ,
 ದೇವಲರಿ-ಯೋನುಂ ದೇವಲಕಸ್ಯಾಪಿ ಭುಂಕ್ತುನ್ಮಂಗಣಕಸ್ಯಚ | ಮಧ್ಯಪು
 ತಾವಿಜಾನೀಯಾತ್ ಸರ್ವಕರ್ಮಬಿಂಶ್ಚುತಾ | ವಿಸ್ತುರಹಸ್ಯೇ-ದೇವಲಾನ್ಮುಂ
 ತುಯೋಭುಂಕ್ತು ತಥಾಗಣಕಭೋಜನಂ | ಉಭಾತಾ ಪಾಪಕರ್ಮಣಾ ನನಂ
 ಭಾವ್ಯೈಕಹಚನ | ಗರುಡಪುರಾಣೇ-ದೇವಾರ್ಚಕಸ್ಯ ಯೋಭುಂಕ್ತುತಥಾಗಣ
 ಕವೇಶ್ಮನಿ | ಉಭಾತಾ ಪಾಪಿನಾಪ್ರೋಕ್ತಾ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಥಾರ್ಹತಃ |
 ಎಕರಾತ್ರ ಪಂಚಗವ್ಯ ತ್ರಿರಾತ್ರ ಯಾವಕಂಸ್ಮೃತಂ | ದೇವಲಕನಂದರೆ-ಯೋ
 ಗ್ಯಹೀತ್ವಾಧನಂ ವಿಪ್ರಃ ಕುರುತೇದೇವ ಪ್ರಾಜನಂ | ಸಮೈದಲಕೋನಾಮ ಸರ್ವ
 ಕರ್ಮಬಿಂಶ್ಚುತಃ | ಈಗೀತ್ಯಾ ದೇವಲಕನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ನಿಷಿದ್ಧತ್ವವನ್ನು
 ಹೇಳಿರಬೇಕಾದಿಂದ ಇನರೇ ತಮಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದ
 ಕೊಡಿಸ್ಕರ ಇಂಥಾವಚನಗಳನ್ನು ಆಗಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಧಾರೆಂದ
 ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿಲ್ಲ. (೧೩) ಮತ್ತು ಈವಚನಗಳು ಸ್ತೋತ್ರ
 ರೂಪವಾಗಿದ್ದರು, ಇವುಗಳಿಂದ ಯಾವವು ದೈಶ್ಯವು ಸಿದ್ಧಿಸುವವಿಲ್ಲವು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲನೇ ಪುದ್ಗೇಶ್ಯವು ಸರ್ವಥಾ ಸಿದ್ಧಿಸಲ್ಪಿತ್ತು ॥]

ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಂದ ರೇಗ್ರಂಥಾಧಿಕ್ಯವಾಗುವಕಾರಣ ಆಕ್ಷೇಪವಾಕ್ಯ ಸಂಖ್ಯಾನುಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ ವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಬರೆಯುವೆವು. (೧) ಅರ್ಚಕರು ಜೀವನಾವೇಕ್ಷಿಗಳಾದರೆ ಅವರನ್ನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನಿರಾಧಾರವಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವ ಇವರು ಮರಣಾವೇಕ್ಷಿಗಳೂ ? ಹಾಗೆಯೇ ಇರಬಹುದು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವನಾವೇಕ್ಷಿಗಳು ಭಗವತ್ಸಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಭಗವದ್ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಹ ನಿಂದಿಸಲಾರರಪ್ಪೆ. (೨) ನೇವಾಕ್ಯವು ಯುಕ್ತವೇಸರಿ ಆದರೆ ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯಾದ್ಯನುಸಾರಿಗಳನ್ನು ಸಹಾ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ “ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಲ್ಲರೂ” ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ವೈಷ್ಣವರಲ್ಲರೂ ಎಂದುಬರೆದರೆ ಅತ್ಯಂತಸಂಗತವಾಗಿರುವದು (೩) ಔಪಗಾಯನಾದಿಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಗವಂತೆ ನಿಂದದೀಕ್ಷಿತರಾದ್ದರಿಂದ ತದ್ವಿಂಶದರು ದೇವಾಲಯಸ್ಥವಾದ ಪರಾರ್ಥಬಿಂಬದ ಪ್ರಾಜೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದುನೂ -ದೀಕ್ಷಾಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ಇತರರು ಪರಾರ್ಥಪ್ರಾಜೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲವೆಂದುನೂ

ಚಕ್ರಾಬ್ಜಮಂಡಲ ಶುದ್ಧ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟವ್ರದೇಶುಭಿ |

ಯಸ್ಮಾದ್ಭಗವತಸಾಕ್ಷಾನ್ಮಯಾ ದೀಕ್ಷಾವಿಧಿಕೃತಃ |

ನಾಮತೋ ದೀಕ್ಷಿತಾಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಭಗವದ್ವಿಂಶಜಾಸ್ಸಿತ್ತತಃ |

ಪಂಚರಾತ್ರೋದಿತಂ ಮನ್ತ್ರಂ ಮಯಾಭಗವತಾಪ್ರನಃ |

ಉಪವಿಷ್ಯಂಚ ಪಂಚಾನಾಮೃಷೀಣಾ ಮಧುನಾಯತಃ |

ತಸ್ಮಾತ್ತಮ ಭಗವದ್ವಂಶ್ಯಾ ಸ್ವರಸಕರ್ಮಸುಪ್ರಾಜಿತಃ |

ದೀಕ್ಷಾಯುಕ್ತೈಸ್ತು ಸಂಸ್ಕಾರೈರ್ಮದುಕ್ತೈ ರೇವಪಂಚಭಿಃ |

ತಸ್ಮಾತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕೃತಾಯೂಯಂ ಪಂಚಗೋತ್ರಸಮುದ್ಭವಃ |

ಔಪಗಾಯನ ಶುಂಡಿಲ್ಯ ಭರದ್ವಾಜಾಶ್ಚ ಕಾಶಿಕಃ |

ಮಾಂಜಾಯನಸ್ತು ಪಂಚೈತ ಭಗವದ್ವಂಶ ಜಾನಿಸ್ತೃತಾಃ |
 ಭಗವದ್ವಂಶಜೈರೆವ ಪಂಚರಾತ್ರ ಪರಾಯಣೈಃ |
 ಯಾಪ್ರಜಾಕ್ರಿಯತೇನಾಹ್ಯಂ ಸರ್ವಕಾಮಫಲಪ್ರದಾ |
 ದೀಕ್ಷಿತೈರ್ನಿರ್ಗುಣೈರ್ವಾಪಿ ಭಗವದ್ವಂಶಜೈಃ ಕೃತಂ |
 ನಿತ್ಯೋತ್ಸವಾದಿಕಂಕರ್ಮ ಭುಕ್ತಿಸುಕ್ತಿಪ್ರದಂಭವೇತ್
 ಅಸೈಃಕೃತಾತು ಯಾಪ್ರಜಾದೀಕ್ಷಾ ಸಂಸೌಕರವರ್ಜಿತೈಃ |
 ಪರಾರ್ಥೇ ನಿಷ್ಕಲಾಜ್ಞೆಯಾ ಸರ್ವದೋಷಯುತಾ ಭವೇತ್ |

ಇತ್ಯಾಸಿ ವಾಮನ ಸಂಹಿತಾ ವಚನಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ ವೈದಿಕರಿಗೆ ನಿತ್ಯಕರ್ಮರೂಪ
 ವಾದ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಗೃಹಸ್ಥಿತಬಿಂಬ ಪ್ರಜನವಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಸಿದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಪಂಚ
 ಸಂಸ್ಕಾರದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವೈಷ್ಣವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯಾವಬಾಧೆ
 ಯೂಇಲ್ಲ.

ತಾಪಃಪುಣ್ಯಸ್ತಥಾನಾಮನುಷ್ಠೀಯಾಗತ್ಯಪಂಚಮಃ |
 ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ದೇವದೇವ ಪ್ರಿಯಂಕರೀ |
 ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪಿರಾಜರ್ಷಿವಿಷ್ಣುಸಾಯುಜ್ಯ ಮಿಚ್ಛಸಿ |
 ದೀಕ್ಷಾಮಾರ್ಗ ವಿಧಾನೇನ ಧಾರಯಿತ್ವಾ ಸುದರ್ಶನಂ |
 ನಾರಾಯಣಪದದ್ವಂದ್ವಂತದೇಹಂ ಶರಣಂವ್ರಜ |

ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರದೀಕ್ಷೆಯು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಕವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ (೩) ನೇ ವಾಕ್ಯವು ಅನಂಗತವು.

(೪) ಪಂಚಗೌಡರಿಗೂ ಪಂಚದ್ರಾವಿಡರಿಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಭೋಜನ
 ಪ್ರತಿಭೋಜನಗಳಲ್ಲದೆ ಇರುವದ್ದರಿಂದ ಭೋಜನ ಪ್ರತಿಭೋಜನಗಳು ಯಿಲ್ಲದೆ
 ಇರುವದು ಉತ್ಕರ್ಷಾರ್ಥಕ ವರ್ತವ್ಯವಾದಲ್ಲಿ, ಅಪ್ರಯೋಜಕವು, ಸೋಮ
 ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ಇವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುಂಡಿರುವನ
 ರವೆವು ಸೋಮಯಾಗದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನ್ನವನ್ನು

ಇತರರು ಯಾತಕ್ಕೆ ಭುಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅನರವರ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಮಾತ್ರ, ಆನರವರು ಭೋಜನ ಪ್ರತಿಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಸರಸ್ವರೂ ನಡಿಸುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇತರರೊಡನೆ ಭೋಜನಾದಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವದು ನಿಕ್ರಮ್ಯತಾ ಪಾದಕವಲ್ಲವು.

(೫) ತನಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಒಬ್ಬನು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಂಥಾಭಗವಂತನಿಂದ ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಹಾಗೆ ತಂದೆತಾಯಿ ಇಲ್ಲದ ಭಗವಂತನಿಂದ ಒಂದು ವಂಶವು ಪ್ರಸಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿರಬೇಕೆಂಬ ಊಹೆಗೆ ಅವಕಾಶವು ಇಲ್ಲ.

(೬) “ ಸಚ್ಚಾರ್ಯವಂಶೋಜ್ಞೇಯಃ-” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತೆ ಬೆವಗಾಯನಾದಿಗಳು ಭಗವಂತನಿಂದ ಕಾಲವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿಯೇ ದೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾದ್ದರಿಂದ ಭಗವದ್ವಂಶದರೆಂದು ಉಪಾಹೃತವು ತನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವದು ಆದ್ದರಿಂದ ಆರೀತಿಯಾಗಿ ಬೆವಗಾಯನಾದಿಗಳೇ ಭಗವದ್ವಂಶದರೆನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಯಾವದೋಷವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

(೭) ಜನುಡಗ್ನ್ಯಾದಿಗೋತ್ರಗಳು ಹ್ಯಾಗೆ ಬಂತೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಬೆವಗಾಯನಾದಿಗೋತ್ರಗಳು ಬಂದಿರುವದೆಂದು ಇವರು ಆಶೋಚಿಸಬೇಕು.

(೮) ಅಹಂಪ್ರಜಾಸ್ತಿಸೃಷ್ಟಾಸ್ತು ತವಸ್ತೌಷ್ಠಾಸ್ತು ದುಸ್ತರಂ |

ಪತೀನ್ಸ್ರಜಾನಾಮ ಸೃಜಮಹರ್ಷೀನುಗ್ರತೇಜಸಃ |

ಮರೀಚಿ ಮತ್ಯಗ್ರಿರಸೌ ಪುಲಸ್ತ್ಯಂ ಪುಲಹಂಕ್ರತುಂ |

ಪ್ರಚೇತಸಂ ವಸಿಷ್ಠಂಕ ಭೃಗುಂನಾರದ ಮೇವಚ |

ಎಂದು ಮನುಸ್ಮೃತ್ಯಾದಿರೀತ್ಯಾ ಅತ್ರಿಸನ್ನಿವಾಸಿಗಳು ಒಬ್ಬರಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಇರುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂತಾನದವರಿಗೆ ವರಸ್ಪರವಿವಾಹವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಯೇನುಸ ಮಾಧಾನ ಯೋಚಿಸಿರುವರೋ ಅದೇ ಇವರ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರುವದು. (೯) ಕಾಶಿಕರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವೇ ಅನಂತರ ಬಂದಿರುವಲ್ಲಿ ಅವ

ರಿಗೆನಾವು ಹೇಳಿದ, ಭಗವದ್ವಂಶದತ್ವವು ಬರುವದಕ್ಕೆ ಯಾವಬಾಧೆಯೂ ಇಲ್ಲ. (೧೦) ವಿದ್ಯಾಮಿತ್ರರು ^೯ ಒಂಕಾರಶ್ಚ ವಷಟ್ಕಾರೋ ವೇದಾಶ್ಚನರ ಯಂತುಮಾಶಂ-ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸ್ಮೃತಿತಿಹಾಸಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವಂತೆ ಮುಂಚರಾತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲ.

(೧೧) ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ ಯಾವ ಅನುವವತ್ತಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಆ ವಚನಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅರ್ಚಕರು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಶೇರಿಸಿಧಾರೆಂದು ಹೇಳುವದು ನಾಸ್ತಿಕರು ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಂತೆ ಇರುವದು.

(೧೨) ಆಗಮೋಕ್ತ ವೀಕ್ಷಾಯುಕ್ತರಾಗಿ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ದೇವಲಕತ್ವವು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅನೇಕವಚನಗಳು ಸ್ಮೃತಿಸಂಹಿತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಸ್ಮೃತಿರತ್ನಕರವೈಕುಂಡದೀಕ್ಷಿತೀರ್ಯಾಗಮಪ್ರಮಾಣ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆವಚನಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಹೇನಾದ್ರ್ಯುದಾಹೃತವಾದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಚನಗಳಿಗೆ ಅದೀಕ್ಷಿತ ದೇವಪೂಜಕ ಪರತ್ವವನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕಾದಕಾರಣ (೧೨) ನೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರವಿರುವವನು ಸರ್ವಥಾ ಅನಂಗತವು. ತಥಾಚ-ವೈಕುಂಡದೀಕ್ಷಿತೀಮಿ.

ಸಂಕರ್ಷಣ ಸಂಹಿತಾಯಾಂ.....ನಮುಂಚರಾತ್ರ ವಿಧಿ ಮಾನ್ವವೈಖಾನಸಸೂತ್ರನಾ | ನಶೈವದೀಕ್ಷಿತೋವಿಶ್ರೋ ವಿತ್ತಾರ್ಥೀವ ತ್ಸರತ್ರಯಂ | ಗ್ರಾಮದೇವಾರ್ಚನ ಪರಸ್ಸವೈ ದೇವಲಕಸ್ಮೃತಃ || ವಿಷ್ಣು ತತ್ತ್ವ-ಮದ್ಭಕ್ತೋವೈಷ್ಣವೋನಿಪ್ರಠ ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರದೀಕ್ಷಿತಃ | ಮಚ್ಛೇಷತ್ವಪರಿಪ್ಲೂನೀ ಮಮಪೂಜಾ ಪರಾಯಣಿ | ಮಂತ್ರರತ್ನೋಕ್ತಮಾರ್ಗೇಣಮಹಾವಿಖ್ಯಾತ ಪೂರ್ವಕಂ | ಆತ್ಮಾರ್ಥಂವಾ ಪರಾರ್ಥಂವಾ ಮಮಪೂಜಾ ಪರಸ್ಪದಾ | ನಚದೇವಲಕೋಜ್ಞೇಯ ಸ್ವರವಪೂಜಾಂ ಸಮಾಚರೇತ್ |

ಪರಾಶರಸಂಹಿತಾಯಾಂ—ದೀಕ್ಷಿತೇ ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರೈರರ್ಧಪಂಚ
ಕತತ್ತ್ವವಿತ್ | ಪಂಚಕಾಲಪರೋನಿತ್ಯಂ ವೈಷ್ಣವೋ ಮಂತ್ರವಿತ್ತಮಃ |
ಅತ್ಯಾಧಂವಾ ಪರಾಧಂವಾ ನೃಕ ದೇವಲಕೋ ಭವೇತ | ಇತಿ

ಮತ್ತು—ಕೆಲವರು ಅರ್ಚಕರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಜಾಂಗವಾಗಿ ಶಿಸ್ತಿಯ
ಮಗ್ಗ ಬರಬೇಕಾದದ್ರವ್ಯವನ್ನು ವೇತನವೆಂದು ಅನ್ಯಥಾಭಾವಿಸಿ ವೇತನ
ಗ್ರಹಣವಿಂಡಾ ಇವರನ್ನು ನಿಂದ್ಯರಾಗಿ ತಿಳಿಯುವರು. ಪ್ರಾಜಾಂಗವಾಗಿ ಬರ
ಬೇಕಾದದ್ರವ್ಯವು ಯಾವದಂದರೆ—

ತಿಲಾನವಸ್ತ್ರಂತಫಾಹೇನು ತಾಂಬೂಲಂ ತಂಡುಲಾನಪಿ |

ಫಲಾನಿಕವ್ಯಮಾಘುರಂ ಗಾಶ್ವಧಾನ್ಯಂ ಯಥಾವನು |

ಗೋಗ್ರಾಸಂ ದೇಶಿಕಾಯೈತ ದ್ವದ್ವಾದ್ವೇವಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧೌ |

ಅಭಿವಸ್ಯತಥಾರಾಜೋಞ್ಣ ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಸಕಲಸ್ಯಚ |

ಪ್ರಜಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೀನಾಂ ದಾನಮಭ್ಯುದಯಾವಹಂ |

ಇತ್ಯದಿ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿಸೂತ್ರಾ ದಾನಾದಿದ್ರವ್ಯಗಳೇ ಯೋಚಿ
ತಂಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾತಿ ದದ್ಯಾದರ್ಚಿತಮೇವನಾ | ತಾವುಭಾಗಚ್ಛೇತಸ್ವಿಗ್ಗಂ
ಇತ್ಯದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಜಾರೂಪದ್ರವ್ಯಸ್ವೀಕಾರವು ವೇತನರೂಪ
ವಾದ ದೂವಣಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ

ಆದ್ದರಿಂದ ಅನಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಇವರು ಪದವಿವೆ ವಚನಗಳು ಕಲ್ಪಿತಗ
ಳೆಂದು ಮಂತ್ರಪಾರವನ್ನು ಮಾಡುವದು ವ್ಯರ್ಥವು

(೧೩) ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವಾಮನಸಂಹಿತಾವಚನವನ್ನು ಸೋತ್ರರೂಪ
ವೆಂದು ಹೇಳುವದು ಅಯುಕ್ತವು. ಆವಚನವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವದಕ್ಕಿ
ವುದ್ದೋಷ್ಯವು ಪ್ರಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹೀಗಿದ್ದೀತರಾಗಿರುವ ಅರ್ಚಕರಿಗೆ ದೇವಲಕತ್ವದಿ ದೋಷವಿಲ್ಲದೇ
ಇವು ಬದ್ಧವಿಡಲೇ ಪದವಿಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಆಯಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಕರಿಗೆ

ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರೆಂದು ಆನಂದಗಿರಿಕೃತ ಶಂಕರವಿಜಯದಲ್ಲಿ (೬೩)ನೇ ಪ್ರಕರಣದ “ತತ್ರಾರ್ಚಕಾದೀನತ್ವಾ” * ಇತ್ಯಾವಿವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟವಾಗಿರುವುದು ಹೀಗೆ ಆದಿಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಾರ್ಹರಾದ ಅರ್ಚಕರನ್ನು ದೇವಲಕರೆಂದು ದೂಷಿಸುವರು ಗುರುದ್ರೋಹಿಗಳಾಗಲಾರರೋ? ಇದು ಹೀಗಿರಲಿ.

ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಉಕ್ತವಾಮನ ಸಂಹಿತೇಶ್ವರಸಂಹಿತಾ ಪದ್ಮೋದ್ಭವ ಸಂಹಿತಾ ಪರಮಪುರುಷಸಂಹಿತಾ ನಾರದೀಯ ಸಂಹಿತಾದಿವಚನಗಳು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿಷೇಧನಿಧಿರೂಪವಾಗಿಯೇ ಇರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರರೀತ್ಯಾ ದೀಕ್ಷಿತರಲ್ಲದವರು ಪಂಚರಾತ್ರ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಬಿಂಬಸ್ಪರ್ಶವನ್ನೂ ತತ್ಸಮವಾದ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶವನ್ನೂ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧುವೆಂಬ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು ಎಂದು ನಿರ್ಮಾತೃರಾದ ಸರಸ್ವರಿಗೂ ಸುಗಮವಾಗಿರುವುದು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭಗವತ್ಪಾಸ್ತಭಾಸ್ಕರವೆಂಬ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತ ಪೂಜಾಧ್ಯನಧಿಕಾರಪ್ರಕಾಶಕವಾದ ಪ್ರಥಮ ವ.ಯೂಖವು ಸಂಪೂರ್ಣವೊಡುದು.

* ಕಲಿಕತ್ತಾ ಎಸ್ಟ್ಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಮುದ್ರಿತ. ಪು. (೨೫೧) ಪುಟದಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು.

॥ ದ್ವಿತೀಯಮಯೋಖಾರಂಭಃ ॥

ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಾಹನುರೂಢರಾಗಿಯೂ, ಪಾದುಕಾಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಯೂ, ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿದವಿಷಯವು ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತವೆಂದು ಅಖಿಲವೈಷ್ಣವಸಂಘಿಯವರ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲಿ ನೇರದೇವದ್ವರೂ ಆರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಕೂಡದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ನಡೆಸುವಿದ್ದರೆ ಆ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉ ಬರಿಯಬೇಕೆಂದು ಅವೇಕ್ಷಿಸಿದಕಾರಣ ಆ ವಿಷಯವಾದ್ವಂದಿತನಗಳನ್ನು ಉ ದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಅಷ್ಟುಮಾತ್ರವೆಂದೇ ಪಾದುಕಾಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿದ್ದ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತವೆಂದು ನಮಗೆ ಉದ್ದೇಶವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆದು ಇರುವರು ಅದೇನೆಂದರೆ-

[“ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಪಾದುಕಾಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರು ಇರತಕ್ಕಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿಧ್ಯಜಸ್ತಂಭದ ಬಳಿ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅನುಗತವೆಂದು ಸಿದ್ಧರಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಎನೇ ಉದ್ದೇಶವೆವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವೆಂದು ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಗಳು.

ಪಂಚರಾತ್ರರಕ್ಷಾಯಾಂ—ಶ್ರೀ ವರಾಹಪುರಾಣ—ಧರಣೀವರಾಹಸಂವಾದೆ-ಶೈಲಿನಾಭ್ಯಕ್ತ ಸರ್ವಾಂಗಿ ಉಪಾನದ್ಗೂಢಪಾದಕಃ | ಯಾನರಸಿಪ್ರವಿಶದ್ಗಹಂ ಮಮಭೂತಧರೇಶುಭಿ | ಸಯಾತಿಗೃಹವಾಲಾನಾಂ ಯೋನೌಜನ್ಮತ್ರಯಂಶುಭಿ | ತತ್ರೈವಾನೃತ್ರ ಭಗವದವಚಾರ ಪರಿಗಣನ—ಯಾನ್ಯೈರ್ವಾಪಾದುಕಾಭಿರಾವಗಮನಂ ಭಗವದ್ಗೃಹೇ | ಇತ್ಯುಪ್ರಕವ್ಯ ಉಪಚಾರತೇನಾಪಿ ನಕ್ಷಮಾಮಿ ವಸುಂಧರೇ | ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ-(೧)ಈ ಪಾಂಚರಾತ್ರರಕ್ಷಾಂಬುವ ಗ್ರಂಥವೇ ಆಧುನಿಕರಾದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾದದ್ದು (೨)ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಚನವು ವರಾಹಪುರಾಣದಲ್ಲಿರುವದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅವಚನದಲ್ಲಿ (ಉಪಾನದ್ಗೂಢಪಾದಕಃ) ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದ ಕಾಲುಗ

ಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಕ್ರಮಯವಾದ ಅನುಚಯವಾದ ಜೋಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬರಬಾರದೆಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೇಹೊರತ್ತು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ದಾರುರಜತಾದಿ ಮಯವಾಗಿಯೂ, ಪಾದಗಳಿಗೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಸ್ಪರ್ಶ ಉಂಟಾಗ ದಂತೆ ಪಾದಾಧಾರವಾಗಿಯೂ, ಯತಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ವದಾ ಧಾರಣೀಯವಾದ ಪಾದು ಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಈವಚನವು ಬಾಧಕವಾಗಲಾರದು. ಇಂಥಾ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಉಪಾನದ್ಗೂಢಪಾದಕತ್ವ ಬರುವದಿಲ್ಲವು.

(2) ಶ್ರೀದಗದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಧರಿಸಿದ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮರು ಸಹ ಪೂಜಿಸಬಹುದು ತೀರ್ಥವನ್ನು ಸಹ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ¹¹ ಎಂದು ಬರೆ ದಿರುತ್ತೆ ಇದು ಅಸಂಗತವು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—ಶ್ರೀಪಂಚರಾತ್ರರಕ್ಕೆ ಎಂಬುವದು ಆಧುನಿಕರಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ವರಾಹ ಪುರಾಣವಚನವು ಕಲ್ಪಿತವಾಗಲಾರದಷ್ಟೆ ಆದರೆ— ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ರಾದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಇವರು ಮರೆಯದೇ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರಿಗೂ, ಶ್ರೀಮದಕ್ಷೋಭ್ಯ ತೀರ್ಥರಿಗೂ, ವಾದಪ್ರಸಕ್ತವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾದಿಪ್ರತಿನಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾಧ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯವಿ ಗುಣಗಣನಿಧಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಪಂಚರಾತ್ರ ರಕ್ಷಾಕರ್ತರು ಆಧುನಿಕರೊ-ಅಥವಾ ಪ್ರಾಚೀನರೋ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಬ ಹುದಾಗಿ ಇತ್ತು .

(೨) 'ಉಪಾನದ್ಗೂಢಪಾದಕೆ' ಎನ್ನುವದರಲ್ಲಿ ಗೂಢಪದಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಿತವೆಂ ದು ಅರ್ಥವಾದಕಾರಣ ಇವರು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಎಂದನಾಡಿದ ಅರ್ಥವೆ ಅಸಂಗತವು ಅವರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಪಾದದ ಅಧೋಭಾಗವು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿಯೇ ಇರುವದರಿಂದ ಪಾದುಕೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ಉಪಾನದ್ಗೂಢಪಾದಕತ್ವ ಬರದೇ ಇರಲಾರದು. "ಯಃ ಪ್ರಾನ್ಯತೆ

ಕೆರಾ ಭುಂಕ್ತೆ” ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು
ಭೋಜನಮಾಡಿದರೂ ಅದು ನಿಷಿದ್ಧವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು.

ವರಾಹಪುರಾಣದ ೧೩೬ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ “ವಹನ್ನುಪಾನಹೌ
ಪದ್ಭ್ಯಂಯನ್ತು ಮೂಮುವ ಸಂಕ್ರಮೇತ್ | ಚರ್ಮಕಾರಸ್ತು ಜಾಯತ
ಪರ್ವಾಣಾಂತು ತ್ರಯೋದಶ” ಎಂದು ಉಪಾನತ್ತನ್ನು ವಹಿಸುವದು.
ಅಂದರೆ ಪಾದದಿಂದ ಧರಿಸುವದೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು
“ಸೋಪಾನತ್ಯಕ್ಷಾಶನಾಭಿವಾದನ ನಮಸ್ಕಾರಾನ್ವರ್ಜಯೇತ್” ಎಂಬ
ಗೌತಮಧರ್ಮಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಾನತ್ತವದಿದ್ದರೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಕರ್ತರಾವ
ಹರದತ್ತಾಚಾರ್ಯರು “ಉಪಾನದ್ಗ್ರಹಣಂ ಪಾದುಕೋಪಲಕ್ಷಣಂ” ಎಂದು
ಹೇಳಿ ಉಪಾನತ್ತನ್ನು ನಿವೇಧಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪಾದುಕೆ ಸಹ ನಿವೇಧಿಸಲ್ಪ
ಡುವದೆಂದು ಬೋಧಿಸಿರುವರು.

ಯಾನ್ಯೈರಾ ಪಾದುಕಾಭಿರಾ ಗಮನಂ ಭಗವದ್ಗೃಹೇ | ಇತ್ಯವಕ್ರವ್ಯು—
ಉಪಶಾರತೇನಾಪಿ ಸಕ್ಷಮಾಮಿ ವಸುನ್ದರೆ |

ಎಂದು ಪಾದುಕೆಯನ್ನು ಸಹ ನಿವೇಧಿಸುವ ವರಾಹಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಚನ
ವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕಣ್ಣಿನೆಯುಳ್ಳ ಇವ
ರಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿವಿಷಯವಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಪಾಂಚರಾತ್ರ
ರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ವಚನದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ದ್ವೇಷವಿದ್ದರೆ
ನಿರ್ಣಯಸಿಂಧು ವ್ಯಾಖ್ಯಾ ಕೃಷ್ಣಾಭಟ್ಟೀಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರ್ತರೂ ಆ
ವಚನವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುವದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬಿಡ
ಬಹುದು.

ನಯಾನಪಾದುಕಾರೂಢೋ ನಸೋಪಾನೇತ್ಕಪಾದಭೃತ್ |

ಎಂದು ಈಶ್ವರಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ—ಭಗವದುವಸರ್ಮಣ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾ
ಗಿಯೇ ಪಾದುಕಾಧಾರಣನಿವೇಧವೂ ಇರುತ್ತೆ. ವಸ್ತುತಃ ಉಪಾನತಃ ಬೃಹವು

“ ಅಥವಾದುಕಾ ಪೌದೂರು ಪೌನತ್ ” ಎಂದು ಅನ್ವರಕೋಶದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಯ ವಾಗಿಯೇ ಪರಿತವಾಗಿರುವದ್ದರಿಂದಲೂ, “ ಉಪಾನಹಂ ದಾರುಮಯಾಂಪದಾ ಸ್ಪೃಶ್ ” ಇತ್ಯಾದಿ ಮಹಾಕವಿಪ್ರಯೋಗ ಎರುವದ್ದರಿಂದಲೂ ಪ್ರಕರಣಾ ನುಸಾರ ವರಾಹಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಾನತ್ಪದವಿಂದ ದಾರುಪಾದುಕೆಯೂ ಗ್ರಹಿಸ ಲ್ಪಡುವದು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುವರು.

“ ಯತಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ವದಾಧಾರಣೀಯವಾದ ಪೌಡುಕೆಯನ್ನು ” ಎಂದು ಇವರು ಬರೆದಿರುವದನ್ನು ಸ್ನಾನಜಪ ಪೂಜಾದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸದೇ ಇರುವ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಎಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪಲಾರರು. (೩)ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪೌಡುಕೆಯು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದವರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ದೇವ ರಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಲಾರದು ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಪು ಂಲಾಗಿ ಪೌಡುಕೆಗಳಂತೆ ಅದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯಲಾರದು.

ಅನಂತರ [“ ಆದರೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿಯು ಇಂಥಾದಾರು ರಜತಾದಿಮ ಯನಾದ ಪೌಡುಕೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡಿದರು. ಈಜಗದ್ಗುರುಗಳವರಿಗೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಇಲ್ಲವೆಂದುಹೇಳಿ ಣನಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವು. ಪ್ರಾಯಶಃ ಶಿವವಿಷ್ಣುವಾದಿ ದೇವಾಲ ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನು ವೊದಲಾದ ದೇವತಾ ಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮರು ; ಶೂದ್ರಾ ದಿಗಳನ್ನಹ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ವದ್ಧತಿಯುಂಟು. ಅಂಥಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನಾದಿ ಲೇವಗಳು ಪ್ರಾಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವರಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶಃ ಆಗುತ್ತೆ ಆಪಸ್ತಂಬ್ಯಧರ್ಮಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ—ಅನ್ನಲೇಪಾನುಚಿವ್ಯಲೇಪಾನೈತಸ್ಯ ಯೇ ಪಾಸ್ತುಕ್ | ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯಪಾದಾಚಾಚಮ್ಯ ಪ್ರಯತೋಭವತಿ ಎಂಬದಾಗಿ ಅನ್ನಾದಿಲೇವಗಳು ಉಂಟಾದರೆ ಅದನ್ನು ತೊಳದುಕೊಂಡು ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಇರುವದ್ದರಿಂದ ತಮಗೆ ಅಂಥಾ ಸ್ಪರ್ಶಉಂಟಾಗದೆ ಇರುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ಜಗದ್ಗುರುಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶಿವವಿಷ್ಣುವಾದಿಯಾಸ

ದೇವಸ್ಥಾನ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾದುಕಾಧಾರಿಗಳಾಗಿರಲೇ ಸಂಚರಿಸತ
 ಕ್ಕೆದ್ದು ಇವರಿಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿರುವದ್ದ
 ರಿಂದ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲವು ”] ಎಂದು ಬರದುಇರುತ್ತೆ ಆದರೆ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಲ್ಲಿ
 ಲನ್ನಲೇಪ ಸಮಾಪ್ತವನೆಯುಂಟಾಗುವವರಿಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗರ್ಭಗೃಹವರ್ಯಂ
 ತನಾದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಂದೇಹವು ಉಂಟಾಗದೇ ಇರುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯವು.
 ಈರೀತಿಯಾಗಿ ಪೂಜಾರಿಗಳುಇರುವರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಭ
 ವಿಸಬಹುದಾದ ಅನ್ನಲೇಪಾದಿ ದೋಷವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿಕೊಂಡವರು
 ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಾತಕ್ಕೆ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ದೇವ
 ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಬೇಕೋ? ಪೂಜಾವೈಗುಣ್ಯವನ್ನು ಯಾತಕ್ಕೆ
 ಮಾಡಬೇಕೋ? ತಿಳಿಯದು — ಪಾದುಕಾ ಸಂಚಾರವ್ರಯುಕ್ತ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ.
 ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವದನ್ನು ಯಾರೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ ಆದಾಗ್ಯೂ

ದೇವಾಲಯವ್ವ ಕರ್ಮವೈ ಕೃತಕರ್ಮಣಿ ಕುತ್ರಚಿತ್ |

ಮಧ್ಯಮಾವರಣಾದಂತ ಸನ್ನಿವನಂ ಹೋಮವಶ್ಚಿ ಮಂ||

ಎಂಬ ಪೂರವೇಶ್ವರ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಚನದಿಂದ ದೇ
 ವಾಲಯದ ಮಧ್ಯಮಾವರಣವರ್ಯಂತಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಕರ್ಮವ್ಯವಾದ ಯಾವಕಾರ್ಯ
 ನಡಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಸಂಪ್ರತಿವನ್ನನಾಗಿರುವದ್ದರಿಂದ ಇದು
 ಕೂಡ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಮಿತ್ತವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಸರ್ವಥಾ
 ಶಾಸ್ತ್ರವಿರದ್ದವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪದ್ಧತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವ
 ವಕ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾರುತಾನೆ ಅವರವರು ಮಾಡುವ ಅಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪದ್ಧತಿ ಎಂದು
 ಹೇಳಲಾರರು ?

ಅನಂತರ—[“ಅಥವಾ ಯಾವದೇವರ ಮುಂದೆಯೂ ಪಾದುಕಾ
 ಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಹೇಳೋಣವೆಂದರೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಚನ
 ಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಒಪ್ಪಿ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಪರಕಾಲಸ್ವಾಮಿಗಳವರೇ

ಅರಮನೆಗೆ ಉತ್ಸವಾದಿಗಳಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸುವಾಗ ಆತ್ಮವಿಲಾಸದ ವಿನಾಯಕ ನಮುಂದೆ ಅತಿಸಮೀಪವಾಗಿ ಪಾಡುಕಾಯುಕ್ತಪಾಡರಾಗಿ ಅಂಬಾವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸುವಾಗಲೂ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸನ್ನ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ರಥೋತ್ಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರಮುಂದೆ ಪಾಡುಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಂಚಾರಮಾಡುವಾಗಲೂ ಯಾವಗ್ರಂಥ ದಲ್ಲಿ ಯಾವವಚನಗಳ ಆಧಾರದೊರಿಯುತ್ತೋ ಅದೇಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಡುಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಂಚರಿಸುವದಕ್ಕೂ ಆಧಾರವಾದ ವಚನಗಳು ದೊರೆಯುವದಕ್ಕೆ ಏನೂಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ-ಇದು ಅಸಂಗತನು. ಯಾಕೆಂದರೆ—ಉಪಾಹೃತ ವರಾಹಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಭಗವದಾಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾನಾ ರೂಢರಾಗಿಯಾಗಲೀ ಪಾಡುಕಾ ಧಾರಿಗಳಾಗಿಯಾಗಲೀ ಸಂಚರಿಸಬಾರದೆಂದು ಇರುತ್ತದೆವೋ ಹೊರ್ತು ಇತರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸ ಬಾರದೆಂದು ಇಲ್ಲ

ಆತ್ಮವಿಲಾಸದಲ್ಲಿರುವ ವಿನಾಯಕನಿಗೆ ಅತಿಸಮೀಪವಾದ ಮುಂಭಾಗ ದಲ್ಲಿ ವೈಚ್ಛ ಹೂಣಾದಿಗಳು ಸಹ ಸಂಚರಿಸುವರಾದ್ದರಿಂದ ಆಭಾಗವು ಭಗವದಾಲಯಕ್ಕೆ ಶೇರಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವಬಾಧೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ರಥೋತ್ಸವಾದಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರಮುಂದೆ ಯಾರೂ ಪಾಡುಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಂಚರಿಸುವದಿಲ್ಲ

ಅನಂತರ—[“ಮತ್ತು (ಉಪಾನದ್ಗೂಢಪಾಡಕಃ) ಎಂಬ ವಚನದಿಂದ ಕಾಲುಮುಚ್ಚುವ ಜೋಡುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದವೃಳ್ಳವನೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗೋಣದರಿಂದಲೇ ವರವೈಕಾಂತಿಗಳಾದ ಕೆಲವು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಡಿಗುಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇವರಿಗೆಅಗ್ರೋದ ಕಾದಿಗಳನ್ನೆತರುನಾಗ ಕಾಲುಮುಚ್ಚದೆ ಇರುವ ಚರ್ಮಮಯವಾದ ಎಕ್ಕಡಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇರತಕ್ಕರೂಢಿ ಇದೆ. ಅವರಿಗೂ ಈವಚನವೇ ಆಧಾರವಾಗಿರಬಹುದು”] ಎಂದಿರುತ್ತೇ, ಇದು ಅವಚನದಲ್ಲಿ ಗೂಢವದಕ್ಕೆ

ರಕ್ಷಿತವೆಂದು ಅರ್ಥಹೇಳಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಅಸಂಗತವಾಗಿರುವದು

ಮತ್ತು—ಕುಂಭದಲಂ ಸಮಾಧಾಯ ವಸ್ತ್ರೇಣಾಚ್ಛಾಧ್ಯ ತನ್ಮುಖಂ |

ಮೂರ್ಧ್ನಿಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯತತ್ಕುಂಭಂ ಸೋಪಾನತೋ ಗೃಹಂವ್ರಜೇತ್ |

ಉಪಾನಹೌ ಬಹಿಸ್ಸಾಪ್ಯ ಕುಂಭಂದೇವ ಗೃಹೇನ್ಯಸೇತ್ |

ಇತ್ಯಾದಿ ಪಾಂಚಕಾಲಿಕ ಪದ್ಧತಿ ಧೃತವಾಸಿವ್ಯ ವಚನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳು ಚರ್ಮನುಯವಾದ ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಅಗ್ರೋದಕಾದಿಗಳನ್ನು ತಂದರೂ ಆ ವಚನಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಒಳಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಿಲ್ಲ.—ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಮೈಕಾಂತಿಗಳ ಆಚಾರವು ಇವರ ಇವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಧಕಗಳಲ್ಲದೆ ಬಾಧಕಗಳಾಗಿಯೇ ಇರುವದು

ಅನಂತರ [“ ಮತ್ತು (೧) ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರು ಇರುವ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಪಾದುಕಾಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿದರೆಂದುನ್ನು ಇದು ಅಸಂಗತವೆಂದುನ್ನು ಈ ಆಳ್ವಾರುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಸಹ ಮಾಡದೇಲೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಸಹ ಮುಗಿಯದೆ ಇರುವ ಭಿನ್ನಪ್ರಸ್ಥಾನರಾದ ಬಬ್ಬರು ಶ್ರೀನುನ್ನದ್ಯ ಮತಸ್ಥರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಪ್ರೊಸಿಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರಿಯಲ್ಪಟ್ಟದೆಯೇ ಹೊರ್ತು (೨) ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣವೂ ದೊರಿಯಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಬರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲವು. (೩) ಈಪ್ರಕಾರ ಆಳ್ವಾರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳನ್ನು ಬರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲವು. (೪) ಆದರೆ ಈ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿ ದೊರಿಯುಂಟಾದದಾಗ್ಯೂ ಅವರಗಳ ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿರುವ ಈ ಶೃಂಗೇರಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅವರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಕೃತವಿಲ್ಲವು”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

೧. ಭಗವದ್ಭಕ್ತರನ್ನು ಭಗವಂತನಂತೆ ಗೌರವಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಐಸ್ವ

ವಸ್ತು ಪರಾಕೀರ್ಷಿಸಿದ ಮಹನೀಯರಾದ ಮಧ್ಯಮತಸ್ಥರು ಸ್ಫೂರ್ತರು ಇತರರು ಸಹ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾಡುಕಾ ಧಾರಣುವಿಗಳಿಂದ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾರರು (೨) ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರು ಇರುವ ಪ್ರಾ ಕುರವು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಶೇರಿರುವದರಿಂದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಒಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾಡುಕಾಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಕೂಡದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವು ಮಾಣವಾದ—

ಯಾಸೈವಾರ್ ಪಾಡುಕಾಭಿವಾರ್ ಗಮನಂ ಭಗವದ್ಗೃಹೇ |

ಉಪಚಾರ ಶತೇನಾಪಿ ನಕ್ಷಮಾನಿ ವಸುಂಧರೇ |

ಇತ್ಯದಿ ಮಾರ ಪುರಾಣವಚನವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುವಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನವು ಬರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಲಾಪ ಮಾಡಿರುವದನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ಥರುಪರಾಧಿ ರೋಚಿಸಬೇಕು

(೩) ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುಚ್ಚುವದಕ್ಕೂ ದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಯಾವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವಿರುವದೋ ಅದೇಶಾಸ್ತ್ರದ ಲಿಯೆ ಭದವದ್ಭಕ್ತಾಗ್ರಗಣ್ಯರಾದ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾ ಡುವದಕ್ಕೂ ಪ್ರಮಾಣವಿರುವದು. ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುಚ್ಚುವದೇ ಮೊದ ಲಾದ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಬರಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಅಪ್ರಕೃತವೆಂದು ಹ್ಯಾಗೆ ಬರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೆ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳನ್ನು ಬರಿಯದೆ ಬಿಟ್ಟವು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವಚನಗಳು ಈ ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲ್ಪ ಡುತ್ತವೆ.

ಮುನಯಃ—ಭಗವಂತಂದಿರೆ ವಿಷ್ಣೂಃಸಾಧುಮಿತಾ ಲೋಕಪೂಜಿತಾಃ |

ವಿಸ್ತುಭಕ್ತಾಃ ಕಥಂಪೂಜ್ಯಾಃ ತದ್ವಿಧಾನಂ ವದಸ್ವನಃ |

ನಾರದಃ—ವಿಕಾಂತಿನೋ ಮಹಾಭಾಗಾ ಶೃತಕೋಪ ಪುರಸ್ಸರಾಃ |

ಕ್ಷೋಣ್ಯಾಂಕೃತಾವತಾರಾಯ ಲೋಕೋಜ್ಜೇ ವನಹೇತನಃ ||

ಶಾಂಡಿಲ್ಯದ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇಚಾನ್ಯ ಪಂಚರಾತ್ರಪ್ರವರ್ತಕಾಃ |

ಪ್ರಹ್ಲಾದಶ್ಚೈವ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾಯುಸೂನುರ್ವಿಭೀಷಣಃ |

ಯೇಚಾನ್ಯೈ ಸನಕಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಪಂಚಕಾಲ ಪರಾಯಣಾಃ ||

ಭಕ್ತೋತ್ತಮಾಸ್ತೇ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ನಾನ್ವಿದಿಷ್ಯಾಯ ತನಾದಿಸು ||

ಚಲಸ್ಥಿರವಿಭಾಗೇನ ಲೋಹೈರ್ವಾ ಶಿಲಯಾಪಿವಾ |

ಮಿಮುಸ್ಮಿತಾನ್ಯಥಾಶೋಭಂ ಪೈಶಾಚಸ್ಥಾನ ಕೇಧವಾ |

ನಿರ್ಮಾಯಚ ವಿಧಾನೇನ ಪ್ರಾಂಕಣೇ ಮಂಟಪೇಧವಾ ||

ಸ್ವಸ್ವಮಂತ್ರೈಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯ ವಿಧಿವಚ್ಛ್ರದ್ಧಯಾರ್ಚಯೇತ್ ||

ದೀಕ್ಷಾಗುರೋಶ್ಚ ಪ್ರತಿವಾಂ ಸ್ಥಾಪಮೇನ್ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಯೇ

ಸ್ಥಾಪನಂಪ್ರತಿಕಾಯಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೈವಾತ್ರಸಂಶಯಃ | ಪ್ರತ್ಯಹಂಚು

ರ್ಚನಂತೆಸಾಮುಪಚಾರೈಃ ಪೃಥಗ್ವಿಧೈಃ | ಕರ್ತವ್ಯಮುತ್ಸವಂಚಾಪಿ

ಧ್ವಜಾರೋಹಣ ವರ್ಜಿತಂ | ನಹೋಮೋನುಬಿತ್ತಿರ್ಭಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರೈವಿಧಿ

ರೀದ್ಯಶಃ | ಪಾರತಂತ್ಯೇತ್ರಾ ಭಕ್ತಾನಾಮುತ್ಸವಃ ಕಮಲಾಸನ | ಇತ್ಯಾದಿ

ಪಾದ್ಮಶೃಂಗಾನ್ಯೇಕ ಸಂತಾನವಚನಗಳು ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದ ಆಚಾರ್ಯ

ರನ್ನು ಪ್ರತಿವೈಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳಾಗಿರುವವು.

(೪) ಕೃತತ್ರೇತಾ ದ್ವಾಪರಯುಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಕೋಜ್ಜೇವನಾರಾಧ

ವಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಗ್ರಂಥರಾದ ಪುರಾ

ಣಾದಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಅಲ್ಪರಾಚಾರ್ಯರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಕೃತ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವರಲ್ಲಿಯೂ

ಇವರು ಗುರುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವರಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟುನುಟ್ಟಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ

ವಿರುವದೋ ತತೋಪ್ಯಧಿಕಮಾಗಿಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವಿರುವದೆಂದು ಇವರು

ದೃಢವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ರಾಮಾದಿಗಳು ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಂದನವೇ ಮೊದಲಾದದ್ದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿರಾಶಾಂತರ ರಾಮಾವಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ವರೂ ನಮಸ್ಕಾರಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವಷ್ಟೆ ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಮುಕ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಯಾರುತಾನೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗಿಸುವರು “ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಈ ಶ್ರಿಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ” ಎಂದು ಬರೆದಿರುವ ಇವರು ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಜಗದ್ಗುರುತ್ವವನ್ನು ಎಂದುನ್ನೂ ಬರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಲಜ್ಜೆಪಟ್ಟರೋ ? ಈರಿತಿ ಆಚಾರ್ಯನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಗ್ರಹಗೊಂಡವರು ಅನೇಕರು ಈವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬರಿಯಬೇಕೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು ಆದರೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬರದ್ದಕ್ಕೆ ನಾವು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಅವರಗುರುಗಳನ್ನು ಸಹ ಒಪ್ಪಿಸಿಬರಿಯುವದು ಅನುಚಿತವೆಂದು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿರುವೆವು. ಮೂಲಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರವರು ಆಯಾತ್ಮನೃಪದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನಂತರ ಅಲ್ಲಿನ ಅರ್ಚಕರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದರೆಂದು ಶಂಕರವಿಜಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದು ಹೀಗೆ ಮೂಲಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗೂಕೂಡ ವಂದನೀಯರಾದ ಅರ್ಚಕರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಾಜ್ಞಪ್ತುತಲ್ಲಿರುವ ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಈ ಶ್ರಿಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮರಾಠೆಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಕೃತವಿಲ್ಲವೆಂದು ಇವರು ಹೇಳುವವಾತನ್ನು ಶ್ರೀ ಶ್ರಿಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರೇ ಒಪ್ಪಲಾರರು.

ಅನಂತರ [“ ಈ ಶ್ರಿವೈಷ್ಣವರಲ್ಲೇ ಎರಡುಗುಂಪಾಗಿರುವದರಿಂದ ಒಂದುಗುಂಪಿನವರು ವೇದಾಂತಾಚಾರ್ಯರು ಮೊದಲಾದ ಆಳ್ವಾರುಗಳಿಗೆ ಕೈಮುಗಿಯುವದಿಲ್ಲವು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರು ಪ್ರಳಲೋಕಾಚಾರ್ಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿಯುವದಿಲ್ಲವು ಇವರಲ್ಲಿಯೇ ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ಈ ಆಳ್ವಾರುಗಳಿಗೆ ಮರಾಠೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಯಾತಕ್ಕೆ

ದುಖವಡಬೇಕೋ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥನಿಗೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು” ಎಂದು ಸಂವ್ರದಾಯಗಳನ್ನರಿಯನೆ ಬರೆದಿರುವರು. ವೈಷ್ಣವರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಗುಂಪಿನವರೂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೋ ಹಾಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಮಾಡುವವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಯಾವ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಅವಸೂಸವಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗಿಸತಕ್ಕವರಲ್ಲ ಖ್ಯಾತಿಯಂತರಾದ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಶಂಸ್ತ್ರಸಂಪ್ರದಾಯ ವಿರುದ್ಧಗಳಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಸಕಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ವ್ಯಸನಪಡುವೆವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವದಕ್ಕೂ ನಮಗೆ ವ್ಯಸನವಿಲ್ಲವು

ಅನಂತರ [“ಇದೆಲ್ಲಾ ಹೀಗಿರಲಿ ಈ ಆಳ್ವಾರ್ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಗಿಂತಲೂ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಭರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಭಗವಂತನ ಲೀಲಾವತಾರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವಲ್ಲವೆ ಅಂಥಾ ಭಗವಂತನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಅನೇಕ ಪಠಗಳ ಮುಂದೆ ಈ ಪ್ರೊಸಿಟಿಂಗ್ ಮಾಡಿರುವ ಶ್ರೀಮೈಷ್ಠವೆ ಮಹನೀಯರು ಅನೇಕ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರೂ ಸಹ ಕೆಲವರು ಜೊಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಂಚರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಚರಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇವರು ಬರೆದಿರುವ ಶ್ಲೋಕವನ್ನೂ ಇವರು ಮಾಡಿರುವ ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನೂ ಇವರೆ ಜ್ಞಾವಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಇರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವರು. ಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವವೆಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಕ ಸಮಾಧಿಗಮ್ಯವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. ಯಾವದಾದರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರಲಿ, ಆ ವಿಚಾರದಿಂದೇನು ಫಲ? “ಯಾಚೈರ್ವಾ ನಾದುಕಾಭಿರ್ವಾ ಗಮನಂ ಭಗವದ್ಗೃಹೇ” ಇತ್ಯಾದಿ ಪಂಚರಾತ್ರ ರಕ್ಷಾ ನಿರ್ಣಯಸಿಂಧುಟೇಕೋಪಾಹೃತ ವಚನಗಳಿಂದ ರೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಾಹನದಿಂದಲೂ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವ ಸಂಚರಿಸಕೂಡದೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವದೇ ಹೊರತು ಇತರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಕೂಡದೆಂದು ಸಿದ್ಧ

ಸುವದಿಲ್ಲವು. ವಿಧಿನಿರ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಪ್ರಮಾಣವು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಶೇರದೆ ಇರತಕ್ಕ ಸ್ಥೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದುಕಾವಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಂಚರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಬಾಧೆಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ - ಸ್ತ್ರೀಮಾರ್ಗವನ್ನುಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಇತರರನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವದರಿಂದ ನಾಸ್ತಿಕತ್ವವಾತ್ರವೇ ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡುವದೇಯೋರತು ಇವರು ಮಾಡಿದ್ದು ಸಾಧುವೆಂದಾಗಲಾರದು.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಹನದಿಂದಲೂ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಯೂ ಸಂಚರಿಸಿಕೂಡದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಾವು ಉದಾಹರಿಸಿರುವದರಿಂದಲೂ ಅಂಥಾ ವಚನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಸಿಂಧು ಟೀಕಾಕಾರರಾದ ಸ್ಮಾರ್ತರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವದರಿಂದಲೂ, ನಮಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಉದ್ದೇಶ್ಯವೆಂದು ಇವರು ಬರೆದಿರುವದು ಸಿದ್ಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆತಂಕವೂ ಇಲ್ಲ.

ಮೇಲುಕೊಟೆ ಕೇಶನಭಟ್ಟರು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ವಚನಗಳೆಂದು ಬರೆದಿರುವ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ— ಅನಂಗೀಕೃತ್ಯವೈ ದೀಕ್ಷಾ ಮಾಚಾರ್ಯಾಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಜೋರಿತಾಂ || ಯಃಪೂಜಯತಿ ದೇವೇಶಂ ತದಾ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಷಯೋಭವೇತ್ ||—ಎಂದು ಅನೀಕ್ಷಿತರು ಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಾಡಿಕೂಡದೆಂದು ಇರುತ್ತೆ. ಮತ್ತು “ಆಲಯೇ ಪಂಚರಾತ್ರೇಣ ಸ್ಥಾಪಿತಂ ಪ್ರಾಜಿತಂ ಪುರಾ || ಅನ್ಯಮಾರ್ಗೇಣವೈ ವತ್ಸ ಶಪನ್ಯಪಿ ನಪೂಜಯೇತ್ ||” —ಎಂದು ಪಂಚರಾತ್ರಾತಿರಿಕ್ತವಾದ ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೂ ಪಂಚರಾತ್ರಸ್ಥೂಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞನಕೂಡದೆದಿರುತ್ತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಆ ವಚನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಂತ್ರಸಾಂಕರ್ಯವರವೆಂದುಹೇಳಿರುವದು ಅನಂಗತ್ರ. ಈ ರಂಗನಾಥದೇವರು ಆಗಮೋಕ್ತರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವೆವು.

ಮತ್ತು—ಅ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ “ವೈಖಾನಸಸಿಂಹಾರ್ಥಾಯ ಭೃಗುಣಾ
ತುಕ್ರಮೀರಿತಂ || ವೈಖಾನಸಾದ್ಯಂ ಯತ್ತಂತ್ರಂ ತಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಸೇವಿತಂ || ಯಾಮುಳಂಕೊಬ್ಬವೀತಂತ್ರಮನುಲೋಮೈರನುಷ್ಠಿತಂ ||
ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ತಂತ್ರ ಸಾಂಕರ್ಯಂ ನಕುರ್ಯಾತ್ತು ಕಥಂಚನ || ” ಎಂದು
ಮೂಲಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠವಿರುವದು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೇಶನಭಟ್ಟ
ರುನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಿಕಾರಿಕವಾದ ಕೆಲವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ
ತಂತ್ರಗಳಿರುವವು. ಅನುಲೋಮನಾತ್ರಾಧಿಕಾರಿಕವಾದ ಕೆಲವು ನಿಕ್ಯ
ಷ್ಣ ತಂತ್ರಗಳಿರುವವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದಕ್ಕೂ ವರಸ್ಪರ ಸಾಂ
ಕರ್ಯಕೂಡದೆಂದು ಅದರರ್ಥವು ಹಿಂಗಿರುವಲ್ಲಿ ‘ತದಬ್ರಾಹ್ಮಣಸೇವಿತಂ’
ಪ್ರತಿಲೋಮೈರನುಷ್ಠಿತಂ ಎಂದು ಸ್ವಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಪೂರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅಧಿ
ಕಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡುವವರ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಕಾಗಿರುವದು.
ಪ್ರಶಸ್ತ ತಂತ್ರಗಳಿಗೂ ಸಾಂಕರ್ಯ ಕೂಡದೆದಿರುವದರಿಂದ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ನಿಕ್ಯ
ಷ್ಣತ್ವ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಆವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸೇವಿತತ್ವ ವಿಶೇ
ಷವು ಉತ್ಕೃಷ್ಟತ್ವ ಪ್ರಬರ್ತಕವು. ಅನುಲೋಮಾನುಷ್ಠಿತತ್ವ ವಿಶೇಷ
ವು ನಿಕ್ಯಷ್ಣತ್ವ ಸೂಚಕವು. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ನಿಕ್ಯಷ್ಣ ತಂತ್ರಗಳಿಗೂ
ವರಸ್ಪರ ಸಂಕರಕೂಡದೆಂಬುದೇ ಈ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವು.
ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಬರೆದಿರುವ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಯಾವದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಅನಂತರ—[“(೩) ಉದ್ದೇಯವು ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಶರಣಿಗೆ
ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇಇರುವದು ಅನಂಗತವೆಂದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸತ
ಕ್ಕುದ್ದು ಇದಕ್ಕೆತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು. ಈಪ್ರಕಾರ
ಶರಣಿ ಎಂಬುವದನ್ನುಮಾಡಿ ಇಬ್ಬುಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ
ಗಲೀ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಆಗಲೀ ಎಲ್ಲೂ ಹೇಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಶರಣಿಎಂಬ
ವದು ಉತ್ಪನ್ನವಿಗ್ರಹಾದಿಗಳಂತೆ ಪ್ರಾಪಿಸಲ್ಪಡುವದಿಲ್ಲವು. ಇದಕ್ಕೆ ಧೂಪ

ದೀವ ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳೂ ಇಲ್ಲವು ಇದು ದೇವರಿಗೆ ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದೂ ಅಲ್ಲವು. ಇದು ಒಂದು ಮತಸಂಬಂಧವಾದ ಸಂಕೇತವಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮರ್ಯಾದಾರೂಪವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಭಿನಾದನಮಾಡದೆ ಇರುವದು ಅಸಂಗತವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಅಸಂಗತವಾಗಿದೆ ”] ಎಂದು ಸಕಲಾಗ ಮಪುರಾಣಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸೆಮಾಡಿದಹಾಗೆ ಅಭಿನಯಸಿ ಬರೆದಿರುವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆಹೋಗಿ ದೇವರದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಆಸ್ಥಿಕೆರಿಗಲ್ಲಾ ಶರಾರಿಯು ಭಗವದ್ವಿಂಬ ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಗೌರವಾರ್ಹವೆಂಬ ಅಂಶವು ವಿದಿತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅತಿಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಸಯಕ್ಕೆ ವಚನವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ. ದೇವಸ್ಥಾನದಮುಖವನ್ನು ನೋಡದೇ ಶಾಸ್ತ್ರಗಂಧವನ್ನರಿಯದೆ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿರುವವರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವೆವು ನಲಕೂಬರಸಂಹಿತಾಯಾಂ—

ಸಕಲಂನಿಷ್ಕಲಂಚೇತಿ ದ್ವಿವಿಧಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ |

ಸಕಲಂಬಿಂಬಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ನಿಷ್ಕಲಂಪಾದುಕಾಭವೇತ್ |

ನಿಷ್ಕಲತ್ವಾದ್ವಿಶೇಷೇಣಸ್ಪರ್ಶದೋಷೋನವಿದ್ಯತೇ |

ಚತುರ್ವರ್ಣೈಶ್ಚ ಶಿರ ಸಾಧಾರಣ್ಯಂ ಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತೈಃ |

ಅಪಿವೇದಾಂತವಿದ್ವಿವ್ರಿನ್ಮರ್ಕರಗ್ರಾಹ್ಯಮೆವಮಿ |

ಚಂಡಾಲಾದ್ಯೈಸ್ತುರಸ್ಯಾದ್ಯೈರ್ನಧಾರಣ್ಯಂ ಶಿರಸಾಪಿತತ್ |

ಕರೇಣಯದಿ ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾದುಕಾಚವಿಜಾತಿಭಿಃ |

ನಿಷ್ಕೃತಿಸ್ತತ್ರಕರ್ತವ್ಯಾಬಿಂಬಸ್ಪರ್ಶ ವಿಧಿರೃಥಾ | ಇತಿ

ಹೀಗೆ ಶರಾರಿಂಬ ಭಗವತ್ಪಾದುಕೆಯು ಭಗವದ್ವಿಂಬ ತುಲ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುವಲ್ಲಿ ಅಂಥಾಶರಾರಿಯನ್ನು ಭಕ್ತರಾದವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಿಡುಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡುಬಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಭಿವಂದನಾದಿಗಳನ್ನು ನಡಿಸದೇಇರುವ

ಸುತ ಯುಕ್ತನಾಗುವದೋ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. “ನಾರಾ
 ಯಣ ಕರುಣಾಕರ ಶರಣುಕರವಾಣಿ ತಾವಕಾಚರಣಾ | ಇತಿಪ್ರಪ್ತಿದೀ
 ಮದೀಯಿ ಹೃದಯಸರೋಜಿನದಾವನತು ” ಎಂದಲ್ಲವೇ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು
 ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿರುವರು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ [೬ ತಮಿಗೆ
 ಮರ್ಯಾದೆ ಸಂತುಲನವು ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದ ಸುಕಾದ
 ಮರ್ಯಾದೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರವೈಕಿ ಒಬ್ಬರು ಇತರಿವರ ಶೃಂಗೇ
 ರಿಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ದಯಮಾಡಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಈ ಶರಾರಿಯನ್ನು ಇತರಮರ್ಯಾದೆ
 ಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಪದ್ಧತಿಪ್ರಕಾರ ಇಸ್ತಿಹಸಾಲ್ ಹೋಗತಕ್ಕ
 ಸ್ಥಲದವರಿಗೂಹೋಗಿ ಮರ್ಯಾದೆಮಾಡತಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮನ್ನಾನಾಡಿ
 ಸಬೇಕೆಂದು ಮುಜರಾಯಿ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರಿಗೆ ಬರಿಯಬೇಕೆಂದು ಅವೇಕ್ಷಿ
 ಸುವದು ನೋಡಿದರೆ ಇವರೆ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನಾದಾಗ್ಯೂ
 ಈಮೇರಿಗೆ ಹೇಳಲಾರರು ಇಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ದೇವಸ್ಥಾನವಾಗಿರು
 ವಲ್ಲಿಯೇ ಈರೀತಿ ಅವೇಕ್ಷಿಸುವದು ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ಅಶ್ಚರ್ಯವೆಡಬೇಕಾ
 ಗಿದೆ. ”] ಎಂದು ಬರವಿರುವದನ್ನು ಅಸಂಗತವೆಂದು ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರು
 ಲೂಪಿಸಿದರು. ಕಾವೇರೀ ಮೊದಲಾದವನಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ
 ಕಾಲೈಗಳು ಸರ್ಕಾರಿಗಳಾದಾಗ್ಯೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾರುಯಾರು ಎಷ್ಟು
 ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವೋಪಮೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರ
 ಉಪಯೋಗವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಶೇರಿರುವದು ಮತ್ತು ಇತ
 ರರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಭಂಗವಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಉಪಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕೆ
 ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುವದು
 ಮತ್ತು ಇತರರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಭಂಗವಾಗದಂತೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾತನಾಡು
 ವದನ್ನು ಜಗದ್ವಿದಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಸರ್ಕಾರ
 ರಿಯಾದಾಗ್ಯೂ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರಪದ್ಧತಿ ವಿರೋಧವನ್ನು ದೇವತಾ

ವಮಾನವನ್ನು ಸಹ ನಡಿಸಿ ಇತರರಿಗೆ ಭಂಗಪಡಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದರೆ ಆವಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ನಿರೋಧಿಸುವವಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿ ಸುವದು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು ಇವರಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೂ ಅನುಷ್ಠೇಯವೇ ಆಗಿರುತ್ತೆ ಎಂದುತಿಳಿಯುವದು.

ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ವಿಮ್ಬಲಾಂಭನವಂ ಧರಿಸಿ ಮೈಷ್ಣವ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡವರಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾ ಡಿದ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಪೂಜೆ ಇವುಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರನಿರ್ದಿಷ್ಟಗಳೆಂದು ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಶ್ರೀರಂಗರಾಜಸ್ವರದ ರಂಗಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಅಂಶವನ್ನು ೬ನೇ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು ಎಂಬ ಅನುವಾದಮಾಡಿ ಅನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತೋಪಯೋಗಿಯಾದ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವೆವು. ಹಾಗಂದರೆ—

[“ವಿಮ್ಬಲಾಂಭನವಂ ಧರಿಸಿರತಕ್ಕವರಲ್ಲವೆಂದು ಯಾವ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಹೇಳಿ ಇಧಾರೋ ಅದು ನಿಜವಾದರೂ ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವು.”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವರು. ಇದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸೋಣ

[ವರಾಕರಸ್ಮೃತೌ ಉತ್ತರಭಾಗೆ *

ವಿಧಿನಾ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ಧಾರಣಂಚೋಧ್ವಂಪ್ರಂಥ್ರಕಂ ।

ಉಪವೀತಂಶಿಖಾಬಂಧೋ ವಿವ್ರಸ್ಯ ಸತತಂ ಸ್ಮೃತಂ ॥

ಚಕ್ರಲಾಂಛನಹೀನಸ್ಯ ದ್ವಿಜತ್ವಂ ನಿಷ್ಫಲಂಭವೇತ್ ।

ಪಾದ್ಮಪುರಾಣೇ ¶

ವಿಧಿನಾ ಮೈಷ್ಣಪಂಚಕ್ರಂ ಧಾರ್ಯಂಹಿ ಶ್ರುತಿಕೋದನಾತ್ ।

* ಕಲಿಕತ್ತಾ ಜೀವಾನಂದ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡುವದು.

¶ ಪೂನಾ ಆನಂದಾಶ್ರಮ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡಿ.

ದಕ್ಷಿಣೇತುಭುಜೇವಿವ್ರೋ ಬಿಭೃಯಾದ್ವೈ ಸುದರ್ಶನಂ ||

ಸವ್ಯೇತು ಶಂಖಂ ಬಿಭೃಯಾದಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋವಿದುಃ |

ಏವಂ ಮಹೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಚಕ್ರಾದಿಧಾರಣಂ ||

ತಥೈವಸಾಮ್ನಿಯಜುಃ ಋಚಿಪ್ರೋಕ್ತಂ ಶುಭಾನನೇ |

ವ್ರತೇವಿಷ್ಣೋ ಅಬ್ಜಚಕ್ರೇ ಪವಿತ್ರೇ ಜನ್ಮಾಂಭೋಧಿಂ ತರ್ತವೇ
ಚರ್ಷಣೀಂದ್ರಾಃ ||

ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ಧಾರಣವೇ ವಿಷ್ಣು ಲಾಂಛನವೆಂದು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವುದು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಸಹಸ್ರಗಳು ಇದ್ದರೂ ಗ್ರಂಥವಿಸ್ತಾರವಾಗುವ ಕಾರಣ ನೆಂಗ್ರಹಮಾಡಿರುತ್ತೆ. ಈ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನವನ್ನು ಧರಿಸತಕ್ಕಂಥಾವರೇ ಪಂಚರಾತ್ರೋಕ್ತ ದೀಕ್ಷಾಯುಕ್ತರಾಗಿರುವರು. ಪಂಚರಾತ್ರೋಕ್ತದೀಕ್ಷೆಯು ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರದೀಕ್ಷೆ ಚಕ್ರಾಬ್ಜಮಂಡಲದೀಕ್ಷೆಯೆಂದು ಎರಡು ವಿಧವೆಂದು ಅನುಗತದಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ದೀಕ್ಷೆಯೂ ಇಲ್ಲದವರು ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶವನ್ನೂ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವುದು ಪಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಮಾಣಾದ್ಯುಪನ್ಯಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವೆವು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನವನ್ನು ಧರಿಸದೆ ವಿಷ್ಣುದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಇರುವಂಥಾವರು ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನರ್ಹರೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಾವು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕೃತೋಪಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ಇವರುಹೇಳುವುದು ಶುದ್ಧ ಅಸಂಗತವು. ಹೀಗೆ ಇರುವದರಿಂದಲೇ

[“ಪ್ರಕೃತಃಪರಃ ಲಭಿಷ್ಯಾಯವೇತುವ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನಂ ಧರಿಸ ತಕ್ಕವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಬಾಧಕ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರದರೆ ತುಂಬಾ ಇವರು ಖೇದಪಡಬೇಕಾಗಿಬರುತ್ತೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರನ್ನು ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ

ಬರೆಯದೆ ಬಿಟ್ಟು ಇರುವುದಿಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನವನ್ನು ಧರಿಸಿದೇ ಇರತಕ್ಕವರು ಈ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಣಮಿಸಬಾರದೆಂದು ಇವರು ಉಪಹರಿಸುವ ಇಷ್ಟುವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದು ಅಸಂಗತವಾಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನಧಾರಣವೇ ಮಂಚನಂಸ್ಕಾರ ದೀಕ್ಷಾರೂಪವಾದ್ದರಿಂದ ತಾದೃಶ ದೀಕ್ಷಾರಹಿತರು ಗರ್ಭಗೃಹ ಪ್ರವೇಶ ಪ್ರಾಜಾಪಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂಬ ವಿಷಯವು ನಾವು ಉಪಾಹರಿಸಿರುವ ಅನೇಕಪ್ರಮಾಣ ವಚನಗಳಲ್ಲಿರುವಲ್ಲಿ ಅದು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವಲಾಪನಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವು. ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನ ಧಾರಣಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಬರಿಯ ಬಹುದಾದ ಬಾಧಕ ವಚನಗಳನ್ನು ತಾದೃಶಬಾಧಕ ಪರಿಹಾರಕವಾಗಿಯೂ ಸಾಧಕವಾಗಿಯೂ ಇರುವಂಥಾ ನಿರ್ಣಯ ಸಿದ್ಧವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ಸ್ಮಾರ್ತರಿಂದಲೇ ಪ್ರಮಾಣತ್ವೇನ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಹ ಅನೇಕಸ್ಮೃತಿ ಸ್ಮೃತಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಹ ನೋಡಿರುವನಮಿಗೆ ಇವರು ಭಾದಕ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಮಾತ್ರದಿಂದ ಖೇದಲೇತವು ಉಂಟಾಗಲಾರದು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಸ್ಮಾರ್ತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ನೋಡದೇ ಅಸಂಗತವಾಗಿಯೂ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿಯೂ ಆಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಖೇದವುಂಟಾಗದೆ ಇರಲಾರದು.

ಅನಂತರ-“ ಈಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು ಹೇಳುವ ಲಾಂಛನವು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನವಲ್ಲ. ಪರಂತು ಶಾಸ್ತ್ರೀತ್ಯಾ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನವೆಂದರೆ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಮೇರೆ ಸನ್ಯಾಸವೇ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದರನ್ನು ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಧರಿಸಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆಂದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ”] ಎಂದಿರುತ್ತೆ. ಪ್ರಾರೋಪದಾಹ್ಯತಪರಾಶರ ಪಾದ್ಮಾದಿ ವಚನಗಳಿಂದ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿ ಧಾರಣವೇ

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನವಾಗಿರುವದು. ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವು ತ್ರೈವರ್ಣಿಕರಿಗೆ ಯಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಶ್ಯಕವಾದದ್ದೆಂದು ಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವಾದಕಾರಣ ಅದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನವಾಗಲಾರದು ಒಂದುವೇಳೆ ಹಾಗೆ ಆದಾಗ್ಯೂ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮರೂಪವಾದ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನವು “ ನೈವಾಧಿಕಾರೀನಂನ್ಯಸೀ ” ಇತ್ಯಾದಿ ವಚನಗಳಿಂದ ಅಲಯದಲ್ಲಿನ ಪೂಜಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಾಧಕವೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಸಾಧಕವೆನ್ನು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲವು ಮತ್ತು ಶೈವ ವೈಷ್ಣವಾದಿ ಪಂಚಮತಗಳನ್ನು ಸಿಸ್ಥಾಂತರೂಪವಾಗಿಯೂ ಕಾಪಾಲಿಕ ಮತವನ್ನು ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ರೂಪವಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆಂದು ಶಂಕರವಿಜಯದಲ್ಲಿರುವದು ಯಥಾ (೭೦) ಪ್ರಕರಣ—

“ಕೃತಾಂಜಲಿ ಪ್ರಟಂಽಟುಕನಾಥ ಮಾಲೋಕ್ಯ ವರಮಗುರು
ಭಗವಾನಿದಮಾಹ ಭೋಃ ಶಿಷ್ಯ ದೇವಸಿದ್ಧಾಂತಾಂ ತೇಷಾಂ
ಶೈವವೈಷ್ಣವಸೌರಾಕ್ಷ ಗಾಣಾವತ್ಯಾಂ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವೈ
ತ್ರೈಭವನ್ಮತಂರಚಯ ತದಭಾವೇ ತೇಷಾಂ ಸಿದ್ಧಾಂತತಾ
ನಘಟತೆ ಇತಿ ” | ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹೀಗೆ ದೇವಸಿದ್ಧವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತರೂಪವಾದ ವೈಷ್ಣವಮತವನ್ನು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ತಮಿಗೆ ಅಂತರಂಗಶಿಷ್ಯರಾದ ಇಬ್ಬರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಭಾರಣ ರೂಪವಾದ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನ ಸಹಿತವಾದ ವೈಷ್ಣವಮತವನ್ನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರೆಂದು ಅದೇ ಶಂಕರವಿಜಯದಲ್ಲಿರುವದು. ಯಥಾ ೬೪ ಪ್ರಕರಣ

“ಶೇಷವಾಯುಸತ್ಯೇಷಾತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಹಸ್ತಾಮಲಕಾ ಸ್ವಾಂತ
ರಂಗಶಿಷ್ಯಾ ” ಇತ್ಯುಪಭೃತಾಭ್ಯಾಂ ವಂದಿತವಾದಃ ವರನು
ಗುರುರ್ದಯಂಬುಧಿರಿದಮಾಹ—ವಿಷ್ಣುವತಂ ಪಡ್ವಿಧಭೇದ
ವಿರಾಜಿತಂ ಸಕಲಮನುಜ ಮೋಹಕರಂ ದ್ವಿಪಂಚಮುದ್ರಾ

ಲಿಂಗ ನಾರಾಯಣಾಸ್ವಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರೋವದೇಶ ಮೂಲಂ ದೈ
 ಷ್ವ ಸೃಷ್ಟಿ ದೋಷನರ್ಜಿತಂ ಕಲ್ಪಯತಂ...ಇತ್ಯನಂತರಂ
 ಸಹಿಸ್ತೂರ್ನಭಾಗೆ ಉಕ್ತೃಣಾಚಾರ್ಯಚಿಕಿಲ ದಿಗ್ವಿಜಯಂ ಕೃತ್ವಾ
 ಕಾಂಕ್ಷಿದ್ವಾ ಪ್ರಹ್ಲಾಡೀನ್ ಸಚ್ಚಿದ್ರೋಧ್ವಪುಂಡ್ರಧಾರಣಶಂ
 ಖಚಕ್ರಾಂಕ ಭಾಸುರಭುಜಯುಗಲಾಂಕೃತ್ವಾ ಭಾವ್ಯಾದಿಗ್ರಂ
 ಧೃತಯ ಮಕರೋತ್. ಹಸ್ತಾನುಲಕಸ್ತು...ಪಂಚಮುದ್ರಾಂಕ
 ವಿರಾಜಿತಾಂ ಭಗವದಸ್ವಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವಮಾನಕ್ರಾಂ ಕಾಂಕ್ಷಿದ್ವಾ
 ಪ್ರಹ್ಲಾಡೀನ್ ಕೃತ್ವಾ” ಇತ್ಯನಿ

ಹೀಗಿರುವ ಶಂಕರವಿಜಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವೈಷ್ಣವನುತಕ್ಕ ಅನುಭಾ
 ರಣವಾದ ಶಂಖಚಕ್ರಲಂಛನವೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷ್ಣುಲಾಂಛನವೆಂದು
 ಇವರು ಒಪ್ಪದೆ ಇರಲಾರದು

ಅನಂತರ [“ ಏವಂತು ವೈದಿಕಾರಾಧನಕ್ರಮವನ್ನುನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕ
 ವರೆಂಬುದು ಪಾತ್ರಗಿಡ ಇವರು ವೈದಿಕೋಪ್ಸರಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವರು ಶ್ರೀ
 ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರು
 ವದು”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವರು. ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ವೈದಿಕಾ
 ರಾಧನಕ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವರಾದಾಗ್ಯೂ ಪಂಚರಾತ್ರೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ವೈ
 ದಿಕಾರಾಧನವನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಪಂಚರಾತ್ರಾನುಸಾರಿಯಾದ ಆಲ
 ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರು ಮಾಡುವದು ಯುಕ್ತವಾಗಲಾರದು. ಪಂಚರಾತ್ರೋಕ್ತ
 ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥೂಲದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವಮಾರ್ಗದಿಂ
 ದಲೂ ಪೂಜೆನಡಿಸಿಕೂಡದೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ನಿರೂಪಿಸಿ
 ರುವೆವು ವೇದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಆರಾಧನಕ್ರಮವು ಹೇಳಲ್ಪಡ
 ಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ಮೃತಿ ಸೂತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಆರಾಧನಕ್ರಮವೇ
 ವೈದಿಕಕ್ರಮವೆಂದು ಇವರೂ ಹೇಳಬೇಕಷ್ಟೆ ? ಅಂಥಾ ಸ್ಮೃತಿ ಸೂತ್ರ

ಗಲಲ್ಲಿಯೆ ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಧಾರಣವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಆಲಯಸ್ಥ
ಃನಿಬಾರಾಧನದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು.

ಶಾಸಕೀಯಾಲಯಾರ್ಚಾವ್ರಿಧ್ಯಾಯಾಂ—

ಗೃಹಸ್ಥೇನೈವ ಸಂಸ್ಪೃಶ್ಯ ದೀಕ್ಷಿತೇ ಚ ಹರೇಸ್ತನುಃ |

ಅನ್ಯೇನಸ್ಪರ್ಶಿತಾಸಾಚೇತ್ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೇನವಿಶುದ್ಧ್ಯತಿ ||

ಅಚಕ್ರಧಾರಿಣಾಸ್ಪೃಷ್ಯಂ ಗಾತ್ರಂಶೂದ್ರೇಣ ಚೈವಹಿ |

ಪುನಃಪ್ರತಿಸ್ಥಾಂಕೃತ್ಯೈವ ಪೂಜಯೇ ದಾಲಯೇಹರೇ ||

ಬಿಂಬಂವಸ್ಪರ್ಶ ತುರ್ಯದ್ವೈ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಯತೀಶ್ವರೌ |

ಢಾಧಿತಿಷ್ಠತಿತದ್ವಿಂಬಂ ವಿಷ್ಣುಸಂತ್ಯಂ ವದಾಮ್ಯಹಂ ||ಇತಿ.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ— “ ವಿಷ್ಣುದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡವರಲ್ಲವೆಂಬುವುದು ಶುದ್ಧ
ಸುಳ್ಳಾದದ್ದು

ಇದು ಹ್ಯಾಗಂದರೆ (ವೈದ್ಯನಾಥನೀಕ್ಷಿತೀಯೆ ಸನ್ಯಾಸಳು ನಿರೂಪಣೆವ್ಯಾಸಃ |

ದ್ವೇರೂಪೆ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಚರಂಚಾಚರಮೇವಚ [

ಚರಂಸಂನ್ಯಾಸಿನಾಂರೂಪಂ ಅಚರಂಪ್ರತಿನಾದಿಕಂ |

ತತ್ತ್ವವಕ್ಷತ್ರಿಯಾದೀನಾಂ ಸನ್ಯಾಸಾಭಾವನಿರೂಪಣ ಪ್ರಕರಣೆ ಅತ್ರಿಃ—

ನತಾನನ್ಮಚ್ಯತೆದುರಿಖಾತ್ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯೋಶ್ಚ ಬಂಧನಾತ್ |

ಯಾವನ್ನ ಧಾರಯೆದ್ವಿಶ್ರೋ ವೈಷ್ಣವಂಲಿಂಗಮಾದರಾತ್ ||

ಮುಖಜಾನಾಮಯಂಧರ್ಮೋ ವೈಷ್ಣವಂಲಿಂಗಧಾರಣಂ |

ಬಾಹುಜಾತೊರುಜಾತಾನಾಂ ನಾಯಂಧರ್ಮೋವಿಧೀಯತೆ ||

(ವೈಷ್ಣವಲಿಂಗಧಾರಣಂ ಸಂನ್ಯಾಸಃ) ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಈಪ್ರಕಾರ ಸನ್ಯಾಸಿ
ಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುರೂಪತ್ವ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಸನ್ಯಾ
ಸಕ್ಕೇನೆ ವೈಷ್ಣವಲಿಂಗವೆಂದು ರೂಢಿ ಇರುವದ್ದರಿಂದಲೂ (ಅಪ್ಪಾಕ್ಷರಿಂ
ಸಮುಚ್ಚಾರ್ಯ ಯತಯಸ್ತು ನಮಸ್ಕೃತಾಃ | ಸ್ಮೃತನಾರಾಯಣಾಘ್ನಂತಿ

ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪಾಪಪಂಜರಂ) ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವಾಗ ನಾರಾಯಣಾಪ್ಪಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂತಲೂ, ಇವರು ಸರ್ವದಾ ನಾರಾಯಣಸ್ತೋತ್ರವಂ ಮಾಡಬೇಕೆಂತಲೂ ಇರುವದರಿಂದ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದ ವಿಷ್ಣುದೀಕ್ಷೆಯು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವದೂಯಿಲ್ಲ] ಎಂದು ಬರದಿರುವದು ಅಸಂಬದ್ಧಪ್ರಲಾಪವಾಗಿರುವದು. ಇವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವೈಷ್ಣವಾಫೀಯೋದಾಹೃತ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸರು ವೈಷ್ಣವಲಿಂಗವೆಂದು ಇರುವದೇಹೋರ್ತು ವೈಷ್ಣವದೀಕ್ಷೆಎಂದು ಇಲ್ಲವು. ಲಿಂಗಶಬ್ದವು ಚಿಹ್ನವರಿಯವಾದರೂ ದೀಕ್ಷಾವರಿಯವಾಗಲಾರದು. ಮತ್ತು ತತ್ತಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಸ್ಥ ವಚನಗಳಿಗೆ ತತ್ತಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಅರ್ಥಹೇಳಬೇಕೆ ಹೊರತು ಯಥಾರ್ಥಂ ಚಿತ್ ಆಗುವ ಆರ್ಥವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನು ಕುರಿತು ಇರುವ ವಿಧಿ ನಿವೇಧನಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೂ ಗೃಹಾವಸ್ಥಿತತ್ವ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಸಂಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಗಮಸಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿನ ದೀಕ್ಷಿತ ದೀಕ್ಷಿತ ಪದಗಳಿಗೆ ಆಗಮಸಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧ ದೀಕ್ಷಾಯುಕ್ತ ತನ್ನಿನ್ನರೆ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದಕಾರಣ—ಅದೀಕ್ಷಿತೈರನ್ಯತಂತ್ರ ದೀಕ್ಷಿತೈರರ್ಚಕೇತರೈಃ |

ಸ್ಪೃಷ್ಟೈಬಿಂಬಿತಥಾಕುರ್ಯತ್ ಸ್ವಪನಂತ್ಯಧಮಾಧಮಂ ||

ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೋದಾಹೃತ ವಚನಗಳಿಂದ ಶ್ರಿಂಗೇರಿ ನಾಥಮಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗದೆ ಹೋಗಲಾರದು.

[“ಇತರ ದೀಕ್ಷೆಗಳೆಲ್ಲಾ ವೇದವಿರುವದ್ದವಾದ ದೀಕ್ಷೆಗಳು. ಸನ್ಯಾಸ ವೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷ್ಣುದೀಕ್ಷೆಯು”] ಎಂದು ಬರದಿರುವದು ಉದಾಹೃತ ನೇಕ ಪ್ರಮಾಣವಿರುವದ್ದಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ ಸೋಮಯಾಗ ದೀಕ್ಷಾದಿಗಳಿಗೆ ವೇದವಿರುವದ್ದ ದೀಕ್ಷಾತ್ವ ಸಂದರ್ಶಕವಾಗಿಯೂ ಇರುವದು. ಹೀಗಾದ್ದ

ರಿಂದಲೇ [“ ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷ್ಣು ಲಾಂಛನನಂ ಧರಿಸತಕ್ಕವರಲ್ಲವೆಂಬುವದೂ; ವಿಷ್ಣುದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೈಕೊಂಡವರಲ್ಲವೆಂಬುವದೂ ನಡೆ ನಿಯಮದ್ದಲ್ಲವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು ಗರ್ಭಗೃಹಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶನಾಡಿ ಆದ್ರಿ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಿಸುವ ಈ ಕಾರಣಗಳು ಸಾಧಕನಾಗಲಿಲ್ಲವು. ”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದು ಅಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದು. ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ದೇವಾಲಯಸ್ಥ ಬಿಂಬಪ್ರಜಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೋಧಿಸುವ “ನೈವಾಧಿಕಾರೀ ಸನ್ಯಾಸೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಪ್ಯುಕ್ತಲಕ್ಷಣಃ | ಇತರೇಪಿತ್ರಯೋವರ್ತುರ್ಯಜುರೇನಾಧಿಕಾರಿಣಿ ” ಇತ್ಯಾದಿ ವಚನಗಳು ಪಾದ್ಮಸಂಹಿತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವದರಿಂದಲೂ “ತತ್ತೋಕ್ತಿನ” ಇತ್ಯಾದಿ ಸೂತಸಂಹಿತಾವಚನವು ಪ್ರಕೃತಾನುಪಾಯುಕ್ತವೆಂದು ಪ್ರೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವದರಿಂದಲೂ [“ ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಜಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು (ನೈವಾಧಿಕಾರೀ ಸನ್ಯಾಸೀ) ಎಂಬವಾಗಿ ಒಂದು ವಚನವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಘಟಾನೆಯ ಸ್ಥೂಲವಲ್ಲಿರುವದೆಂದು ಹೇಳದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸೂತಸಂಹಿತಾ ಉತ್ತರಭಾಗದ ೪ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ೪೫ ನೇ ಶ್ಲೋಕವಾದ (ತತ್ತೋಕ್ತೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ದೇವತಾಯಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ || ಸಾಪಿವಂವ್ಯಾಚ ನೇವ್ಯಾಚ ಪ್ರೂಪನೀಯಾಚ ವೈದಿಕೈಃ) ಎಂಬ ವಚನದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು (ಪರಾಶರವಾಧವೀಯೇ ಯತಿಧರ್ಮನಿರೂಪಣಪ್ರಕರಣೆ ಅತ್ರಿಕಿ— ಸ್ನಾನಂ ಸುರಾರ್ಚನಂ ಧ್ಯಾನಂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಾಯಾಮೋ ಬಲಿಸ್ಸುತಿ || ಭಿಕ್ಷಾಟನಂ ಜಪಸ್ಸಂಧ್ಯಾ ತ್ಯಾಜಕರ್ಮಫಲಸ್ಯಚ || ಏವ ಸ್ವಧರ್ಮೋ ವಿಖ್ಯಾತಕೀರ್ತಿನಾಂ ನಿಯತಾತ್ಮನಾಂ || ತತ್ತ್ವನ—ಭಿಕ್ಷಾಟನಂಜಪಸ್ಸನ್ನಾನಂ ಧ್ಯಾನಂಶೌಚಂ ಸುರಾರ್ಚನಂ || ಕರ್ತವ್ಯಾನಿ ವಡೇತಾನಿ ಸರ್ವಥಾ ನೈವದಂಡವತ್) ಮತ್ತು (ವೈದ್ಯನಾಥದೀಕ್ಷಿತೀಯೇ ಯತಿ

ಧರ್ಮಪ್ರಕರಣೆ ದಂತಧಾವನಾದಿಕವಾರಭ್ಯ ಉಕ್ತಂ—ಗುರಾವಿನಂದನಂ ಕೃತ್ವಾ ದಂಡಂ ನಭಸಿ ಧಾರಯೇತ್ || ಪ್ರಕ್ಷಾಳ್ಯಪಾಪಾವಾಚನ್ಯು ದೇವಪೂಜಾಂ ಪ್ರಕಲ್ಪಯೇತ್ || ಗುರೂಪವಿಷ್ಣುಸಂಗೇಣ ನ್ಯಾಪ್ಯಾನಾವಿಪ್ರಾಪ್ತಕಂ || ಸ್ವಯಂಪತಿತತುಲಸೀ ಪತ್ರಾದ್ಯೈಸ್ಸವ್ಯಮಾಹೃತೈಃ || ಪೂಜಯೇನ್ನೋಕ್ಷುಂ ವಿಸ್ತುಂ ಜ್ಞಾನದಂಚ ಮಚೇತ್ಸರಮಿತಿ) ಇತ್ಯಾದಿ ವಚನಗಳಿಂದ ಯತಿಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ದೇವತಾರ್ಚನವು ವಿಧಿಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತುಪೂಜಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪದ ರದ್ದು. ”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದು ಅನುಗತವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಯಿತು.

“ ಚತುರ್ಥಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿನಾಂ ವರ್ಣಾನಾಂ ಕಮಲಾಸನ ”
ಇತ್ಯಾದಿ ಪಾಠ ಸಂಹಿತಾವಚನಗಳಿಂದಲೂ,

“ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈವೈಶ್ಯೈಶ್ಚ ಶೂದ್ರೈಶ್ಚ ಕೃತಲಕ್ಷಣೈಃ |
ಅರ್ಚನೀಯಶ್ಚ ಸೇಷೈಶ್ಚ ನಿತ್ಯಯುಕ್ತೈಸ್ಸವ್ಯಕರ್ಮಭಿಃ || ”

ಇತ್ಯಾದಿ ಮಹಾಭಾರತಾದಿ ವಚನಗಳಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರಿಗೂ ವಿಸ್ತುಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವು ಸಿದ್ಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ ವಿಸ್ತುಪೂಜಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾವು ಎಂದಿಗೂ ಹೇಳಲಾರೆವು. ಆದರೆ ಅವರವರು ಪ್ರತಿದಿನಸದಲ್ಲಿಯೂ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಗೃಹಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಅವರವರು ಆರಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದಾಹೃತ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೂ ಸನ್ಯಾಸಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪರಾಶರಮಾಧವೀಯಾದಿ ವಚನಗಳಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವದೇಹೊರತು ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ವಿಸ್ತುಬಿಂಬಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲರೂ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗಲಾರದು. “ ಋತುಕಾಲೇ ಸ್ತ್ರಿಯಂಗಚ್ಛೇತ್ ” ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣವಚನವಿಂದ ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾರಾಗಮನ ವಿಧಿಸುವದೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ. ಹೀಗಿರುವದರಿಂದಲೇ— [“ ಆಗಮರೀತ್ಯಾ ವಾಡುವ ಪೂಜಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ

ಅದು ಇಷ್ಟವೇಸರಿ. ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆಗಮರೀತ್ಯಾ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಲೇಬಲ್ಲವು ”] ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದು ಅಸಂಭವವೆಲ್ಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಆಗಮರೀತ್ಯಾಮಾಡದೇ ಮಾರ್ಗಾಂತರದಿಂದ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದಲೇ “ ಯೋಯಜೇದನ್ಯಮಾರ್ಗೇಣ ” ಇತ್ಯಾದಿ ನಿಷೇಧವಿಷಯವಾಗಿರುವದೆಲ್ಲವೇ ನಾವು ಹೇಳುವುದು ಅನಂತರ [“ ಮತ್ತು (ನೈವಾಧಿಕಾರೀ ಸನ್ಯಾಸೀ) ಎಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿ (ಯಜನೇನಾಧಿಕಾರಿಣಿ) ಎಂದು ಇರುವದಕ್ಕೆ ‘ ಯಜನೇ ’ ಅಂದರೆ ತಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಹೋಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿಗಳಿಗೂ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿಗಳೂ ಸಹ ತಾಂತ್ರಿಕ ಹೋಮಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲವೆಂತ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೆನಿಸಿ ಹೇಳುವರು.

ಮತ್ತು ಈ ನಮ್ಮ ಉಪನ್ಯಾಸದ ೫ ನೇ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸೇರಿಸಿರುವ ‘ ಅದೀಕ್ಷಿತ್ಯರ್ಪಣೀಯಂ ’ ಎಂದು ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರೆದಿರುವ ಶ್ರೀಮೈವ್ಯನರು ಉದಹರಿಸಿರುವ ವಚನದ ಕಡೇಭಾಗದಲ್ಲಿ (ಲೋಭಾದ್ವಾಯದಿವಾಮೋಹಾ ಚರ್ಚಯೇದ್ಯದೀಕ್ಷಿಕಃ | ತತ್ಪೂಜಾನಿಷ್ಫಲಂಯಾತಿ) ಎಂಬುವ ವಚನದಲ್ಲಿ (ಈಶ್ವರಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾಧ್ಯಾಯೇ ಅಸ್ತುತೋದೀಕ್ಷಿಕಶ್ಚೈವಂ ಚಂಡಾಲಾದ್ಯವಘಾತಕಃ | ಕೇಶಾಸ್ಥೂದ್ಯಶುಚಿಸ್ಪೃಷ್ಠಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಂಗತ್ವಾವ್ಯನಾಪ್ನುತಃ || ಸ್ಪೃಶೇಚ್ಛೇದಘಗವದ್ವಿಂಬಂ ಸ್ನಾಪಯೇನ್ನವಭಿಘ್ನಾಪ್ಯೈಃ ||) ಎಂಬುವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ (ದೇಶಿಕಃ) ಎಂಬ ಪದವು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಪರವೆನಿಸು ಯಾರಾದರೂ ಭ್ರಾಂತಿ ಪಟ್ಟಾರು ; ಆ ಪದಗಳು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಪರವಲ್ಲವು. ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಅರ್ಚಕರ ಪರವು. ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದೆ ದೇಶಿಕನು ಪೂಜೆಮಾ

ಡಿದರೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಜಾ ಸಿಪ್ಪಲವಾಗುತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿ ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆನಾಡಿ ಪ್ರಜೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವದ್ದರಿಂದ ದೇಶಿಕನು ದರೆ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧನಾದ ಅರ್ಚಕನೆಂದೇ ಅರ್ಥವು. [ಅಸ್ನಾತೋದೇಶಿಕ 8) ಅನ್ನುವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ದೇಶಿಕನುದರೆ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧನಾದ ಅರ್ಚಕನೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು ”] ಎಂದಿರುತ್ತೆ. ಇದು ಅಯುಕ್ತವು. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ—ಪ್ರಕರಣಾನುಸಾರ ದೇವಾಲಯಸ್ಥನಾದ ಪರಾರ್ಥವೆಂಬುವ ಬಿಂಬವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವದೇ ಅಲ್ಲಿನ ಯಜನಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. “ ಯಜದೇವಪ್ರಾಜಾಯಾಂ- ” ಎಂದಲ್ಲವೇ ಧಾತುಪಾಠವಿರುವದು. ಹಾಗಲ್ಲದವಕ್ಷದಲ್ಲಿ “ ಲಿಂಗಂಗೃಹೀಯತಿ ವಾಪಿ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯತುಯಜೇತ್ಸದಾ ” ಇತ್ಯಾದಿ ನಿರ್ಣಯಸಿಂಧ್ಯಾದ್ಯುಪಾಹೃತ ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ , ಯಜೇತ್ , ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಹೋಮವೇ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾಗಿಬಿರುವದು. ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಕಲಜನರೂ ಹೋಮವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಜೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾಗಿಬಿರುವದು.

ಅನಂತರ [“ ಅಸ್ನಾತೋದೇಶಿಕ 8 ” ಅನ್ನುವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ದೇಶಿಕನೆಂದರೆ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧನಾದ ಅರ್ಚಕನೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗಲ್ಲದವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಸ್ನಾತನಾದ ದೇಶಿಕನು ಪ್ರಜೆಮಾಡಬಾರದೆಂದರೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಸನ್ಯಾಸಿ ಪ್ರಜೆ ಮಾಡಬಹುದವ್ವೇ, ಆಗ್ಯ ಇವರ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯೇ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಭಯತ್ರ ದೇಶಿಕಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಅರ್ಥವಲ್ಲವು ”] ಎಂದಿರುತ್ತೆ. ಇದು ಭ್ರಾಂತಿಕಾರ್ಯವು ಸ್ನಾನಮಾಡದೆ ಇರುವ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧನಾದ ಅರ್ಚಕನು ಪ್ರಜೆಮಾಡಕೂಡದೆಂದಲ್ಲವೇ ಇವರ ಅರ್ಥವು. ಹೀಗಾದರೆ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧನಲ್ಲದವನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದವ್ವೇ. ? ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಕವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಜೆ ಮಾಡುವವರು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಪ್ರಜೆಯನ್ನು

ಮಾಡುವರು ಹಾರೇಳಗಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವದು. ಹಾಗಾದರೆ ಪ್ರಕೃತ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ಅದಕ್ಕೆ ವಿಸಯರೇ ಆಗುವರು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಾರಂಭಿತರು ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಜ್ಞಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ "ಅದೀಕ್ಷಿತೈಃ" ಇತ್ಯಾದಿ ಮತನಾಂತರವಿರುವದರಿಂದ ದೀಕ್ಷಾರಂಭಿತರು ಸ್ನಾನಮಾಡದೆ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂದು ಇವರು ಹೇಳುವಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ಅದೀಕ್ಷಿತೈರಿತ್ಯಾದಿ ಮತನಾಂತರಕ್ಕೆ ವಿಸಯರಾಗಿಯೇ ಇರುವರು, ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವಥಾ ಇವರ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬುದು.

ಅನಂತರ [" ಮತ್ತು ಈಗಲೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಶಿವ ವಿಷ್ಣುವಾದಿ ದೇವರನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಮಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದಲೇ ದೇವರನ್ನು ವಿಮಾನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿಸಿ ನೇತ್ರೋನ್ಮೂಲನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಾಜ್ಞಯನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. "] ಎಂದು ಅಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಸಯವನ್ನೇ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವೆಂದು ನೋಡುತ್ತಿ ವ್ಯಾಸನಾತನನ್ನೇ ನೋಡದೆ ಬರೆದಿರುವರು. ಹೋಮದಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಇವರೇ ಹೇಳುವರು. ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಹೋಮ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಇರುವದರಿಂದ ಅಂಥಾ ಹೋಮವನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆಮಾಡಿಸುವರೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಪರಾಪರೋಚಿಸಬೇಕು. ಗೃಹಸ್ಥರಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ನಡೆದ ತರುವಾಯ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವದು ಮಾತ್ರ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದು.

ಅನಂತರ [" ಮತ್ತು ಈ ತಾಂತ್ರಿಕರು ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ತಂತ್ರೋಕ್ತದೀಕ್ಷೆಯೂ ಸಹ ಅಸಂಗತವಾದ್ದೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಉತ್ತರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ತುಂಗಭದ್ರಾನದಿ ದಾಟಿದಮೇಲೆ ಹಿಮಾಲಯದವ

ರಿವಿಗೂ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಶ್ವಾಸ್ತವ ಶಿವಾಲಯಗಳು ಅಂದರೆ ಪಂತ್ರಾಸ್ತರ, ಪ್ರಯಾಗ, ಕಾಶಿ, ಗಯಾ, ಕೇತಾರ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವ ವಿಶ್ವಾಸ್ತವ ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾನರು ವದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಅನೇಕ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಕವೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಗಿರುವ ಗಯಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷ್ಣುವಾದ, ಗಯಾಗದಾಧರ, ಜನಾರ್ದನ ಮುಂತಾದ ದೇವರುಗಳಿಗೂ ಸರ್ವರೂ ಸ್ವತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾನರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಸಿದ್ಧಿಸಲಿಲ್ಲವು. “ [ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತೆ. ದಕ್ಷಿಣದೇಶಾಚಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿಯೂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಾಗಿಯೂ ಉತ್ತರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ಸ್ಯಭೋಜನಪ್ರಭೃತಿ ಅನೇಕಾಚಾರಗಳಿರುವವು. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ದಕ್ಷಿಣದೇಶಾಚಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳೆಂದು ಇವರು ಒಪ್ಪುವರೋ? ಮತ್ತು ಉತ್ತರದೇಶದ ಆಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಯುಕ್ತವೆಂದು ಇವರು ಅನುಮಾನಿಸುವರೋ? ಮತ್ತು ಉತ್ತರದೇಶದ ಕ್ರಮವು ಅಸಂಗತವೆಂದು ತಿಳಿದು ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಮಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಜ್ಞಾದಿಗಳಂ 'ನಡಿಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದೇ ಯಾತಕ್ಕೆ ಹೇಳಬಾರದು? ಶ್ರೀರಾಮದೇವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೇವತಾರಾಧನಾದಿಕ್ರಮವು ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಯೇ ಇರುವದೆಂಬ ಅಂಶವು ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯಪೂರ್ವಕ ತಿಳಿದವರಿಗೆ ವೇದ್ಯವಾಗಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅತಿ ಕ್ರಮಿಸಿ ಆಡುವ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಏನೂ ಫಲವಿಲ್ಲವು.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಾನಬಹುದಾದ ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ಕೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕರಾದ ಸನ್ಯಾಸಿ

ಗಳು ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಯಾತೆಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಜಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ? ಶಂಕರವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೋಗಿದ್ದ ಜೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನೂ ಮಾಡಿರುವದಾಗಿ ಮಾತ್ರವಿರುವದೇ ಹೊರತು ಪ್ರಾಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವು

ಯಥಾ—ಆನಂದಗಿರಿಕೃತ ಶಂಕರವಿಜಯ (೩೦) ಪ್ರಕರಣ—

[“ ತತ್ರಪುರಾಣಂ ವಿಚಿತ್ರಂ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಗೋಪುರ ಪೂರ್ವಭಾಗೇ ವಿಪುಲತರಾಯ ಪ್ರಪಾಶಾಲಯಾಂ ಅಂತರ್ಗೃಹಾದಿ ಕಲ್ಪನಾಂ ಕೃತ್ವಾ ತತ್ರ ದೇವಗೃಹೇ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯಃ ತದಧೀಶಂ ಗಣಪತಿಂ ಸ್ತುತ್ವಾ ಸುಖಂಚಿರಮಾಸ ” ಇತಿ.

(೫೫) ಪ್ರಕರಣ—“ ತಸ್ಮಾದುದಬ್ಬುರ್ಗಮವುಬ್ಬು ಅನುರಲಿಂಗಂ ಕೇದಾರಲಿಂಗಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಮಾರ್ಗಾಽಪ್ಯದರಿನಾರಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಕೃತ್ವಾ ತತ್ರ ಶೀತಲೋದಕಸ್ನಾನಸ್ಯ ಅತಿದುಸ್ಸಹತ್ವಾತ್ ಹಿಮವತಸ್ಸನ್ನಿಧ್ಯಾಚ್ಛು ಭಗವಂತಮಿದಮುನಾಚ ಭೋನಾರಾಯಣ ಸ್ನಾನಾಯ ಉಪ್ಪೋದಕಂಮೇ ದೇಹೀತಿ ಸತುನಾರಾಯಣಃ ಸ್ಪಟಕಾದಧಃ ಪ್ರದೇಶಾದುಪ್ಪೋದೀರ್ಧಸರಿತ ಮುತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ ಸರ್ವೇದ್ವಿಜಾಸ್ತುತ್ವಾ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯಂ ತುಷ್ಕಾಪುಃ ತಸ್ಮಾದ್ಧ್ವಾರಕಾದಿ ದಿವ್ಯಸ್ಥಲ ವಿಲೋಕನಾತ್ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ್ಯಮಯೋ ಧ್ಯಾನಂಪ್ರಾಪ ತಸ್ಮಾತ್ಪುರಾ ದ್ಗಯಾಯಾ ಮಿಶಾನಾದಿ ದರ್ಶನಂಕೃತ್ವಾ ಜಗನ್ನಾಥಮಾರ್ಗತಃ ಪರ್ವತಂಪ್ರಾಪ ತತ್ರಮಹಾದೇವಂ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಂ ತಚ್ಛಕ್ತಿಮದ್ವೈತವಿದ್ವಾರೂಪಿಣೀಂ ಭ್ರಮರಾಂಬಾಂನತ್ವಾ ತತ್ರಮಾಸಮಾಸ್ಥಿತಃ , ಇತ್ಯಾದಿ (೬೩) ಪ್ರಕರಣ— “ ತಸ್ಮಾದ್ಬಹೋಬಲಾಖ್ಯಂ ನೃಸಿಂಹಾವಿಭೂತಸ್ಥಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತತ್ರ ನೃಸಿಂಹಂ ಸ್ತುತ್ವಾ ತಸ್ಮಾತ್ಕೃತ್ಯ ವಲ್ಯಗಿರಿಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೃತಿವೈಶಮಿಲಕಾರಣಂ ಶುಭಾದ್ವೈತರೂಪಂ ನತ್ವಾ ತತ್ರಾರ್ಚಕಾದೀ೯ ನತ್ವಾ , ಇತಿ

ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಕೇತರರು ಪ್ರಜಾದಿಗಳಂ
ನಡೆಸುವದುಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವದು. ಮತ್ತು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರೇ ಮೊದ
ಲಾದವರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೆ.

ಅನಂತರ [೯ (೫) ವಾಹನಾರೋಧರಾಗಿ ಪ್ರಾಕಾರಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ
ದಿದ್ದು ಅಸಂಗತಮೆಂಬುವದು ಐದನೇ ಉದ್ದೇಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸನ್ಯಾ
ಸಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ವಾಹನಾರೋಹಣವನ್ನು ಮಾಡಬಾ
ರದು ಆದಾಗ್ಯೂ ” ಎಂದು ವಕ್ರಮಿಸಿ ೯ ಅನೇಕ ಮಹಾರಾಜರು ಅನೇಕ
ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಚತುರಂತ ವಾಹನಗಳನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಇದರಿಂದ ದೇಶ
ಸಂಚಾರವಾಡಿ ಶಿಷ್ಯಾನುಗ್ರಹಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ
ಅಪ್ಪಾತಾನ್ಯವ್ರತಘ್ನನಿ ಆಶ್ರೋಮೂಲಂ ಘೃತಂವಯಃ || ಹವಿಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಹೃಣಕಾಮಾಯ ಗುರೋರ್ದ್ವಚನಮೌಷಧಂ || ಎಂಬದಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿ
ರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಅಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬಂದಂಥಾ ಯಾ
ನಾರೋಹಣವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ” ಎಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.
ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ವಾಹನಾರೋಧರಾಗಿ ಸಂಚಾರ
ಮಾಡಕೂಡದೆಂಬುವದೇ ೯ ಯಾನ್ಮೈವಾ ಪಾಮಕಾಭಿವಾ ” ಇತ್ಯಾದಿ
ವಚನಾನುಸಾರಿಯಾದ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಹೊತ್ತು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು
ವಾಹನಾರೋಹಣ ಮಾಡಕೂಡದೆಂಬುವದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಾಹನಾರೋ
ಹಣಮಾತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಇವರು ಬರೆದಿರುವದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿರುವದು.
ರಾಜರುಗಳೇ ಆಗಲಿ ಗುರುಗಳೇ ಆಗಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಶೇರಿದ ಪ್ರಾಕಾರ
ದಲ್ಲಿ ವಾಹನದಿಂದ ಸಂಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವರು ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಉದಾಹರಿಸಿದೆ
“ ಅಪ್ಪಾತಾನ್ಯವ್ರತಘ್ನನಿ ಆಶ್ರೋಮೂಲಂ ಘೃತಂವಯಃ || ಹವಿಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಕಾಮಾಚ ಗುರೋರ್ದ್ವಚನಮೌಷಧಂ || ” ಎನ್ನುವ ವಚನವು ಸರ್ವಸಾಧಾ

ರಣವೆಂದುನ್ನು ಇತರರಿಗೂ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಿರುವೆಂದುನ್ನು ಅವರ ಆಜ್ಞಾ
 ನುಸಾರ ನಡಿಯಬೇಕಾದದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದುನ್ನು ಅವರು ಆಚಾರ್ಯಾಜ್ಞಾ
 ನುಸಾರವು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರವು ನಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ತಾವು ಕಥಂಚಿಡಿ
 ಭಂಗಪಡಿಸಬಾರದೆಂದುನ್ನು ಯೋಚಿಸಿ ಉದಾರಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಇವರು ಪರಿ
 ಗ್ರಹಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಮಧ್ಯಸ್ಥರು ಇವರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಏಕಾ
 ದಶ್ಯದ್ಯವನಾನುಸಾರತೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಲಪಾನಾದಿಗಳು ಆ ವ್ರತಭಂಜಕಗಳಾಗಲಾರ
 ದೆಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಿ “ ಇದಂಚಾತಿಸಂಕಟವಿವಯಂ ” ಎಂದು ಈ
 ವಚನಕ್ಕೆ ಸಂಕಟಕಾಲಪರತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಂಧುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧನವು ಪರಿ
 ಇಚ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಇಂಥಾ ವಚನವನ್ನು ಪ್ರಕೃತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ
 ಇವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವದು ನೋಡಿದರೆ ಸುವಾಸಿನಿಯೊಬ್ಬಳು ಶಿರೋಭೂ
 ಷ್ಣವನ್ನು ಧರಿಸುವದಕ್ಕೆ ದಿನಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಮಾಡಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
 “ ಕುರ್ವೀತ ಬುಧನೋಮಯೋಃ ” ಎಂಬುವ ವಚನವನ್ನು ಆಕೆಯನ್ನು
 ಕುರಿತು ಪ್ರಮಾಣತ್ವೇನ ಉದಾಹರಿಸಿ ತಲೆಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದು
 ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಹಾ ಪಂಡಿತರು ಸ್ಮೃತಿಪದದಲ್ಲಿ ಆರೂಢರಾಗುವರು.
 ಅನಂತರ [“ ಆವರೆ ಶ್ರೀ ರಂಗಸ್ವಾಮಿಯವರ ಹೊರಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಾ
 ವವೇವರೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ವಾದನಾರೋಹಣಮಾಡಿ ದ್ವಯ
 ಮಾಡಿಸಿದ್ದೇನೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೀಯವಲ್ಲವು ”] ಎಂದು ಬರದಿರುವರು. ಆವರೆ
 ಹೊರಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸದೇವರ ದೇವಸ್ಥಾನವಿದ್ದರೂ “ ಯಾವ
 ದೇವಸ್ಥಾನವೂ ಇಲ್ಲವು ಎಂದು ದೇವಸ್ಥಾನವೆ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡದೆ
 ಬರದಿರುವದಕ್ಕೆ ನಾವು ಬರಿಯತಕ್ಕದ್ದೇನಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸ
 ದೇವರು ಇರುವ ಶ್ರೀರುಗನಾಥದೇವಸ್ಥಾನವೆ ಪ್ರಾಕಾರವು ಜನಗಳು
 ಸಂಸಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಳದಂತೆ ಎಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು. ಅದಕಾ
 ರಣ ಶ್ರೀರುಗದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಮಾಡುವ ಪ್ರಾಕಾರದ್ದು ಪಾಪಂತವನ್ನು

ಬರದಿರುವದು ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿರುವದು. ಇವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಪದ್ಧತಿಯು ಎಂದಿಗೂ ಇರಲಾರದು ಈವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಬರಿಯುವದು ಅಪ್ರಕೃತ. [“ ಇದರಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಾದಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವು ದೊರಿಯುವದಿಲ್ಲವು. ”] ಎಂದು ಬರದಿರುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಬರದಿರುವೆವು.

ಮೇಲೆ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಅಧೀಕ್ಷಿತರು ಮಾಡುವ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಅರ್ಚನೇಸಹ ಪಂಚರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಂಚರಾತ್ರಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವು ಸಿದ್ಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯಾವಬಾಧೆಯೂ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ [“ ಓನೇ ಉದ್ದೇಶವು ಮೇಲೆಹೇಳಿರುವ ೫ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸದೇ ಇರುವದರಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಮಾಡಿಸುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುವದಷ್ಟೆ ; ಇದುವರಿಗೂ ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಇವರ ೫ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಆರನೇ ಉದ್ದೇಶವು ಸಿದ್ಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು ”] ಎಂದು ಬರದಿರುವದು ಅಸಂಬದ್ಧವು.

ಪಂಚರಾತ್ರಗಮಾನುಸಾರಿಯಾದ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚರಾತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತದೀಕ್ಷಾರಹಿತರು ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶಾರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತ ಪಂಚರಾತ್ರದೀಕ್ಷಾರಹಿತರು ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಅರ್ಚನೆ ಸಹಾ ಮಾಡಿ ಇರುವದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಂದಿರುವದರಿಂದ ಸ್ವೀಯ ಪ್ರಾಜಾದಿಗಳಿಗೆ ವೈಗುಣ್ಯವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತರೀತ್ಯಾ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುವ ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಹೊರತು ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುವ ಅಭಿಪ್ರಾ

ಯವು ನಮಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲವು ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವನ್ನು ತಾವು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾನವೆಂತಲೂ ತತ್ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಿದರೆ ತಮಗೆ ಅಪಮಾನವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಸರ್ವ ಮತ ಕ್ಷಿಂತಲೂ ತಮಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂಬ ದುರಾಶೆಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇತರ ಮತಕ್ಕೆ ಯಥಾಕಥಂಚಿತ್ ಅಪಮಾನ ಮಾಡುವದೂ ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತೆ. ಇದು ಹೀಗಿರಲಿ ಅನಂತರ [ಃ, ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಶಿವವಿಸ್ವಾಧಿದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ದೇವರ ಪ್ರಾಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕುತೂಹಲವೇ ಆಗಲಿ ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯೇ ಆಗಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಇಂಥಾ ಮಹಸೀಯರಾದ ತಪೋನಿಸ್ಕರಾದ ಯತೀಶ್ವರರೂ ಇನ್ನೂ ಇತರ ಮಹಸೀಯರೂ ಯಾವ ದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಂಥಾ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೇವತಾ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಉಂಟಾಗುವದು ಎಂದು ಃ, ನಿರ್ಣಯಸಿಂಧೌ ತೃತೀಯಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಪ್ರತಿಮಾರ್ಚನಪ್ರಕರಣೆ ಹಯಶೀರ್ಷ ಪಾಂಚರಾತ್ರ—ಅರ್ಚಕಸ್ಯ ತಪೋಯೋಗಾತ್ ಅರ್ಚನಸ್ಯಾತಿಶಯನಾತ್ || ಆಭಿರೂಪ್ಯಾಚ್ಚ ಬಿಂಬಾನಾಂ ದೇವಸ್ಸನ್ನಿಧ್ಯವೃಚ್ಛತಿ” ಎಂಬ ವಚನದಿಂದಲೂ ಃ, ಕಾಚಕಿಕಾಂಚನ ಸಂಸರ್ಗಾದ್ಧತ್ತ ಮಾರಕತೀಂ ದ್ಯುತಿಂ | ಅಶ್ವಾಪಿ ಯಾತಿ ದೇವತ್ವಂ ಮಹದ್ಭಿಸ್ಸಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ” ಎಂಬ ನೀತಿವಚನದಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿರುತ್ತೆ”] ಎಂದಿರುವದು. ಆದರೆ ತಮಗೆ ಬಾಧಕವೆಂದುತೋರುವ ಃ, ಅಸ್ನಾತೋ ದೇಶಿಕಶ್ಚೈವಂ” ಇತ್ಯಾದಿ ವಚನದಲ್ಲಿ ದೇಶಿಕಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಅರ್ಧವಲ್ಲವೆಂದುನ್ನೂ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧನಾದ ಅರ್ಚಕನೇ ಅರ್ಧವೆಂದು ಇವರೇ ಬರೆದು ಈ ಹಯಶೀರ್ಷಪಾಂಚರಾತ್ರಸ್ಥ ವಚನದಲ್ಲಿನ ಅರ್ಚಕಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಅರ್ಧವೆಂದು ಇವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ತಮಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗಿ ಆ ವಚನ

ವನ್ನು ಬರೆದಿರುವದಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವದು. ಆಗಮದೀಕ್ಷಾಯುಕ್ತರಾದವರಿಗೆ ತಪೋಯೋಗವು ಮಹತ್ವವು ಇತರರಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿಯೇ ಇರಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ತತ್ಪ್ರವಾಗಿಯೇ ಹಯಶೀರ್ಷ ಪಂಚರಾತ್ರವಚನ ನೀತಿನಚನಗಳು ಉಪಪನ್ನವಾಗುವದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಷಿದ್ಧರಾಗಿರುವರು ಪೂಜಿಸಬಹುದು, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಬಹುದು ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಅವು ಸಾಧಕವಾಗಲಾರವು. ಹಾಗಿಲ್ಲದವಷ್ಟದಲ್ಲಿ 'ಆಭಿರೂಪ್ಯಾಚ್ಚ ಬಿಂಬಾನಾಂ' ಎಂದಿರುವದರಿಂದ ದೇವತಾ ಸೌನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇರಾತನ ಬಿಂಬಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸುಂದರವಾದ ನೂತನಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರೇರಾತನ ಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವದು. ಮತ್ತು—

ತಂತ್ರಗಳು ವೇದ ಬಾಹ್ಯರಿಗೆ ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಉಪಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಇವರು ಯತಿಗಳು ಪೂಜೆಮಾಡುವದರಿಂದ ಬಿಮ್ಮದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ದೇವತಾ ಸೌನ್ನಿಧ್ಯವು ಉಂಟಾಗುವದೆಂಬುವ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿನ್ನೂದಾಹೃತ ಹಯಶೀರ್ಷಪಂಚರಾತ್ರದಲ್ಲಿನ ವಚನವನ್ನೇ ಉದಾಹರಿಸಿರುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವದು. ಇದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣತ್ವೇನ ಉದಾಹರಿಸಿದ ನಿರ್ದಯ ಸಿನ್ಧುಕಾರರಿಗೂ ಪ್ರಕೃತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣತ್ವೇನ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದಇವರಿಗೂ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ವೈದಿಕತ್ವವೋ ಅದನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ಥರು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ [೧೧ ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವು ದೇವತಾ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಾರೆಂದುನ್ನೂ, ಕೆಲವು ದೇವತಾಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಪೂಜಿಸಿದಾರೆಂದುನ್ನೂ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇತರರಿಗೂ ಭಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಶ್ರೀ ಉಡುಪಿ ಕೃಷ್ಣದೇವರಲ್ಲಿಯೂ, ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ತರ

ಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಜೆಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಮೇಲುಕೋಟೆ ಶ್ರೀ ಸಂಪತ್ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯವರಲ್ಲಿಯೂ, ಶ್ರೀಮಚ್ಚಂಕರಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಜೆಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಚಂದ್ರಮಠಾಳಯರವರೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ವರು, ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು, ಸ್ಮಾರ್ತರು ಈ ನಕಲ ಜನಗಳಿಗೂ ಭಕ್ತಿವಿಶೇಷ ಉಂಟಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯೂ ಆಗುವದು. (೧) ಆದ್ದರಿಂದ ಮಹಾನುಭಾವರು ಯಾವ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೇವತಾಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಉಂಟಾಗುವದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಧಾರಣವಾದ ಇತರ ಮನುಷ್ಯರು ಪ್ರಾಜ್ಞಸಿದ್ಧರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಲೋಪ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಲಾಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ದೇವತಾಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವದೆಂದುನ್ನು ತಿಳಿದ ಪ್ರೋವೀಕರಾದ ರಾಜರು ಮತ್ತು ಈಚೆಗೆ ಇದ್ದ ರಾಜರು ಮಹಾಜನಗಳೂ ಸಹ ಶ್ರೀಮಚ್ಚಂಕರಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶೇರಿದ ಈ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಪೀಠಸ್ಥರಾದ ಗುರುಗಳನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ ದೊರಕುವ ಶಿವವಿಷ್ಣುವಾದಿ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ತಾವು ದಯಮಾಡಿಸಿ ದೇವರನ್ನು ತಾವೇ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾಡಿ ಆ ದೇವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಯಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಇದಕ್ಕೆ ತಡೆ ಉಂಟಾಗದೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಶಿವವಿಷ್ಣುವಾದಿ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ರಾಜರು (೨) ಅನೇಕ ನಿರೂಪಗಳನ್ನು ಸಹ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ (೪) ಅದರಂತೆ ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗ, ಜಂಬುಕೇಶ್ವರ, ಮಧುರೆ, ಕಾಂಚೀಪಟ್ಟಣ, ತಿರುವತಿ, ದರ್ಭ ಶಯನ, ಅನಂತಶಯನ, ರಾಮೇಶ್ವರ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ದಿವ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಜಗದ್ಗುರುಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮತ್ತು ಇವರ ಗುರುಪರಂಪರೆಯ

ವರು ಸಹ ಸ್ವತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಶ್ಯವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೋಕರ್ಣ, ಕೊಲ್ಲೂರು, ಪಂಚಾಪುರ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜಗದ್ಗುರುಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸ್ವತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಇವರ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನೃಸಿಂಹಭಾರತೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಬದರೀಚ್ಛೇತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಸ್ವತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ದಾಖಲೆಗಳು ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತೆ” ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಧಾರವಿಲ್ಲದ ಬರವಣಿಗೆಯು ಅನಾದರಣೀಯವು. ೧. ಆದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಆಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧರಾಗಿಯೇ ಆಯಾಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಿಸಿರುವರೆಂದು ಇರುತ್ತೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವು. ೨. ಯಾರೆಕಗಲಿ ತಮ್ಮಿಂದ ಇಷ್ಟವಾದಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದ ಇಷ್ಟವಾದ ಬಿಂಬವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಬಹುದು. ಅವರವರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದವರೂ ಅಂಥಾ ಬಿಂಬವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಡುಪಿ ಕೃಷ್ಣದೇವರನ್ನು ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರವರೂ ತತ್ಪರಂಪರೆಯವರೂ ಸಹ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸುವದಕ್ಕೂ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಚಂದ್ರ ಮಠೀಶ್ವರರನ್ನು ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರವರೂ ತತ್ಪರಂಪರೆಯವರೂ ಸಹ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸುವದಕ್ಕೂ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಬಾಧೆಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವು. ಮೇಲು ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರವರು ಅರ್ಚಕರ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆಂದು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿರುವದೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು ಆಲಯದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಜ್ಞಾವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನುವಯುಕ್ತಗಳು. ೩ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇತರರು ಪ್ರಾಪ್ತಿಸದೆ ಇದ್ದರೂ ಕಳಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ದೇವತಾಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕೂ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಡುವಂತೆಯೇ ಇತರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ತತ್ತ್ವತ್ಸಫಲಾಧಿಕೃತರಲ್ಲದವರು ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮಾಡದೆ ಇರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಇತರರೂ ಅಭಿ

ಪ್ರಾಯವಡುವದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯಲಾರರು.

೪. ಇವರ ನಿರೂಪಗಳು ಇವರಿಗೆ ಯೆಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧಕವಾಗಿರುವದೋ ಅದನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿನೋಡಿದಮೇಲೆ ಉತ್ತರಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವದು. ಆದರೆ ಇವರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯು ಅನೇಕ ನಿರೂಪಗಳಿರುವವೆಂದುನ್ನು ಅದುಸನುಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುವದೆಂದುನ್ನು ಇವರು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ವಸ್ತುತಃ—ಯಾವನಿರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರನಿಷಿದ್ಧ ವಾದಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇರಲಾರದು ಒಂದುವೇಳೆ ಹಾಗೆ ಇದ್ದರೂ ನಿಷಿದ್ಧಕಾರ್ಯಗಳೆಂದುಂಟಾದ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಿ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಆ ನಿರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಇರಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಿ ಕೂಡದೆಂದು ಇವರು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ಅವು ಸಾಧಕವಾಗಲಾರವು. ಮತ್ತು—ನಿರೂಪವೆಂಬುವದು ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಅಜ್ಞೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವೆನ್ನುವದು “ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತೀ ಮಮೈವಾಪ್ತಾ ಯಸ್ಮಾಮುಲ್ಲಂಘ್ಯ ವರ್ತತೆ | ಅಪ್ಪಾಚ್ಛೇದೀ ಮಮದ್ರೋಹೀ ಮದ್ಭ್ರೂಕೋಪಿನಸಂಶಯಃ” ಎಂಬಂತೆ ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ನಿರೂಪಕ್ಕೆಂತಲೂ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವದು ಇವರು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇವರಲ್ಲಿರುವ ನಿರೂಪವನ್ನು ಇತರರು ಗೌರವಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಅನುಚಿತವು

೫. ಶ್ರೀರಂಗಾದಿ ವಿಷ್ಣುಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚಿತಂಬರ ಬೆಂಬುಕೇಶ್ವರಾದಿಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯುಸಹಾ ಇವರು ಪ್ರೇಜೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಉದ್ಯೋಗಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರ್ತರೆ ಅಷ್ಟೀಮಾಡಿರುವರೇಯೊರ್ತು ಆಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಶೃಂಗೇರೀಸ್ವಾಮಿಗಳು ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷಜನಗಳು ಇಲ್ಲದ ಒಂದೆರಡು ಚಿಕ್ಕಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅನಂತರ ತತ್ಪ್ರಾ

ಯಶ್ಚಿತ್ತರೂಪ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ನಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಮೈ
ಸೂರುದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕಾವರಿ ಅನೇಕಸ್ಥಳ
ಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ನಿರೋಧಉಂಟಾಗಿರುತ್ತೆ. ಒಂದೆಡೆಕಡೆ
ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಗರ್ಭಗೃಹವನ್ನೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂ
ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯು ನಡೆದಿರುತ್ತೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ದಾಖಲೆಗಳು ಅನೇಕ
ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿರುವವು.

ಅನಂತರ [ಮತ್ತು (೧) ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಮಹಾಜನಗಳು ಮಾಡಿರುವ
ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿರುವ ಅಷ್ಟವಚನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ್ಯೂ
ಇಂಥಾ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇವರ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರು ತೆಗೆ
ದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಅರ್ಥಕೊಡುವ ವಚನ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಾದರೂ ಒಂದು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಅಶುಚಿಯಾಗಿ
ದ್ದರೆ ಅವನುಮುಟ್ಟಿದ ಅನ್ನೋದಕಾಮಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದನ್ನೂ
ಅಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಬಾರದೆಂದನ್ನೂ ಜನಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಆರೀತಿಯಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ದೊರಿಯುತ್ತೆ, (೨) ಸಕಲವನ್ನೂ ಪಾವನಮಾಡು
ವನು ದೇವರು ಅಂಥಾವನಿಗೆ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅಪರಿಶುದ್ಧತ್ವವನ್ನು
ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಹೇಳಲಾರದು. ಉದಕವು ದೇವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡ
ಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅದು ತೀರ್ಥರೂಪವಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಾವನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗು
ವದು. (೩) ಅಂಥಾ ಉದಕವು ದೇವರನ್ನು ಶುದ್ಧಮಾಡುತ್ತೆಂದು ಯಾವಶಾಸ್ತ್ರ
ವಲ್ಲೀಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರೂ ಅದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವದು. ಆವರೆ ದೇವರಿಗೆ ಮಾ
ಡುವ ಸ್ನಾನಾದಿಗಳು ಪ್ರಪಚಾರರೂಪವಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು (೪) ಪ್ರ
ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮನುಕಿ—ಅಗ್ನಿಚಿತ್ ಕಪಿಲಾಸತ್ರೀ ರಾಜಾ ಭಿಕ್ಷುರ್ನುಯೋದ
ಧಿಃ| ದೃಷ್ಟವಾತ್ರಾಃ ಪ್ರನುತ್ಯೇತೇ ತಸ್ಮಾತ್ ಪಶ್ಯೇತ ನಿತ್ಯಶಃ|| ಎಂಬುದಾಗಿ
ಸನ್ಯಾಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯರು ದರ್ಶನಮಾತ್ರ ಪಾವನರಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಸನ್ಯಾಸಿ

ಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಮಹನೀಯರಾದ ಪರಮಹಂಸರಾದ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿ
 ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಶ್ರೀರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಯವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ದಯಮಾ
 ಡಿದನಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈದೇವರಿಗೆ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಯಾದಹೊರತು ವೈಷ್ಣವಸಿ
 ದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಟ್ಟ ಜನಗಳೂಯಾರೂ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಪ್ರ
 ಸಾದವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಉಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀ ಪರಕಾಲಸ್ವಾಮಿಗ
 ಳವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವಮಹಾಜನರ ಪ್ರಸಿಂಗಿಸಿ
 ನಕಡೇಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪರಕಾಲಸ್ವಾಮಿಗಳಮಠದ ಶಿರಸ್ತೀದಾರರು ರಂಗಾಚಾ
 ರ್ಯರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ವೈಷ್ಣವಮಹಾಜನ ಸಭಾಪ್ರತೀಕರಾದ ಮ ||
 ರಾ || ಬಿ ಸಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಯಂಗಾರ್ಯರವರಿಗೆ ಬರದವುತ್ರರದಿಂದ ತಿಳಿಯಬ
 ರುತ್ತೆ. ಶ್ರೀಮದ್ವೇದಮಾರ್ಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊ
 ಳುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ಪರಕಾಲಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಈಮೇರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುವ
 ದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಏನು ಅಧಾರವಚನಗಳಿರುತ್ತೋ ಅದರನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ
 ಶ್ರೀ ಪರಕಾಲಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ” ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ
 ಮೊದಲಿನ ಪ್ರಸಿಂಗಿಸಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ವಚನಗಳೇ ಸಾಕಾದ ಸಮಾಧಾನ
 ವೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು. ಮತ್ತು—(೧) ಇಂಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ
 ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಡಿಸಿಕೊಡದೆಂದು ಹೇಳುವ .. ದೋ
 ಷೈರುಪಹತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪ್ರಾಸಾದಪ್ರತಿಮಾದಿಕಂ || ಅಸಂಪ್ರೋಕ್ಷ್ಯ
 ಚರ್ಚನಾರ್ಹಂದೇವತಾಯತನಗ್ರಾಮಂ ನಾಶಯೇನ್ನಾತ್ರ
 ಸಂಶಯಃ || ತಸ್ಮಾತ್ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಂ-ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಾಸಾದಪ್ರತಿಮಾದಿಸು || ”
 ಇತ್ಯಾದಿ ಪರಮೇಶ್ವರ ಶ್ರಿಯಾಕಾಂಡ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವೆವು. ಈ
 ವಚನಗಳನ್ನು ಇವರೂ (೧೦) ನೇ ಪೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿರುವರು. ಈರಿತಿ
 ಯಾಗಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲದೇ ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯೇಕೊಡದೆಂದಿರುವಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥ
 ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕರಿಸಕೊಡದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ವಚನವನ್ನು ನಾವು ಬರೆಯ

ಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕವುಂಟೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥರು ಪರ್ಯಾಯೋಚಿತಬೇಕು (೧) „ಸಕಲ ವನ್ನು ಪಾವನ ಮಾಡುವ ದೇವರು “ ಎಂದು ಇವರು ಬರೆದಿರುವ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವರು ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಮೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವೋ ಅಥವಾ „ಅರ್ಚಕಸ್ವ ತಪೋಯೋಗಾ ದರ್ಶನಸ್ಯತಿನಾಯನಾತ್ || ಆಭಿರೂಪ್ಯಾಕ್ಷ ಬಿಂಬುನಾಂ ದೇವಸನ್ನಿಧ್ಯಮೃಚ್ಛತಿ || “ ಎಂದು ಇವರೇ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಾ ನುಸಾರ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವಿಶೇಷಾದಿಗಳಿಂದ ಸನ್ನಿಧಾನಗೊಂಡ ಪರಮ ಪ್ರರುಷನು ಅರ್ಥವೋ ಮೊದಲನೇ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಿವನೊದಲಾದವರಿಂದ ರಚಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿಲಾಲೋಹಾದಿಮಯವಾದ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣ ದಿಂದ ಸಕಲವನ್ನು ಪಾವನಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಇವರು ಒಡಂಬಡುವರೋ ಅಂಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣವಿರುವದೇ ಅಂಥಾ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧಸ್ವರ್ಗಾದಿಗಳಿಂದ ಅಶುದ್ಧ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಾದಿಗಳಿಂದ ಅಂಥಾ ಅಶುದ್ಧ ಪರಿಹೃತವಾಗುವದಿಲ್ಲವನ್ನು ಇವರು ಒಡಂಬಡಬೇಕಾಗಿರಬೇಕು ಇರುವದು. ಎರಡನೇ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಪ್ರತಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಧಾನಗೊಂಡ ಪರಮ ಪ್ರರುಷನಾದ ಅಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮನಾದ ದೇವರಿಗೆ ನಾವು ಎನಿಗೂ ಅಶುದ್ಧ ಯನ್ನು ಹೇಳಲಾರೆವು. ಮತ್ತು ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಹೇಳಲಾರದು ಅಂಥಾ ದೇವರಿಗೆ ನಂಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಎಂಬುವದೇ ಅಸಂಭಾವಿತವು. ಪ್ರತಿನಾಪ್ರಾಸಾ ದಾದಿಗಳಿಗೇನೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಾದಿಗಳು ಸಂಭಾವಿತವು. ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ „ದ್ರವ್ಯತತ್ತ್ವತತ್ಕಾಚಾನಾಂ ದೇವತಾರ್ಚನಾಂ ಪುನಃಪ್ರತಿ ಸ್ಥಾಪನೇನ ಶುದ್ಧಿಃ “ ಎಂದು ವಿಷ್ಣುಸ್ಮೃತಿನವಚನವು ಬೋಧಿಸುವದು. ಅದರಿಂದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಪರ್ಯಾಯೋಚಿತದ ದುರಾ ಪ್ರೇಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿರುವರು. (೨) ಮತ್ತು—ಉದಕವು ದೇವರನ್ನು ಶುದ್ಧಿಮಾಡುವದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವದೆಂದು ಹೇಳುವ ಬುದ್ಧಿಕೌಶಲ್ಯವುಳ್ಳವರಿಗೆ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾದದೇವರಿಗೆ ಒಂದು

ಚಿಕ್ಕಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ನಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವರ್ಯಉಂಟಾಗದೇ ಇರುವದು ನಮಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವದು. ಆಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಇವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದ್ದರೆ ದೇವರ ದರ್ಶನಾದಿಗಳಿಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇವರು ಹೋಗುವದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಲ್ಲವೇ ? ನಿಷಿದ್ಧ ಸ್ಪರ್ಶಗಳಾದರೆ ಪ್ರನರಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಂ ಧ್ವಾದಿ ಸ್ಮಾರ್ತಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿರುವದನ್ನೇ ಇವರುಯಾತಕ್ಕೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೋ ? ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಇವರುಮಾಡುವ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆಯನ್ನು ದೂಷಿಸುವ ನಾಸ್ತಿಕರು ಮಾಡುವ ಆಕ್ಷೇಪಗಳಂತೆಯೇ ಇರುವವು.

ಮತ್ತು— ನೈಮಿತ್ತಿಕಾನಾಂ ನಿತ್ಯಾನಾಂ ಕರ್ಮಣಾಂ ಭಗವನ್ದರೆ | ಆರಾಧನಾನಾಂ ವೈಕಲ್ಯಂ ಲೋಪೋವಾ ಪ್ರಾಯಸಂಜ್ಞಿತಂ | ತಸ್ಯಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಾನ ಮಿತಿನಿವೃತ್ತಚಕ್ರಿಯಾ | ಇತ್ಯಾದಿ ಪಾದ್ಮಸಂಹಿತಾದಿ ವಚನಗಳನ್ನು ಪರೈಶೋಚಿಸಿದವರು ಪೂಜಾವೈಗುಣ್ಯಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಾದಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳೆಂದು ಹೇಳುವರು.

(೮) ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರವು 'ಅಗ್ನಿಚಿತ್ಕಪಿಲಾ' ಇತ್ಯಾದಿವಚನದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾಲವಿಶೇಷದಲ್ಲಿನ ಸಮುದ್ರಸ್ಪರ್ಶವು "ಅಪ್ಪತ್ತಂ ಸಿಂಧುರಾಜಂಚ ನಿತ್ಯಂಸೇವೇತನಸ್ಪೃಶೇತ್ | ಮಂದವಾರೆ ಸ್ಪೃಶೇತ್ಪೂರ್ವಮಪರಂ ಪರ್ವಣಿಸ್ಪೃಶೇತ್ | " ಎಂಬಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಹ್ಯಾಗೆ ನಿಷಿದ್ಧವಾಗುವದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉದಾಹೃತಾನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರ ದೇಶವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ದೇವಾಲಯಸ್ಥಬಿಂಬಾದಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸನ್ಯಾಸಿಸ್ಪರ್ಶಾದಿಗಳು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲವು. ಮತ್ತು—

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾದಿಗಳು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾದ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಆವಿರ್ಭಾವವಿಶೇಷಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವದ

ಅಂಥಾಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿ ಆವಿರ್ಭಾವವಿಶೇಷವೆಂದು ವಿರುವದರಿಂದಲೇ ಅಸ್ಮಾಂಗಪ್ರಾಜ್ಞೆಯೆಂದೆನಿಸಿ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವದು. ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕಾರವು ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯ ಎಂಟನೆಯ ಅಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುತ್ತೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತೆ. ನಿಷಿದ್ಧಕಾರ್ಯಪ್ರಸಕ್ತವಾದರೆ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯೆಗುಣ್ಯ ಸಂಭವಿಸಿ ಆವಿರ್ಭಾವ ಕಮ್ಮಿಯಾಗುವದೆಂದುನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವದು. ತಥಾಚ ಸಂಗ್ರಹ ಮರೀಚಿಕೆ—

“ಅಥ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣನಿಧಿಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮೋ ದೇವದೇವಸ್ಯ ದ್ವಾದಶ ದಿನಾದೂರ್ದ್ವ ಮರ್ಚನಾಂನೇ ಅನ್ಯದ್ವಿಜಪ್ರಭೃತಿ ಸಮಸ್ತ ವರ್ಣೈಃ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಂಡಾಲೋದಕ್ಯಾದಿಭಿ ಶ್ವಾಲಯ ಪ್ರವಿಷ್ಟೈ ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿಬಿಂಬಂ ವಿಸೃಜ್ಯ ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ಗಮಿಸ್ಯತಿ. ಪ್ರನರುಗಮನಾರ್ಥಂ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಂಕರ್ತವ್ಯಂ”
ಇತಿ ನಿರ್ಣಯಸಿಂಧೌ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಖಂಡಿತಸ್ಥಿತತದ್ಗಂ ಭ್ರಷ್ಟೈ ವಾನವಿವರ್ಜಿತೇ | ಯಾಗೇನೇ ವಶಸ್ಪೃಷ್ಟೈ ಪತಿತದು ಪ್ವಭೂಮಿಷು | ಅನ್ಯಮಂತ್ರಾರ್ಚಿತಚೈವ ಪತಿತಸ್ಪರ್ಶದೂ ಖತೇ | ದಶಸ್ವೇತೇಷುನೋಚಕ್ರಾಸನ್ನಿಧಾನಂ ದಿವಾಕರಸಿ | ಇತಿ.

ಈ ವಿಷಯವಾಗಿರುವ ಶಾಂಕೇಯಾಲಂಕಾರಪ್ರಕರಣ ವಚನವನ್ನು ಪ್ರೌಢದಲ್ಲಿಯೇ ಬರದಿರುವೆವು. ಇಂಥಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯನ್ನೇ ನಡಿಸಿಕೊಡದೆಂದುನ್ನು ವಿನಯಿಸಿರುತ್ತೇವೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಣಕ್ರಮೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ಅದೀಕ್ಷಿತ ಕರ್ಮಕರ್ತೃಗಳ ಸ್ಪರ್ಶ ಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳಿಂದ ಆವಿರ್ಭಾವ ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾಜ್ಞೆಯೆಗುಣ್ಯಸಂಭವಿಸಿರುವ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣ ನಡೆಯುವವರಿಗೂ ಅಸ್ಮಾಂಗಪ್ರಾಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟನೇ ಅಂಗವಾದ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸದೆ ಇರುವದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೆ. ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡಿಸುವದು ವಿಶೇಷ ಪ್ರತ್ಯನಾಯಕರನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತೆಂದು

* ಯಾವ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪೂಜೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವದೋ ತದ್ವಿನ್ಯ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಆ ಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ನಡೆದರೆ ದೇವತಾಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ತಪ್ಪುವದೆಂದು “ಅನ್ಯಮಂತ್ರಾರ್ಚಿತೇ” ಎಂಬುವದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವದು.

ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ವರ್ಮಾಲೋಚಿಸಬೇಕು. ಇಷ್ಟುಸಾಕು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತೂ
ಗಿರುವದರಿಂದ ಇನ್ನು ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ವಿರಾಮವನ್ನು ಕೊಡುವೆವು

ನಾವು ಉಪಕ್ರಮಪ್ರಭೃತಿ ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡಿರುವ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪಂಚ
ರಾತ್ರಶಾಸ್ತ್ರವು ವೈದಿಕೋತ್ತಮರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣತಮವಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ
ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥದೇವರನ್ನು ಗೌತಮರು ಪಂಚರಾತ್ರಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಜ್ಞಿ
ರುವದರಿಂದಲೂ ಪಂಚರಾತ್ರಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದೀಕ್ಷಿತರಾದವರು ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶ
ಪ್ರಾಜ್ಞಿ ಮೊದಲಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದಲೂ
ಅಂಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತಾ
ತಾತ್ಪರ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಾಧಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು
ನಹ ಸೂತಸಂಹಿತಾವಚನಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದರಿಂದಲೂ “ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರೀ
ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಶ್ರೀರಂಗನಾಥದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗೃಹಪ್ರವೇಶವನ್ನೂ
ಪ್ರಾಜ್ಞಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ ” ಎಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಬರವಿರುವ ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಮೇಲ್ಕಂಡ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತ
ವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರವಿರುವದು ಅಸೂಯಾದಿಮೂಲಕವೆಂದು ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು.

ಈಅಂಶವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಶ್ವಾಸಪುಷ್ಕ ಮಹನೀಯರಾದ ಸ್ಮಾರ್ತರೂ,
ವೈಷ್ಣವರೂ, ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರೂ, ಇತರರೂಸಹ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿತಂದು
ಶಾಸ್ತ್ರೋಲ್ಲಂಘನೆ ಎನಿಗೂ ಆಗಲಾರದಂತೆ ಯತ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಜ್ಞಾ
ಪಿಸುವೆವು ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ಶಾಸ್ತ್ರತತ್ವವನ್ನು ಸ್ಫುಟವಡಿಸು
ವದರಲ್ಲಿಯೆ ಮುಖ್ಯಭಿಪ್ರಾಯಪುಷ್ಕ ಈನಮ್ಮ ಉಪನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾವವಿಧ
ವಾದ ನ್ಯೂನಾಧಿಕಭಾಗಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಗುಣಗಳನ್ನೇ
ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರಸ್ವತಿಗೂ ಸಾಂಜಲಿಬಂಧರಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುವೆವು

ಇತಿಶ್ರೀ ಭಗವತ್ಪಾಸ್ತಭಾಸ್ಕರವೆಂಬ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಭಗವದಾಲಯಾಂತ
ರಾ್ಯನ ಪಾದುಕಾರೂಢಗಮನಾದಿ ನಿಷೇಧ ಪ್ರಕಾಶಕಮಾದ
ದ್ವಿತೀಯ ಮೆಯೂಖಪು ಸಂಪೂರ್ಣಮಾದುದು.

|| ಶ್ರೀಯೈ ನಮಃ ||

ಶುಭ ಪಾಠಗಳು.

ಪುಟ.	ಪಂಕ್ತಿ	ಪುಟ.	ಪಂಕ್ತಿ.
೩	೧೧ ಸ್ಥಾಪನೆ.	೫೪	೧೩ ಣಾಶಾಸ್ತ್ರಚೋ.
೧೦	೫ ಅದ್ವೈತ.	೫೩	೧೫ ಬಾಹ್ಯಾಂಗರಿಗೆ.
೧೧	೫ ಗತವಾಗಿಧೆ.	೫	೧೩ ಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವು ಪ್ರಾ.
೧೬	೧೫ ಅವಿರುದ್ಧ.	೫೪	೧೧ ತೃತ್ವ.
೨೫	೨೨ ಸಾಂಖ್ಯಂ.	೫೪	೪ ಸಿರುವದು.
೩೧	೧ ಪರಾಯ.	೬೧	೧೫ ಹೋಗಿ ಎಂದು ಶಾಪ ವಂ ಕೊ.
೩೩	೧೦ ರೋತ್ತತಪಃ.	೩೨	೪ ನಕ್ಕೆ ವೈದಿ.
೩೪	೧೬ ಉಪದೇಶ.	೩೩	೧೪ ವಚನಕ್ಕೆ.
೩೬	೧೨ ನೈಷ್ಕೇ . . ಮೋ	೫	೨ ಅದೀ.
	ಚಕತ್ವಂ ದಾಚ.	೩೫	೨೩ ನಿಷವಾ.
೩೬	೨೨ ವೈದಿಕೆ.	೪೬	೨೨ ಸುವ ಅನನ್ಯ.

ಈ ಸಭೆಯವರ ಉದ್ದೇಶ್ಯವನ್ನು ಐಕಕಂತ್ಯಮೊಡನೆ ಪರಿಪೋಷಿಸುವ
ಸಭೆಗಳು.

(೧) ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ... ವೈಷ್ಣವಸಭಾ.
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಶ್ರೀ|| ವೇ|| ಉಡುಪಿ ನರಹರಿ ಆಚಾರ್ಯರು.

(೨) ಮೇಲುಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ... ವೈಷ್ಣವಸಭಾ.
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಶ್ರೀ|| ಉ|| ತಿರುನಾಯಿಮುಳಿ ತಿರುನಾರಘೈಯ್ಯಂಗಾರರು.

(೩) ಕುಂಭಕೋಣದಲ್ಲಿ . . ತ್ರಿಮತಸ್ತಸಭಾ.
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸತ್ಯರ್ಥವಾಚಸ್ಪತಿ ಬಾಲಧನ್ವೀ ಶ್ರೀ|| ಉ|| ಕುರುಚ್ಚಿ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರು.

(೪) ಚಿದಂಬರದಲ್ಲಿ ವೈಷ್ಣವಸಭಾ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಶ್ರೀ|| ಉ|| ವಂಗಿಪುರಂ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು.

(೫) ತಿರುವಹೀಂದ್ರಪುರದಲ್ಲಿ ... ವೈಷ್ಣವಸಭಾ.
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಶ್ರೀ|| ಉ|| ಚಕ್ರಂ ರಾಘವಾಚಾರ್ಯರು.

(೬) ಪ್ರದುಚೆರಿಯಲ್ಲಿ ... ಶಾಸ್ತ್ರವಶ್ಯಸಮಾಜ.
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಶ್ರೀ ಉ|| ವ|| ಶೇ|| ವೇಲಾಂಬೂರು ರಂಗಾಚಾರ್ಯರು.

(೭) ಹೆನುಗೊಂಡೆಯಲ್ಲಿ ... ವೈಷ್ಣವಸಭೆ.
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಶ್ರೀ|| ವೇ|| ಪಾರದ ಸುಬ್ಬಣ್ಣಾಚಾರ್ಯರು.

ಇದೇರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ
ಸಭೆಗಳಿರುವವು

